GEORGE TIMCU

Iubire la sfârşit de lume

roman

EE

George Timcu

IUBIRE LA SFÂRȘIT DE LUME

Coperta de DANIEL NICOLESCU
Ilustrația copertei: VERMEER DIN DELFT
Femeie în albastru citind o scrisoare

Lucrare subvenționată prin comenzi de stat
ISBN 973-22-0511-3

George Timcu

IUBIRE LA SFÂRȘIT DE LUME

roman

Editura Eminescu
1996

DE ACELAȘI AUTOR:

„Ritual" (versuri), Editura Eminescu, 1972

„Fără suspecți" (roman), Editura Junimea, 1972

„Tăinuitele culpe" (nuvele), Editura Junimea, 1973

„Dialog ipotetic" (versuri), Editura Albatros, 1973

„Lungile apusuri de soare" (roman), Editura Junimea, 1976

„Veghe nocturnă" (versuri), Editura Eminescu, 1977

„Tristețea lui Alec Armașu"(roman), Editura Junimea, 1978

„Enigmă pe autostradă" (roman), Editura Junimea, 1980

„Machiaj" (roman), Editura Eminescu, 1981

„Dispariția unui necunoscut" (roman), Editura Junimea, 1983

„O răzbunare târzie" (roman), Editura Junimea, 1988

„Scrisoare de dragoste" (versuri), Editura Albatros, 1991

„Camera de gardă" (roman), Editura Porto-Franco, 1995

„Lungile apusuri de soare" (roman), Ediție integrală, necenzurată, Editura Dacia, 1996

În memoria prietenilor mei A.V. și D.U., precum și a altora care nu au reușit sau nu au fost lăsați să străbată deșertul până la capăt. Dedic apoi această carte tuturor celor care nu au supraviețuit drumului lung până la ziua de acum.

Autorul

PROLOG

Doar credea că doarme sau adormise? Plutea într-un infern de imagini de unde i se părea că nu va mai putea reveni cândva la lumină. Se făcea că acum coboară pe o pantă abruptă care ducea într-o prăpastie ce nu se mai sfârșea. Totul se prăbușea în jurul său într-o năvală fără sfârșit, parcă lichidă, ungându-l, acoperindu-l cu o vâscozitate în care era imposibil de supraviețuit. Se prăvălea într-un hău de neimaginat. Aluneca pe un jgheab care curgea fără sfârșit. În jur se făcuse lumină, o ciudată lumină ce venea de pretutindeni și parcă de nicăieri. Era cald, o căldură care la început te amețea de prea bine și puteai crede că te simți nemaipomenit, doar că la un moment dat te sufocai, nu îți mai găseai locul... care loc?... parcă nu acolo trebuia să fii... nu aveai aer și totuși în jur se porneau tornade și totul se învârtea amețitor. Încercai să te apuci de ceva și nu izbuteai. Se făcea iar lumină, de undeva din jur. Te frământai să știi unde ești, alunecai pe o pârtie de zăpadă fierbinte ce te ardea din toate părțile și iar nu știai ce e cu tine. Coborai într-o lume lichidă prin care razele de lumină se strecurau șovăitor și te pierdeai pentru a te regăsi undeva jos, luminat din toate părțile. Unde erai? În jur o mare albă cu reflexe de argint, luminată de undeva dinlăuntru, cu palate de cleștar ce semănau tulburător cu cele din basmele citite altădată, în acea tinerețe pierdută, invadată de o fericire ce părea atât de certă, pentru că numai atunci crezi că ce ți se întâmplă este definitiv. Totul este o sărbătoare... viața însăși este o sărbătoare. Tu ești frumos, ești chiar Făt-Frumos, ea nu este altcineva decât Ileana Cosânzeana. Deci îți porți imagina orice... Ca, de pildă, intrarea la „Pavilion" - o clădire în stilul pe care tu ți-l imaginai: ceva aducând a înjghebare rustică montană, cu pereți de lemn și uși ce nu se închid

decât câteva clipe pentru a se deschide apoi spre lumina balului anual - doar unul pe an! Și tu, acolo! În mijlocul unei lumi avute și strălucitoare spre care tânjeai, tu, sărăcul venit din afară, de jos. Lumina zăpușitoare, orbirea intrării în arenă, ezitarea primului pas și... vederea ei... Apoi privirea ta întâlnind-o pe a ei... ușor nedumerită, văzându-te atât de șovăitor, lipsit de îndrăzneală. Adică ce căutai tu acolo în lumea aceea care nu era a ta? Mulțimea din jur... tu în mijlocul ei... și totul se învârtește în preajma ta. Te oprești, te crispezi, ești un arc întins prea tare care se poate rupe în orice moment. Și atunci ce faci? Nu te mai poți destinde. Propriul tău corp îți amintește de un balon care nu are altă șansă decât să plutească puțin deasupra tuturor pentru a se sparge imediat cu un zgomot asurzitor. Înțepat de privirile ascuțite ale celorlalți, va exploda și se va prăbuși, materie flască, înveliș inert ce va rămâne la picioarele lumii la care tânjeai să ajungi. Și la care, de fapt, n-ai ajuns niciodată. Toate lucrurile le privești de jos, de la ceea ce ești - pentru că de fapt nu ești nimic - ceilalți te privesc de sus... Ești micul intrus strecurat pe scara de serviciu, încercând, simulând o stare care nu-ți aparține. „Tovarășul prim", șeful, organizatorul te privește condescendent, abia răspunzându-ți la salut. Ți-e de ajuns ca să fii umilit. În aerul feeric al pavilionului tu nu ești decât o biată pată palidă de lumină - sau de întuneric - un accident social, un intrus de care nu se poate nimeni mira îndeajuns cum a pătruns acolo, în acea lume strălucitoare.

Toți sunt siguri pe ei, dezinvolți. Iar tu ai impresia nu că ești prost îmbrăcat ci, pur și simplu, că ești gol. Și sentimentul unei indecente nudități, mai ales când ochii celorlalți se îndreaptă spre tine întrebători: Ce caută dezbrăcatul ăsta aici? Te zgribulești înfrigurat, te revolți, îți potrivești hainele care ți se par prea strâmte, transpiri în strânsoarea unor chingi imaginare, te cutremuri și cazi... cazi într-o prăpastie a cărui fund n-ai cum să-l știi. Te rușinezi, te simți umilit, te acoperi cu propria-ți umilință, ai vrea să dispari, să nu vorbești cu nimeni, să nu te cunoască cineva, să te duci oriunde, numai acolo să nu fii. Ești un nimic, eventual un oarecare, un fiu al nimănui, care nu se poate justifica prin nici un fel ca prezență acolo.

Și în starea aceasta când, umilit, nu știi cum să te faci nevăzut, ea apare din pământ, din ceruri sau nu se știe din ce neguri necunoascute... și rămâi înlemnit, stană stupidă de carne și oase. Ea plutind puțin deasupra tuturor lucrurilor într-o ciudată imponderabilitate... o rochie albă... Sub părul blond apare, aproape ireal, un chip surâzător, inocent, cu privirea ușor zeflemitoare care topește gheața ce ți s-ar părea că te înconjoară. O rază glumeață, o lucire poznașă în ochii ei încălzește o lume ostilă. Doar că nu ție - nu numai ție - îți este adresată această privire ce dezgheață totul în jur. Ești privit o clipă. Și atunci crezi că tu ești destinatarul acestei raze de soare. Dar miracolul durează puțin. Apoi totul se destramă într-o amabilitate colectivă. Ea zâmbește tuturor. Tu nu mai exiști. Tu ai fost doar un punct în care privirea ei s-a oprit numai o clipă pentru a trece repede mai departe. După aceea nu mai exiști pentru ochii ei. Toți o înconjoară și ea îi privește pe toți. Gata! Miracolul s-a terminat. Pentru tine va fi foarte greu să mai revii la suprafață. Te scufunzi într-o ceață umedă, apoi într-un lichid vâscos. N-o mai zărești. Plutește deasupra ta, siluetă albă, parcă destrămându-se în scame de aer, asemeni unui vis. Ea - stăpână pe vis, tu - rob al unei închipuiri. Ea înaltă și subțire, o plantă rară dintr-o floră din altă lume, tu, copac pitic înfipt adânc în țărână de unde n-ai cum să te ridici până la înălțimea florilor ei care plutesc spre cer... se înalță... tot mai sus... iar tu rămâi tot acolo împlântat în pământ.

În jur coboară iar o ceață densă și umedă. Și mai vezi silueta de vis, surâsul șăgalnic, privirea răzândă, pasul parcă dansând... numai că toate acestea sunt din ce în ce mai sus, iar tu... încet, încet te pierzi... cobori din nou... pe un topogan alunecos... lumina se stinge treptat... te destrami și nu mai păstrezi nimic din însuflețirea pe care ți s-a părut că ai avut-o cândva. Ea nu este decât o nălucă... zvăpăiată... jucăușă, dansând pe o melodie ciudată pe care n-ai s-o mai auzi niciodată. Și visul se termină, te trezești brutal tocmai pentru a înțelege că ceea ce este prea frumos nu-ți poate fi permis, accesibil. Niciodată, dar niciodată nu trebuie să te înalți peste cât poți să te înalți tu însuți doar prin puterile tale.

Ai dormit, n-ai dormit? Doar ai crezut că ai dormit? Trezirea vine brutal, ca o lovitură primită în plină figură. Totul se răsucește crud în real. A fost doar un vis pe care l-ai trăit numai pentru câteva clipe, cât ar dura căderea unui ulcior de pe o poliță, când poți visa în câteva secunde aproape o viață întreagă. Și la ce duce un asemenea vis? te întrebi amețit. La nimic. Ce poți face când ce ai visat s-a dus de mult, când ce a fost cândva vis aproape împlinit s-a rupt definitiv de ceea ce este astăzi realitate? Să fii lucid. Dar oare poți să uiți? Niciodată nu se poate uita totul, dar în același timp trebuie să înțelegi... ce să înțelegi? Că, undeva, în urmă rămâne mereu ceva din ființa, din cugetul tău ce se va păstra ca o dâră pe care o lași fără să vrei în spatele tău, amintire a celor cu care te-ai însoțit o vreme prin viață. O iubire din tinerețe este pârtia pe care ai coborât spre maturitate, iar iubirea aceea nu mai este demult. Încerci iar să te rupi de ceea ce ai visat. Visul rămâne însă încăpățânat în mintea ta lucidă.

Niciodată nu vei putea înlocui cu ceva amintirea iubirii din anii primelor tale intrări în lume. Încerci să înțelegi, să te explici pe tine însuți. Dar de ce ai nevoie de așa ceva? Totul seamănă a justificare pentru o culpă imaginară comisă la o vârstă când ai dreptul să iubești absolut fără nici o motivație, cum ai spune tu, maturul de azi. De ce trebuie să ne întrebăm mereu pentru ce am iubit? Oare chiar trebuie să ne justificăm până și iubirea dintâi? Este îngrozitor când începi să dai explicații pentru ceea ce erai, ce înțelegeai, ce credeai, pe cine iubeai și mai ales pentru ce iubeai? Este suficientă iubirea. Poate că ar trebui, în sfârșit, să înțelegi asta. Dacă nu, să cobori iar în vis. Poate asta te-ar putea salva. Deci somnul... ca unică soluție pentru a evada din această realitate nuzerabilă în care ești nevoit să trăiești. Poate și visele... Numai că și acestea deveniseră în ultima vreme niște coșmaruri, ca și realitatea din jurul tău. „Să dormi, să uiți"... Ce folos! După aceea te trezești în „visul de aur al omenirii", cum auzi în fiecare zi la radio și la televizor. Și atunci ce rost mai are să trăiești, să trăiești așa?

Te întorci în întunericul nopții, al străzilor neluminate, în orașul ce pare aproape nelocuit după ce ziua se sfârșește în beznă.

CAPITOLUL I

Un București ieșind trudnic din iarnă, cu zăpezi risipite murdar pe margini de străzi nemăturate, cu promisiuni amăgitoare ale unor raze de soare ce se ascund imediat. Totul în jur pare a purta speranța ieșirii din frigul unei prea lungi și grele ierni și așteptarea unei primăveri ce întârzie să se țină de cuvânt. În aer plutește o adiere de vânt cald în care se poate crede doar atât cât soarele nu este ascuns în spatele unui nor vrăjmaș. E vremea când ai vrea să-ți încălzești trupul la soare, să știi că frigul din casă și de afară nu-l mai poate arde. Te bucuri, dar parcă tot nu te bucuri, pentru că încă nu poți fi sigur dacă primăvara a sosit cu adevărat sau doar te amăgește. După frigul năpraznic din ateliere, hale și birouri, o mică licărire de soare blând pare o binecuvântare pe care n-o mai sperai. Dar vor veni și timpuri mai calde, îți spui cu nădejde. Te liniștești și ești vesel, crezând că poți să iei viața de la început, doar e primăvară! Chiar dacă ea, de fapt, încă n-a venit, este undeva prin apropiere. Nu primăvara meteorologică o aștepți, ci aceea pe care o așteaptă toată țara. Nu. Ea este încă departe. Totul în jur pare veșnic, ca și orânduirea pe care o proslăvim mereu.

Desigur, acum e bine, e călduț afară. Numai că nu poți uita frigul din casă de care abia ai scăpat. Când dormeai cu două pijamale, eventual și cu un pulovăr. Sau umblând în casă „cu o haină pe noi", cum ne indica marele cârmaci. Ca să nu mai vorbim că apa caldă nu prea venea pe țeavă. Apoi dimineața de coșmar când condensul de pe tâmplăria metalică a geamurilor a înghețat pe perete, înăuntru, în dormitor! Se uitau amândoi, el și Lucia, la crusta de gheață de sub fereastră și nu le venea să

creadă că este adevărat ce văd: gheață în dormitor! Frică și frig! De ce frică? Dacă nenorociții ăia de la cadre - și de la secu' desigur - află totul despre familia lui și „trecutul ei glorios", îi fac vânt într-o clipă. Îl dau afară și ce te faci cu doi copii de crescut, plus meditațiile pentru facultate? Dacă îl trimit undeva în provincie cu jumătate din salariul pe care îl are acum? Toți banii se vor duce pe casă și mâncare.

Hm! Dar să nu se mai gândească la astea. Acum e frumos afară și vine primăvara. Gata! Să lăsăm gândurile negre și să privim cum renaște natura.

Cel mai mult simt schimbarea anotimpurilor în mersul lor agale, implacabil, spre bătrânețe, bărbații, cei maturi mai ales, eternii copii. Da, pentru că ei mai pot crede, în clipele lor de seninătate – din ce în ce mai puține – că primăvara ar mai putea recupera ceva din ceea ce este iremediabil pierdut. Crezând că totul, chiar absolut totul, se poate lua de la capăt, îi apucă o frenezie aproape sinucigașă. De la care capăt? Asta nici măcar nu-i interesează. Ei merg înainte bezmetici și nebuni. Primăvara poate astfel destabiliza până și pe cel mai echilibrat bărbat aflat la pragul unor ani despre care se spune că sunt critici. Aceasta pentru că la, sau după patruzeci și cinci de ani, începe în viața unui bărbat vârsta regretelor, nu atât a faptelor făcute, cât mai ales a păcatelor necomise. Și el, nebunul veșnic copil, începe o goană disperată pentru a recupera ceea ce nu se mai poate recupera: propria lui viață de până atunci. Ea a fost așa cum a fost, rea sau bună, aventuroasă sau cuminte, dar asta a fost. Doar una, care nu poate fi în nici un fel luată de la început pentru a fi trăită altfel. Chiar și cumplita sărăcie a tinereții poate fi poleită de amintirea unei frumoase, irepetabile iubiri. Hm! Prostii la care ne gândim când suntem foarte triști.

Și astfel bărbații devin din ce în ce mai înspăimântați când ajung la patruzeci și cinci de ani și, cu cât trece vremea, spaima sporește. Tot acum încep și bolile, reale sau închipuite, căci ipohondria își face și ea apariția. Dacă până la această vârstă au ocolit medicul, atât cât s-a putut, acum îl frecventează asiduu, chiar și când nu trebuie. Oare de ce le este, ne este atât de teamă? Și lui, care în clipa asta tot la doctor merge, se întreabă Octavian Herța.

Fără voie se examină în galantarul atelierului de oglinzi și rame pin fața căruia tocmai trecea. Era de altfel singura vitrină în care se găsea ceva. I se păru că arată destul de suplu, chiar cu o alură ușor sportivă. Se privi într-una din oglinzile din vitrină. Părul îl avea încă negru, doar cu câteva fire argintii la tâmple. Putea fi mulțumit: arăta destul de bine pentru anii lui. Deși nu-i plăcuse niciodată că are o frunte prea înaltă care de la o vreme dădea semne că ar putea semăna cu un început de chelie. Îl iritau de asemenea ochii care i se păreau prea îndepărtați, parcă așezați la extremitățile capului. S-ar fi dorit oricum altfel. Cu toate acestea, colegele de facultate spuneau despre el că este un băiat „drăguț". Ce o fi însemnând pentru ele „drăguț", nu știa. Poate zâmbetul să fi fost oarecum atrăgător. Numai că în ultima vreme zâmbea din ce în ce mai rar. Era mai mult încruntat, iar fruntea îi era mereu încrețită de gândurile care îl copleșeau. Se privi din nou în oglindă. Nu, categoric, nu mai era nici măcar bărbatul „drăguț" de altă dată! Descoperi și niște riduri pe care nu și le observase până atunci. Măi, să fie, se enervă el, uite cum se duc anii! Își examină din nou chipul prelung, aspru despre care îi plăcea să creadă cândva că părea a fi sculptat. Depinde de cine, își zicea tot el, că în arta asta modernă poți fi imaginat te miri cum! Ei, arăta relativ acceptabil. Totuși prea încruntat, cu o seriozitate întipărită ostentativ pe chip. Zâmbetul acela, de altă dată, oare unde o fi dispărut?

Oricum trebuia să recunoască: nu prea avea de ce să se plângă. Trecuse doar de vârsta fatidică la care se gândise adineaori. Părea, pe deasupra, și un om sănătos pe care nu-l necăjise vreodată ceva. Atunci de ce se ducea totuși din nou la doctor? De fapt nu se întâmplase nimic grav. Avusese câteva zile în care nu se simțise în apele sale. O stare de oboseală, o indispoziție generală, gânduri negre. Pusese totul pe seama suprasolicitării din ultima vreme de la institut. Probabil și tensiunea îi crescuse iarăși puțin peste normal și asta îl îngrijora.

Octavian privi în jur. Niciodată nu-i plăcuseră aceste insule de zăpadă care-și pierduseră demult albul imaculat. Îl indispuneau pentru că îi aminteau de pierderea oricărei puități, câtă

mai rămăsese în lume. Era încă frig și oamenii erau îmbrăcați aproape ca de iarnă. Marele oraș se afla între anotimpuri, ezitând parcă să intre decis în primăvară. Aproape fără să-și dea seama ajunsese pe strada care îi plăcea foarte mult. Vilele cochete, așezate cuminte de o parte și de alta, abia se distingeau din spatele vegetației abundente, a coroanelor copacilor bătrâni. Unele dintre aceste case aparținuseră cândva unor personalități ale României interbelice, altele fuseseră făcute în rate de funcționari și chiar muncitori tot în aceeași perioadă. Acum erau toate ocupate de diverși stabi și ștăbuți, cum spunea un prieten de-al lui, Costache, un ins ciudat pe care la început nu știuse cum să-l ia. Una spunea... în sfârșit, nu mai avea importanță. Visase toată viața să stea într-o asemenea vilă. Și nu pentru confort în primul rând, ci pentru curte, fie ea și mică, dar plină de verdeață, cu o măsuță ascunsă în umbra deasă a copacilor. După-amiezile de vară petrecute într-o astfel de ambianță trebuie să fie absolut minunate, își zise el. Avusese odată ocazia să stea aproape o zi întreagă, până seara târziu, într-o asemenea curte. Fusese invitat la o cunoștință, cineva situat foarte „sus". A fost magnific. De fapt nu făcuse mare lucru. Stătuse de vorbă cu gazdele, la o cafea, apoi băuse un vin de la gheață și povestiseră pe îndelete, tihnit și fără griji. Era răcoare, plăcut. N-ar mai fi plecat de acolo. Într-un târziu trebuise totuși să-și ia la revedere de la gazde. Și acum credea că abuzase de ospitalitatea lor, deși știa că fusese invitat din interes.

Știa că nu va avea niciodată o asemenea casă. E drept că nici nu trebuia să se plângă. Avea un apartament proprietate personală cu patru camere situat într-un cartier relativ liniștit. Nu terminase de plătit ratele. Apartamentul era confortabil, cu camerele decomandate, cu un balcon spațios în care vara se putea sta la un pahar de bere. Era totuși altceva decât o curte umbrită de copaci.

Ajunse în fața policlinicii. Și ea tot pentru stabi. E drept, ceva mai mărunți. După o scurtă ezitare intră. În sala de așteptare mai zăbovi o clipă, parcă nehotărât dacă să se mai prezinte sau nu la medic. Era programat pentru ora aceea. Așa se înțelesese cu doctorul data trecută. Și totuși... Parcă îi trecuse

starea proastă de care se plânsese în ultimul timp. Frica de doctor, ar fi spus Lucia, soția lui.

Ar fi vrut să se întoarcă, dar nu mai avu timp. O asistentă tânără și drăguță în întrebă zâmbind amabil, de parcă tocmai pe el îl aștepta:

– Sunteți programat la doctorul Glăvănescu?

Ezită câteva clipe, apoi răspunse șoviăind. Ar mai fi avut timp să să răzgândească.

– Da.

– Cum vă numiți?

– Octavian Herța.

– A, îmi aduc aminte. Ați mai fost acum câteva zile pe aici. Poftiți. V-a venit rândul.

Îi deschise ușa și trecu înainte. Nu avea încotro. Trebuia să intre.

Ajuns în cabinet se opri nehotărât în mijlocul încăperii.

Doctorul Glăvănescu era singur. Îl pofti jovial să ia loc, zâmbindu-i prietenește. Octavian îi privi chipul bonom, capul chel, perfect rotund. Ochii îi luceau jucăuși, în timp ce-l examinau atenți și pătrunzători. Se simți puțin incomodat de privirea doctorului. Parcă nu știa ce să facă cu mâinile. Tăcerea se prelungea stânjenitor de mult.

– Ei, cum ne mai simțim astăzi?

Întrebarea doctorului, deși era profesională, fusese pusă pe un ton amical. Așa cum întrebi pe cineva apropiat ce mai face.

Octavian nu răspunse nimic pe moment, ca un școlar care înainte de a da curs întrebării profesorului, își recapitulează în minte cunoștințele. Nici nu știa cu ce să înceapă.

– Destul de bine, se hotărî într-un târziu. Dar își dădu imediat seama că răspunsul lui nu sunase convingător.

Glăvănescu îl privi oarecum mirat și izbucni într-un râs scurt. Îi examină cu luare aminte fișa, apoi vorbi cu vocea lui ușor cântată.

– Da, îmi amintesc foarte bine de întâlnirea noastră de sâmbăta trecută. Hm, ce să zic?... Am avut o conversație interesantă.

Lui Octavian îi veni să zâmbească: ce, venise la medic pentru a face cu el o „conversație interesantă"? Observase încă de

data trecută că doctorul Glăvănescu este un mare amator de șuetă, numai că pe el nu asta îl interesa, ci dorea să afle care este starea sănătății lui, ce are de fapt. Dar mai știi? Poate conversația făcea parte din strategia medicală a lui Glăvănescu. Așa își descoasea el mai bine bolnavii, dorind să afle mai multe de la ei, ca astfel să-i fie mai ușor să le fixeze diagnosticul. Doctorii sunt întotdeauna imprevizibili.

Auzi vocea medicului.

– Știu ce gândiți în clipa aceasta. Probabil îmi reproșați faptul că îmi place să fac conversație cu pacienții, că uneori exagerez. Mi s-a mai spus asta.

Octavian tresări.

– Da, aveți poate dreptate, de ce să vă contrazic... Uneori...

– Iar pe dumneavoastră vă interesează cum stați cu sănătatea. Ei, am și eu curiozitățile mele sau, dacă vreți, metodele mele. Fiecare medic procedează în felul său particular.

Octavian dădu din umeri.

– Faceți cum credeți dumneavoastră că este mai bine. În fond, doctorul decide, nu?

Glăvănescu îl privi din nou, zâmbind strengărește. Parcă se amuza iar de ceva.

– Bine. Ca să nu mă descalific în fața dumneavoastră, o să încep cu un consult clasic. Să vedem cum stăm cu tensiunea, pentru că știu că asta vă deranja când ați fost data trecută. Sau asta în primul rând...

Asistenta îi puse tensiometrul, îl strânse și urmări cu atenție acul aparatului. Octavian se crispă. Dacă o să fie iar peste normal? I se făcu puțin teamă. Aștepta cu încordare rezultatul, parcă ar fi urmat o sentință.

– Paisprezece cu nouă jumătate! anunță ea la un moment dat.

– Mda, minima e măricică. Ca și data trecută. Gastrita vă mai supără?

– Câteodată, dimineața.

– Presupun că ați încercat un regim cât de cât dietetic și o reducere a fumatului. Despre alcool nici nu îndrăznesc să vă vorbesc. Deși aici părerile sunt împărțite. Unii spun că un

păhărel de tărie...

– Am încercat. Pe cât posibil... uneori stau până seara la institut, mănânc și eu la repezeală ce mai prind pe la bufet, dacă mai prind, că în ultima vreme e cam gol. Ca peste tot dealtfel. Dar să nu vorbim despre asta că... în sfârșit... nu e bine. Cu fumatul... am încercat să reduc, dar, știți, e mai greu.

Glăvănescu dădu din cap. Îi fu greu să-și dea seama dacă cu reproș sau doar așa pentru a-i da să înțeleagă că îl urmărește.

– Vă rog să vă dezbrăcați până la brâu și să vă întindeți puțin pe canapea.

Îl examină în tăcere. Apoi îl ascultă cu stetoscopul. Nu i se putea citi nimic pe figură. Zâmbetul mereu jovial îi dispăruse de parcă n-ar fi știut niciodată să surâdă. Chipul îi devenise foarte sever. Octavian începu să se îngrijoreze. Să fie ceva grav? Și când se aștepta mai puțin, auzi vocea cântată a doctorului care îi spuse râzând:

– Gata, suntem sănătoși. Doar tensiunea este, cum ați văzut, puțin mai ridicată decât ar trebui. Dar cu o oarecare grijă, o mai coborâm noi. Ce sunteți așa de speriat? Nu s-a întâmplat nimic. Totul e în ordine.

Râse iar, ușor chițcăit, parcă puțin complice. Se părea că pregătește ceva.

– Cred că vom avea totuși nevoie de o conversație. Aș dori să discutăm niște lucruri, așa, între patru ochi.

Apoi se adresă asistentei:

– Draga mea, telefonează, te rog, la farmacie. Poate au adus medicamentele care mă interesează. După aia fă și dumneata o faptă bună. Vezi că am niște cafea-cafea, nu nechezol, în dulapul acela. Fă trei! Da? Mulțumesc. Am impresia că o să avem o dimineață liniștită. Nu mai așteaptă nimeni. Pensionarii vin mai târziu.

Asistenta înțelese și se retrase discret. Glăvănescu își reluă locul în scaun și rămase nemișcat și tăcut. Chipul său rotofei și grăsuț părea a nu exprima nimic. Doar ochii sfedelitori îi jucau veșnic neastâmpărați, mereu curioși, pândind parcă o noutate. De data asta mai era ceva. I se păru că doctorul ar fi vrut să spună ceva, dar nu știa cum să înceapă. Într-un târziu, după ce

se mai foi în scaun, se ridică în picioare și începu să se plimbe prin cabinet cu mâinile la spate. Silueta lui plinuță, mică, se foia de colo-colo, negăsindu-și locul. Dădu să vorbească, dar se deschise ușa și intră asistenta cu cafelele aburinde.

– Parcă ți-am spus trei cafele, nu două, făcu doctorul nedumerit.

– Pe a mea am lăsat-o la fișier, o beau acolo, cu Daniela.

– Bine, bine, dădu el din cap în semn că a înțeles ce voise ea să spună.

Fata se retrase.

– Discretă, asistenta asta a mea. A înțeles că doresc să stăm numai noi de vorbă, așa ca bărbații.

Octavian îl privi nedumerit.

– Da, da, asta vreau. Știu că nu înțelegeți ce doresc de fapt. Hai să bem o cafea. Probabil vă întrebați despre ce vom vorbi. Ce mai, am să vă spun de-a dreptul: vreau să vă cunosc mai bine și, cunoscându-vă mai bine, pot să vă fiu de folos. Desigur mi-ar fi mai ușor dacă am fi și puțin prieteni. Eu n-aș părea un indiscret, iar dumneavoastră n-ați mai avea reticențe. De fapt, eu cred că nu aveți nevoie de un medic, ci de un... sfătuitor. Fizic, sunteți un om sănătos. De altfel ați făcut de curând analizele de rutină. Totul este în ordine.

Octavian îl privi înciudat.

– De un psihiatru aș avea nevoie, nu?

– N-am spus asta.

– Dar ați gândit-o.

Doctorul șovăi. Se ridică și începu să măsoare cabinetul în diagonală.

– În fond un psihiatru... mai bine zis un neurolog... este tot un sfătuitor.

– Fiți, vă rog, mai clar.

– Nu vreau să vă simțiți jignit. Sunteți un om normal, numai că...

– Numai că nu întru totul, îl întrerupse iritat Octavian.

– Oare care dintre noi se poate lăuda azi, în lumea noastră, că este cu desăvârșire normal? Fiind siliți să trăim zi de zi în acest univers concentrațional, mă și mir că părem încă relativ

normali și oarecum sănătoși. Cel puțin unii dintre noi... Dacă o mai ducem așa... Dar să lăsăm astea că... Doctorul făcu un gest cu mâna spre telefon apoi spre ureche, dădu din umeri disperat, neputincios. Apoi, ridicând vocea: Toți le avem pe ale noastre... Vă spun o banalitate: e greu de precizat unde se sfârșește normalul și unde începe anormalul. O știți și dumneavoastră la fel de bine ca mine.

Se mai foi puțin prin cabinet, parcă neștiind cum să continue discuția. Vorbi încet, aproape de urechea lui Octavian:

– M-am cam săturat de toate. Iar în ultima vreme... Se opri.

– Da, desigur. Numai că, vedeți, tot nu înțeleg ce vreți dumneavoastră de fapt.

– V-am mai spus... dacă am fi mai apropiați... așa îmi vine și mie greu să vă întreb câte ceva. Doctor, doctor, dar am și eu o jenă, ca oricare om. Plus celelalte... mă înțelegeți?

Octavian nu înțelegea de fapt nimic.

– Vă rog să mă întrebați tot ceea ce credeți dumneavoastră de cuviință. Puteți fi chiar indiscret... desigur, în limitele...

– Fără supărare?

– Fără.

Doctorul se reașeză în scaunul său și rămase un timp pe gânduri. Se hotărî cu greu să începă.

– Suntem cam de aceeași vârstă. Poate eu cu un an-doi mai bătrân. Nici nu contează de fapt. Aș începe cu ceea ce am observat eu și abia după aceea aș trece la întrebări. Nu vă ascund că am urmat pe lângă medicină generală și cursuri de neurologie și psihiatrie. Asta așa, din plăcere și curiozitate. V-o spun numai pentru că aș vrea să înțelegeți că am o oarecare pregătire și în aceste două domenii și nu pentru că vă consider un „caz" psihiatric. Nu, nu este vorba de așa ceva. Doamne ferește...

– Am înțeles. Atunci vă rog să-mi spuneți ce ați observat la mine, pentru că ceva trebuie să fi observat din moment ce ați deschis această discuție... mai specială, ca să zic așa.

– Ați vrut să fiți puțin ironic și-mi place asta pentru că îmi confirmă ceea ce deja observasem la dumneavoastră încă de data trecută. Deci se pare că nu ne-am înșelat, bag eu de seamă.

Râse iar, ca un copil, amuzându-se de o șotie.

– Mă faceți de-a dreptul curios!

– Văd că vă face plăcere să continuați pe același ton ironic. Perfect. Ne vom înțelege admirabil.

Doctorul părea bine dispus, chiar amuzat.

– Bună cafeaua! E mică și slabă, asistenta îmi știe gusturile. Deci n-are cum să vă facă rău. Mai ales că mi-ați spus că ați renunțat la cafeaua zilnică. Una la câteva zile nu-i nici o nenorocire. Vă pot oferi și o țigară bună, dacă nu mă refuzați, desigur.

– Nu vă refuz.

– Să ne facem comozi. Deci să încep... discuția cu dumneavoastră.

Își aprinseră țigările și gustară din cafea. Doctorul îl privi atent, pătrunzător, ceea ce nu-i scăpă lui Octavian.

– Îmi păreți un om inteligent, cultivat, deci putem să vorbim fără prejudecăți.

– Mulțumesc. Dar nu văd nici o legătură între...

– Nu voiam să vă flatez – îl întrerupse doctorul. Am făcut aceste remarci pentru a vă arăta că știu că am în față un interlocutor căruia îi pot vorbi deschis, fără teama de a-l face să se simtă jignit. Care nu se va supăra chiar dacă, fiind un om orgolios, îi voi spune niște adevăruri... cum să zic... nu întotdeauna foarte agreabile.

– Sau observații ale dumneavoastră bazate pe niște supoziții... cam riscante.

– Mă rog, fie și așa. Deci tot un orgolios. E în regulă. Să încep totuși. La poziția dumneavoastră socială și la situația materială pe care o aveți, sunteți totuși un om profund nemulțumit de viața pe care o duceți. Presupun implicit că sunteți și un om pe deplin realizat profesional.

– Oarecum...

– Să lăsăm modestia. Nu-și are locul în discuția noastră. Câți dintre bărbații de vârsta dumneavoastră nu și-ar dori o asemenea situație? Hai să fim sinceri. Un inginer proiectant de superbe construcții industriale, cu funcție de răspundere, cu o situație materială de invidiat, recunoscut ca o valoare de toată lumea din jur.

– Ei, nu chiar de toată... Sunt contestat de destui colegi de breaslă. Unii chiar mă dușmănesc, de ce să n-o recunosc?

– Vedeți, lumea e mică. Un vechi prieten al meu vă cunoaște foarte bine și de mult timp. El mi-a spus că sunteți o autoritate în domeniul dumneavoastră.

– Cine?

– Pentru moment îngăduiți-mi să nu-i divulg numele. Dar mi-a furnizat suficiente informații ca să pot afirma cu certitudine că sunteți ceea ce numim îndeobște un om ajuns sau, dacă vă deranjează acest cuvânt, un om împlinit pe toate planurile. Întâmplător i-am spus prietenului meu zilele trecute că am un pacient foarte interesant. Dându-i câteva date, el a insistat să-i spun numele și așa am aflat că vă cunoașteți și încă bine.

– Mă rog. Dar sunt foarte curios să aflu despre cine este vorba.

– Să lăsăm totuși pentru mai târziu. Deci, cum vă spuneam adineaori, sunteți totuși profund nemulțumit. Oare de ce? m-am întrebat eu nedumerit.

– Și la ce concluzie ați ajuns?

– Încă la nici una definitivă. Deocamdată vă observ cu grijă, vă studiez fiecare gest și mișcare, fiecare cuvânt. Pare-se că o anume iritare, chiar nervozitate vă caracterizează. Cel puțin în ultima vreme. O nemulțumire surdă, obsedantă, poate fi cauza. Presupun că trebuie să existe altă cauză, mai profundă sau mai multe... Aș începe cu una de ordin social sau, mai exact, profesional, de serviciu. Normal, ar trebui să am în vedere în primul rând o suprasolicitare, o oboseală, poate și unele neplăceri. De obicei, oamenii capabili, bine pregătiți, au dușmanii lor specifici: incompetenții, lichelele, invidioșii și alții de acest fel. Ar mai putea fi ceva. Cu orgoliul dumneavoastră, ați putut irita pe cineva și nu pe oricine. Deci alte neplăceri... Știți dumneavoastră mai bine ca mine.

– Construiți ipoteze pe simple presupuneri. Îmi pare rău că trebuie să v-o spun.

– Ei, nu se știe...

Octavian ciuli urechile, dar doctorul trecu repede la altceva.

– Apoi ar mai fi un lucru. Nu toți bărbații suportă la fel...

maturitatea. Vârsta critică a apropierii de cinci decenii. Ce să-i faci, fiecare suntem construiți altfel. De fapt, luați în parte, suntem un unicat al naturii, fiecare individ reacționează specific la agenții externi. Încep neliniștile, grijile, anxietățile, angoasele. La unii se manifestă mai puțin accentuat, ca să zic așa, la alții însă, la această vârstă ele se manifestă mai grav, periculos chiar. Încep să apară din străfunduri niște lucruri de care habar n-aveam că le purtăm în noi, în stare latentă. Ne și mirăm cât de puțin ne cunoaștem după atâția ani. De fapt, într-o bună zi devenim cu totul altul, o persoană necunoscută care ne suprinde pe noi cei mai de demult, cu totul deosebită ca mod de comportament, ca manifestări exterioare și ceea ce este mai surprinzător – cu un cu totul alt fel de a gândi, cu altă optică a lucrurilor și cu o spaimă de a înfrunta viața în continuare care ne paralizează voința și ne taie orice poftă de a trăi. Ne însingurăm pe zi ce trece. Ne mirăm și noi de schimbarea ce a intervenit, nu ne mai recunoaștem, dar nu avem ce face. Și atunci iar ne speriem, ne îngrozim unde am ajuns. Ne izolăm, ne închidem în noi, facem un efort imens ca să ne jucăm pe noi înșine, cel de până atunci, pentru ca cei din jur să nu observe schimbarea ce s-a produs. Și numai noi știm cât ne costă efortul acesta de a părea noi înșine care eram cândva, adică să fim naturali, aceeași, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Numai că tot acest teatru ne obosește, ne exasperează și ni se face o altă frică: dacă nu rezistăm și vom ceda într-o zi temerilor și nelinistilor noastre și ne vom da de gol? Ce se va întâmpla atunci? Întrebări chinuitoare ce ne vor urmări zi și noapte. Ce e de făcut? Și mai intervine ceva: începem să credem despre noi înșine că nu suntem normali, că în cel mai bun caz suntem bolnavi, de unde nevoia acută de a ne trata.

Octavian izbucni:

– Și atunci, iată-te în fața doctorului internist– neurolog-psihiatru Glăvănescu!

– Exact! râse medicul, însă cu un râs bun, prietenesc, pacă solidar. Să nu uităm, repet, că suntem cam de aceeași vârstă. Hai să vorbim deschis, ca între două vechi cunoștințe.

– Știți, doctore, că venind încoace, mă gândeam și eu la

ceva asemănător.

– Nu mai spuneți?

– Da. Am observat că bărbații ajunși la patruzeci și cinci de ani devin din ce în ce mai fricoși, sunt chiar înspăimântați, deși n-o arată, desigur. Unii devin de-a dreptul ipohondri. Și tot eu mă întrebam: oare de ce ne-o fi teamă? Excepții or fi probabil, dar observ că eu nu sunt una dintre ele. Și tare aș vrea să fiu.

– Să admitem, zâmbi doctorul. Dar să nu ne îngrijorăm mai mult decât este nevoie. Și cum vă explicați teama?

– Păi, nu spuneați dumneavoastră? Vârsta, sănătatea, grijile, neliniștile, neplăcerile... Lumea asta nenorocită în care trăim...

– Nu este suficientă această explicație. Mai putem fora puțin?

– Vă rog.

– Mă gândesc, de pildă, la viața familială.

Octavian tresări involuntar, ceea ce nu-i scăpă medicului. Chiar se crispă.

– Nu vreau să fiu indiscret. V-am mai spus-o. Ne cunoaștem prea puțin pentru a-mi permite să intru în intimitățile dumneavoastră.

Se instaurase o tăcere ușor jenantă. Se părea că și doctorul Glăvănescu este în încurcătură. Îi era greu să mai continue. Își mai aprinse o țigară și rămase pe gânduri. Abia într-un târziu se hotărî să vorbească.

– Se pare că am călcat un prag interzis. Nu voi mai continua. Ceea ce pot însă să fac este să vă dau un sfat: încercați să plecați o vreme undeva, de preferat la munte. Măcar pentru o scurtă perioadă. Știu. E cel mai simplu și mai banal sfat care vi se poate da. Urmați-l totuși. S-ar putea să vă facă bine. Nu se știe niciodată.

Se ridicară aproape în același timp. Simțiră amândoi că discuția nu mai poate continua. Sau nu avea rost să continue atunci. Poate altădată. Doctorul Glăvănescu veni spre Octavian și-i întinse mâna.

– Sper să vă văd în condiții mai bune. Până atunci luați și rețeta aceasta. Poate o să vă fie utilă. Dacă simțiți nevoia să mă vedeți, vă rog să nu mă ocoliți. Puteți să mă sunați oricând.

Octavian îi strânse mâna.

– Vă mulțumesc.

Nu promise nimic. De fapt nici nu știa dacă o să mai treacă pe la acest doctor vorbăreț și indiscret pe deasupra. Deși tot el își spuse că trebuie să recunoască cu sinceritate că omul îi plăcea: de treabă, bine intenționat, degaja ceva cald, omenesc. Ar fi putut fi buni prieteni dacă s-ar fi cunoscut mai demult. Deodată tresări: despre ce cunoștință comună era vorba? Cine era persoana care îi furnizase doctorului informații despre el? Treaba asta îl preocupă toată ziua. Ba chiar și a doua zi se întrebă cine ar putea fi. Știa foarte bine că orice vorbă spusă cuiva apropiat, chiar prieten, putea ajunge la... Știm cu toții unde. Era intrigat. Că doctorul știa despre el unele lucruri, nu era foarte grav. Dar dacă se aflase despre el cine știe ce în altă parte? Doamne! Am ajuns să ne temem și de umbra noastră. O vorbă scăpată cuiva te poate nenoroci... Era ridicol totul și în același timp periculos. Cum se ajunsese la așa ceva? Să nu mai ai încredere în nimeni? O viață a suspiciunii? Nu, nu era bine spus. O suspiciune pe viață! Ordinul era să nu ai încredere în nimeni. Și totuși, nu mai există discreție? Nu, nu exista. Ce era al tău, secret, era al tuturor, al societății. Nu aveai voie să ai ceva numai al tău. Doar trăiești într-o societate fundamental colectivistă, unde nimic nu mai trebuie să fie secret. Ca și cum ar trebui să mergi în pielea goală în piața publică. Chiar și în patul tău te simți auzit, văzut, ascultat și înregistrat cu grijă: nu care cumva într-un moment de euforie sexuală să scapi vreo exclamație de tipul: „Gata! M-am săturat! Mi-ajunge!" S-ar putea interpreta că te-ai săturat de „societatea multilateral dezvoltată".

CAPITOLUL II

Ajunse în stradă. Privi în jur ușor descumpănit. Ce să facă acum? Își dădu seama că are rețeta încă în mână. Când Dumnezeu o scrisese doctorul? Nici nu observase. O citi. Erau aceleași medicamente pe care i le prescrisese data trecută. Mai avea. Se hotărî să nu le ia. Băgă rețeta în buzunar și porni agale mai departe. O să se odihnească acasă, o să citească, o să se plimbe. Mai are destule zile de concediu de anul trecut. N-are rost să le piardă ca în ceilalți ani. Era obosit, surmenat, plictisit, i se făcuse lehamite de toate.

O luă pe strada Rozelor, după care făcu la stânga. Se decise să treacă prin piața Dorobanți. Poate s-o fi „băgat" ceva la Venus. Când ajunse, văzu că magazinul era, ca de obicei, pustiu, foarte curat și gol. Poate s-o „da" ceva prin spate. Toată lumea știa că se primise ordin să nu se mai formeze cozi în fața magazinelor, în stradă, că era pe traseul „tovarășului". Dădu o tură prin spatele magazinului Pustiu și acolo. Intră în piață. Găsi la Aprozar doar niște mere mici și degerate care trecuseră iarna cu greu. Cumpără totuși două kilograme. Bune și alea, își zise posac, măcar pentru o plăcintă...

Ieșind din Aprozar, băgă de seamă că între timp se întâmplase ceva: pe trotuare apăruseră destul de mulți inși, îmbrăcați cam la fel, care se foiau aparent fără nici un rost. Două mașini ale Miliției trecură în mare viteză. Circulația era oprită. În sfârșit, coloana prezidențială trecu și lucrurile reintrară în calmul lor obișnuit. Băieții „cu ochi albaștri" se mai răriseră. Rămâseseră doar cei de la posturile fixe. Pe unul dintre ei – băiatul de la benzinărie – îl cunoștea într-un fel, văzându-l în fiecare zi. Într-o dimineață chiar l-a salutat dând ușor din cap și

tânărul i-a răspuns oarecum surprins, chiar un pic jenat.

Se hotărî să se ducă în parcul Herăstrău. O plimbare i-ar face bine. Vremea se mai încălzise, era chiar plăcut. Își descheie pardesiul și merse nehotărât mai departe pe bulevard. Simți nevoia să fumeze o țigară. Se opri, și-o aprinse și trase adânc un fum. Mai făcu câțiva pași, apoi, fără voie, se opri parcă atras de ceva. Se găsea în fața unui galantar imens în care erau expuse câteva fotografii mari, în culori, reprezentând peisaje turistice din diferite zone ale țării, cu deosebire montane. Una dintre ele îi atrase în mod deosebit atenția: un decor superb, probabil de undeva din Apuseni, cu un deal pe jumătate împădurit la poalele căruia se vedea o stână și, puțin mai jos, un lac nu prea mare mărginit în cealaltă parte de un alt deal abrupt, acoperit de o verdeață sălbăticitoare. Pe marginea lacului, ținându-se de mână, doi tineri, un băiat și o fată, cu figuri zâmbitoare. Par fericiți. Totul din peisaj degajă de fapt fericire, liniște, calm. O pace perpetuă de care nu-ți dai seama decât atunci când ai pierdut-o și înțelegi în sfârșit că n-o vei mai avea niciodată, adică după ce ai trecut de această vârstă a tinereții, poate a primei tinereți. Rămase vreme îndelungată cu ochii fixați pe imagine. Parcă îi aducea aminte de ceva, demult, de foarte demult. Nu-și putea lua ochii de la peisajul cu cei doi tineri. Într-un târziu reuși să se desprindă și porni mai departe. Dar se opri și se întoarse să mai privească încă o dată fotografia. Până la urmă se decise să plece totuși. Gândurile îi zburară în altă parte. Nici nu observa nimic în jur. Pe nesimțite, aproape fără să-și dea seama, ajunse în parcul Herăstrău. Se miră și el. Parcă ar fi fost transportat de un vehicul nevăzut pe căi obscure sau cu un covor fermecat, direct pe malul lacului. Care lac? se întrebă el nedumerit. Parcă îl cunoștea și nu îl cunoștea. Sau îl știa de demult, din alte vremuri. Dar ce se întâmpla cu el? Da, îl urmărea peisajul cu cei doi tineri. Se văzu deodată pe el însuși cu o fată blondă, înaltă, cu un zâmbet strengăresc. De fapt, aproape un copil. Nu se poate: erau pe malul lacului pe care-l îndrăgea foarte mult după ce fusese prima dată acolo cu familia Corinda. Plimbările din seara aceea pe dealurile din împrejurimi, noaptea din jurul focului de lângă cort, baia nocturnă, joaca nevinovată prin apă, prima

îmbrățișare, apoi acel sărut, tot cel dintâi, al cărui gust n-ai să-l poți uita niciodată. Dar parcă asta fusese altădată, tot la lacul acela, într-o altă companie. Ce însemnătate mai avea dacă a fost altădată? Important era că a fost totuși acolo cu ea. Răsăritul de soare de a doua zi, încercarea de a pescui alături de ceilalți, mult mai bărbați și mai... pescari. De fapt nu erai decât un copil... puțin mai mare. Masa aceea pescărească, râsete, glume, veselie și fericire deși, pe vremea aceea n-aveai cum să-ți dai seama că o asemenea stare se poate numi astfel: fericire. Drumul la întoarcere, ținându-se în taină de mână, deși toți băgaseră de seamă, dar se făceau că nu observă. Pentru toți ceilalți părea o joacă între doi tineri, de fapt încă niște copii nevinovați și cam prostuți, însă pentru ei tot ce li se întâmpla era cel mai serios lucru din lume. Mai ales pentru el care nu-și mai putea închipui restul vieții – rest? – toată viața – decât cu această fată blondă cu o privire mereu râzândă, veselă și cuminte. Apoi alte imagini: plimbările din oraș, pe străzile cele mai lăturalnice, prin micul parc al orașului unde toată lumea venea duminica să mănânce fripturi sau mici și să stea la iarbă verde pe malul Râului Alb. Doar ei își închipuiau că „legătura" lor e secretă. Erau priviți cu simpatie: ca frumoasă, mereu elegantă, cu un pas ușor, parcă mereu plutind deasupra pământului ca pe o pernă de aer, ar zice el, inginerul de astăzi. El, Octavian, mereu în aceeași pantaloni și pulover gri, de copil mai sărac, din altă categorie socială. Și așa conta în mica urbe! Era și firesc să fie așa. În orășelul transilvan funcționau niște legi nescrise ale bunului simț pe care nimeni nu avea voie să le încalce. Oamenii erau buni, cumsecade, dar țineau să fie respectate datinile, obiceiurile. Trebuia adică să știi să te porți după cum îți era starea, să nu te întinzi peste limitele ei. Cum adică, fiul agentului fiscal refugiat de pe meleagurile Bucovinei să-și permită – el, un venetic sărac – să ridice ochii la o fată mai „sus" decât el. Oricâtă înțelegere ai avea și oamenii aceia o aveau – era greu să admiți așa ceva. Sigur, începuseră șușotelile, primele obiecții, și ele de bun simț. Poate și primele gesturi de ostilitate. Ei însă nu le băgau în seamă sau se făceau că nu le observă. Era prea frumos totul ca să poată fi întunecat de ceva. Își vedeau mai departe de plim

bările lor pe malul Râului Alb. Serile erau limpezi și calde. Oamenii păreau a se obișnui cu această pereche cam nepotrivită.

Până una alta, cât nu e nimic „serios" între ei, nimeni nu poate avea de obiectat împotriva faptului că cei doi „vorbesc". O fată bine situată „vobește" cu un băiat sărac. Nimic grav, deocamdată, desigur.

Apoi alte plimbări. Serile de dans la „Pavilion". Toți știau că ei se iubesc. Deocamdată nici o reacție vizibilă. Afară bineînțeles de cei câțiva ingineri care îi făceau curte ei, deranjați de faptul că „pușiul" era mereu alături de ea. Într-o seară, unul dintre ei ținu chiar să-i atragă atenția că e cazul s-o cam „termine" cu fata, deoarece – argument forte – e un tinerel fără meserie și situație, deci... Dar nici asta nu le-a putut întuneca fericirea. Ea îl asigură că... totul e în regulă, că îl iubește, că va merge și el la facultate, că-și va face o „situație".

Și și-a făcut „situația": are facultate, serviciu bun, etc. Ei, și ce-i cu asta? Octavian tresări. Ce s-a întâmplat? Pe unde i-a hoinărit mintea? De ce i-a fugit așa de departe în urmă? Se uită în jur, dezmeticindu-se. Privi lacul. Dar nu mai era acela. Era Herăstrău.

*

Ajunge acasă. Parcă nu-i vine să intre. E indispus și îngrijorat. Se uită la ceas. Cum a putut să stea atâta timp la Herăstrău? E deja trecut de amiază. Se miră și el de timpul care s-a scurs fără să-și dea seama cum. Îi vine greu să urce. Până la urmă se decide. Își scoate cheile. Deschide. Pătrunde în hol, apoi în sufragerie. Masa e deja pregătită. Se miră. De ce în sufragerie? Numai sâmbăta și duminica sau de sărbători se ia masa aici. De obicei în bucătărie se mănâncă.

Lucia îl întâmpină intrigată:

– Pe unde mi-ai hoinărit până la ora asta? Te așteptăm de o oră bună cu masa.

Privește puțin nedumerit în jur. Cei doi copii: Sorin – student în anul doi la medicină – și Andreea – elevă în clasa a zecea. Stau cuminți, așezați în jurul mesei. Parcă prea cuminți. E puțin intri-

gat. Lucia, cu mâinile în șolduri, îl privește și ea nedumerită.

– Ce te uiți așa, Octavian?

– Ceva nu prea e în regulă aici...

– Ce anume? îl întrebă Lucia puțin iritată. Masa e pusă. Toți membrii familiei – sfintei familii – sunt așezați în jurul mesei așteptându-l pe stăpân. Iar stăpânul familiei, pater familias, întârzie, dar nimeni nu se atinge de bucate, pentru că domnul și stăpânul nostru nu a sosit încă. Bucătăreasa de lux, doamna doctor în științe filologice, Lucia Herța, e cu toate felurile la foc mic, pentru ca bucatele să fie calde, cum îi plac boierului nostru.

Octavian face un semn cu mâna:

– Ho, stai puțin, m-ai copleșit. Eu îmi puneam două întrebări, numai două. Prima: cum se face că în zi de lucru se ia masa în sufragerie, cu tacâmuri pentru musafiri, și a doua: ce e cu acești copii de stau așa de cuminți în jurul mesei? Cum de n-a plecat unul la bridge și cealaltă la o colegă ca să „învețe"?

Lucia îl privește cu reproș. Dă din cap dezaprobator:

– Uf, dificil mai ești! Ție nici când e bine nu ți-e bine. Simplu: ne-am gândit să luăm și noi masa, mai festiv, cu toții, în familie. Mai ales că am avut rarisimul noroc de a găsi carne fără coadă prea mare, ceea ce nu e de colo.

- Sărbătorim vreo nouă restanță a fiului nostru? întrebă el glumeț, realizând în aceeași clipă că zisese exact ce nu trebuia spus.

Sorin trântește ostentativ o furculiță și dă să se ridice supărat. Dar Lucia face ordine cu autoritatea ei binecunoscută și recunoscută în familie.

– În primul rând nu este sau încă nu este sesiune la facultate luna asta, apoi nu înțeleg de ce vrei să-mi strici după-amiaza. Să ne-o strici, se corectează ea iritată.

– Îmi pare rău, nu doream așa ceva. Sunt pur și simplu mirat...

– Și indispus, după câte observ.

– Oarecum.

– Apoi aș dori să te informez că în sfârșit am avut și eu o zi bună și voiam să o sărbătorim în cadru festiv.

Octavian o privește surprins, încurcat.

– N-ai cum să știi despre ce este vorba. Mi-a apărut un articol, la care țin mult, în revista noastră de filologie.

El se simte prost, din ce în ce mai prost. Într-adevăr are un talent de a călca în străchini, cum rar se poate vedea. Sorin e furios, Lucia îl privește dezaprobator, doar Andreea îl urmărește cu un zâmbet șugubăț în colțul buzelor. E singura persoană din cele de față care se amuză copios de toată scena. S-ar putea spune că îi place încurcătura creată, ba chiar i se pare încântătoare. La un moment dat exclamă cu un aer împăciuitor:

– Dar nu s-a întâmplat nimic, mamă! Propun să mâncăm. Mi-e foame. Rău de tot. Hai, că se răcește.

Octavian se simte în continuare vinovat. El, soțul, tatăl, iar a greșit. Deși... nici un deși! În fond, ca „pater familias", ar trebui să facă tot ce este posibil ca în casă atmosfera să fie plăcută, respirabilă măcar, și, când colo, tocmai el o strică. Îi vine să-și dea singur palme. Ce dracu' i-a venit să fie malițios tocmai astăzi când Lucia, soția lui, sărbătorește ceva. Dar de unde era el să știe... ce să știe? Ce, e pentru prima dată când vine acasă indispus și face o observație aiurea care îi indispune pe toți ceilalți?

Lucia ia din nou frâiele în mână:

– La masă cu toții! Gata cu discuțiile astea stupide. Domnul nostru dorește un aperitiv tare înainte?

Octavian dă din cap aprobativ. Acum trebuie să fie de acord cu tonul ca să dreagă... ce se mai poate drege. Bea un pahar din țuica lui preferată adusă din Ardeal. Apoi toată lumea mănâncă în tăcere, parcă îmbufnată. Se simte dator să facă conversație. Doar, doar se va dezgheța atmosfera. În zadar. Mai face o tentativă. Bineînțeles, tot nereușită. Dar nu strică să mai încerce.

– E foarte bună mâncarea, chiar excelentă, Lucia. Friptura, cel puțin, e delicioasă.

Numai că ea îl privește chiorâș și-i răspunde sec:

– Mulțumesc, dragă, pentru aprecieri. Mă vor stimula în continuare laudele tale pentru opera mea... culinară.

N-a nimerit-o. Nici el, nici ea. Copiii se amuză. Întotdeauna asemenea împunsături reciproce între părinți le plac. Îi fac să se simtă egali cu cei mari. Mai ales când pot strecura și ei câte o

replică de „spirit". Ceea ce Sorin nu scapă s-o facă:

– Ce conversație amuzantă! Așa ne crește pofta de mâncare.

Numai că a sărit peste cal de data asta. Mama, Lucia, îl admonestează violent:

– Te rog să-ți cunoști lungul nasului, Sorin. El și-l știe. E cam... lung și tare ar avea chef să răspundă că știe ce mare, impresionantă lungime are nasul său. Dar se abține.

Octavian, tatăl, intuiește posibila replică după zâmbetul șiret al fiului său și se amuză în secret. Chiar, de unde o fi moștenit Sorin un nas atât de mare că nici el, nici Lucia nu au asemenea podoabe faciale? La urma urmei nici nu are vreo importanță dimensiunea nasului fiului său.

Totuși se simte nevoia unei conversații. Și el trebuie s-o facă. Cine să dea tonul dacă nu capul familiei, cum nu încetează să-i repete Lucia când el se retrage în muțenia lui din ultima vreme. Doar că încercările lui se dovedesc infructuoase, zadarnice. Până la urmă, cea mică, Andreea, are idea salvatoare care e simplă ca bună ziua. Ea îl întreabă:

– Ce mai faci, tati?

Întrebare banală, omenească, firească, dar care salvează totul. El începe să povestească ce a făcut dimineață – nu totul, desigur – cum a discutat cu doctorul. Are darul de a relata captivant chiar și cele mai simple întâmplări. Evident, deformează lucrurile, numai ca să fie plăcut ce spune. Doctorul Glăvănescu le apare într-o altă lumină decât îi apăruse lui la început: amuzant, șiret, simpatic, bun diagnostician, un excelent partener de conversație, ce mai, e o plăcere să stai de vorbă cu el. O să-l mai viziteze. Aici minte puțin, pentru că de fapt nu știe dacă o să mai treacă pe la el. E prea indiscret însul.

Reușește cel puțin să învioreze atmosfera. Tuturor le-a plăcut doctorul.

Însă Lucia, ca de obicei, e mai analitică, mai lucidă, deci:

– Și până la urmă ce ți-a recomandat?

Octavian ezită, apoi se hotărăște eroic:

– Nimic deosebit. Niște medicamente pe care le știu deja. Și – aici face o pauză – să ies puțin din București, undeva la munte într-o stațiune liniștită.

Ea îl privește atent, apoi îl întreabă pe neașteptate:

– Singur?

El rămâne mut. Ce se poate răspunde la o asemenea întrebare? Chiar a uitat să-l consulte pe doctor în problema asta. Se decide până la urmă:

– Cred că da. Mi-ar face bine puțină izolare la munte. Zice doctorul că un pic de singurătate nu mi-ar strica.

– Adică fără noi? – ținu să ceară precizări Lucia, parcă silabisind cuvintele.

Iar se profilează o discuție pe muchie de cuțit, ceea ce Andreea abia aștepta, să se mai amuze puțin. Acum însă lucrurile decurg mult mai cuminte, fără asperități.

– Putem merge împreună, propune Octavian.

– Te rog să fii mai clar.

– Adică? se preface el a nu pricepe.

– Simplu. Eu cred că ți-a spus că trebuie să te duci singur. Așa că vei merge singur, decide Lucia.

Se pare că soluția convine tuturor. Oricum era greu să meargă toți, dacă nu cumva imposibil. Ea are lecții la școală, Sorin – cursuri la facultate, iar Andreea trebuie să meargă la liceu. Și pe urmă, de unde atâția bani? Cum Octavian are concediu acum – soluția devenea clară și... unică. Tot mama are dreptate, gândește Sorin, fără să mai comenteze hotărârea.

Până la urmă masa decurge destul de bine. „Lumea s-a înveselit", cum zice Andreea, cea mică, și totul pare a fi în regulă. Octavian, ca gest suprem de interes, cere revista de filologie să vadă articolul Luciei, ceea ce, evident, o flatează. Ba mai mult, citește atent, pe îndelete, tot articolul. Și nu se mulțumește cu atât. Îl comentează cu un ton competent, spunând banalități, îl și apreciază pentru eleganța stilului, pentru „claritatea ideilor" și celelalte. Se duce și o sărută pe Lucia, felicitând-o. Copiii nu se lasă nici ei mai prejos. Vin și o sărută pe mama lor. Sorin îi dă un ghiont amical. Cea mică, Andreea, vine la el și, făcându-i cu ochiul, îi spune în treacăt, încet, să audă doar el:

– Totul e O.K., tată!

E o masă obișnuită, într-o familie reușită. Copiii se retrag în camera lor, iar Lucia se duce în bucătărie. Rămâne singur.

Totul e bine când se sfârșește cu bine, cum zice marele brit, gândește Octavian, deși undeva în suflet îi rămăsese înfiptă ca o așchie rebelă, amintirea începutului acestei mese, cu împunsăturile Luciei, cu mucile lui răutăți. Dar poate că așa e normal, că astfel se petrec lucrurile în orice familie. Oftează fără moiv, gândindu-se din nou la Lucia.

Da, ea rămăsese așa cum o știa de pe vremea când abia se cunoscuseră. Era decisă în tot ce întreprindea. Și pasul îl avea hotărât, parcă ar fi mers mereu undeva, într-un anume loc, chiar și atunci când se plimba. Avea o autoritate până și a mersului. Și-o aminti cum îi apărea venind pe stradă la locul de întâlnire. Deși nu prea înaltă, părea totuși astfel datorită ținutei sale drepte. Știa să-și poarte statura mijlocie, conferindu-i o ținută ce degaja o anume rectitudine de caracter. Pe vremea aceea purta un coc ce-i stătea foarte bine. Îi plăcuse totul la ea: părul negru, ochii de un albastru închis, metalic, fruntea înaltă, luminoasă și acea grație discretă a celui mai mărunt gest. De fapt, la ea totul era discreție. Până și în manifestările sentimentelor pentru el aplicase o surdină, pentru că nu suporta strindențele de nici un fel. Ceea ce nu însemna că nu-l iubea. Doar că „nu-mi place să fac caz de treaba asta", spusese chiar ea într-o zi. Cu timpul o cunoscuse mai bine, de fapt o redescoperise. Treptat, pe zi ce trecea, ea își impusese personalitatea asemeni unei stăpâne peste curtea ei, dar o stăpânire ocrotitoare, blândă și calmă, chiar afectuoasă câteodată. Știa însă să fie în același timp autoritară, judecând în orice situație cu un calm poate puțin prea rece. Când trebuia, însă, devenea cu tact supusă, tandră, gingașă. Lucia era o femeie despre care se putea spune că știe perfect până unde i se întind moșiile sufletului și trupului său, ale cugetului și voinței sale. Făcea parte din categoria persoanelor în fața cărora este foarte greu să spui un „Nu!" răspicat. Gândea așa despre ea nu pentru că se simțea el slab. Nu. Dimpotrivă. Când considera el că trebuie făcut ceva, lua hotărâri ferme și era greu să-i schimbe cineva opiniile odată formate. Dar odată cu trecerea timpului se petrecu pe nesimțite un transfer al deciziilor, cel puțin a unora dintre ele. Ea preluase cu tact unele prerogative, iar el acceptase situația. Când nu era de acord cu vreo hotărâre

a ei, se folosea de acel cutumiar drept de veto al soților. După încă o bucată de vreme se prevala tot mai puțin de acest drept, chiar când se revolta în tăcere, nefiind de acord cu ea. De ce renunțase la unele prerogative? Greu de spus. Poate și din comoditate, poate și pentru faptul că ea nu prea dădea greș în deciziile ei, deci nu avea ce să-i reproșeze. Când totuși avea o altă părere, încerca mai mult s-o convingă decât să-și impună punctul de vedere doar prin propria sa autoritate. Considerase că este mai bine așa din mai multe puncte de vedere, în primul rând pentru asigurarea unei liniști și a unui echilibru al căsniciei lor. Iar Lucia nu abuzase de noile drepturi pe care le cucerise, având o măsură a ei, de bun simț, în tot ce întreprindea. Se impusese prin voința ei, dar fără a-l umili, știindu-l orgolios și ușor de jignit. De fapt, dacă stătea să se gândească bine, amândoi făcuseră tot ce le stătuse în putință să păstreze neînclinată acea balanță sensibilă și gingașă, atât de necesară oricărui cuplu. Au existat desigur și momente de dizarmonie, dar ele fuseseră depășite mai ușor sau mai greu, totdeauna însă cu bunăvoința amândurora.

Deodată auzi vocea Luciei chiar lângă el. Nici nu observase când intrase în sufragerie. Tresări. Îl întreba ceva și el nu înțelesese la început.

– Ce ți-a spus totuși doctorul?

– Ce ai auzit.

– N-am auzit. Și nici n-am fost prea atentă pentru că toată povestea ta a fost cam coafată. Așa, ca pentru copii. Acum, între noi doi, care este de fapt situația?

Octavian se frământă și nu știe ce să răspundă. Numai că cu Lucia nu e de glumit.

– Nu te mai codi atâta! Spune tot. Am dreptul să știu adevărul.

Se decide:

– Se pare că sunt un om obosit care începe să îmbătrânească. Mi-a recomandat să merg într-o stațiune. Dar de unde bani? Am nevoie de odihnă. Ce să-i faci! Trebuie să admiți că vine și o asemenea vreme, inevitabil. La care se mai adaugă și viața asa mizerabilă pe care o ducem, societatea în care trăim...

Lucia se apropie de el, îl luă tandru pe după umeri și îi șopti:

– Te vei duce singur. Tu trebuie să ne fii sănătos. O să ne împrumutăm de undeva. Iar la vară or să se ducă doar copiii în vacanță.

Are în voce o căldură pe care n-o simțise demult. Fără voie, este emoționat și caută să nu se observe. Nu se poate totuși abține și îi ia mâna. Se privesc câteva clipe în tăcere. Nu-și spun nimic. Cuvintele ar fi de prisos, ba poate că ar și tulbura această liniște binefăcătoare și ar fi păcat, pentru că de mult nu au mai trăit asemenea clipe împreună. Târziu, foarte târziu el îndrăznește totuși:

– Parcă nu m-aș duce singur. O să-mi fie urât... aici ezită, puțin jenat... fără voi...

Ea zâmbește cu toată fața. În priviri îi citește vechea gingășie, cea de la început.

– Ei, n-o să fie nici o nenorocire. Te mai dezintoxici și tu puțin de noi. O să-ți facă bine, ai să vezi.

El dădu din cap dezaprobator:

– Ba eu cred că vouă vă trebuie o dezintoxicație... de mine.

Râd amândoi. El gândește: chiar că a fost o după amiază reușită în familie, cum nu mai trăiseră de mult. Lucia, parcă intuind ce-ar fi vrut să spună, îl sărută discret pe obraz. Nu mai este nimic de adăugat, își spune el tot în gând. Deși simte că totuși ceva nu este în regulă, că îl roade ceva. Nici el nu știe ce îl macină.

Noaptea nu poate dormi. Stă întins cu fața în sus privind tavanul întunecat. Lucia doarme și din când în când oftează prin somn, parcă ar urmări-o și acolo grijile de fiecare zi. Îi observă profilul vag prin lumina palidă ce se strecoară prin perdele de la razele slabe ale lunii. Fără voie, în memorie îi revine fotografia aceea din galantarul agenției de turism. Cei doi tineri de mână... Apoi amintirile din orașul transilvan al copilăriei și tinereții sale îl copleșesc năvalnic, ca un șuvoi cald ce-l învăluie cu totul ca

într-o baie binefăcătoare. Imagini proaspete – parcă ar fi fost ieri – îi apar în față cu o claritate neobișnuită, strălucitoare în lumina unei primăveri calde. O vede și pe fata aceea alături, parcă zburdând ca un ied pe o pajiște la marginea lacului acela. Oare de ce îi apar tocmai acum în minte aceste imagini? Se spune că bătrânii își amintesc cu multă fidelitate lucruri din prima tinerețe. Dar el nu este bătrân. Nu este încă. Mai are dreptul să se creadă tânăr. Încă... O vreme cel puțin. Apoi somnul. Un somn lucid prin care vezi totul sau nimic.

Înainte de a adormi i se păru că îi apare o lumină. Sau poate puțin după aceea. Se despărțea de viața reală și se cufunda în cea de vis? Poate. I se păru deodată că are în față un tub enorm prin care îi vine drept în ochi un șuvoi de lumină orbitoare, niște raze ciudate care parcă îl chemau sau chemau ceva din ființa sa, din ceea ce fusese el până atunci sau i se păruse că fusese. Plutea lin pe razele acelea ciudate, purtat într-o legănare calmă. La celălalt capăt al tubului luminos i se păru că vede o pajiște la margine de lac. Parcă mai văzuse cândva acest peisaj. Simți că trebuie să rămână acolo, deși își dădea seama că așa ceva este imposibil, pentru că el trebuia să se întoarcă acum și aici, or lacul era din ale vremuri, duse de mult. Totul era o amăgire, nu se putea face nimic pentru a evada din lumea reală, mizerabilă, în care trăia. Poate doar să „fugă", cum făceau tot mai mulți în ultima vreme. Rămâneau în străinătate, pe unde erau trimiși în delegație. Numai că el nu era un „tovarăș de încredere" care să poată reprezenta cu cinste patria în occident. Cu dosarul lui nu avea nici o șansă să prindă o deplasare „dincolo". Poate la Sofia, sau la Moscova.

Adormi cu greu, chinuit, chircindu-se, svârcnind prin somn.

Spre dimineață avu un coșmar îngrozitor.

CAPITOLUL III

Din păcate concediul lui Octavian a trebuit să fie brusc întrerupt. Un telefon scurt, sec, l-a chemat pentru o „problemă" încurcată, chiar gravă, pe care el trebuia s-o „rezolve". Aceştia erau termenii telefonului. S-a conformat. Era o dimineaţă superbă. Primăvara în sfârşit se aşezase deasupra marelui oraş, copacii îşi dăduseră drumul la frunze, primele flori apăruseră, era exact vremea pe care te puteai plimba pe aleile însorite. Tocmai într-o asemenea dimineaţă sună telefonul! Şi nu oricine se afla la capătul celălalt al firului, ci chiar directorul general. Era rechemat la institut. Îi venea să urle de ciudă. Dar nu era nimic de făcut. Trebuia să se conformeze. Aproape că i se făcu rău. Oboseala pe care n-o mai simţise în cele câteva zile cât stătuse acasă reapăru subit şi nu avea nici un chef să meargă nicăieri. Totuşi trebuia s-o facă. Altă soluţie nu exista.

Trebuia să se radă. Şi se simţea atât de bine cu bărbuţa lui albă care, e drept, îl îmbătrâneşte puţin, dar nu-i stă rău deloc. E constatarea autoritară a Andreei care declară că are un tată şic şi modern, că doar astăzi se poartă bărbile. Singurul lucru care o deranjează e că atunci când vrea să-l sărute, firele aspre o înţeapă, ceea ce n-o face să renunţe. Îl sărută tandru şi apoi pleacă veselă. Sorin e mai reţinut, dar într-o zi i-a spus cu vocea lui voit gravă: „Bătrâne, eşti impunător cu barbă. Altfel arăţi cam june". Până la urmă se decide să se radă. O face cu prudenţă ca să nu se taie. A mai păţit-o şi altă dată. Se spală şi pleacă la institut. Fără nici un chef. Ajuns la intrare, portarul îl salută cu respect. Acest „să trăiţi" l-a intrigat întotdeauna. Probabil nu va şti niciodată dacă omul acesta îl salută, pentru că ştie ce funcţie

are sau pentru că pur și simplu îl respectă ca om, nu ca șef. De ce și-o fi punând și problema asta nici el nu știe prea bine. Ar vrea să-l iubească toți oamenii, numai că asta nu se poate. Toți oamenii nu te vor iubi niciodată. Și liftiera te salută respectuos. Dar poți să știi ce gândește ea despre tine? Pe culoar își dă seama că involuntar își aranjează ținuta, se îndreaptă puțin înainte de a intra în biroul secretarei. Să fie un tic? Poate. E nevoia nemărturisită de a apărea în postura de șef? Niciodată nu s-a gândit la așa ceva. I s-a părut mereu că e firesc, natural, chiar degajat, cu excepția clipelor când este nervos sau copleșit de griji. Pătrunse în birou. Secretara se ridică în picioare, rostind un respectuos:

– Bună ziua. Bine ați venit.

Ca întotdeauna. E puțin încordat. Intră în cabinetul său. Peste câteva clipe îl urmă secretara cu o mapă imensă, anunțându-l că:

– V-a căutat... Exact ce dorea el cel mai puțin.

Știe cine l-a căutat. Se va duce. Dar după ce va vedea ce este în mapă. De fapt dorește să rămână câteva clipe singur ca să se reobișnuiască cu atmosfera cabinetului său. E foarte elegant. Sobru însă. Cândva se simțea bine în el. Poate și acum, deși... Dar n-are rost să înceapă din prima zi cu... Gata! Se așează pe fotoliul din spatele biroului. Privește în jur. Totul pare la fel și totuși nu este. Oare de ce? Nici el nu știe. Ușa se deschise. Secretara îi aduce un ceai de plante. „Sunătoare". Știe ea ce știe, ca orice secretară devotată.

– Ce bună ar fi o cafea tare! – glumește el, căutând să fie vesel ca întotdeauna. Numai că de data asta nu-i prea reușește. Își dă deama și el. La un moment dat nimic nu-ți mai reușește pe deplin. Totul pare fals, neterminat, până și cea mai banală glumă. Soarbe din ceai privind pe geam spre blocurile ce se văd nu departe, în față. Își aprinde o țigară. Ar deschide mapa cu corespondență, dar, vorba fiului său, Sorin, „n-are pornire". Gândul îi fuge din nou în urmă. Parcă iar vede un lac, undeva departe, în urmă, în timpul îndepărtat. Imaginea din vitrina văzută acum câteva zile care l-a trimis la o altă imagine, aceea de demult. Dar ce se întâmplă cu el? Nu se poate concentra. Face totuși un efort și deschide iar mapa cu corespondență. O răs-

foiește plictisit, neatent. Deodată ceva îi atrage atenția. Printre atâtea și atâtea adrese oficiale vede un plic închis, fără antet, adresat lui personal. Dă din cap: iar a încurcat secretara corespondența lui particulară – puțină câtă este – cu adresele oficiale.

Deschide curios plicul, pentru că la expeditor figurează un nume necunoscut: A. Niculescu. Cine poate fi? Citește și, pe măsură ce parcurge rândurile, scrisul i se pare din ce în ce mai cunoscut. Nu mai are răbdare și se uită la sfârșitul scrisorii: Anda! Tresare puternic. Reia scrisoarea de la început, parcă nevenindu-i să creadă că Anda poate să-i scrie lui după douăzeci de ani! Douăzeci de ani! Ba chiar mai mult! Uneori nu mai adăugăm nimic la cifrele rotunde de teamă să nu ni se pară prea mari, iar trecerea timpului și mai îngrozitoare.

„Dragă Octavian,

Nu știu dacă astăzi pot să-ți mai spun „dragă". Dar îndrăznesc, totuși, după atâția ani. Probabil tu nu știi nimic despre mine. Eu însă am aflat lucruri frumoase despre tine. Știu că ai ajuns cineva, desigur numai prin străduințile și inteligența ta pe care ți-am prețuit-o întotdeauna. Știam că ai să răzbești. Nu se putea altfel pentru un om de valoarea ta.

Îndrăznesc să-ți spun și despre mine câteva lucruri. Am făcut doar școala de farmacie, la facultate n-am mai dat examen. Nu aveam cum mă întreține. Apoi m-am căsătorit. Am fost fericită o vreme. Am un copil, un băiat reușit. Apoi am avut o mare, mare nenorocire. Soțul meu s-a îmbolnăvit și s-a prăpădit. Boala aceea care nu iartă pe nimeni. Am rămas singură cu copilul. L-am crescut de pe vremea când avea șase ani. Acum am alte necazuri. Din banii mei puțini trebuie să le ajut pe mama și pe bunica. Între timp și mama s-a îmbolnăvit, așa că tot n-am scăpat de necazuri. Am mare nevoie de niște medicamente care nu se prea găsesc la noi, de fapt nu se găsesc deloc. Dar poate înainte de toate aș avea nevoie de un doctor bun pentru mama, doctor pe care nu-l găsesc în orășelul nostru. Pentru bunica nu pot să mai fac mare lucru, vârsta este nemiloasă, dar pe mama, dacă s-ar putea, te-aș ruga s-o ajuți. Îți trimit rețeta și copia fișei cu diagnosticul. Dacă nu-i găsești medica-

mentele, măcar un doctor bun poate afli cu relațiile pe care presupun eu că le ai tu. Nu am altă persoană în București căreia să mă adresez. Te rog ajută-mă, Anda".

Urma adresa, telefonul de acasă și cel de la serviciu.

Anda! Octavian rămâne stupefiat. Nu se poate! Doar acum câteva zile se gândise la vremurile acelea duse pentru totdeauna când în îndepărtatul orășel se plimba cu ea pe aleile sărăcăcioase ale unicului parc din localitate. Își adusese aminte privind fotografia colorată din vitrină, cu cei doi tineri pe marginea lacului de munte, de excursia lor la lacul acela dintre dealurile împădurite... iar acum, peste douăzeci și ceva de ani, ea îi scrie... Incredibil! Cum se potrivesc uneori lucrurile! Ca în romane, ar zice vechiul său prieten, Ștefan. Este aproape buimăcit. Ce trebuie să facă în asemenea situație? Se uită spre telefon. Totuși trebuie să ia o hotărâre. Mai ezită. Formează numărul Andei de la serviciu. Îi răspunde chiar ea. Nu-i recunoaște însă vocea la telefon. O cere pe ea:

– Cu doamna Anda Niculescu, vă rog.

– Eu sunt, Octavian.

Ea însă i-a recunoscut glasul. Este emoționat. Simte că nu mai poate vorbi. Încearcă să spună ceva, dar nu izbutește. Și ea are o voce pierdută, întretăiată. Până la urmă reușește să-i povestească ceea ce el știa din scrisoare. Îi promite ajutorul cerut. Mai schimbă câteva vorbe, promițându-și reciproc să se sune în curând. Octavian îi dă telefonul de la institut.

În continuare totul i se pare incredibil, ca un vis pe care nu ai curajul să-l povestești nimănui, de teama de a nu-ți divulga propriile gânduri și obsesii. Ca și cum ai povesti ceea ce vrei tu să ți se întâmple în cele mai secrete cute ale visurilor tale cele mai ascunse. Nu se poate! Și totuși convorbirea telefonică avusese loc. Va avea la ce să se gândească de acum încolo! Curios rămâne faptul că de mai multă vreme îl preocupă vechile amintiri din tinerețe, mereu gândul îi fugea undeva în urmă. Totul pare normal până la un punct. Vârsta, oboseala, aspirațiile neîmplinite – ei, câte avusese cândva! – spunea doctorul Glăvănescu... Dar nu trebuie să se ia după el. Ar fi bine să-și păstreze calmul, să nu o ia razna. Câte lucruri ți se pot întâmpla

într-o singură zi! Își aprinse o țigară și rămase pe gânduri. Trebuia să se smulgă din această stare. Îl așteptau „probleme" de rezolvat. Doar de asta a fost chemat din concediu. Hai! Să sunăm deșteptarea!

•

Discuția cu directorul general a fost scurtă, ca de obicei. Concluzia era simplă: va trebui să-și întrerupă concediul pentru a rezolva o gravă problemă care s-a ivit: unul dintre proiectele pe care el le-a condus și de a căror realizare s-a ocupat personal a ieșit prost. Adică, mai exact: termocentrala proiectată nu funcționează nici pe departe la parametrii prevăzuți. S-a strecurat undeva o eroare de proiectare sau execuția a fost defectuoasă. Desigur, pot fi mai mulți vinovați: proiectantul – adică el, inginerul Octavian Herța, constructorul care a executat lucrarea sau chiar beneficiarul dacă centrala a fost dată în funcțiune la întreaga capacitate, pentru că, evident, de gospodărirea centralei acesta răspunde, folosindu-se bineînțeles de documentația pusă la dispoziție de proiectant. Știa însă foarte bine că proiectantul – adică el – răspunde de obiectivul proiectat până la atingerea parametrilor prevăzuți, iar de anumite aspecte răspunde și după atingerea parametrilor proiectați ca, de pildă, pentru stabilitatea și rezistența construcțiilor care ar putea fi afectate grav din cauza erorilor de proiectare scoase în evidență în anumite situații, cum ar fi un seism. Iar dacă aceste erori există realmente, readucerea urgentă a centralei la o funcționare normală trebuie făcută de cel care a greșit, adică proiectantul, dacă este vorba de o greșeală de proiectare, constructorul dacă a greșit ceva la execuție. Desigur, pot fi și situații când e nevoie de intervenția proiectantului care se implică dacă e vorba de corectarea unor erori de execuție.

Dar cunoaște foarte bine legile, care definesc clar care sunt responsabilitățile proiectantului, constructorului și beneficiarului. Numai că una era legea și alta realitatea, practica de zi cu zi.

Deci ce era de făcut? De văzut dacă într-adevăr eroarea aparține proiectantului. Eroarea putea fi una de concepție sau de elaborare a proiectului în diverse faze. Sau a celui care luase

decizia finală. Preferă să nu se gândească la asta.

Desigur, nu putea fi vorba de a lua proiectul planșă cu planșă – erau mii, chiar zeci de mii -, ci de examinat care dintre sisteme nu funcționează: circuitul de apă, un echipament incorect ales, circuitul de combustibil sau altele. Se convinsese din experiență că, în general, o funcționare anormală arată destul de evident că s-a făcut o eroare. Or, aceasta trebuia găsită cât mai grabnic. Deci tot el s-o depisteze și apoi s-o corecteze. Iar dacă cumva proiectul era ireproșabil, avea obligația, conform legii, nu numai să-l verifice pe constructor, ci să facă un control de autor, inspecții pentru verificarea calității lucrării. Dacă va descoperi o eroare a constructorului, s-o remedieze aplicând soluțiile exacte din proiect. Cum el răspundea și de treaba asta, era clar că operațiunea în chestiune tot lui îi revenea. Totul devenea limpede: îl așteptau săptămâni întregi de verificări, controale la fața locului, măsurători amănunțite, note de constatare și alte operațiuni greoaie și plicticoase. Bineînțeles, credea că nu el personal greșise, dar asta nu mai avea nici un fel de însemnătate. Important rămânea faptul că el, inginerul Octavian Herța, era responsabil de toată operațiunea având, printre altele, și calitatea de șef de proiect și inginer șef care răspunde de investiții și proiectări. Nici nu se avea măcar în vedere ca altcineva să preia aceste complicate operațiuni de verificare și control. Desigur, până la urmă se va descoperi cine a greșit și unde s-a greșit. Omul acela sau oamenii aceia vor fi trași la răspundere. Dar până atunci, până se va descoperi cine e vinovatul, vinovat este, cel puțin deocamdată, – doar el, proiectantul. Înțelegea bine asta și totuși i se părea nedrept. Cel puțin proiectul, știa bine că nu este greșit. L-a verificat de atâtea ori împreună cu toți colaboratorii, mai ales cu cei mai de încredere. L-a luat în toate componentele sale la examinat. Nu avea nici o fisură. Nu în proiectare trebuia găsită eroarea, ci în realizare. Numai că, așa cum știa foarte bine, și de asta răspundea tot el până la atingerea parametrilor proiectați. E drept că nu singur, ci împreună cu constructorul și beneficiarul. Cu ei va trebui discutat. Nu voia să arunce răspundere altuia, dar știa clar că proiectul pe care-l condusese, de a cărui executare se ocupase pas cu pas, nu conținea

nici o greșeală. Își repeta mereu acest lucru. Se întoarse în biroul său și ceru secretarei să-i cheme pe toți cei din colectivul cu care lucrase la acest proiect. Se auzise despre ce va fi vorba în ședința cu inginerul șef, așa că fiecare venise înarmat cu toate datele necesare. Discuția care a avut loc a fost lungă și anevoioasă. A ținut până seara târziu și tot nu s-au lămurit complet lucrurile. Pe la șapte seara a dat un telefon Luciei să-i spună că mai întârzie, relatându-i foarte pe scurt despre ce este vorba. Ajunse acasă pe la unsprezece noaptea frânt de oboseală. Lucia îl aștepta în sufragerie. Părea neliniștită. Când îl văzu apărând, se ridică în picioare și-i veni în întâmpinare:

– Ce s-a întâmplat?

Octavian dădu din cap obosit:

– Să-ți mai povestesc ce s-a întâmplat? Ți-am spus pe scurt la telefon.

– Vreau amănunte, îi răspunse ea, autoritară, ca de obicei.

Încercă să-i relateze mai pe larg, dar la un moment dat se opri.

– În fond nici nu au însemnătate detaliile. Important rămâne faptul că eu răspund de toate. Obiectivul nu merge la parametrii proiectați. Asta e totul. Până nu va funcționa la acești parametri, răspunde proiectantul, adică eu.

Lucia îl privi scurt, apoi îi puse o mână pe umăr:

– Hai, totuși să mănânci. Ți-am pregătit ceva bun, ce-ți place ție. Vino în bucătărie.

– Cred că n-o să pot mânca nimic. Sunt prea obosit.

– Încearcă totuși. Ia întâi o țuică de-a ta din Ardeal, și ai să vezi că o să poți mânca după aceea.

Bău un păhărel, apoi mâncă. Cu greu și puțin. Bucatele parcă nu aveau nici un gust. Lucia îl urmărea atent, îndemnându-l mereu. Fără prea mare succes însă. Octavian era preocupat și nu-i stătea gândul la mâncare. Până la urmă Lucia îl lăsă să se culce fără a mai insista prea mult. Își dădea seama că nu are nici un rost.

Nu era chip să adoarmă. Își reproșa iarăși că nu avusese curajul să-i spună directorului general în față adevărul gol-goluț: în proiectarea sa și, mai ales, în construcția centralei se ameste-

caseră sau, mă rog, „se implicaseră" și organele de partid, impunându-și, bineînțeles, cu autoritate, ba chiar cu brutalitate, punctul lor de vedere. Necazul era că ele, organele, nu erau de meserie, habar nu aveau ce înseamnă o termocentrală, dar aveau idei și se pricepeau... la meseria altuia. Tot felul de activiști mai mici și mai mari și-au dat cu presupusul, iar tovarășul „prim" le-a dat dreptate în pofida protestelor – firave, e drept, – ale unora dintre adevărații specialiști. El, Octavian, se opusese la început indicațiilor prețioase, dar o făcuse – trebuia să recunoască – destul de timid și până la urmă s-a supus. Cum puteai să nu fii de acord cu fraze ca: „Tovarăși, trebuie să facem economie la materiale!" sau „Indicațiile organelor de partid și de stat recomandă să nu risipim banii" și altele de acest fel. Nu se punea în nici un caz problema competenței, ci a fidelității față de Partid. Cine nu era de acord, era dușmanul lui, al Partidului. Puteai să te dai de ceasul morții, să vii cu cele mai solide argumente științifice și tehnice, că tot nu puteai schimba decizia „organelor". Sigur, erai lăsat să-ți spui părerea, însă hotărârea o luau alții, de sus. Iar dacă erai director general, era de preferat s-o lași mai moale, altfel zburai. Și de altfel el așa a și făcut. A preferat să cedeze în fața presiunilor că, de, trebuia să-și mențină funcția. Și și-a menținut-o, deși știa că soluția adoptată nu era cea mai bună. Octavian își aminti cu amărăciune ce-i spusese atunci Cotovelea, inginerul șef adjunct: „Mă, dacă zici nu organelor, zbori și nu se știe niciodată unde aterizezi. Poate undeva pe la Satu Mare, ca inginer de întreținere, cam cu jumătate din salariul de aici. Hai să tăcem, că e mai bine. Așa ne mai rămâne de-un șprit. La Satu Mare nu ne ajunge salariul nici pentru cazare și masă. Ca să nu mai spun de familie. Cu ea ce faci?"

Nu gustase niciodată umorul lui Cotovelea, dar, în felul lui, avea dreptate. Și tot el adăuga, de data asta fără să mai zâmbească: „Am familie grea, doi copii la liceu și unul la facultate. Ce dracu' fac dacă mă retrogradează ăștia și mă trimit pe lângă Deva, la centrala de la Mintia? Am încurcat-o! Așa că mai bine tac, mă supun, ba îi și flatez: „Tovarăși, este minunată soluția propusă de dumneavoastră". Păi, nu? Partidul ne cere ceva și

dacă ne supunem ordinelor date, suntem soldații lui credincioși. Chiar dacă ce ni se cere este absurd, noi o să facem exact ce ni s-a indicat. Dar cine va răspunde dacă va ieși prost centrala? Păi, normal că noi, nu Partidul, că el nu greșește niciodată, că de aia e partid. Și atunci să te ții, frate ce sancțiuni o să curgă. Crezi că ai să te poți apăra spunând că tovarășul Răduică ți-a indicat să reduci consumul de ciment pentru fundație sau să folosești cărbune prost? Aș! Tovarășul cu pricina este Partidul, nu o persoană oarecare, deci e infailibil. Și de altfel e mai bine să nu te iei cu el, că e „prim" și cine știe ce ți se poate întâmpla după aia. Așa că e de preferat să taci, să înghiți, să faci ce zice el, Răduică, și pe urmă să te îmbeți ca un porc, să uiți că ai fost un laș."

Și, într-adevăr, Cotovelea spunea toate astea numai după ce se îmbăta crită la restaurantul din Florească, că altfel n-avea curajul s-o facă. A doua zi era îngrozitor de speriat, mai ales când vreunul dintre cei cu care băuse îi aducea aminte ce-i ieșise pe gură la beție. Până la urmă din asta i s-a și tras și a ajuns tot la ... Satu Mare.

Dar el, Octavian, avusese oare curajul să se opună deschis „soluțiilor tehnice" cerute de sus? Nu. Protestase timid, apoi cedase. După aceea și-a făcut multe reproșuri, n-a dormit nopți întregi, fiind conștient că termocentrala nu va funcționa la parametrii normali tocmai din cauza soluțiilor impuse de tovarășii de la partid. Culmea era că la discuțiile cu „organele" cel care fusese mai dur și care își impusese punctul de vedere era „la bază", cum se spune, frizer, e drept, vechi activist reciclat prin Ștefan Gheorghiu! Acum își spunea „profesor de filozofie" și era secretar cu propaganda pe județ. Părea de necrezut, dar așa era. Generațiile viitoare nu vor putea probabil să creadă că un frizer a decis soluțiile finale pentru o mare termocentrală.

Încercă să adoarmă. Degeaba. Se simțea vinovat. Fusese laș. Ar fi trebuit să-l pună la punct pe impostor, dar n-o făcuse. Treaba asta îl obseda de luni întregi. Zi și noapte numai la asta se gândea. De ce n-o făcuse? Din lașitate, din oportunism? Tot una era. Avea un sentiment apăsător de culpă. Orgoliul lui de profesionist, de om, era profund rănit. Se simțea ca o cârpă după o îndelungă folosință. Parcă toată lumea își bătuse joc de el. Nu

mai conta nici faptul că era un bun profesionist. Era, de fapt, un nimeni manevrat de... frizeri. Ce să se mai mire atunci că avea amețeli, că tensiunea îi crescuse, că avea stări depresive, că nu mai avea chef de nimic – nici măcar de mâncare. Ore întregi se zvârcoli în pat, chinuindu-se să adoarmă. Izbuti cu greu, abia spre dimineață. Ultimul gând înainte să adoarmă fu că, de fapt, lumea în care trăia îl transformase într-o biată unealtă fără grai mânuită de sus, de sus de tot. Grav într-adevăr era faptul că nu numai el, ci aproape întreg poporul ăsta nenorocit încăpuse pe mâna unei bande de impostori. În numele unei ideologii, în care nici ei nu credeau de fapt, își construiau propriul lor așa-zis comunism unde doar ei – o mână de oameni – să trăiască „în viitorul de aur al omenirii", de fapt să se lăfăiască și să stăpânească asemeni unor feudali ce dispun de viața supușilor lor. Pentru că ce deveniseră de fapt bieții oameni în societatea asta „multilateral dezvoltată": niște robi, sclavi fără nici un drept real, la cheremul stăpânilor care își puteau permite să ia orice fel de hotărâre – uneori absurde, alteori chiar dăunătoare societății pe care pretindeau că o construiesc pentru binele tuturor. Ca deciziile aberante impuse proiectanților și constructorilor termocentralei. Și nu era nimic de făcut. Dacă încercai să te opui, te umileau sau, și mai rău, te puteau distruge. Și totuși, se măcina el, ar fi trebuit să fie mai hotărât, să protesteze ferm, să-și dea demisia. Hm! Ușor de zis! Și ce făcea după aceea? Nici nu îndrăznea să se gândească la ceea ce ar fi urmat.

CAPITOLUL IV

Au urmat zile de coșmar, de lucru intens, de dimineața până seara, cu o scurtă pauză la prânz. Octavian mobilizase întregul colectiv la această corvoadă prelungită, deși era în continuare convins că eroarea nu aparținea proiectanților săi. Dar trebuia să verifice totul, ca să elimine orice îndoială. Altă soluție nu exista, pentru că, de fapt, știa cine greșise. Trebuia să se pună la adăpost de orice acuzație nedreaptă. Cu toate protestele unora, a verificat și operațiunile cele mai elementare. Chiar și calculatorul a fost pus la îndoială. Dacă unele dintre datele ce i-au fost furnizate erau false? Nu trebuia neglijat nimic. Era desigur istovitor tot ce făcea, însă altfel nu se putea. Toată lumea era nemulțumită de această neîncredere a lui, dar puțin îi păsa. De fapt, neîncrederea în ei înșiși trebuia înlăturată. Recunoștea că în joc era și orgoliul său personal. Cum adică, tocmai el, unul dintre cei mai apreciați specialiști, să fi greșit? Nu! Era imposibil! Nu-și putea imagina nici cea mai mică eroare din moment ce el condusese personal toată proiectarea. Abia aștepta să se convingă încă o dată de acest lucru pentru a se putea duce pe capul constructorului care executase lucrările la centrala electrică. Deși avea și aici responsabilități, va demonstra tuturor că nu el a fost vinovatul. Sigur că știa cine era vinovatul sau vinovații, dar nu se putea spune. Trebuia însă să se asigure că oamenii lui nu greșiseră cu nimic, ca să nu li se poată imputa nici cel mai mic lucru.

În zilele acelea grele nu uitase totuși de scrisoarea Andei. Chiar a doua zi vorbise cu unul dintre prietenii săi, doctor, întrebându-l dacă-i poate procura niște medicamente care nu se

găseau în farmacii. Acesta îi promisese că va încerca. Îi ceruse însă rețeta. Urma să se întâlnească, să i-o dea. Când l-a căutat însă din nou, nu l-a găsit. Plecase la un congres în străinătate și se zvonea că ar fi „rămas", ca atâția alții. Alt medic nu cunoștea. Se simțea vinovat față de Anda, însă deocamdată nu se ivise nici o cale de rezolvare. Era nervos și obosit. În afară de necazurile proprii, îl sâcâia și faptul că nu rezolvase măcar una din cele două rugăminți ale Andei: nici medicamentele, nici doctorul pentru mama ei. Îi veni brusc o idee. Ce-ar fi să se adreseze doctorului Glăvănescu? Se arătase destul de prietenos și binevoitor. Poate îl va ajuta el. Dar dacă i se va părea deplasată rugămintea lui? Nu sunt nici măcar cunoștințe apropiate, darmite prieteni și un asemenea serviciu nu poți să-l ceri oricui. Îl văzuse pe doctor doar de două ori, în ipostaza pacient-medic. Ezită mult. Ce-ar fi să încerce totuși? Chiar doctorul Glăvănescu îi spusese să-l mai viziteze. Tocmai se pregătea să sune, că intră secretara care îl anunță că îl caută la telefon o doamnă din provincie.

– Cine este?

– N-a vrut să spună. A zis doar că este o colegă de liceu a dumneavoastră.

Întâi reacționă nervos, dar se dumiri repede. Trebuia să fie Anda.

– Fă-mi legătura, te rog.

Auzi vocea ei la telefon.

– Tu ești, Octavian?

– Da, eu sunt, Anda. Ce faci?

– Te sun în grabă de la serviciu. Nu prea bine, Octavian. Sunt necăjită. Mama se simte rău. Ai reușit să faci ceva?

– Am încercat. Nu am încă nici un rezultat precis. Am rugat pe cineva, dar a plecat în străinătate. Chiar azi mă voi adresa altcuiva. Un medic pe care îl cunosc.

– Te rog foarte mult. Nu pot să vorbesc prea mult. O să-ți scriu la institut. Tu poți să-mi răspunzi acasă. Îți mulțumesc foarte mult.

– Bine. Îți promit că o să obțin medicamentele. Voi găsi și doctorul de specialitate de care are nevoie mama ta.

Urmă o pauză destul de lungă.

– La revedere.
– Să-mi scrii...
– Da.

Abia într-un târziu auzi cum fusese lăsat receptorul în furcă la celălalt capăt al firului.

Conversația telefonică se terminase prea brusc. Ar fi vrut să-i mai spună ceva. Avusese impresia că și ea. De fapt ce ar mai fi avut să-și spună după atâta amar de vreme? Și totuși plutea deasupra sau printre cuvintele strict necesare pe care și le spuseseră ceva deosebit, ca o dorință nerostită. Parcă ar mai fi trebuit adăugat ceva, ceva foarte important. Rămăsese pe gânduri. Fără voie se întoarse în urmă, mult în urmă. Revăzu micul oraș de pe Râul Alb și pe ei doi împreună într-una din acele seri minunate când se plimbau pe străduța pe care locuia ea. Apoi se opreau în fața casei lor. Se amuzau amândoi cum de peste drum îi pândea, de după perdeaua unui geam, o femeie curioasă care era în stare să stea ascunsă ore întregi să-i privească, crezând că ei n-o văd. Până la urmă se obișnuiseră cu acest martor al dragostei lor. Toată lumea li se părea binevoitoare. Asta cel puțin la început. Făceau deja parte din peisajul orașului. Și totul li se părea cum nu se poate mai bine, că va dura toată viața lor această poveste frumoasă.

Telefonul sună strident sau cel puțin așa i se păru lui. Secretara îl anunță că îl caută un colaborator. Îi răspunse. Convorbirea fu scurtă. Nu se găsise încă nimic, nici o eroare în proiectare. Toți erau nervoși, mai ales că se dăduse un termen prea scurt pentru rezolvarea acestei probleme. După ce termină discuția telefonică, se decise să-l sune pe doctorul Glăvănescu la policlinică. I se răspunse că e de serviciu după amiază, de la orele două la opt. Se decise să se ducă puțin înainte de opt pentru a-l aștepta la plecare.

Ziua trecu pe nesimțite. Lucră fără întrerupere până pe la orele șase. Dădu un telefon acasă ca să anunțe că mai întârzie. Lucia îi răspunse îngrijorată:

– Cum te simți?
– Bine. Normal. Dar de ce mă întrebi cum mă simt, Lucia?
– Nu-mi place vocea ta.

– Nici mie dar n-am ce să fac. Doar pe asta o am. Alta...

Îi păru rău imediat pentru replica pe care o dăduse.

– Nu încerca să fii spiritual cu mine.

– Ți s-a părut.

– Lasă că te cunosc eu. Nu e vocea ta normală. Ce, crezi că mă păcălești?

– Și care e vocea mea normală?

– Dacă o să continuăm tot așa, o să ne enervăm amândoi și n-are nici un rost.

– Nici eu nu doresc acest lucru, draga mea. Te rog să mă crezi că...

– Bine, în sfârșit. Vezi să mănânci în oraș, dacă întârzii.

– Am și mâncat ceva.

– La revedere. Te aștept diseară.

Pe la ora șase și jumătate plecă de la institut. Afară era destul de plăcut. Totul era să te faci că nu vezi vitrinele magazinelor deprimant de goale și lumea înnebunită care umbla disperată să găsească ceva de mâncare. Numai că nu se găsea nimic, nici măcar ceapă la Aprozar. Răcoarea îi făcea bine după ziua infernală pe care o avusese. Primăvara tot întârzia să vină cu adevărat. Doar în timpul zilei era ceva mai cald. După câteva sute de metri de mers i se făcu frig. Nu renunță însă să meargă pe jos până la policlinică. Abia așa își limpezea gândurile. Trebuia să fie atent cum îl abordează pe doctorul Glăvănescu, să nu cumva să-l refuze. Ajunse la policlinică. Intră în sala de așteptare. Mai erau câteva persoane care așteptau. Se uită la ceas. Era abia șapte și douăzeci. Deschise revista pe care o avea la el și începu să citească. Nici nu observă când trecu timpul. Pacienții intrau și ieșeau. Auzi, chiar lângă el, o voce:

– O, ce surpriză plăcută!

Tresărind, ridică privirea. În fața sa stătea zâmbind prietenos chiar doctorul Glăvănescu.

– Bună seara. Am venit să vă rog ceva. Îmi cer scuze că nu v-am anunțat în prealabil.

– Nu face nimic. Îmi face plăcere să vă revăd.

Abia atunci Octavian observă că doctorul nu mai are hala-

tul pe el.

– O, vă rog să mă iertați. Probabil vă pregăteați de plecare.

– Ei, și! Un pacient ca dumneavoastră e binevenit la orice oră, zise el zâmbind.

Octavian nu-și putu da seama dacă Glăvănescu dorise să fie ironic sau era doar politicos. La urma urmei, își zise ele, nici nu prea avea importanță asta. Intrară amândoi în cabinet.

– Vă rog, luați loc.

După ce se așeză, doctorul îl întrebă:

– Ce vă aduce pe la mine? Nu vă simțiți prea bine?

– Mă simt relativ bine. Dar nu pentru mine am venit.

– A! Aveți vreo rudă bolnavă?

– Nu chiar o rudă. E vorba de mama unei cunoștințe mai vechi din provincie.

– Și cu ce pot să vă fiu de folos?

– Persoana locuiește în provincie. I s-a prescris o rețetă. Însă aceste medicamente nu se găsesc acolo. V-aș ruga, dacă puteți, să mă ajutați să le procur.

– Pot să văd și eu rețeta?

– Cum să nu, poftiți.

Doctorul Glăvănescu citi cu atenție, apoi rămase pe gânduri.

– Diagnosticul e grav, chiar foarte grav. N-are rost să vă ascund.

– Am și o copie a fișei bolnavei.

Medicul examină și fișa apoi repetă:

– Da, e așa cum presupuneam. Într-adevăr, o boală dură, de durată. Cred însă că ar mai trebui examinată de un specialist în domeniu. Diagnosticul văd că a fost dat doar de niște medici interniști, ca mine, zâmbi el. Or, aici trebuie cineva specializat în astfel de boli. Un om cu experiență.

Octavian nu răspunse pe moment nimic. Ezită câtva timp, apoi se hotărî:

– Tocmai asta mă mai roagă cunoștința mea. Să o ajut să ajungă cu mama sa la un medic specialist. Ea se gândește la cineva din București. Înțelegeți, locuind într-un orășel de provincie... e mai greu...

Glăvănescu îl privi pătrunzător, apoi îl întrebă scurt:

– Unde locuiește cunoștința dumneavoastră?

– Într-un orășel din Ardeal, la Pădureni.

– Aha! Păi atunci e mai simplu s-o trimitem la Cluj că e mult mai aproape și deci e mai ușor de transportat bolnava acolo.

– Da, numai că eu nu cunosc pe nimeni la Cluj. Absolut pe nimeni.

– Dar cunosc eu, zâmbi doctorul Glăvănescu.

– N-aș vrea să vă cer prea mult.

– Să lăsăm vorbele de convenienţă. Uitați ce este: la o clinică din Cluj lucrează unul dintre cei mai buni profesori ai mei cu care am rămas în cele mai cordiale relații și la care de altfel trag când merg pe acolo la vreo sesiune științifică. Întâmplarea face că e și specialistul de care avem nevoie. Plus că nefiind un om orgolios – aici Glăvănescu zâmbi subțire, iar Octavian sesiză ironia – el se va consulta și cu colegii săi. Așa că propun fără ezitare s-o trimitem la el.

– E prea mult ce faceți pentru mine. Nici nu știu cum să vă mulțumesc.

– Să lăsăm astea. O să-i scriu, ba nu, o să-i dau un telefon și stabilim data când mama cunoștinței dumneavoastră va putea să se ducă la Cluj. Sunați-mă mâine seară acasă. Deocamdată lăsați rețeta și copia fișei la mine. Voi încerca să obțin medicamentele de la farmacia noastră pe fișa dumneavoastră. Deși, dacă stau să mă gândesc bine, poate ar fi mai înțelept să așteptăm consultul profesorului de la Cluj. Eventual acest calmant poate să-l ia și până atunci. Dacă-l obțin, desigur. Cu celelalte medicamente, om mai vedea ce putem face. Știți, nu prea se mai importă medicamente...

– Vă rămân profund îndatorat.

– Iar, domnule, cu vorbele asea de prisos. S-o lăsăm...

– Oricum...

– Nici un oricum. Acum hai să plecăm, că mă așeaptă soția cu masa.

– V-am făcut să întârziați... Regret foarte mult.

– Nici pomeneală. Și soția mea întârzie astă seară. Are o

ședință foarte importantă... la coafor. Și e programată exact la ora asta. Or, o ședință acolo durează mai mult ca o operație de ulcer. Așa că am timp berechet. De, femeile nu se lasă până nu arată mai bine ca acum... zece ani. Fac și ele ce pot pentru a demonstra legea relativității... timpului.

Doctorul răse cu poftă de gluma sa, dar se vedea că nu pusese nici un fel de răutate în ea. Dimpotrivă, se putea ghici multă tandrețe, o căldură cu greu disimulată.

– În ce direcție o luați? – îl întrebă doctorul pe Octavian.

– Spre Dorobanți.

– Perfect. Vom merge împreună până acolo. O să discutăm puțin și despre un alt pacient. De data asta al meu.

Și iar răse. Octavian tresări.

– Nu vă speriați. Va fi o conversație cuminte. Fără... indiscreții. Nimic despre intimități.

Ieșiră afară și porniră agale pe strada străjuită de copacii ale căror crengi coborau până deasupra trotuarului.

– Cum vă simțiți?

– Bine, răspunse fără chef Octavian. Întrebarea nu-i făcea nici un fel de plăcere.

Medicul se întoarse spre el și-l examină din mers.

– După tonul dumneavoastră nu s-ar zice că vă simțiți prea bine.

– Ca să fiu sincer, nu grozav. Am niște necazuri sâcâitoare la institut care mă consumă cam mult.

– Îmi pot permite un sfat? Dacă nu e cu supărare...

– Vă rog.

– Nu știu cât de mari sunt aceste necazuri, dar ar fi mai bine să nu le dați o amploare mai mare decât au ele în realitate.

– Am să încerc.

– Să nu vi se pară întâmplător sau banal sfatul meu. Dumneavoastră faceți parte din categoria celor care exagerează tot ce li se întâmplă personal, tot ce îi atinge într-un fel sau altul.

– Asta cam așa este, recunoscu Octavian. Am observat și eu. Dar ce să fac? Așa sunt eu făcut.

– Sau programat genetic, ar zice un coleg de-al meu. Numai că nu trebuie să privim ca pe o fatalitate felul nostru de a ne

manifesta, nici chiar tipul de temperament cu care suntem dotați. Desigur nu-l putem schimba. Însă putem încerca să-l autoeducăm, să-l ameliorăm într-un fel, chiar dacă poate nu vom izbuti într-o măsură prea mare. Totuși un lucru se poate realiza: să ne atenuăm puțin șocurile pe care ni le vor produce necazurile. Încercați măcar o minimă detașare... dacă izbutiți, e deja un prim câștig.

– Ușor de spus, dar greu de realizat. Am încercat și eu de câteva ori, dar degeaba.

– Știu și eu că nu este ușor, însă trebuie să faceți efortul de a vă cruța. Nici cel mai apropiat și mai drag om nu vă poate cruța așa cum o puteți face dumneavoastră înșivă. Omul însuși este principalul său sprijin. Abia apoi vine semenul său. Știu, e poate puțin cinism în ce v-am spus...

Glăvănescu izbucni pe neașteptate în râs, surprinzându-l iarăși pe Octavian. După tonul serios de adineaori, râsul acesta îl derută de-a binelea. Nu mai știa ce să creadă despre doctor.

– Cred că am fost prea sentențios și didactic. În nici un caz convingător. În sfârșit, alegeți și dumneavoastră ce vreți din tot ce am sporovăit eu până acum. Ceva-ceva poate tot o rămâne.

– Bănuiesc că aveți dreptate. Am să încerc să mă autocontrolez, deși, la vârsta mea, e foarte greu să mă mai schimb.

– Vedeți, aici greșiți dumneavoastră cel mai grav.

– Unde?

– Mereu vă preocupă vârsta, chiar bătrânețea care se apropie. Greșiți profund. Sunteți un om încă tânăr, sănătos – v-o spun ca medic. Cu puțină menajare, aveți încă douăzeci de ani buni și frumoși înainte. Zău așa! Nu vă amplificați singur neliniștile. Și apoi, așa ca între bărbați, mai prostiți-vă din când în când. O agapă cu prietenii, o... ce să vă mai învăț eu, că știți și dumneavoastră ce vă face bine. Nu vă mai posomorâți la toate nimicurile. Iar necazurile mari tratați-le ca pe ceva ce s-a întâmplat și oricum nu se mai poate face nimic. Trebuie să mai privim viața și râzând, nu numai scrâșnind din dinți. Altfel ne îmbolnăvim de-a binelea. În primul rând de nervi, apoi de celelalte din jurul nostru, de lumea în care trăim, care... vedeți și dumneavoastră ce... blândă este...

Glăvănescu râse iar prelung, hohotitor, sfidând parcă ceva, pe cineva. Era ciudat în clipa aceea. Lui Octavian i se făcu puțin frică.

Îl privi intrigat și nu se putu abține să nu observe că prezența acestui om îi făcea totuși bine. Până la urmă îndrăzni să i-o spună.

– E o plăcere să stea omul de vorbă cu dumneavoastră... Chiar când mă derutați puțin. Sunteți foarte tonic, până și pentru un tip posomorât și acru ca mine. Orice s-ar spune...

– Da, da, știu, îl întrerupse doctorul. Nevastă-mea dealtfel îmi și spune „Domnul Carbaxin". Asta ca răspuns la replica mea că ea este „Doamna Sare amară". Numai că eu sunt nedrept cu ea. Este cea mai „zaharină" persoană pe care am cunoscut-o vreodată. N-am spus „zahăr" că nu prea ne face el bine la toți, deși e dulce. Da, diabetul, la o anumită vârstă...

Glăvănescu râse iar, de data asta scurt, înfundat.

Ajunși în Piața Dorobanți, își luară un călduros rămas bun:

– Să mă sunați neapărat mâine seară. Se rezolvă totul.

Octavian îl urmări multă vreme. Silueta mică și grăsuță se îndepărta în noapte cu mersul puțin săltăreț, parcă ar fi dansat.

Piața Dorobanți arăta ca străjuită de paznici parcă ai nimănui. O liniște ciudată plutea în jur. În primul moment erai uluit, încurcat, blocat. Nu mai circula nici o mașină. Era o liniște amenințătoare. Octavian bănui că poate trece coloana oficială. Rămase pe marginea trotuarului și aștepta. Auzi o voce din apropiere: „A luat-o pe dincolo!" Nu știa ce înseamnă „pe dincolo". Avea să afle mai târziu că mai era un „traseu", probabil de derutare. Peste câteva clipe s-a dat drumul circulației. Traversă și ajunse la vechiul magazin „Bitolia" Era foarte curat, higienic și gol. Circula și o glumă, își aminti iar Octavian. Avem cele mai „sexi" magazine din lume, pentru că sunt veșnic goale, în „nudul gol", cum ar fi spus poetul Prodea pe care îl cunoscuse de curând. Niște pensionari așteptau de dimineață „să se bage ceva". Salamul „de vară", singurul care se găsea în orice anotimp, nu venise. Gestionarul se pregătea să închidă magazinul întrucât se făcuse ora opt seara. Ultimii pensionari se retraseră dezamăgiți. Se vor întoarce a doua zi dimineața. Poate, totuși, se va băga ceva.

CAPITOLUL V

Zilele care au urmat au fost foarte agitate. Lucrurile nu se lămuriseră încă. Se părea că totuși proiectul nu conținea nici o greșeală. Deci cel puțin în faza de proiect Octavian Herța nu avea nici o vină. Cu toate acestea nu se știa încă de ce centrala nu funcționează la parametrii prevăzuți. Asta însemna că tot lui îi revenea răspunderea. Agitație, nervi, lume iritată. Nimeni nu era mulțumit, ca și el de altfel. Mai trebuia încă multă răbdare, dar unii începuseră să și-o piardă. Își aduse de câteva ori aminte de sfaturile doctorului Glăvănescu. Numai că nu totdeauna poți urma asemenea sfaturi: să fii calm, să nu te „consumi" pentru fleacuri. Da, dar oare acestea erau fleacuri? Era în joc prestigiul, reputația sa de bun specialist. Era un om orgolios. Știa asta. Ar fi suferit enorm dacă ar fi fost vinovat. Știa că nu este, dar asta nu-i folosea la nimic. Spera, credea cu încăpățânare că cei de sus nu-l vor face pe el vinovat pentru tot ce se întâmplase. Prea de multe ori verificase totul ca să se fi putut strecura o greșeală. Unii credeau că tot la constructor trebuia căutată defecțiunea. Avea și pe partea de execuție răspunderi, însă oricum mai reduse decât cele de la proiectare. Dacă eventual constructorul comisese o eroare, el, proiectantul, trebuia să se implice în corectarea ei. Știa desigur asta. Și-o repeta. Numai că intervenise frica. Dacă cei de sus vor căuta un țap ispășitor pentru propria lor decizie?

În atmosfera aceasta febrilă veni scrisoarea de la Anda. O citi pe nerăsuflate. Era o scrisoare caldă, tandră, dar tristă. Avea necazuri cu bunica și cu mama ei. Îi era greu să le facă

față singură. Îi mulțumea pentru ajutorul promis. Se decisese să-i răspundă pe loc. O anunță că a aranjat ca mama sa să se ducă la Cluj la un renumit profesor și că o va anunța el când totul va fi perfectat. Într-adevăr, după vreo două zile doctorul Glăvănescu reușise să-l găsească pe profesorul său și stabiliseră ca joia viitoare, când el era mai puțin ocupat la clinică, să vină Anda cu mama ei. Octavian o sună a doua zi și îi comunică vestea. Îi spuse unde și cum să-l găsească pe profesor, dându-i și telefoanele acestuia de acasă și de la clinică. O mai informă că o parte din medicamente le va expedia urgent prin poștă. Nu-i spuse că e vorba de calmante, să nu o îngrijoreze de prisos. Doctorul Glăvănescu le obținuse, dar rămânea la părerea lui că celelalte medicamente să nu fie folosite până când nu vor ști ce spune profesorul. Poate că așa era mai bine. În fond, doctorul știa mai bine decât el ce este de făcut. După câteva zile primi o nouă scrisoare de la Anda care îi mulțumea din nou pentru tot ce făcuse. Mai era ceva, care îl tulburase foare mult, în această scrisoare. La sfârșit ea îi evoca anii de demult, când erau tineri și se iubeau cum numai la vârsta aceea se poate iubi:

„Dragul meu,

N-aș vrea să mi-o iei în nume de rău, însă acum când îți scriu, îmi aduc aminte de acele clipe de neuitat petrecute cu tine, poate cele mai frumoase din viața mea. Nu spun că n-am trăit și mai târziu alte momente plăcute în felul lor, dar nimic din ce a urmat nu se poate compara nici pe departe cu clipele când am fost împreună. Sunt înfiorată de emoție numai când îmi amintesc prima noastră îmbrățișare stângace și nu știu de ce îmi vine să plâng. Ba știu. Pentru că niciodată n-am mai trăit și nu voi mai trăi o asemenea fericire. Iartă-mă, te rog, pentru destăinuirile acestea prostești. Am uitat, pentru câteva secunde, că au trecut douăzeci de ani, că nu mai sunt tânără. Nu trebuia să-ți scriu așa ceva.

Te îmbrățișez totuși,

Anda

P.S. Tare aș vrea să văd cum arăți astăzi. Bogdan, prietenul tău din copilărie pe care l-am întâlnit zilele astea, mi-a spus că foarte bine. Nu știu cum a venit vorba și el mi-a povestit că v-ați întâlnit la București".

Octavian rămase vreme îndelungată cu scrisoarea în față fără să-și poată desprinde privirea de pe ea. Parcă era paralizat. Prin fața ochilor începură să i se perinde iarăși vechi scene pe care până nu demult i se păruse că le-a uitat cu totul. Se lăsă furat de amintiri. Totul părea ireal de frumos, ca într-un vis. Era ca sub influența unei vrăji de care îi era imposibil să se desprindă. Lumea de acum dispăruse, făcând loc trecutului de mult apus. Și unde era acel trecut? Unde rămăsese el oare? Acolo, pe malul Râului Alb. Desigur, nu totul fusese frumos atunci. Trăise destule clipe grele, mai ales la început, când veniseră în refugiu – de fapt evacuați din Bucovina – doar bunica, mama și el. Tatăl său era pe front. Nu putea uita câte umilințe îndurară de la gazda la care fuseseră cazați – familia Lucacs, parcă așa îi chema. Mereu îi acuzau că au fugit de „tovarășii sovietici". Ce, ei nu sunt oameni? Doar veniseră să ne elibereze. Iar noi, nerecunoscători, am fugit de ei!

Asta încă n-ar fi fost nimic. A urmat spaima, teroarea că vor fi trimiși înapoi la Cernăuți. Refugiații din Bucovina erau „ridicați" – așa se spunea atunci – și duși îndărăt. De fapt erau expediați în Siberia. Aveau să afle mai târziu că nici unul din cei „ridicați" nu ajunsese acasă. Totul se petrecea noaptea, după ora douăsprezece, ca să nu afle lumea. Apărea la poartă o dubă neagră fără geamuri și-i luau pe toți ai casei. Un ungur, prieten al tatei, îl avertizase să nu mai doarmă un timp acasă. Drept care, cât a durat prigoana s-au refugiat în cimitire, luându-le pe rând pe toate: ortodox, protestant și catolic. Acesta din urmă era cel mai „confortabil", pentru că avea cripte mari unde puteai să dormi învelit în pături chiar și când era frig sau ploua. Înainte de lăsarea serii până dimineața erau locatarii cimitirelor, înnebuniți de spaimă că totuși ar putea fi găsiți și acolo dacă i-ar fi părât careva. Iar el, copilul de șase ani, a rămas marcat pentru toată viața de spaima strigoilor, că doar se aflau pe domeniilor lor,

nu-i așa? După un timp s-a zvonit că vânătoarea de refugiați a încetat. Lumea zicea că probabil autoritățile strânseseră numărul care li se ceruse.

Îi cunoscuse apoi pe minunații transilvăneni. Îi apărură în minte țăranii aceia, baci Adam și nana Salvina, care îi aduceau lapte pe gratis „pruncului". Și nu numai lapte. Pentru că nu aveau nici un ban cu care să cumpere mâncare, iar lui îi era foame. Apoi s-a întors tata de pe front. Au venit și zile mai bune, când tata și-a găsit o slujbă. A crescut, anii au trecut și cele rele se uită. Rămân clipele frumoase. Și poate cea mai frumoasă a fost aceea când a întâlnit-o pe Anda. Terminase liceul, vrusese să se înscrie la facultate, dar i se respinsese dosarul, fusese recrutat, făcuse armata, se întorsese din armată, juca teatru la echipa de amatori a orașului și montase un spectacol de estradă. Atunci a cunoscut-o, la o repetiție. La început nici n-a putut crede că acea fată frumoasă, elegantă, îl putea place pe el... un nimeni. Nici măcar nu arăta cine știe ce. Și totuși ea l-a iubit. Și astăzi crede așa. După aceea, s-au întâmplat atâtea lucruri nu tocmai plăcute. Tatăl său fusese exclus din partid pentru că fugise de ruși din Bucovina și pentru alte lucruri pe care, chipurile, le-ar fi făcut acolo. Toată lumea din oraș credea că el, Octavian, ca fiu al unui om cu asemenea dosar, nu va putea reuși nimic în viață. Dar ce importanță mai aveau astea acum? Lui i-au rămas în memorie doar clipele fericite petrecute alături de ea.

Nici nu observă când intră secretara. Văzându-l stând nemișcat, ea se sperie:

– Vă este rău?

Tresări puternic. Readucerea la realitate i se păru brutală, chiar dureroasă. Se dezmetici cu greu.

– Nu. Sunt doar foarte obosit.

– Vă caută cunoștința dumneavoastră...

– Care cunoștință?

– Cel pe care l-ați angajat la Serviciul Tehnic.

– A, știu. Dumitru Prodea.

– Să-i spun să intre?

– Da, sigur.

Peste câteva clipe în birou intră furtunos un bărbat încă

tânăr, parcă puțin prea gras pentru vârsta lui. Purta o barbă ce-i conferea o asemănare izbitoare cu Dostoievski.

– Să ne trăiți mult și îmbelșugat, boierule. Greu se pătrunde la domnia voastră!

Octavian îl privi câteva clipe și se miră încă o dată cum de se pricopsise el cu cunoștința asta: un prieten îl rugase să intervină pentru angajarea la institut a unei rude îndepărtate. Neavând studii de specialitate, îl încadrase la Serviciul Tehnic... ca să învețe meseria de desenator proiectant. Și o învățase binișor. Ruda era... poetul Dumitru Prodea care stătea acum în fața sa.

– Ce vânt te aduce pe la mine, poete?

– Nici un vânt sau, dacă doriți, un vânt de simpatie și recunoștință.

– Hai, lasă textele și spune adevărul.

Prodea ezită câteva clipe. Între ei se stabiliseră un gen special de relații peste care oricât timp ar fi trecut, nu s-ar fi putut schimba cu nimic, mai ales formulele de adresare. Poetul îl trata cu „Domnia voastră, boierule", iar el îl tutuia, adesându-i-se cu „Poete".

– Am venit, boierule, deși sunt un poet, cu un text... prozaic.

– Zi-l repede că sunt ocupat.

– Văd, dacă mai văd bine, o scrisoare parfumată pe cinstita dumneavoastră masă.

Octavian tresări. Uitase scrisoarea pe masă. O introduse repede în sertar, parcă simțindu-se vinovat.

– Prea târziu, boierule, că am văzut-o deja. Vă scriu cosânzenele încă. Tot tânăr și berbant cum vă știu! De fapt, după cum arătați...

– Hai, lasă prostiile, Mitică. E o scrisoare de la o fostă colegă de liceu. Atât și nimic mai mult.

– De ce vă explicați? Cine se explică prea mult, înseamnă c-are de ascuns ceva. Sau cum zice francezul: „Qui se scuse..."

– Hai, lasă aforismele și zi textul acela în proză, poete, și dacă se poate pe românește.

– Păi cum să vă zic...

– Spune cât.

– Am un mic necaz... Cât vă lasă inima și la chenzină se restituie. O centă

– Bine, e în regulă.

Îi dădu banii și poetul bătu în retragere:

– Nu vă reține, că vă văd tulburat. Probabil scrisorica... Însă atenție, boierule, nu mizați prea mult pe o carte, că nu se știe ce iese. Potul deși mare, se poate merge și pe altele, mai puțin riscante

Octavian voi să-l repeadă, însă nu mai avu pe cine, pentru că poetul deja dispăruse în spatele ușii de parcă nici n-ar fi fost vreodată în încăpere. Nu știa de ce, dar vizita lui Prodea îl indispusese. Și nu vedea motivul. Omul îl amuza și adesea îl chema chiar el la o șuetă, ba uneori îl invita să bea o bere la o braserie de lângă institut când ieșeau de la serviciu. Toată lumea se mira de această relație ciudată dintre inginerul șef și un oarecare proiectant începător. Însă adesea prezența veselului Prodea îi făcea bine după o zi grea. Glumea cu măsură și avea grijă să nu sară niciodată peste cal. De altfel se purta foare respectuos cu el în ciuda tonului ușor zeflemitor pe care-l avea uneori. Octavian îl ajuta cu mici sume de bani pe care poetul i le restituia cu mare regularitate la salariu. Când se vedeau, discutau tot felul de nimicuri care îi făceau bine. De data asta însă ceva îl indispusese la Dumitru Prodea. Ce? Probabil zeflemeaua lui nu se prea potrivea cu amintirile sale. Căzuse cam prost.

Scoase din nou scrisoarea din sertar și o mai citi o dată. Post-scriptumul îl urmărea ca o obsesie. ..Tare aș vrea să văd cum arăți astăzi..."

Rămase iar pe gânduri. Ce trebuia să facă în continuare? Sau trebuia să facă ceva? Să-i răspundă? Și dacă... nici nu îndrăzni să se gândească mai departe. Poate ar fi mai bine să nu-i mai scrie. Când va avea ceva de comunicat, o să-i transmită telefonic strictul necesar. Și totuși... Până la urmă se hotărî să-i scrie o scrisoare sobră, banală, ca între prieteni. Așa și făcu. Numai că după ce o citi, își dădu seama că ieșise altceva decât ar fi voit el. Aproape că i se făcu ciudă când își reciti propriile rânduri cu care se încheia scrisoarea:

„Ți-am citit din nou Post-scriptumul. Nu-ți ascund că și eu aș dori să te văd..."

Ce Dumnezeu mi-a venit, se miră singur. Bărbat matur, serios și se prostește. Apoi zâmbi. În fond, o simplă replică de politețe ca răspuns la ce scrisese ea. Nimic mai mult, se liniști el. Chiar, de ce își făcea griji și pentru asta?

Restul zilei decurse normal, fără incidente deosebite. Încercă să uite de scrisoare, de cea pe care o scrisese el. Doar că la plecare o luă cu el și o expedie în drum spre casă.

După câteva zile Anda îl sună să-l informeze că va merge la Cluj cu mama ei și, înainte de a încheia convorbirea, îi spuse aproape șoptind:

– Să știi, Octavian, că mă gândesc cu plăcere și bucurie că într-o zi poate totuși ne vom revedea. Ar fi așa de frumos!

Pe moment nu avu replică. Tăcură amândoi la telefon. Abia într-un târziu el îi răspunse tot încet, aproape în șoaptă:

– Da, poate se va ivi ocazia să ajung vreodată prin orașul vostru. Și eu doresc că ne vedem...

Mai mult nu putu spune. Și atât i se păru prea mult. După ce lăsă receptorul, își spuse din nou că nu trebuia să... dar tot el simțea că deși nu trebuia, ar vrea totuși s-o vadă într-o zi. Măcar o dată. Cum spunea și ea: „s-o vadă cum arată astăzi". Fata frumoasă de odinioară, adăugă el în gând. Chiar, ar fi nemaipomenit de interesant să vadă cum arată ea acum după atâta vreme.

Timpul trecea și problema centralei nu era rezolvată. Se părea că într-adevăr proiectanții nu greșiseră. I se cerea să meargă să vadă centrala pentru a verifica dacă nu cumva la construcție se greșise. Desigur că proiectanții nu puteau lipsi la această verificare. Se hotărâse plecarea în provincie la centrala din orașul N. Chiar în ziua aceea l-a sunat Anda ca să-i spună ce a făcut la Cluj. Din păcate diagnosticul pe care îl dăduseră doctorii din localitate era corect, ba, mai mult decât atât, situația era și mai gravă decât se apreciase inițial. Se impunea acum un tratament în forță, intensiv. Unde profesorul venea cu altă

părere, era medicația. Nu era de acord cu ce prescriseseră ceilalți medici, afară de calmante. Deci doctorul Glăvănescu avusese dreptate. Anda îi mulțumi pentru tot ce făcuse și-i spuse că primise scrisoarea pentru care îi mulțumea foarte mult. Era bucuroasă că și el dorea să se vadă într-o zi. La sfârșitul convorbirii el o informă că va pleca pentru câteva zile din București, așa că nu vor mai putea vorbi la telefon. Ea îl întrebă unde și, când află că va pleca în orașul N., exclamă:

– Nu se poate! În N. vei fi în zilele următoare? Dar este extraordinar! Tu știi că de acolo la noi este un tren dimineața la opt și ceva. În două ore ești aici. Ce-ar fi să tragi o fugă? După ce îți termini treaba, vii încoace. Ce zici?

Octavian rămase fără replică. Chiar nu se gândise ce aproape sunt cele două localități.

– Da, este o idee bună. Voi veni. Am să te sun de acolo ca să te anunț când voi sosi.

Glasul i se gătuise de emoție. Ar fi vrut să mai spună ceva însă nu putea. O auzi ca prin vis:

– Abia aștept, dragul meu să te văd. Va fi fantastic, minunat. Doamne, în sfârșit o să vină clipa asta pe care o visez de atâta vreme.

Și vocea ei era emoționată. Octavian nu și-a amintit niciodată ce și-au spus după aceea. Când puse receptorul în furcă, era parcă pe altă lume. Făcu eforturi să-și revină, dar nu prea reuși. Și totuși o va vedea! Mintea lui de om matur, lucid îi spunea că nu e bine să se mai reîntâlnească, însă celălalt, poate tânărul de altădată, se bucura ca un copil că o va revedea.

„Acum nu mai poți bate în retragere", îi șopti cel tânăr la ureche. „Și totuși, zise maturul, poți să te eschivezi, să-i spui după aceea că ai fost chemat urgent la institut și a trebuit deci să pleci pe neașteptate". „Ar fi o lașitate, protestă Octavian cel din tinerețe. Nu este permis unui bărbat să se poarte astfel cu o femeie pe care o iubește". „A iubit-o", îl corectă inginerul Herța de astăzi. Să nu încurcăm timpurile, epocile chiar, adăugase tot maturul. „Dar ea te așteaptă cu dragoste, doar ai văzut ce scrisori îți scrie și ce-ți mai spune pe deasupra și la telefon", intervine cu înflăcărare „tânărul" de altădată. „Nu-ți dai seama de urmări! Ce

s-ar putea întâmpla dacă...", încercă iar maturul. „Ei, ce să se întâmple? O să vă vedeți, va fi frumos, veți petrece câteva ore minunate. Veți fi amândoi fericiți și nimeni nu va avea nimic de suferit din cauza bucuriei voastre".

„Ce simplu ți se pare ție totul, tinere, îl admonestează maturul. Te vezi, te bucuri, ești fericit câteva ceasuri și pe urmă... îți pui pălăria și pe aici ți-e drumul".

Octavian își dădu seama că lupta care se dădea în el trebuie să aibă totuși un sfârșit. Care? Nu știa încă, totuși o hotărâre va trebuie luată indiferent care va fi ea. Nu avea rost să se frământe atâta. Va vedea ce va face după ce va ajunge la N. Dacă se va gândi tot timpul la asta, o să înnebunească de-a binelea. Și la urma urmei trebuie să lase hotărârea pentru ultima clipă. Poate așa e mai bine. Ce-i vor dicta mintea și inima sau inima și mintea, aceea va face. Dar dacă cele două nu se vor putea înțelege nici atunci?

Dădu din umeri neputincios. Nici o hotărâre nu se putea lua în clipa aceea. Ceva în el se rupsese în două, poate nu în două părți neapărat egale. Nici nu știa unde este cumpăna, cumpăna adevărului. Parcă există unul acceptat de toată lumea? Fiecare are adevărul său și nici acela la fel pentru fiecare clipă a vieții. Depinde cum ne prinde clipa hotărârii pe care urmează să o luăm. De care parte a cumpenii. Cea din trecut sau cea din prezent. Nici el nu știa de care parte este încă.

CAPITOLUL VI

În după amiaza aceea își dăduse întâlnire cu vechiul și bunul său prieten Ștefan. Hotărâseră mai demult să ia masa în oraș „ca băieții", cum spunea el. Era de fapt unicul prieten bun care îi rămăsese încă de pe vremea studenției și într-un fel singurul prieten adevărat pe care îl avea. Sigur că mai avea și alți „amici" cu care se vedea, se frecventau reciproc cu familiile, dar asta era cu totul altceva. Ștefan avea calitatea rară de a fi omul căruia îi puteai destăinui orice, chiar și cele mai intime lucruri pe care până și ție însuți te jenezi să le mărturisești. Nu numai că era cald și apropiat, dar știa să te asculte cu înțelegere și răbdare. Iar de discreția lui se convinsese demult. Putea să-i spună orice. Știa că Ștefan nu l-ar putea „turna". Era exact omul de care aveai nevoie când dădeai de un necaz. Oricând putea să-ți dea un sfat înțelept. Tocmai de aceea întâlnirea cu el pica cum nu se putea mai bine. Octavian se gândise deja să se sfătuiască cu el în legătură cu ceea ce avea de gând să facă.

Stabiliseră să se vadă la un mic restaurant cu grădină, unul dintre puținele care supraviețuiseră din vechea generație de așazise „cârciumi" ale Bucureștiului de altădată. Câteva mese într-un salonaș și alte câteva într-o mică grădină în mijlocul căreia trona, ca un stăpân absolut, un castan uriaș a cărui umbră ocrotea pe toți clienții. Când se întâlneau doar ei doi, aici veneau. Era ceea ce s-ar putea numi un restaurant de cartier,

Puțină lume îl știa, în afară de cei din partea locului. Personalul era civilizat și totul în jur sclipea de curățenie. Trebuia să se vadă pe la șapte, direct acolo. Octavian ajunsese primul, de fapt venise mai devreme tocmai pentru a ocupa o masă la umbră, chiar sub castan. Nu peste multă vreme își făcu apariția și Ștefan. Îl intrigase todeauna mersul lui ciudat, legănat ca al unui marinar pe coverta. Statura lui înaltă și slabă mai atrăgea atenția printr-o curioasă înclinare pe spate, de parcă ar fi alunecat pe o punte prea umedă, mereu în mișcare, în tangaj. Îl urmări cum se apropie, poate puțin amuzat, puțin duios, așa ca la vederea unui drag prieten pe care îl aștepți totdeauna cu plăcere.

Se salutară bucuroși că se revăd după destul de multă vreme. Comandară două grătare de porc și o sticlă de vin, apoi începură să-și spună noutățile, ce făcuse fiecare în ultima vreme. Ștean fu primul care „dădu raportul".

– Mari noutăți n-am să-ți dau, Octavian. Totul curge normal, nu mi s-a întâmplat nimic deosebit nici la slujbă, nici acasă. Iar eu îmi doresc să fie liniște, doar atât. Când nu se întâmplă nimic, înseamnă că totul este în regulă, normal. Că lucrurile sunt la locul lor, deci e bine. După câte am tras în ultimul timp – boli, spitalizări, decese, înmormântări, parastase – numai evenimente nu-mi doresc. Ce să-ți mai spun... Mi-ajung atâtea câte au fost. Ca la circulație: nu doresc evenimente rutiere sau de altă natură. Așa că mă bucur că pot să-ți spun că în ultima vreme nu mi s-a întâmplat nimic. Suntem sănătoși cu toții, Maria – cu slujba ei, e cum o știi, veșnic ocupată la serviciu. Copiii sunt cuminți, fiecare își vede de carte. Deci nimic senzațional sau măcar cât de cât interesant. Astă seară sunt un interlocutor plictisitor din moment ce nu pot să-ți furnizez vreo știre mai acătări. Că o ducem prost cu banii... asta o știm cu toții. Nu ne ajung... Așa că... mai căutăm să adăugăm ceva... fiecare cum poate... chiar dacă nu totdeauna onorabil...

Octavian zâmbi privindu-i figura osoasă, cu pomeții obrajilor proeminenți, cu veșnicul său zâmbet de om cumsecade. Doar ochelarii cu rame groase și negre îi confereau o expresie mai severă figurii. Aceasta era doar o impresie de moment, pentru că imediat zâmbetul anula orice aer de severitate.

– Cred că ai dreptate. Poate că o existență banală e de preferat uneia prea... agitate. Depinde și cum ești făcut: unora le place o viață trepidantă, chiar aventuroasă, plină de neprevăzut. Altfel s-ar plictisi.

– Se poate. Mie unul, Octaviane, nu-mi plac „evenimentele" de nici un fel. Probabil sunt construit pentru o existență domestică, banală, cum spui tu. Cândva, când eram mai tânăr, mă mai agitam și eu ca să evit monotonia vieții cotidiene. Acum însă...

Ospătarul le aduse fripturile. Erau gustoase și mâncară cu poftă, renunțând pentru moment la conversație. Băură apoi un pahar de vin rece și-și aprinseră câte o țigară.

– Dar tu cum o duci? îl întrebă Ștefan după câteva clipe de tăcere.

– Așa și așa. Amestecat, cum zice bucureșteanul.

– După figura ta nu s-ar spune că prea bine. Ai necazuri?

– Da.

– Mari?

– Destul de mari.

– Poate îmi spui și mie despre ce este vorba, dacă nu sunt prea indiscret.

– Tu și indiscret, îi răspunse zâmbind Octavian. Uite despre ce e vorba. O centrală a cărei proiectare am condus-o și de a cărei construcție am răspuns alături de cei care o făceau nu vrea și pace să funcționeze la parametrii prevăzuți. Și ca să nu te plictisesc cu detalii tehnice, îți spun doar atât că am verificat proiectul în diversele lui faze și n-am descoperit nimic, nu am găsit nici o greșeală. Sigur, ar mai trebui spus că pe parcurs mi s-au dat unele indicații... Acum urmează să mergem la fața locului să vedem ce a făcut constructorul. Poate acolo s-a comis eroarea. Bineînțeles, cum ți-am spus, eu răspund și de realizarea centralei, alături de constructor, pentru că trebuie să urmăresc pas cu pas ce a făcut el. Ceea ce de altfel am și făcut. Cam asta e. Nu-ți ascund faptul că este în joc prestigiul și reputația mea la care, precum știi, țin foarte mult, pentru că mi le-am câștigat cu greu, după ani și ani de trudă.

Ștefan dădu din cap înțelegător.

– Da, da. E normal, la urma urmei, să ții la reputația ta de specialist. Și după cum te știu eu, nu vei renunța la această idee. Ești un om – aici Ștefan își căuă cuvântul – mândru, care își știe valoarea. Ca orice om crescut și trăit în Ardeal.

– Ștefane, Ștefane! Delicat ca întotdeauna. Așa cum te știu de o viață. Tu ai fi vrut probabil să spui că sunt orgolios, dar te-ai jenat. Eu am recunoscut totdeauna că sunt orgolios. N-am făcut niciodată o taină din asta.

– Vorba unui prietene de-al meu, scriitor: „Numai tâmpiții n-au orgoliu". Parcă a și scris asta într-o carte. Poate că are dreptate. Cred că trebuie să ai demnitatea propriei tale valori. Altfel, te calcă alții în picioare.

– Dacă o ai... valoarea...

– Tu în mod sigur o ai, Octaviene.

– Iar ești drăguț, ca de obicei.

– Numi place vocabula asta „drăguț". E atât de burgheză, de convențională, de filistină. În fond ce înseamnă? Nimic esențial. Poți să spui despre un câine că este „drăguț" sau că un copilaș poate fi „drăguț", ori despre o năpușă. Probabil că străbunicii noștri orășeni au preluat-o de la francezi: „joli, tres joli". Nu înseamnă de fapt nimic, după părerea mea.

– Iartă-mă, Ștefane. N-am vrut să te supăr. Am constatat numai că ești foarte delicat. Ca de obicei, de altfel.

– Nu, nu m-am supărat. Cuvântul nu-mi place. Mai ales când le aud exclamând pe unele cucoane: „drăguț" la vederea unei picturi, de pildă. Atunci îmi ies pur și simplu din minți. Mi s-a întâmplat așa la vernisajul unei expoziții. „Drăguț" e o vorbă de-a noastră, a regățenilor, cum ne spuneți voi, ardelenii, celor de peste munți, din Muntenia. Ți-ai însușit-o fără voie, de când te-ai mutat aici...

Octavian se amuză. De fapt la atât se mărgineau momentele de „furie" ale lui Ștefan. Și acum zâmbea deja puțin încurcat că se înfierbântase.

– M-am ambalat puțin, deoarece așa mă indispune. În fond e o prostie să acorzi atâta importanță cuvintelor. Or fi ele vehicolele sensurilor, dar nu trebuie să le exagerăm însemnătatea. Hai să mai bem un pahar.

Băură liniștiți apoi, fără nici un motiv aparent, nu mai vorbiră nimic. Dintr-o dată conversația se blocase de parcă nu ar mai fi avut ce să-și spună. Trecură minute bune fără să-și vorbească nimic. Octavian se frământa în tăcere. Își mai aprinse o țigară, bău din pahar și rămase cu gândul aiurea. Tăcerea începuse să-i apese stingheritor. De obicei puteau sporovăi ore întregi fără întrerupere. Acum însă părea să se fi întâmplat ceva de care nu-și dădeau ei seama, gândi Octavian. Doar că el nu observase că în tot acest timp cât tăcuseră, Ștefan îl cercetase atent prin ochelarii săi cu rame groase.

– Octaviane, mi-aș permite o întrebare indiscretă. Te urmăresc de multă vreme astă seară. Ce te apasă, de fapt?

– Ei, nimic deosebit. Probabil necazurile despre care ți-am vorbit.

– Lasă-le pe astea. Cred că e vorba de altceva, de altă natură.

Octavian se frământă în scaun, parcă nu și-ar mai fi găsit locul. Își mai aprinse o țigară cu gesturi febrile, nemimerind capătul țigării cu flacăra brichetei.

– Hai, dă-i drumul. Spune-i totul duhovnicului tău. La fel ca altădată, demult, când erai îndrăgostit... ehe... știi tu când... Lucia...

Octavian tresări violent. Lui Ștefan nu-i scăpă. Îl privi adânc, pătrunzător prin ochelari, apoi îi spuse blând, cu zâmbetul său din totdeauna:

– Te ascult. Dacă e nevoie, mă uit în altă parte, iar tu privești unde vrei. E mai ușor așa.

Octavian își duse mâna la frunte, parcă ar fi transpirat subit, trase adânc aer în piept și începu cu voce întretăiată, șovăitor, nesigur. Cuvintele ieșeau greu, parcă erau trase cu forța de un călău nevăzut.

– E o poveste veche de acum douăzeci de ani. Nici nu știu cum să încep. Mi-e foarte greu. Te rog să mă înțelegi. Asemenea lucruri nu le poți spune oricând și oricui. N-am vorbit niciodată nimănui despre ce-ți voi istorisi ție astă seară. Trebuie să mă adun puțin.

Se vedea că lui Octavian îi era greu să înceapă sau nu era

pregătit încă. Ștefan înțelese și abătu discuția în altă parte, cel puțin pentru moment, ca prietenul său să poată totuși începe povestea pe care o bănuia neobișnuită.

– Am răbdare. Hai să mai bem un pahar de vin și să mai fumăm o țigară. Nici nu e prea târziu. Aici e plăcut, așa că nu te grăbi. Dacă vrei mai putem vorbi despre altceva înainte de a începe. A propos, cum te mai înțelegi cu Lucia? Mi-am permis întrebarea, pentru că m-ai ținut tot timpul la curent cu – aici Ștefan își căută iar cu grijă cuvântul – sinuozitățile relațiilor voastre. Nu te superi, cred, că te-am întrebat. Dacă nu vrei, nu-mi răspunde.

Octavian respiră ușurat, parcă bucuros că a scăpat de ceva dificil de făcut:

– De ce să mă supăr? Doar am vorbit de atâtea ori despre asta. Lucia e tot cum o știi. Ea nu se poate schimba și poate e mai bine așa. Și nici nu cred că ar putea să devină alta. Așa ceva este imposibil. Este o voluntară cu un comportament autoritar. De fapt are multă personalitate. Poate puțin prea multă, cum observai tu odată.

– Ei, mi-am permis și eu o mică remarcă. Sper că nu mi-ai luat-o în nume de rău.

– Să știi că aveai dreptate. Tocmai de aici izvorăsc... neînțelegerile dintre noi. Imaginează-ți situația: un om care este prea puțin dispus la concesii, dorindu-și mereu să domine, aceasta este Lucia, și un altul orgolios, mereu simțindu-se rănit în amorul propriu că, de, e bărbat, care sunt eu. Îți dai seama ce ciocniri pot avea loc, ce scântei sar din lovirea acestor pietre tari. Nu o dată atmosfera devine incandescentă sau, ca să spunem lucrurilor pe nume, de-a dreptul insuportabilă. Pentru ambele părți. Deoarece atunci când ea nu cedează „prerogativele" ei de stăpân autocrat, eu devin intratabil. Mă închid în mine. Tac pur și simplu. Și fac cum vreau eu sau cum mi se pare că vreau. Pentru că nu o dată nu prea știu ce vreau. Demonul contradicției mă face să adopt o altă soluție în probleme familiale numai pentru că este exact inversă celei propuse de ea. Și-ți dai seama ce iese de aici. Au fost multe asemenea situații când lucrurile păreau a lua o turnură primejdioasă. În fața „tăriei" sale îmi era

mereu teamă să nu par mai slab și atunci reacționam în consecință. Deci exact cum nu trebuia. E clar că greșeam. E drept că și încăpățânarea ei nu era mai prejos. Și de aici urmările pe care le cunoști: certuri, nu o dată inutile, violențe de limbaj de o parte și de cealaltă. Desigur fără trivialități, dar o jignire tot ne mai scapă câteodată. A fost foarte dificilă acomodarea, mai ales în primii ani. De fapt, nici astăzi nu știu dacă ne-am acomodat pe deplin, pentru că din când în când mai au loc erupții de autoritate – ea – sau de orgoliu – eu. Dovadă stau certurile care au durat mult timp după ce noi ne închipuiam că lucrurile s-au așezat pe făgașul cel bun. Știi bine că la un moment dat am fost nu departe de a ne retrage ambasadele, ca să zic așa. Noroc că a intervenit înțelepciunea ei și... concesiile mele. Și a fost desigur bine că am înțeles la timp fiecare câte ceva. Trebuie să recunosc că este un om înțelept Lucia. Și neașteptat de echilibrat în situațiile grele sau limită, cum li se spune. E una din marile ei calități. Deși nu întotdeauna înțelege că nu suport să fiu dominat sau să par dominat în fața altor persoane și îndeosebi a copiilor, nu întinde coarda prea mult, nu o forțează până la rupere. Știe totuși să se oprească și să încerce o reconciliere, chiar dacă nu atunci pe loc, ci mai târziu, dar tot o face. Acuzația că nu mă menajează, pe care i-am adus-o de atâtea ori, e valabilă doar atunci când orgoliul meu nu se manifestă exacerbat. Când devin exagerat, atunci această acuzație cade. Are și ea dreptul să mă pună la punct. Că nu o face întotdeauna pe motive întemeiate asta e o altă problemă. În fond, fiecare din noi greșim și în general oamenii greșesc în comportamentul lor nemenajându-i tocmai pe cei care le sunt dragi și cărora le sunt dragi. Suntem uneori mai politicoși și amabili cu străinii. Da, în societate trebuie să părem buni și blânzi, fără asperități care să ne facă insuportabili. Impresia contează... nu? Și categoric Lucia ține la mine, chiar mă iubește în felul ei, așa cum și cu nu-mi pot imagina o altă femeie lângă care aș fi putut sta toată viața. Deasupra tuturor asperităților care mai dăinuie în relațiile dintre noi, suntem o pereche ciudat de sudată având asemenea caractere dificile, pentru că așa suntem amândoi. Sigur, o asemenea conviețuire nu e întotdeauna ușoară pentru cei doi parteneri. Dar niciо-

dată nu mi-aș dori o altă convietuire. Chiar când suntem supărați unul pe altul, cea mai mare dorință a mea este să stingem conflictul. Trebuie să recunosc însă cinstit că o asemenea convietuire nu întotdeauna pașnică poate obosi la un moment dat chiar pe omul cel mai rezistent. Eu am simțit asta uneori. Cred că și Lucia. Important rămâne faptul că amândoi facem tot ce este posibil ca această convietuire nu numai să supraviețuiască, ci să fie cât mai pașnică și cât mai echilibrată, chiar caldă. Da, da, chiar tandră, aș zice, cu gingășii nebănuite.

Octavian se opri încurcat, parcă buimăcit, uitându-se speriat la Ștefan,

– Cred că te-am amețit. Ți-am ținut o adevărată prelegere despre relațiile mele cu Lucia.

– Nu, deloc. Te-am ascultat cu mare interes. Niciodată nu mi-ai prezentat atât de deschis, de direct, raporturile tale cu ea. Parcă voiai să ți le explici tie însuți ca să le poți înțelege mai bine. Ai fost ciudat de pasionat și, în același timp, lucid. Chiar m-ai intrigat. Tot ce mi-ai spus a sunat ca o examinare a unei situații înainte de luarea unei hotărâri.

Octavian tresări pentru a doua oară în seara aceea. Și la fel ca prima dată, lui Ștefan nu-i scăpă nici acum. Se așternu din nou o pauză lungă, parcă nedorită de cei doi. Octavian simțea nevoia să se odihnească după ce vorbise atât de mult, iar prietenul înțelesese că trebuie să-l lase s-o facă, să nu-l zorească cu povestea ce i-o promisese adineaori. O pauză se impunea oricum. Se hotărâră s-o respecte amândoi.

Într-un târziu Octavian se hotărî:

– Ți-am promis o poveste veche de acum douăzeci de ani. Aș vrea să te rog să ai răbdare s-o asculți. Ești primul care o vei afla.

Ștefan înclină din cap.

– Era pe la sfârșitul anului o mie nouă sute șaizeci... Abia mă întorsesem din armată. Doi, de fapt trei ani pierduți după ce mi s-a respins dosarul pentru facultate. Bietul tata crezuse că dacă vorbește cinstit, pe față despre sentimentele lui de român bucovinean, i se va și da dreptate și se vor lua măsuri reparatorii. Numai că alții făceau legea după război și urmarea a fost

cumplită. A fost dat afară din slujbă și de peste tot... dar, în sfârșit, de aici mi s-a tras. Am spus ani pierduți, dar de fapt greșesc. Multe din cele ce le-am învățat în cei doi ani îmi sunt folositoare și astăzi. Doar că între timp ceilalți colegi ai mei erau deja în anul doi de facultate, iar eu eram un nimeni, un biet mărunt funcționar la o întreprindere. Poate că ar trebui să-ți explic mai pe larg de ce mi s-a respins dosarul pentru facultate. Cred că îți aduci aminte că atunci se obișnuia ca fiecare județ să-și trimită candidații pentru admitere, având rezervat un număr fix de locuri. Selecția se făcea pe baza dosarelor de cadre care erau minuțios verificate. Ei bine, dosarul meu avea mai multe „hibe". Familia noastră era refugiată din Bucovina de nord și ni se reproșa că, vezi Doamne, am fugit de ruși, pardon, de tovarășii sovietici. De altfel pe buletinul meu scria „născut în U.R.S.S." deși Bucovina nu fusese niciodată a Rusiei. E drept, jinduise mereu s-o aibă. După ce tata se întorsese de pe front, venise direct în orășelul unde fusesem evacuați mama, bunica și eu. Sfătuit de niște prieteni, se înscrisese în Partidul Social-Democrat. La unificarea cu Partidul Comunist, în 1948, a devenit membru al noului Partid Muncitoresc Român, care, bine-înțeles, tot comunist era. Deși fără prea multă carte, tata era un om inteligent, un autodidact, drept care a fost folosit în diverse „munci" de partid. Ei, și ce crezi că face el într-o ședință de partid? Auzind că în funcția de președinte la cooperativa nu știu care e numit un ungur, că responsabil la alimentara e numit un ungur, că la nu știu ce instituție e numit tot un ungur, deși în orășelul nostru nu erau prea mulți unguri, sub zece la sută, tata se scoală în picioare și întreabă cu candoare prezidiul: „Bine, măi tovarăși, dar în orașul ăsta trăiesc numai unguri? Români nu mai sunt?" A fost un moment de stupoare. Sala a amuțit. Primul secretar, care prezida ședința și era și el ungur și pe deasupra și cu ceva sudic în sânge, după ce și-a revenit din uluială a spus scurt: „Bine, tovarășul..., vom avea noi grijă!" Și a avut. La verificările de partid care au avut loc în 1949-1950 l-au exclus din partid pe tata. L-au dat afară și din slujba modestă pe care o avea. Și pentru că nu era îndeajuns câte pățise, cel mai bun prieten al lui – un basarabean pripășit pe la Cernăuți – a făcut o

informare în scris că nu știu ce făcuse tata pe acolo când era membru al Societății „Arboroasa", care, vezi Doamne, era naționalistă și deci antisovietică. Era perioada arestărilor. Puțin a lipsit să nu fie luat și tata.

Îți dai seama deci ce dosar aveam eu pentru admitere. S-a dus bietul tata în audiență la inspectorul șef pentru învățământ al județului, dar n-a reușit nimic. Atunci ce și-a zis el: să merg chiar eu în audiență, că ăla văzându-mă mic și amărât cum eram, o să se înduioșeze. Grație bunăvoinței secretarei am reușit să intru la el după ore întregi de așteptare. Când am intrat în birou m-am prezentat. Auzindu-mi numele, mi-a spus scurt: „Ieși afară!" Cred că a fost cea mai scurtă audiență din istoria lumii. Ar merita să figureze în Cartea recordurilor. În autobuzul care mă ducea spre casă, lacrimile îmi curgeau pe obraji, deși făceam eforturi să mă stăpânesc. Lumea se uita cu milă la mine. Peste câteva zile mi-a venit ordinul de recrutare. Am făcut doi ani armată, l-am pierdut și pe al treilea, pentru că am fost lăsat la vatră la o lună după ce se dăduse examenul de admitere. Am ieșit eu raport la comandantul regimentului să-i cer permisiunea să mă prezint la examen, dar bineînțeles nu mi-a aprobat, deși era vorba doar de o lună de armată. M-am întors deci în orășelul meu. N-aveam nici o meserie. Mi-am găsit o slujbă măruntă, cu un salariu modest. Părinții mei, săraci și fără multă carte, făcuseră tot ce se putea pentru mine. Dar, rămăsesem tot un oarecare, fiul unui administrator de școală, fost agent fiscal, dat afară din partid, fără studii superioare, fără nici o profesiune serioasă. În ochii unora păream probabil un ratat. Nici în UTC nu voiau să mă primească.

În această situație fiind, am cunoscut o fată de o mare frumusețe în împrejurări care n-au nici o importanță acum. Ți le amintesc totuși în treacăt: eram în echipa artistică a întreprinderii unde cu modestele mele înzestrări făceam de toate: textilier, prezentator, actor, regizor. Ea cânta. Nici astăzi n-am să pot înțelege cum această fată frumoasă, de familie bună – nu zâmbi, asta contează foarte mult într-un orășel de provincie – s-a putut apropia de mine și mai ales cum de m-a iubit. Pentru că nici frumos nevoie mare nu mă știam. Ca să nu-ți mai spun cum eram

îmbrăcat. În timp ce ea venea cu cele mai cochete rochii, eu abia reușisem să-mi fac un costum dintr-o stofă ieftină pe care îl purtam numai de sărbători, că se șifona îngrozitor, iar în toate celelalte zile umblam cu aceeași pereche de pantaloni și cu același pulover. Ei bine, cu toate acestea, fata despre care se spunea că e cea mai frumoasă din oraș m-a acceptat așa cum eram. Până la urmă am devenit cea mai cunoscută pereche, ba unii spuneau că cea mai reușită. Probabil frumusețea ei se răsfrângea și asupra mea, ceilalți văzându-mă altfel decât eram. Nu toată lumea însă agreea „relația noastră". După o vreme am început să observ și priviri chiorâșe, răuvoitoare. Adică, vezi Doamne, ce caută sărăntocul ăsta lângă o asemenea mândrețe de fată. Odată, la un bal, am fost chiar apostrofat de un inginer care încerca să și-o apropie: „Puștiule, ce-ar fi să lași fata în pace? Nu e de nasul tău". E drept că însul era beat, însă oricum m-a durut intervenția lui brutală. Eram orgolios încă de pe atunci. Dar am trecut peste toate. Și peste rezervele abia mascate ale familiei ei, eu nereprezentând „o partidă" convenabilă. O iubeam din toată ființa mea, cum nu iubisem până atunci nici o fată și cum nici după aceea multă vreme n-am fost în stare să iubesc. Eram pregătit – sau așa credeam eu – să birui toate obstacolele, afară de unul. Dar să nu anticipez. Și ca să nu lungesc prea mult vorba, trebuie să-ți spun că ne făcusem planuri de viitor. Căsătorie și așa mai departe, tot ce-și propun doi tineri îndrăgostiți.

Lucrurile păreau a decurge normal. Opoziția unora, chiar apropiați, nu ne demobiliza. Eu hotărâsem să dau examen de admitere la facultate – se renunțase la „dosare" – și urma să vedem cum vor decurge lucrurile. Ori ne vom căsători, ori peste un an va veni și ea la București să încerce să dea examen. Aveam mai multe variante pregătite. Eu am plecat la admitere, am reușit și deoarece examenul se dăduse târziu și până la începerea cursurilor mai rămăseseră puține zile, nu m-am mai întors acasă decât în vacanța de iarnă. Mai exista un motiv foarte serios: nu aveam bani de drum și știam că părinții nu au de unde să-mi dea pentru a veni în București. Așa că până au început cursurile, am stat clandestin prin diverse cămine studențești și

am făcut „blatul" la cantine. Până a mă întoarce în vacanța de iarnă am corespondat neîntrerupt și toate lucrurile păreau a fi în regulă. Abia acum, fiind la mare depărtare de ea, realizam cât de mult o iubesc. În scrisori ea îmi spunea același lucru. Și a venit acea nenorocită vacanță de iarnă. Nici azi nu știu de ce ne-am despărțit de fapt. Motivul pare să fi fost o mârșăvie săvârșită de un individ care pretindea că o iubea și despre care nici nu vreau să-mi aduc aminte. Dar cum s-au întâmplat de fapt lucrurile nu știu nici acum. Din păcate n-am putut uita toată povestea asta nenorocită. Cred că la despărțirea noastră au concurat mai multe cauze. Să le iau pe rând. Prima a fost, cu siguranță, întâmplarea aceea nenorocită despre care ți-am vorbit: într-o seară ne-am dus să ne plimbăm în parc. Am simțit la un moment dat că suntem urmăriți. La început n-am dat importanță faptului, numai că după ce ne-am așezat pe o bancă, am văzut un bărbat care vine spre noi, se oprește și-i spune ei: „Bună seara, Anda!", apoi dispare la repezeală. Pentru moment m-am blocat. Eram uluit. Apoi am realizat ce voise să spună individul: „Fii atentă, Anda, că te-am văzut că ești cu altul în parc". Asta însemna că era ceva între ea și insul pe care, cu tot întunericul din jur, mi se păruse să-l recunosc. Deci ea avea niște obligații față de el, ceea ce însemna că nu-mi fusese fidelă pe timpul cât lipsisem din oraș. Au urmat, bineînțeles, explicații neplăcute. Ea se justifica susținând că nu e cu nimic vinovată. Că fusese la un bal și la acel bal individul acesta îi făcuse curte insistent, dar ea îl ținuse la distanță. De atunci o tot aștepta când ieșea de la serviciu în speranța că „îi va primi prietenia". Ea l-a refuzat, dar n-a prea putut scăpa de el. Deși situația nu-mi plăcea deloc, până la urmă am acceptat toate justificările ei. Numai că a doua zi dimineața, ieșind în oraș, am aflat de la o cunoștință că insul cu pricina mă căuta să stea de vorbă cu mine. Și până la urmă m-a găsit. Ce mi-a spus a avut darul să-mi înlăture orice îndoială. Anda îmi fusese infidelă. Omul m-a informat, ca să mă exprim eufemistic, că a ajuns la mari intimități cu ea, că ea nu se opusese... mă înțelegi. Că au făcut revelionul împreună și altele... După amiază, când m-am revăzut cu ea, i-am relatat tot ce aflasem. Cu toate jurămintele ei de... castitate, am refuzat s-o cred. A încercat să-mi explice că

tipul este un ins mârșav, că, înainte de a veni eu, o amenințase că o să inventeze o poveste care s-o compromită dacă nu acceptă „prietenia" lui și dacă nu renunță definitiv la mine. N-am crezut-o. Eram prea tânăr ca să-mi pot imagina că există în lumea asta mare și indivizi atât de mizerabili ca insul acela. Și n-am vrut s-o ierț cu nici un preț.

Dacă analizez mai în profunzime cu mintea mea de astăzi, o altă cauză a despărțirii noastre, care derivă desigur din prima este orgoliul meu. Chiar dacă admiteam că este în fond nevinovată, fiind victima unei calomnii, eu nu puteam să concep că iubita mea să fie implicată într-un asemenea scandal. Însemna că se expusese singură unei situații dubioase, care deja o compromisese. Iubita mea, a mea, înțelegi, trebuia să se mențină la un comportament care s-o facă invulnerabilă oricăror calomnii. Deci ea totuși greșise acceptând chiar temporar și oarecum de nevoie societatea acestui individ abject.

Desigur ar mai fi fost și o altă cauză a despărțirii noastre: mândria ei. Dacă ea ar fi produs proba concretă a corectitudinii sale, eu mi-aș fi dat seama că este nevinovată și castă. Dar ea nu a acceptat această disculpare pe drept cuvânt, zic eu astăzi, dezonorantă. Mi-a promis-o după căsătorie. Ceea ce mi s-a părut o amânare pentru a câștiga timp, ca eu să mă obișnuiesc cu ideea că ea totuși... păcătuise. Mi-a cerut s-o cred pe cuvânt, iar eu n-am avut încredere în ea. Eram eu prea jignit în orgoliul meu? Era ea prea mândră ca să accepte singura probă palpabilă, înainte de căsătorie? Probabil că fiecare în felul nostru aveam și în același timp nu aveam dreptate. Destul că această cantonare încăpățânată pe poziție a amândurora ne-a fost fatală. Eu m-am întors la București; după scurt timp a plecat și ea din oraș la o școală de farmacie. Mi-a scris, încercând o împăcare, dar eu n-am vrut să cedez și nici ea să renunțe la poziția ei. Îmi cerea încredere, iar eu probe concrete. Cine a greșit? Ea că se expusese totuși, acceptând niște relații, e drept pasagere, cu acel ins mizerabil sau eu care mă consideram profund jignit de tot ce se întâmplase, mai ales că tipul povestise în oraș ce lecție mi-a dat el! Așa înțelegea el discuția avută cu mine, spunând tuturor că Anda va fi a lui până la urmă, pentru că deja și fusesede fapt.

Cum am putut să-l cred pe el și nu pe Anda e greu de înțeles. Însă cu mintea mea de tinerel aflat la prima mare iubire n-a fost greu să fiu indus în eroare. Nu ne-am mai văzut după aceea niciodată. Dar Anda a rămas marea iubire a acelor ani. Fiecare tânăr are o iubire pe care n-o poate uita. Asta a însemnat ea pentru mine. Din păcate, terminată atât de trist, atât de dureros. Asta e tot. Sigur, amănunte romantice, de atmosferă, n-are rost să-ți ofer. Ar fi ridicol. La vârsta noastră...

Octavian luă nervos paharul și-l bău dintr-o suflare, parcă ar fi vrut să se răcorească după un drum lung și obositor prin arșiță. Ștefan îi urmări atent mișcările fără să spună nimic. Știa că povestirea se terminase, numai că pentru ce avea el de gând să întrebe se cerea o pauză. Era mai bine așa, gândi el. Octavian trebuia lăsat să se odihnească după această poveste, după o asemenea călătorie dureroasă în timpuri trecute.

Totuși întrebarea trebuia pusă. După ce crezu că a trecut suficient timp pentru ca Octavian să se liniștească, o puse:

– Și această femeie a reapărut de curând în viața ta, Octavian?

Întrebarea răsună parcă prea tare în urechile lui Octavian. Sau îl surprinse din nou nepregătit. Răspunse scurt cu o voce înceată, obosită:

– Da.

Urmă o nouă tăcere. Parcă vinovată. De fapt amândoi se simțeau vinovați. Ștefan că pusese atât de direct întrebarea, iar Octavian pentru că recunoscuse că Anda reapăruse și că acest lucru îl tulbura profund, deși n-ar fi trebuit având în vedere atâtea și atâtea lucruri...

Ștefan riscă o nouă întrebare, de data asta mai prudentă:

– Cum s-a întâmplat?

– Mi-a scris. A aflat adresa institutului de la un prieten comun. Mi-a povestit tragedia vieții ei: i-a murit soțul acum câțiva ani, lăsând-o cu un copil pe care l-a crescut singură. Nu s-a mai recăsătorit. A fost îngrozitor totul, iar acum are alte necazuri. M-a rugat s-o ajut cu niște medicamente pentru mama ei grav bolnavă și dacă se poate să-i găsesc un medic specialist. Bineînțeles, am ajutat-o. Apoi ne-am mai scris, am vorbit la tele-

fon de câteva ori și...

Iar o pauză nedorită. Ștefan aștepta cu răbdare, neintervenind. Din privirea lui se vedea că intuise continuarea, care nu întârzie.

– ... și am stabilit să ne revedem curând. Mă voi duce eu acolo. Am o delegație într-un oraș apropiat unde voi pleca să rezolv niște treburi despre care și-am vorbit la începutul acestei seri. N-are importanță cine a propus această întâlnire. Adevărul este că o dorim amândoi. Și acum, judecă-mă. Aștept verdictul tău.

Ștefan dădu din cap că a înțeles, dar nu spuse nimic. Tăcea. Și tăcu timp îndelungat. Părea că se gândește la cu totul altceva. Dar Octavian știa că prietenul său nu se putea gândi decât la ceea ce se așteptau amândoi. Acum trebuia să aibă el răbdare. Răspunsul va întârzia puțin, dar va veni până la urmă. Și avea mare nevoie de acest răspuns. De el depinde ce va face în continuare. Pentru că încă nu era hotărât cum trebuie să procedeze. Îi auzi vocea:

– N-am să te judec și nici n-am să dau vreun verdict. Cu atât mai puțin sfaturi. Vreau doar să-ți spun că și eu am trecut printr-o întâmplare aproximativ asemănătoare. Probabil că ești surprins. Văd după expresia figurii tale că acesta era ultimul lucru la care te puteai aștepta de la un om liniștit și echilibrat ca mine. Ei bine, uite că a fost posibil să mi se întâmple și mie ceva asemănător. E drept, când eram ceva mai tânăr. Iubisem cândva o fată care m-a părăsit într-o zi fără nici o explicație. Pur și simplu a dispărut și din oraș. N-am mai văzut-o vreo cinci-șase ani. Între timp eu mă căsătorisem când, într-o zi – pe neașteptate – întâmplare nenorocită sau fericită, mă rog – o întâlnesc pe stradă în București. Și nu știu cum s-a făcut, dar am reluat idila. Te scutesc de amănunte. Destul că mi-a dat toată viața peste cap. M-am îndrăgostit de ea mai tare decât fusesem înainte. Soția mea a simțit. Ce a urmat îți închipui. Un adevărat infern. Mă pierdusem cu totul. Dacă la început n-am luat lucrurile în serios, ca orice bărbat tânăr – e drept cam neexperimentat – mai apoi mi-am dat seama că mă afund tot mai mult. Căsnicia mea era pe punctul de a se destrăma, iar eu nu mai știam ce să fac. Era o

situație ciudată: pe amândouă mi se părea că le iubesc, la fiecare din ele apreciam altceva, deosebit. Situație imposibilă, înțelegi, care nu poate dăinui la infinit. Deci, cum să-ți spun... e bine să te gândești mult înainte de a face un pas și mai mult înainte de a lua o hotărâre. Sfaturi în asemenea situații nu se prea pot da, iar dacă se dau, ele nu sunt urmate de obicei. Aș zice să amâni orice hotărâre până după revederea cu ea. Poate atunci vei privi altfel lucrurile, vei înțelege ceea ce acum nu înțelegi prea bine. Revederea cu ea s-ar putea să fie o decepție și atunci lucrurile se rezolvă de la sine. În caz contrar mai ai timp destul pentru a vedea ce vei face. Totul trebuie gândit fără grabă, indiferent de ce hotărâre vei lua. Hotărârea îți aparține. Eu nu pot să-ți spun decât atât: fiecare om va răspunde de propria fericire sau nefericire. Din afară nu se vede nimic; numai sufletul nostru știe sau simte ce trebuie făcut în momentele grele ale vieții noastre. Sau cum să-ți mai zic... doar noi înșine...

Ștefan se opri neștiind ce să mai spună. Bău o înghițitură din pahar, apoi își aprinse o țigară. Se vedea că nu știe sau poate nu mai vrea să continue. Octavian așteaptă cât așteaptă, apoi își pierdu răbdarea și întrebă:

– Eu totuși ce să fac? – exclamă aproape deznădăjduit Octavian.

– Știu eu ce să-ți spun...

– Să mă întâlnesc cu ea? Aș putea pur și simplu să n-o fac.

– Da, dar i-ai promis.

– Și eu m-am gândit la asta.

– Depinde ce înseamnă această întâlnire pentru tine, la ce se va limita ea...

– Adică?

– Puteți să vă vedeți ca doi foști prieteni. Să vă depănați amintirile... să vă opriți aici, dacă veți avea puterea... Poate ea nici nu dorește mai mult. Și atunci totul va fi normal, ca la orice revedere între doi oameni care nu s-au mai întâlnit demult.

– Și părerea ta care e până la urmă?

– Poți să te duci, dar să nu uiți nici o clipă că au trecut atâția ani de când vă iubeați și că de atunci au intervenit multe în viața fiecăruia.

– Și dacă am să mă îndrăgostesc din nou de ea?

Ștefan dădu din umeri.

– Înseamnă că va trebui să-ți duci crucea până când vei fi obligat să iei o hotărâre definitivă. Adică să optezi. Împotriva iubirii e greu de luptat. Singurul leac e tot iubirea. Însă o altă iubire. Pentru altcineva. Mai mult nu pot și nu vreau să-ți mai spun acum. Poate după ce vă veți revedea o să-mi permit să-ți spun niște lucruri... în funcție de cum a decurs reîntâlnirea voastră și de ce ecouri a avut în sufletul fiecăruia. Mai ales al tău. Până atunci să așteptăm. Cine știe, poate timpul le rezolvă... iar de nu... vei mai vedea ce este de făcut. La un lucru trebuie însă să te gândești de pe acum: dacă treaba se complică... Vreau să spun că atunci s-ar putea să ai necazuri. Dacă se află ceva. Știi... codul eticii și echității solialiste. Și de obicei asemenea lucruri tot se află până la urmă. În astfel de situații poți să-ți pierzi și funcția...

Octavian rămase pe gânduri. Tot farmecul serii se spulberă dintr-odată.

CAPITOLUL VII

Ajunse destul de târziu acasă. Lucia îl aștepta în sufragerie tricotând. Avea o carte deschisă alături, pe masă. Chipul ei de o frumusețe severă de profesoară, se întoarse spre el. Îl privea întrebător.

– Bună seara, o salută el.

– Bună, îi răspunse ea pe un ton neutru.

– Ce faci?

– Am citit până adineaori, iar acum croșetez. Dar tu?

– Am întârziat puțin cu...

– Știu, îl întrerupse Lucia. Ai fost cu Ștefan la restaurantul vostru preferat.

– De unde știi? se miră sincer Octavian.

– Mi-a spus soția lui.

– Aha!

– Ea mi-a telefonat.

Asta voia să însemne că soția lui Ștefan dăduse telefon, nu „ea", Lucia, soția lui. Deci e un om discret. Și mai putea să însemne: „Vezi, Ștefan i-a spus soției sale că mergeți la restaurant, pe când tu n-ai crezut de cuviință să mă anunți", ceea ce aducea a reproș la adresa lui. Nu știa cum să reacționeze. Până la urmă se decise:

– Furat de treburi, era să și uit că trebuia să ne vedem astăzi. Mi-am adus aminte când tu erai deja plecată de la școală. Așa că nu mai aveam cum să te anunț. Cum știam că ai să zăbovești pe drum după cumpărături, nu te puteam suna nici acasă.

– Dar de ce te justifici atâta, dragă? Ai fost la restaurant cu Ștefan și gata. A propos, cum v-ați simțit?

Lucia părea că trece ușor peste incident, însă el o simțea că

totuși e puțin supărată. Doar o cunoștea de atâta vreme.

– Bine. A fost plăcut. Am sporovăit despre tot felul de lucruri. Nici nu ne-am dat seama cum trece vremea. Știi că eu mă simt foarte bine cu Ștefan.

– Am observat, remarcă ea sec.

Octavian își pierdu răbdarea și îi răspunse puțin răstit:

– Ce e cu tine? Te-a supărat cineva?

– Nu, nimeni. Ți se pare.

– Ei, nu mai spune! N-ai să mă păcălești tu pe mine. Te știu așa de bine. Dă-mi voie ca după atâția ani...

– Ești chiar atât de sigur că mă cunoști așa de bine?

– Cred că da.

– Vezi? Tu singur spui „cred" că te cunosc. Deci ai și tu îndoieli în privința asta. Așa că nu mai fi atât de sigur.

– Bine, dar trebuie să accepți că niciodată nu poți cunoaște pe cineva pe deplin. Întotdeauna mai rămâne câte ceva de descoperit, nou, neprevăzut, uneori chiar surprinzător.

– Văd că ești în pasă filosofică astă seară.

– Iar tu în pasă proastă.

– Oarecum.

– Ești cumva supărată pe mine că am întârziat?

– Nu.

– Sau că nu te-am anunțat că voi merge cu Ștefan la restaurant?

– Nu, nici de asta.

– Atunci de ce?

Lucia îl privi lung, pătrunzător cu ochii ei reci, apoi îi spuse direct, aproape brutal:

– M-a supărat fiul tău.

– Dar ce a mai făcut?

– Îmi place acest „mai". Deci știi și tu că face destule.

– Da, știu.

– Și cu toate acestea nu vrei să iei hățurile în mână.

– Bine, bine, îți cunosc reproșurile. Poate că sunt îndreptățite.

– Pe care ți le fac degeaba, pentru că tu tot nu reacționezi.

– Spune-mi totuși ce a făcut Sorin?

– Nimic deosebit. A fost obraznic ca de obicei. Văzând că se pregătește să plece, i-am spus că poate ar fi mai bine să stea acasă să mai învețe sau măcar să citească o carte. Mi-a răspuns impertinent și a plecat. N-a venit nici acum. Ei, ce ai de zis?

– Aha! Lasă că vorbesc eu cu el astă seară. Am să-l iau mai din scurt.

– Tare aș vrea s-o văd și p-asta. Nu mă culc până nu vine Sorin, deși mi-e somn. Țin mult să asist la o scenă dură între tată și fiu.

– Ai să asiști, îi răspunse morocănos Octavian și se îndreptă spre dormitor.

– Nu ți-e foame? îl întrebă Lucia. Am pregătit ceva ce-ți place ție.

– Nu, mulțumesc. Am mâncat la restaurat.

Se dezbrăcă și-și puse halatul de casă. Deschise televizorul pentru cele două ore zilnice de emisie. Buletinul de știri începea cu El și Ea, continua cu ei și se termina cu „Poporul, Ceaușescu, România". Urma un fel de spectacol de proporții gigantice într-o mare piață publică din nu știu care oraș al patriei. Bineînțeles, portretul uriaș al marelui cârmaci acoperea fațada unui bloc de câteva etaje. Doi actori – un bărbat și o femeie cam trecută – răcneau din rărunchi versuri tot despre El și Ea. Cam ăsta era tot programul televiziunii române în seara aceea. Ca și în altele dealtfel, cu mici, foarte mici deosebiri. Uneori se mai dădea câte un film redegist sau coreean, ori unul românesc vechi de pe vremea celebrului „Răsună valea" sau „Mitrea Cocor". Rar, foarte rar, câte un film occidental cuminte, făcut cu vreo douăzeci de ani în urmă. Până și serialul „Dallas" se scosese, că prea se vedea ce bine trăiau capitaliștii ăia.

Închise enervat televizorul și încercă să citească ceva. Era singurul refugiu posibil. Dar nu reuși. Nu înțelegea nimic. Literele parcă îi dansau înaintea ochilor. Era probabil prea obosit după ziua infernală pe care o avusese. Se întinse în pat cu fața în sus și mâinile sub cap, privind în tavan. Îl năpădiră pe neașteptate gândurile ca o hoardă dușmănoasă și pustiitoare. Ce situație! Oare cum va ieși din ea? Stătu așa multă vreme. În jur era o liniște apăsătoare care îl înăbușea. Ce era de făcut? Auzi

deodată ușa deschizându-se ușor. Era Lucia.

– Nu dormi?

– Nu. Îl aștept pe fiul nostru iubit.

– Să nu faci totuși scandal la ora asta. Andreea doarme.

– Bine. Am să vorbesc în șoaptă cu el. Am să-i spun la ureche niște lucruri de o să mă ție minte.

– Oricum o să țină minte că are un tătic prea cumsecade și de treabă...

– Ca să nu spunem cam bleg.

– Tu ai spus-o, stăpâne, îi replică zâmbind Lucia.

Se auzi scârțâind ușa de la intrare.

– Poate o să ungem într-o zi ușa asta, ca să nu auzim când se vine acasă. Așa nu ne-am mai enerva, observă ea malițios.

El o privi puțin chiorâș și se ridică din pat, îndreptându-se spre hol. Lucia îl urmă. Sorin se descălța.

– Unde ai fost până la ora asta?

– La un prieten, papa. Ce, e așa de târziu?

– Destul de târziu. Și apoi ar fi cazul să mai stai acasă să înveți sau să citești o carte.

Sorin aruncă o privire fulgerătoare mamei sale, dar nu spuse nimic.

– Și în general te-aș ruga să fii mai respectuos. Nu-ți permit să fii obraznic.

Sorin rămase câteva clipe nemișcat, apoi se întoarse brusc și intră în camera sa fără să spună nici un cuvânt. O tăcere stânjenitoare se instaură tiranic. Nici Lucia nici Octavian nu știau ce să spună. Abia într-un târziu îi auzi vocea tristă:

– Tot ce ai reușit să faci astă seară este că m-ai pus pe mine în postură de tumătoare față de fiul meu.

*

Peste câteva zile plecă în delegație cu un tren de noapte. Avea vagon de dormit, dar nu i-a folosit aproape la nimic acest confort, pentru că nu reușea nici măcar să atipească, cu toate că ar fi dorit foarte mult. Era foarte prost dispus. Trăia cu sentimentul că toate lucrurile îi merg de dos, că așa i-au mers întot-

deauna, întreaga viață, că niciodată n-a reușit să ducă ceva până la capăt, ca lumea. Insatisfacția îl rodea demult, mai ales că în momentele când era supărat pentru vreun lucru oarecare, căruia el îi dădea nu o dată amploarea unei catastrofe. Când însă trebuia să facă ceva care i se părea dificil, cum ar fi fost luarea unei hotărâri importante – sau așa i se părea lui – starea lui de insatisfacție, de nemulțumire se transforma într-o teamă continuă fără obiect, devenea agitat și neliniștit.

Ajungea uneori să simtă pericole inexistente care îi măcinau nervii până la epuizare. Nu dormea nopți întregi, sfâșiat de îndoieli, de incertitudini, chiar deznădejdi câteodată. I se părea că drumul i s-a sfârșit, că de acum înainte nu-l așteptă nimic, decât neantul, că tot ce a făcut până atunci a fost în zadar, o zbatere fără sens, complet inutilă, că este un om definitiv terminat. Nu, nu era o teamă obișnuită de ceva anume, precis și concret, o teamă exterioară. Era ceva ce venea dinlăuntrul său. De altfel nu se știa un om fricos și nici cei din jur nu-l considerară vreodată așa. Dovedise de atâtea ori curaj în împrejurări care presupuneau chiar o stare de risc. În profesiunea lui – mai ales de când avea o funcție de răspundere – era apreciat tocmai pentru curajul și îndrăzneala cu care își apăra opiniile sau lua hotărâri. Nimeni nu și-ar fi putut închipui că Octavian Herța era un fricos sau măcar un nohotărât chiar în cele mai dramatice împrejurări.

În interiorul său cel mai itim, cel mai puțin cunoscut sau deloc cunoscut de alții, era însă cu totul altfel, cu totul opus celui de la suprafață. Această contradicție ale celor două fețe ale caracterului său ajusese să-l obsedeze deabinelea: pe de o parte omul sigur pe el, realizat, cu autoritate profesională, calm și stăpân pe sine, iar pe de alta, insul ascuns în el, neliniștit, temător, cu chinuitoare procese interioare, mereu nemulțumit de sine, sceptic și pesimist, cu lungi și complicate deliberări interioare care-l istoveau zile întregi. Această structură bipolară a psihicului său se accentuase în ultimii ani, cea interioară agravându-se pe zi ce trecea, sporind concomitent și preocupările sale chinuitoare față de propriile obsesii. Drama sa consta în faptul că era conștient de această situație, iar luciditatea îi sporea suferința. Își

propunea cu încăpățânare să-și învingă propriile temeri, dar lupta cu sine însuși nu se termina decât arareori cu victoria omului echilibrat pe care îl știa toată lumea.

Dintre toți cei care îl cunoșteau nici unul nu bănuia complicata sa structură sufletească, nici chiar cei foarte apropiați. Este adevărat că el căuta să disimuleze cât mai bine structura sa interioară, jucând rolul omului social, al învingătorului care de fapt nu era decât pentru cei din jur, nu și față de el însuși. Lucia, bunăoară, cu tot modul ei exact și realist de a cântări lucrurile exterioare, concrete, nu avea probabil antenele trebuitoare pentru a putea capta semnalele celeilalte fețe, din adâncuri, a personalității lui Octavian. Rareori, când îl surprindea îngândurat sau cu o figură preocupată, intuia că în el se petrece ceva ce ei îi scapă, dar nu acorda atenție faptului și trecea mai departe nepăsătoare față de ceva ce ei i se părea manifestarea unei indispoziții trecătoare. Nici chiar bunul și vechiul său prieten Ștefan, care altfel avea fler și intuiție psihologică, nu realizase pe deplin complicatele meandre interioare ale lui Octavian. Aceasta pentru că el tocmai de Ștefan se temea cel mai tare, știindu-i puterea de pătrundere. În conversațiile cu el era stăpânit, echilibrat și liniștit, desimulând pe cât îi era cu putință toată zbaterea sa din lăuntru.

Asta nu însemna că nu avea încredere în el. Dimpotrivă, era singurul om căruia nu-i ascundea nimic din viața sa exterioară, din relațiile lui cu lumea. Însă nu voia ca cineva să știe ce se petrece în interiorul său, nici măcar cei mai apropiați. Se întreba de multe ori de ce face treaba asta. În fond, dacă s-ar fi destăinuit unui prieten bun ca Ștefan, acesta ar fi putut să-l înțeleagă, poate chiar să-l și ajute măcar cu un sfat dacă nu cu altceva. N-o făcea nu numai pentru că nu credea în eficiența unor sfaturi. Motivul real pentru care nu se confesa era o anume discreție care mergea până la o pudoare greu de explicat chiar și lui însuși. I se părea de-a dreptul indecent să-și expună cuiva frământările și grijile sale lăuntrice. Era ca și cum s-ar fi dezbrăcat într-o piață publică. Încercase de câteva ori să-i spună câte ceva lui Ștefan, dar se oprise repede, trecând la altceva, regretând apoi că o făcuse, de fapt că abia începuse s-o facă. Chiar și acum când se

văzuseră ultima oară, nu-i destăinuise de fapt nimic despre el însuși, ci despre ce i s-a întâmplat în relațiile sale cu altcineva. Povestea cu Anda era ceva care venea sau venise din afara lui. Cu acestă întâmplare avea reverberații adânci în interiorul său, asta era cu totul altceva, de altă natură. La fel îi relatase de-a lungul anilor care trecuseră evoluția relațiilor cu Lucia, tot ca ceva despre raporturile lui cu lumea exterioară.

Singurul care i se părea lui Octavian că-i intuise natura dual, introvertită și complexă era tocmai un om care nu făcea parte din rândul celor apropiați lui: doctorul Glăvănescu. Acesta îl intuise cu destulă exactitate, sesizându-i o anume panică interioară, o tendință de a amplifica lucrurile până la torturante neliniști, totul grefat pe un orgoliu puternic. Aici greșea puțin doctorul, gândea Octavian. Erau și alte cauze pe care acesta nu avea cum să le știe din moment ce nu avusese cine să i le spună.

Trenul se opri brusc. Tresări. Se uită la ceas. Era aproape ora trei dimineața și nu adormise deloc. Se cuibări în pat, căutând să-și găsească o poziție cât mai comodă și încercă să aţipească. Se chinui vreme îndelungată, dar somnul refuză să vină. Până la urmă renunță și se întoarse cu fața în sus, așezându-și mâinile sub cap. Încercă să se gândească la altceva decât la propriile sale frământări. Poți să și înnebunești preocupându-te mereu de stările tale. Deodată îi veni în minte Anda. În ultimele zile făcuse eforturi să nu se gândească la ea tocmai pentru a nu fi obligat să ia de pe acum o hotărâre. Și totuși ce va face, cum va proceda? S-o caute? Sau, pur și simplu, după ce își termină treaba, să ia trenul și să se ducă la ea, fără s-o mai sune? Nu știa ce să facă. Probabil va lua o hotărâre pe loc. Trebuia însă să recunoască cinstit că voia s-o vadă. Tot el se întrebă care din cei doi Octavieni dorește s-o întâlnească: cel exterior, om stăpân pe sine sau celălalt ascuns, necunoscut de nimeni decât de el însuși? (oare chiar s-o fi cunoscut el chiar atât de bine, așa cum crede?) Zâmbi prin întuneric. Nici noi nu știm întotdeauna ce infern zace în noi. Ne place doar să credem că ne cunoaștem atât de bine pe dinăuntru ca să ne autoliniștim. Pentru a ști de la ce să ne așteptăm de la noi înșine. Nu ne convine să părem imprevizibili în fața propriei conștiințe. Altfel am înnebuni de

prea multă nesiguranță. Dacă nici în noi n-am avea încredere, s-ar prăbuși tot eșafodajul pe care l-am construit cu atâta grijă o viață întreagă. Facem tot ce putem ca să nu ne pierdem echilibrul...

Spre dimineață adormi în sfârșit. Mai rămăseseră de călătorit trei ore. Avu un semn greu bântuit de coșmaruri. Printre visele grele, apăsătoare îi răzbătea, fără vreun motiv palpabil, o senzație de vinovăție.

*

În zilele pe care le petrecu în delegație fu morocănos și indispus, reușind să devină antipatic celorlalți. Tot ce trebuia să facă acolo i se păru obositor și plicticos. Verificările decurgeau anevoios. Fiecare acuza pe celălalt: proiectantul pe constructor, iar constructorul pe proiectant, amândoi fiind convinși că au dreptate. Numai că lucrurile erau mult mai complicate și adevărul părea greu de scos la lumină. Doar aparent nu greșiseră proiectanții, spuneau ceilalți, constructorii. Matematic totul era exact, numai că soluțiile alese, concepția, nu erau cele mai fericite, adică cele optime. De asta centrala nu funcționa la parametrii prevăzuți. Da, se poate, spuneau proiectanții, deși la prima vedere construcția fusese executată corect, unele neglijențe nu puteau fi trecute cu vederea, chiar dacă păreau de amănunt. Nimeni însă n-a avut curajul să vorbească despre prețioasele indicații primite de la „organele" de partid care fuseseră hotărâtoare în adoptarea unor decizii. Doar câte unul mai îndrăznet făcea o aluzie timidă la ceea ce știau toți.

S-a discutat despre toate: circuitul de apă, alegerea corectă a echipamentului, problema combustibilului folosit și altele. A participat și beneficiarul care a venit la rândul său cu alte păreri. Discuția a fost lungă, cu enervări de o parte și de alta fără a se realiza nici un progres. Fiecare rămânea la punctul său de vedere, fără a ceda câtuși de puțin. Așa nu se putea găsi nici o soluție, ceea ce se și întâmplă. S-a ajuns până la urmă la ideea de a se institui o comisie a ministerului care urma să judece ea cazul, să arbitreze neutru. Și când se face o comisie, asta

însemnă că durează. Și durează mult. Toată lumea era nemulțumită că nu se rezolvase nimic. Era iritat și nu mai avea chef de nimic. Lucrurile rămâneau în suspensie.

După ce-și termină treburile luă masa de prânz și se duse la hotel să se odihnească. Era foarte obosit. Nu luase nici o hotărâre. Se culcă. Deodată se trezi buimac. Suna telefonul. Ridică receptorul și auzi ca prin vis vocea Adei! Probabil într-adevăr visa. Dar nu. Era chiar ea la telefon.

– Ce faci, Octavian?

Nu-i răspunse la întrebare. Era prea uluit.

– Cum m-ai găsit?

– Foarte simplu. În N. există un singur hotel mai ca lumea. M-am gândit că tu nu poți locui decât acolo. Am aflat numărul de telefon și am sunat la recepție care mi-a dat numărul camerei. Te-am mai sunat de două ori, însă nu erai. Cât mai stai acolo?

Octavian ezită o clipă.

– Practic mi-am terminat treaba.

– Deci ai putea veni mâine dimineață?

Iar șovăi. Pauza se prelungea penibil. I se păru că aude în receptor respirația Andei, întretăiată de nerăbdare. Acum trebuia să ia hotărârea. Momentul era greu, cumplit de greu. Se decise:

– Da.

– Ai un tren la ora opt. La zece și ceva e la noi. Voi fi în gară. Da?

– E în regulă.

– Abia aștept să te văd.

– Și eu.

– La revedere, Octavian.

Lasă receptorul în furcă. Era descumpănit. Și el care nu se hotărâse ce să facă! Anda, fără să știe, îl scutise de responsabilitatea unei hotărâri ce nu fusese încă luată. Acum nu mai era nimic de făcut. Trebuia să se supună. Dar de ce nu recunoaște cinstit că și el dorise să se vadă cu ea? În fond, trebuia să-i fie recunoscător pentru inițiativa ei, care venea în întâmpinarea dorinței lui. Doar n-o s-o facă responsabilă pe Anda pentru tot ce se va întâmpla de acum înainte! Că ceva va trebui să se întâmple totuși. Revederea urma să aibă loc. Nu mai avea cum s-o

evite și poate nici nu dorea așa ceva. Urma să se arunce în necunoscut! Frază prea bombastică, se cenzură el. De fapt se arunca într-o apă pe care o cunoscuse totuși cândva, demult. Îi uitase cumva gustul? Sau doar i se părea? Poate chiar tânjea după ea. I se făcu deodată frig. Simțea o răceală de gheață șerpuindu-i spinării. Să fie oare frica? – se întrebă el îngândurat. Apoi, tot pe neașteptate, începu să râdă:

– Doamne, ce copil sunt!

Numai că râsul său răsună strident, parcă străin în camera aceea impersonală de hotel.

CAPITOLUL VIII

A dormit foarte agitat ultima noapte la hotel. A visat tot timpul cele mai stranii lucruri. Imagini care se succedau într-un caleidoscop nebunesc. La un moment dat a fost mai mult coşmar decât vis. S-a trezit de câteva ori speriat, neştiind unde se află. Aprindea lumina pentru a recunoaşte locul. Nici nu-şi dădea seama ce se întâmplă de fapt cu el. Adormea iar pentru ca să reînceapă un nou vis absurd, grotesc chiar. Pe la cinci dimineaţa se sculă. Nu avea rost să se mai chinuie. Se rase pe îndelete şi apoi zăbovi îndelung sub duş. Parcă n-ar mai fi ieşit din baie. Acolo se simţea protejat de jetul de apă caldă, care îi făcea bine după o noapte de zbucium. Apoi i se şi făcu frică. Oare ce va urma după această întâlnire care oricum era stabilită şi va trebui să aibă loc? Şi apoi? La asta nu se gândise îndeajuns. Oare ea se gândise? Simţea din nou chiar sub apa caldă care îi şiroia pe spate acelaşi frig puternic pe şira spinării. Sau această sezaţie era doar teama pentru ce va urma? Până la urmă trebui să iasă de sub duş. Se îmbrăcă şi coborî în hol. Nu-i era foame, dar oricum trebuia să-şi facă datoria faţă de propriul organism. Mâncă o omletă şi porni încet spre gară. Avea suficient timp, aşa că nu se grăbea. Mergea chiar prea încet. Parcă aş vrea să scap trenul, îşi zise el în gând. Degeaba, când ajunse mai erau treizeci de minute de aşteptat. Îşi luă bilet şi ieşi pe peron. Îşi aprinse o ţigară. Căută să se gândească la altceva. Timpul trecu greu până când în sfârşit sosi trenul şi se urcă în compartiment. Se gândea cu groază că mai are două ore. Nu pentru că i se părea prea lungi. Trebuia în acest interval de timp să caute să se gândească la altceva decât la ceea ce îi fugea mereu gândul. Întâmplarea făcu însă să aibă ca tovarăşi de drum nişte oameni volubili care

discutau lucruri interesante. Aproape fără voie se lăsă captat de conversația celor din jur care devenea din ce în ce mai incitantă, aproape pe muchie de cuțit. Se putea lesne observa că deși fiecare se ferea să spună lucrurilor pe nume, adică să-și ducă gândul până la capăt, câte unul scăpa o vorbă mai ascuțită. Se discuta situația gravă din țară sub toate aspectele ei. Unii credeau cu convingere că „tovarășului" i se ascunde realitatea. Că dacă ar fi știut-o, ehe, ce-ar fi făcut el cu ăștia... Alții aveau altă părere, îmbrăcată, e drept, în expresii formulate cu grijă: „Așa nu se mai poate continua. Ceva trebuie să se întâmple ca să ieșim din fundătură". Și acest ceva nu părea prea departe. „Ne-a ajuns cuțitul la os", scăpă unul care părea cam băut. Este drept că în tren oamenii sunt mai curajoși. Nu se cunosc, nu știu dacă se vor mai întâlni vreodată. Într-un vagon suntem cu toții niște anonimi. Poate că nici nu era vorba de curaj, ci de vărsarea năduhului, de mărturisirea necazurilor adunate în viața fiecăruia. Unul dintre călători conchise cu puțin înainte de a coborî, fiind chiar cu bagajul în mână: „ Ne aflăm la sfârșit de lume. În curând va urma o mare zguduire. Va fi îngrozitor, dar va începe o nouă lume. Poate se va îndura Dumnezeu și de noi..."

Timpul trecuse pe nesimțite. Rămase uimit auzind că urmează stația care îl interesa. Avu o strângere de inimă când simți zmucitura trenului. Frânase prea brusc sau așa i se păruse lui? Ieși pe culoar pentru a coborî. Ajuns pe peron își lăsă geamantanul jos, așteptând să se rărească lumea. Privi în jur. Peronul se golea treptat. Nu mai rămăsese aproape nimeni. Făcu câțiva pași spre ieșirea din gară. De după un boschet stufos apăru un cap blond de femeie care îl privea cercetător. Îi recunoscu surâsul. E același ca acum douăzeci de ani!, gândi el aproape în voie. Simți că inima îi bate năvalnic, parcă n-ar mai fi avut loc în coșul pieptului. Ea se apropia încet de ei, cu pași ușori, parcă puțin șăltați. Mersul ei de altădată! Octavian făcu câțiva pași în întâmpinarea ei. Se opriră tăcuți unul în fața celuilalt privindu-se îndelung. Nici unul nu putea vorbi. Doar ochii se cercetau între ei. Ca la o comandă neauzită, se reped unul spre celălalt și se îmbrățișează. Rămân așa câteva momente, apoi se desprind privindu-se din nou, parcă încercând a se

recunoaște. În ochii ei au izvorât lacrimi. Stau gata să cadă. El este sugrumat de emoție și nu poate scoate nici un cuvânt. Probabil nici nu dorește să vorbească. Sunt timorați amândoi. Nici ea nu găsește vreun cuvânt care să poată fi rostit. De fapt ce s-ar putea spune într-un asemenea moment? Li se pare totul ireal, un vis fantastic de care ești conștient că e doar un vis, atât. Ea încearcă să-și revină. El închide ochii și o vede fulgerător pe fata de altă dată, de acum... atâția ani! Chipul de un farmec aparte, mereu pornit spre zâmbet, ochii strălucitori încadrând parcă prea de aproape nasul mic, stinger, ușor săltat în sus. Privirea ei directă – ochi în ochi – îți îngenunchia orice împotrivire. Trăda o încăpățânare insuficient de bine ascunsă? Poate. Cerea oare o supunere necondiționată? Greu de explicat, În fața ei se simțea ca sub hipnoză. Încercă să și-o descrie în continuare cum arăta atunci... O devea venind spre el, făcând parcă mereu un pas în plus. Se apropia prea tare și, fără voie, simțea nevoia să se dea puțin îndărăt pentru că se simțea prea mic în fața ei. Ea era înaltă, poate puțin mai înaltă decât el. Subțire, prea subțire pentru a o putea încadra în tiparele tale adolescentine, când imaginea despre o femeie trebuia să aibă alte contururi, oricum mai bogate, mai rotunde. Nu, ea era croită pe înalt, până și ochii priveau undeva mai sus, spre altceva, deasupra și dincolo de ființa ta. Uneori, când venea spre tine, aveai impresia că de fapt se îndepărta, apoi, surprinzător, venea acel pas neașteptat, când credeai că o poți lua în brațe pentru ca imediat după aceea să ai impresia că ea nu mai este aproape de tine, că s-a îndepărtat din nou... Copleșitori erau însă ochii: te fixau doar o clipă și alunecau imediat altundeva, într-un loc inaccesibil ție, ceea ce te înnebunea, pentru că atunci te simțeai părăsit. Și, deasupra tuturor lucrurilor, bucuria ei frenetică de a trăi tinerețea. Cu toate acestea, ceva în modul ei de a privi viața era prea matur, deși părea a glumi mereu afișându-și surâsul poznaș. Imediat după aceea devenea serioasă. O lumină se aprindea subit în ochii ei pentru ca să dispară la fel de rapid, găsindu-te mereu nepregătit pentru ce va urma, pentru reacția de după aceea.

Deschise ochii și o privi pe Anda cea de astăzi, după atâția ani care trecuseră. Observă o accentuare a acelei maturități pre-

coce. O privire mai adâncă, mai sfredelitoare și în același timp mai tristă, de om împăcat cu nefericirea. Părea în același timp neajutorată și puternică, încercând să joace pe fața de altă dată, voind să pară nepăsătoare, dar nereușind total. Îi răzbătea pe chip îngrijorarea: oare ce va fi mâine? Încercând un surâs timid, îl întrebă pe neașteptate trezindu-l din gândurile lui:

– Octavian, nu ești?

– Eu sunt, Anda.

– Nu-mi vine să cred că s-a întâmplat minunea asta.

– Nici mie. Ești foarte frumoasă!

– Ei, uite și tu ce riduri am.

– Ești mai frumoasă ca altădată.

– Vrei tu să fii drăguț...

– Nu, așta e adevărul.

– Și nu arăți bine. Te-ai maturizat frumos.

– Mulțumesc.

Se opresc. Parcă nu mai știu ce să-și spună. Poate o pauză este binevenită. Stau ca vrăjiți. Trebuie să se smulgă din starea asta.

– Hai să mergem, îi propuse ea.

Pornesc. După ieșirea din gară, el o întrebă;

– Ar trebui să caut un hotel. Știi cumva unul prin apropiere?

– Nu e nevoie, îi răspunse ea. Am aranjat cu o colegă să dorm la ea.

Octavian făcu o figură mirată.

– Nu te speria. E plecată pentru câteva zile. Locuiește singură, așa că nu te va deranja nimeni.

Urcară într-un autobuz. Tot drumul nu vorbiră deloc. Din când în când se priveau pe furiș. Când se surprindeau, zâmbeau stingheriți.

Ajunseră. Urcară cu liftul într-un bloc. Anda deschise o ușă exact în timp ce o vecină tocmai ieșea din apartamentul ei. Intrară într-un apartament mobilat obișnuit. Totul era curat și domnea o ordine de parcă n-ar fi locuit nimeni acolo.

– Fă-te comod până pregătesc eu ceva, îi spuse Anda și se îndreptă spre bucătărie.

– Nu e nevoie. Am mâncat înainte de a pleca.

– O cafea vrei?

– Nu prea mai beau de o vreme, dar parcă acum aș dori.

Anda se duse la bucătărie și peste puțină vreme se întoarse cu o sticlă de coniac. Turnă băutura în două pahărele. Ciocniră.

– Bine ai venit!

– Bine te-am găsit!

Băură. Apoi ea aduse cafelele. Luă loc în fața lui. Rămaseră nemișcați câteva clipe, apoi, ca și cum i-ar fi împins un resort nevăzut, se ridicară în același timp și se aruncară unul în brațele celuilalt, îmbrățișându-se strâns. El încercă cu stângăcie să o sărute. Ea îl respinse cu delicatețe. De fapt era mai mult o amânare decât o respingere.

– Iartă-mă, acum trebuie să mă întorc la serviciu. Pe la două sunt înapoi. Până atunci, odihnește-te, poți chiar să dormi. Dacă ți se face foame, găsești tot ce-ți trebuie în bucătărie. Să fii cuminte până mă întorc.

La plecare îl sărută fugar, parcă ar fi repetat un gest obișnuit, aproape cotidian între doi soți care se despart pentru câteva ore.

Rămas singur, Octavian se întinse pe pat. Nici nu-i venea să creadă că este adevărat tot ce trăia acum. Și totuși se revăzuseră după douăzeci de ani. Se lăsă legănat de amintiri și aproape fără să-și dea seama adormi. De astă dată visă frumos. Când se trezi, era aproape ora unu. Ca să-și ocupe timpul începu să examineze cărțile din bibliotecă. Alese una și începu să citească, dar nu se putu concentra. Nu înțelegea nimic. Auzi la un moment dat cheia răsucindu-se în broască. Se ridică în întâmpinarea ei și ieși în hol, nerăbdător să o vadă cu o clipă mai devreme.

Când Anda intră în încăpere, el îi luă mâna și i-o sărută, apoi o privi lung:

Oare tu ești cu adevărat?

– Nu, sunt alta, cu peste douăzeci de ani mai în vârstă.

– Nu-i adevărat, ești aceeași. Chiar mai frumoasă ca altădată.

– Mi-ai mai spus-o. Deși îmi place să aud asta, crede-mă că știu bine cum arăt. Acum, hai să mâncăm ceva. Am totul gata pregătit, numai să încălzesc.

Își puse un șorțuleț cochet și se duse în bucătărie. Peste câteva minute întinse masa și se așezară. Băură câte un păhărel de coniac, apoi ea îi servi mâncarea în farfurie cu gesturi calme, liniștite, cu un aer firesc, domestic, de parcă ar fi făcut-o de o viață întreagă. Octavian o privi puțin surprins. Nu și-o imaginase în postura aceasta, dar se simțea și el foarte bine de parcă ar fi stat împreună la masă de când lumea. Nici nu-i venea să creadă că fuseseră atâta vreme despărțiți. Mâncară în liniște, fără grabă. Timpul părea că s-a oprit. Nu simțea nici unul nevoie să vorbească, orice cuvânt ar fi tulburat liniștea aceasta odihnitoare și ar fi fost păcat.

Abia după ce băură un pahar de vin, Anda începu încet să vorbească de parcă ar fi continuat o poveste începută mai demult:

– Despre unele lucruri ți-am scris sau ți le-am spus la telefon, așa că le știi. Am avut într-adevăr multe necazuri și mai am și acum. Cel mai mare rămâne pierderea soțului meu. Am trăit momente îngrozitoare. S-a chinuit luni întregi. Totul a fost un coșmar. Nici nu-ți poți închipui ce greu mi-a fost. Era un om foarte de treabă, un soț și un tată bun, dar așa a fost să fie. Acum trebuie să-mi cresc băiatul. Mi-e destul de greu singură. A început să aibă personalitate, de fapt începăpățânări de adolescent. Se simte nevoia unui bărbat autoritar în casă. Florin nu e băiat rău, deși mă mai supără câteodată. Ce mă chinuie cel mai tare este singurătatea. Nu știi ce greu este să fii seară de seară fără nimeni în încăpere, iar nopțile lungi, cu insomnii care durează adesea până dimineața, mă duc la disperare. Poți înnebuni în singurătatea nopții. Dimineața îți vine să-ți iei lumea în cap. Dar n-ai ce face. Iei viața de la început. Și așa în fiecare zi. Serile lungi de iarnă mi se par cel mai greu de suportat. Ca să nu mai spun cât de greu o duc... bani puțini... ca toată lumea azi.

Continuă să povestească monoton, cu un aer resemnat, de om care nu mai are nimic de așteptat de la viață. Din tot ce-și amintește se degajă o tristețe cumplită. Ar vrea să-i spună ceva care s-o încurajeze, dar nu găsește nici un cuvânt potrivit. Orice i-ar spune i s-ar părea fals și inutil, de prisos. Îi ia ușor mâna și i-o mângâie fără nici un cuvânt. Ea îl privește recunoscătoare,

tot în tăcere. Rămân așa multă vreme. Se simt bine. Nu mai trebuie nimic altceva. E atâta pace și liniște. Ceva plutește în aer, o vrajă nestiută, necunoscută până atunci nici unuia dintre ei. Ar dori să rămână așa. De acum încolo n-ar trebui să se mai întâmple nimic altceva. O nemișcare binefăcătoare. Nu mai văd și nu mai aud nimic în jur. Nu mai simte fiecare decât mâna celuilalt. Totul pare o certitudine definitivă, de neclintit.

Târziu de tot ea își retrase mâna încet.

– Mă duc să mai aduc niște cafea.

După ce se întoarse îl întrebă:

– Vrei să-mi vorbești despre tine, despre ai tăi, ce ai făcut în acești ani?

Octavian începu cu greu. Cuvintele nu voiau să iasă sau ieșeau încâlcite. Povesti stângaci, aproape incorect.

– De fapt nu mi s-a întâmplat nimic deosebit în acești ani. Lucruri obișnuite pe care le trăiește orice om. Doar din când câte un mic eveniment. Am terminat facultatea, am fost repartizat în București, m-am căsătorit, am doi copii, un băiat și o fată, mi-am cumpărat în rate un apartament. Cam asta e tot. Îmi fac meseria cu plăcere, aș putea spune că uneori și cu pasiune. Singurul lucru deosebit este că am fost numit într-un post de răspundere. Sigur, unii mă invidiază pentru asta. Dar numai eu știu cât mă costă acest post. Dacă rămâneam doar un inginer proiectant ca atâția alții, aveam o viață mai liniștită. Acum însă mi-e destul de greu. Cam asta e tot. Nimic spectaculos.

Tăcu. Ea ezită câteva clipe, apoi parcă făcându-și curaj îl întrebă:

– Cum e soția ta?

El rămase surprins de întrebare. Nu se așteapta în nici un caz ca ea să dorească să știe cum este soția lui. Deși, la urma urmei, era o curiozitate firească, își spuse tot el.

Se frământă puțin. Nu știa cum să înceapă.

– E profesoară de limba română.

– E frumoasă? vru ea să știe.

Octavian ezită descumpănit.

– Da... lumea spune despre ea că este... frumoasă.

– Ce fel de om este?

– Cum să-ți spun eu... E o persoană serioasă... severă. De, e profesoară... Cam autoritară, dar e un om cumsecade.

– Cum adică „cumsecade"? Sună ca o frază dintr-o carte pe care am citit-o de curând.

– Adică vreau să spun că este un om pe care se poate conta în cele mai dificile situații.

– Bine, dar în viața unei căsnicii nu sunt numai situații dificile. Cum se poartă ea cu tine în viața de zi cu zi?

– Cum să se poarte? E mai așa... mai... Știu eu...

Octavian se încurcase. Nu mai știa cum să continue. Anda el privi gânditoare, apoi îi spuse încet, parcă cu părere de rău:

– Tu nu vrei să-mi spui totul despre soția ta. Oricum, te rog să mă ierți pentru indiscreția mea. Poate nici nu trebuia să te întreb asemenea lucruri.

– Nu, n-ai fost indiscretă. Mi se pare firesc să dorești să afli cum este soția mea. Din păcate, eu nu știu să vorbesc prea clar despre ea. Nici n-am talent de portretist. Probabil de asta ți se pare că nu vreau să-ți spun totul despre dânsa.

– Poate nici eu nu ți-am pus bine întrebarea. Cred că mai curând doream să aflu cum vă înțelegeți.

– Suntem ceea ce se cheamă o căsnicie solidă. Desigur, ca în orice familie există și momente mai... tensionate. Eu sunt un om orgolios care ține la opiniile și demnitatea sa chiar mai mult decât ar trebui. Ea fiind o persoană autoritară... mai sar scântei câteodată. Problema e cine are ultimul cuvânt. Știi cum se întâmplă uneori: dintr-un fleac se ajunge la o situație încordată. Cum eu sunt un om ușor de jignit, mă supăr, nu mai vorbesc și așa mai departe. Până la urmă însă unul din noi e mai înțelept și cedează.

– Și cine e de obicei acela? vru să știe Anda.

Octavian lăsă capul în pământ.

– Și ea și eu... depinde. Ea pare a fi mai tare decât mine. Dar asta nu are nici un fel de importanță. Contează faptul că până la urmă apele se liniștesc, deci depășim împreună momentele dificile.

Anda nu-l mai întrebă nimic. Se duse în bucătărie, spălă vasele, apoi se întoarse în cameră.

– Mai vrei un pahar de vin?

– Da.

Ea turnă în pahare apoi ciocniră.

– Pentru revederea noastră.

– Pentru tine, îi răspunse ea.

După aceea vorbiră despre tot felul de lucruri fără importanță. Anda înțelese că nu trebuie să-l mai întrebe nimic despre familia lui. Îi păru rău că o făcuse. Cu flerul ei de femeie înțelese că lucrurile nu stau chiar cum ar trebui în relațiile dintre Octavian și soția lui. Își promise să nu mai aducă vorba despre acest subiect.

Spre seară Anda în anunță că trebuie să plece. O aștepta mama ei bolnavă. Îi mulțumi încă o dată pentru ajutorul său. Fusese la profesorul la care o trimisese. Boala era gravă și nu se știa dacă mama ei va rezista. Îi promise că a doua zi va veni pe la ora zece. Aranjase cu o colegă să o înlocuiască. Octavian ar fi rugat-o să mai stea, dar auzind despre mama ei bolnavă, renunță. La plecare, se îmbrățișară. De fapt mai mult se rezemară unul de celălalt, ca și cum fiecare ar fi căutat un sprijin.

*

A doua zi Anda veni pe la ora zece și jumătate. Se vedea că este supărată. Octavian o întrebă ce s-a întâmplat.

– Mama nu se simte deloc bine. I-a fost rău astă noapte. N-am dormit aproape deloc. Dimineața am chemat doctorul. Cred că va trebui s-o internez. Are nevoie de o supraveghere permanentă. Or, dimineața nu este nimeni acasă.

– Îmi pare rău, Anda.

– Asta e, ce să-i faci, oftă ea. Cum ai dormit?

– Binișor. Chiar surprinzător de bine, eu care mă obișnuiesc greu în pat străin.

– Ai mâncat?

– Da. Am găsit tot ce-mi trebuia în frigider.

– Bem o cafea?

– De acord.

După ce se așezară ca să-și bea cafelele, Octavian o întrebă:

– Acum probabil trebuie să te duci acasă, nu?

– Îmi pare foarte rău, dar asta voiam să-ți spun și eu. Sunt foarte îngrijorată. Am lăsat o vecină cu ea. Aș fi vrut să stăm mai mult împreună, numai că vezi și tu că nu se poate.

– Te înțeleg.

– Tu când trebuie să fii în București?

– Mâine dimineață am o ședință de consiliu.

– Ai un tren la prânz, la două, care ajunge seara pe la zece.

– E foarte bun.

– Dacă nu mi se întâmpla necazul ăsta, am fi stat toată ziua împreună și ai fi plecat cu trenul de noapte.

– Și eu aș fi dorit să stăm mai mult împreună, dar dacă nu se poate...

– Nu-i nimic, Octavian. Poate data viitoare. Pentru că eu sper să fie și o „dată viitoare". Atunci aș vrea să ne ascundem undeva să nu știe nimeni și să stăm acolo până... până o să te saturi de mine.

– Nu știu dacă m-aș sătura vreodată...

Octavian o îmbrățișă. Ea își întoarse fața spre el, privindu-l drept în ochi. Se sărutară lung într-o îmbrățișare care aducea mai curând a încleștare disperată. Sau poate o regăsire târzie, dureroasă pentru că se pierduseră atât de repede, atât de absurd, unul pe celălalt. De ce oare a trebuit să se întâmple așa? De ce n-au rămas împreună atunci, cândva, demult? Câtă nedreptate! Poate ar fi fost fericiți și poate viața lor ar fi fost altfel, mai ales a ei, dar și a lui, poate...

În înlănțuirea lor tristă poate amândoi gândeau același lucru. Atâtea regrete ascunde uneori un sărut, o îmbrățișare care seamănă mai mult cu o deznădăjduită încercare de a nu te mai desprinde de cineva. Dragostea, gândi în clipele alea Octavian, nu mai este o bucurie, ci mai mult o recuperare târzie. Poate prea târzie și de aceea cu atât mai dureroasă. De fapt nici el nici ea nu știau ce li se întâmplă. Alunecau împreună pe poteci nevăzute undeva în urmă, în trecutul lor comun, numai al lor.

CAPITOLUL IX

Drumul la întoarcere a fost foarte trist. Poate de aceea i s-a părut și atât de lung. La un moment dat a avut impresia că nu va ajunge niciodată la București. Nu-și imaginase că întâlnirea cu Anda se va desfășura astfel. Oricum și-o închipuia, dar nu așa. Nu, nu fusese o decepție. Sau poate fusese... de fapt o întâlnire care îți lasă un gust cumplit de amar, dureros chiar. Încercă să înțeleagă de ce rămăsese cu această impresie. Probabil că atunci când se întâlnesc doi oameni dintre care unul este profund nefericit, iar celălalt nu este nici el cine știe ce mulțumit de viață, chiar dacă doreau să se vadă, această întâlnire nu poate fi în nici un caz veselă, cu toată bucuria revederii. Este inevitabil ca după ce momentul bucuriei se consumă, cei doi să nu înceapă să-și spună fiecare necazurile și atunci toată revederea se transformă în altceva decât sperase fiecare dintre cei doi. Iar Anda era într-adevăr profund nefericită. Ea făcea probabil parte din categoria aceea de oameni despre care se spune că nu au noroc oricât s-ar zbate în viață. Pe lângă faptul că trăise o mare nenorocire, nici după aceea nu o dusese prea bine. Și acum avea destule necazuri. Era normal să nu poată fi un om vesel, optimist, care ia lucrurile ușor. Cât despre el, ce să zică? Desigur el nu avusese asemenea necazuri, o ducea relativ bine, avea o situație deocamdată ferită de orice primejdii, privită din afară, chiar excelentă. Numai el știa însă cât de nemulțumit era de viața pe care o ducea. Dar, în sfârșit, nu mai avea rost să se mai gândească la asta. Față de situația Andei, a lui era oricum mai bună, așa că nu avea de ce să se plângă, nu avea dreptul. Păcat, mare păcat ca o fată atât de frumoasă și de deșteaptă să nu aibă deloc noroc în

viață! Dar așa a fost să fie, cum zic fataliștii. Tot timpul călătoriei se gândi la ea. Îi părea rău că nu s-au putut vedea mai mult. Poate data viitoare... dacă va fi...

*

La București nu-l așteptau bucurii. În ședința de conducere de a doua zi dimineața a fost tras la răspundere pentru că n-a rezolvat situația centralei, că lucrurile sunt în continuare neclare. Încercă să explice motivele pentru care nu se lămurise încă nimic, dar i se tăie scurt, spunându-i-se că alesese cea mai nefericită cale de a rezolva problema: comisia ministerului.

Era în joc și prestigiul institutului. Dacă, totuși, proiectanții, adică el, nu găsiseră cele mai bune soluții, nu optaseră pentru o concepție adecvată? Sau se greșise în una din faze? N-ar fi fost atunci mai bine să se fi ajuns la o înțelegere cu constructorul? Acum, dacă intra și ministerul... cine știe ce mai ieșea. Încercă să explice că ceilalți – constructorii – nu voiseră să accepte nici o înțelegere, dar nu mai fu ascultat. Ieși indispus din ședință și se duse în biroul său. Iar nu avusese curajul să spună adevărul până la capăt. Rămase multă vreme cu privirea pierdută pe geam. Apoi încercă să lucreze ceva, dar nu avea nici un spor. Începu să se plimbe nervos prin birou. Intră secretara să-i aducă dosarul cu corespondența și-l anunță că îl căută Dumitru Prodea. De ăsta-i ardea acum! În sfârșit, n-avea ce face. Spuse secretarei să-l poftească. Poetul intră. Era îmbrăcat, ca de obicei, într-o cămașă neagră – culoarea lui preferată.

– Să trăiți mult, boierule! Să aveți parte numai de ce vă place.

– Salut, îi răspunse el cam morocănos.

Prodea îl examină o clipă, dădu din cap nedumerit, apoi îi spuse:

– Am impresia că nu vă sunt bovinele pe pășunea personală, ca să mă exprim ca între intelectuali.

– Trebuie să recunosc că mi s-a scufundat flota, ca să folosesc și eu o expresie de a ta.

– Eu zic că n-ar trebui să vă perpeliți așa. Din câte vă

cunosc eu, sunteți un om care răzbateți și prin cele mai mari greutăți. Aveți osul tare.

– Ți se pare, poate. Te-au înșelat și pe tine aparențele. Dar în sfârșit...

– Dacă e vorba de oarecce decepții cu vreo doamnă, vă pot recomanda o înlocuitoare pe cinste. Eu, cum știți, dispun de cunoștințe întinse în domeniu. Un număr de telefon, o recomandare caldă din partea mea, și lucrurile-s ca rezolvate.

– Lasă prostiile, că nu de asta îmi arde. Știu că ești un mare cuceritor, numai că nu despre ce-ți închipui tu este vorba.

– Am glumit și eu, boierule. Știu că matele nu te pretezi la relații pasagere. Ziceam și eu doar așa ca să te mai înveselesc nițel că prea ești negru de supărare.

– Se observă? – se interesă Octavian.

– Oho, și-ncă cum! Cu ochiul liber și de la distanță.

– Trebuie să mă mai controlez și eu puțin, ce Dumnezeu!

– Nu știu dacă veți izbuti. Nu vă supărați că vă întreb ceva?

– Nu, te rog.

– Vorbește lumea prin institut că îi daravelă mare cu centrala aia. Că dumneavoastră trebuie s-o lămuriți într-un fel sau altul.

Octavian rămase surprins. Deci lumea începuse deja să vorbească? Treaba asta îl enerva cumplit. Căuta să fie calm, însă nu izbuți deloc. Simți că îi tremură mâinile de furie.

– De, cam așa este. Dar vorba ta: Oi răzbi eu și de data asta.

– Păi, vedeți? Așa îmi placi, boierule. Capul sus și pieptul scos! Ce vă ziceam eu?

– Mai vorbim noi mai târziu. Să vedem cine câștigă până la urmă.

– Uite că ne luarăm cu vorba și uitai tocmai motivul vizitei mele. V-am adus datoria.

– De ce atâta grabă?

– Nu se poate altfel. Eu sunt un om de onoare. Păi cum? Am zis până la salariu. Așa că poftiți „bătrâna" odată cu fierbinții mele mulțumiri.

Octavian zâmbi. Poetul era de-a dreptul simpatic când se prostea puțin. Vizita lui chiar îi prindea bine. Îl făcea să uite

măcar pentru câteva clipe de necazurile pe care le avea.

– Când mai ai nevoie, te rog să-mi ceri fără nici o jenă.

– Mulțam! Sper să fie nevoie cât mai rar. Poate când mai scăpați de griji, vă răpesc la o bere mică. Scuzați îndrăzneala, dar cu domnia voastră mă simt al dracului de bine.

– Cu plăcere. Poate în zilele următoare găsim o după-amiază liberă.

– Vă salut cu respect și închinăciune. Și nu uitați. Dumneavoastră sunteți, boierule, un om tare, așa că nu trebuie să vă lăsați înfrânt. La atac, ura! Treceți în contraofensivă. Să trăiți mult, până vă mor dușmanii ca să apucați să vă bucurați.

După serviciu se duce direct acasă. Trebuia să mai treacă pe la o cunoștință, dar renunță. Dădu telefon și amână vizita. Când ajunse la intrarea blocului, se întâlni cu Sorin care tocmai pleca grăbit.

– Salut, papa!

– Salut. Încotro în așa mare grabă?

– Am o partidă de tenis. Derbiul campionatului nostru de an.

Tatăl își privi îndelung fiul. Probabil băiatul înțelese că tatăl său era nemulțumit de ceva.

– Să știi, tată, că mâine n-am nici un seminar. Și în general stau bine cu recapitularea la care mata ții foarte mult. Apoi mai este și timp până la sesiune.

– Da, chiar foarte mult. O lună!

Băiatul nu mai răspunse nimic.

– Bine, vezi să nu întârzii.

Se întoarse și urcă scările. Liftul era iar defect, ceea ce avu darul să-l indispună și mai mult. Deschise ușa și intră în hol. Lucia îi ieși în întâmpinare. Se părea că nici ea nu era într-o pasă bună. Îl privi scurt, apoi îl întrebă:

– Te-ai întâlnit cu Sorin?

– Da.

– Și ce ți-a spus?

– Păi ce să-mi spună? Că are un „derby" la tenis. De importanță capitală. Deci nu poate lipsi, ceea ce este normal.

– Văd că-ți arde de glumă. Să știi că mie deloc. Dar absolut

deloc, înțelegi?

– Uite ce este, Lucia. Se pare că astăzi suntem amândoi indispuși, chiar nervoși, aș zice. Când doi oameni în asemenea stare încearcă să discute ceva, mai ales în contradictoriu, nu poate ieși decât o ceartă.

– Știu, știu, îți cunosc textele. Când vrea omul să discute ceva serios cu tine ori ești obosit, ori ești nervos, ori pur și simplu îmi zici nonșalant: „Lasă pentru altă dată".

– Ceea ce-ți spun și acum. Pentru că de data asta nu sunt eu nervos sau nu numai eu, ci și tu. Trebuie să recunoști, draga mea, că așa stau lucrurile astăzi. N-am ce face.

Octavian încercă s-o ia tandru pe după umeri, dar ea se feri cu o mișcare bruscă. Descumpănit, el renunță să se mai apropie de ea. Nu era momentul pentru un asemenea gest. Ca de obicei gafa, constată el iritat peste măsură.

– Să știi că în ceea ce-l privește pe Sorin, am luat eu hățurile în mâini. După teribila și reușita ta lecție de pedagogie de data trecută când m-ai făcut să mă simt în fața lui ca o rumătoare, am hotărât să mă ocup eu de timpul lui, minut cu minut.

– Am remarcat deja rezultatele adineaori când mi-a spus că merge la tenis.

– Nu fi ironic că mă enervezi.

– Doamne ferește! Cum mi-aș putea permite așa ceva față de tine.

– Octavian! Îți atrag atenția pentru ultima dată să termini.

– Am terminat. Nu mai spun nimic. Doar atât că ți-am atras și eu atenția însă de la început că dacă discutăm acum, ne vom certa.

– Dar eu nu mă cert, eu vreau să discut cu tine despre Sorin, strigă ea exasperată.

– Da, numai că putem s-o facem și pe un ton mai scăzut. Nu ți se pare?

– Nu mai fă pe calmul cu mine. Știu că și tu fierbi acum.

– E adevărat. Încă puțin și dau în clocot. Probabil o să-mi sară caracul, așa că hai să fierbem împreună.

Lucia îl privi crunt, aproape cu dușmănie și îi întoarse spatele. Ieși din sufragerie, trântind ușa. Octavian ar fi vrut să

meargă după ea s-o calmeze, dar știa că, în momentele ei de furie, nu avea ruci o șansă. Ba dimpotrivă. Dacă s-ar fi dus acum la ea, cearta ar fi continuat și mai violent poate, trebuia lăsată să se calmeze. Până la urmă înțelepciunea și bunul ei simț biruiau și redevenea femeia echilibrată și cumsecade pe care o știa, cum era ea de fapt. O cunoștea prea bine ca să se supere pentru o simplă ceartă. E drept că pe el el consumau mult asemenea scene, suferea chiar fizic, dar își dădea seama că trecând peste toate, Lucia era un om de treabă, la locul ei. Totul era s-o înțelegi și s-o accepți așa cum este. Pentru că și ea la rândul ei îi accepta cu stoicism stările lui proaste, când era morocănos, necomunicativ și chiar antipatic.

•

După zilele exasperante urmează nopțile. De fapt serile de dinaintea nopților. Serile lungi când nu se poate dormi, când ți se pare că o noapte nu mai are sfârșit, când te chinui în lupta aceasta absurdă cu somnul pe care-l dorești și în același timp ți-e teamă că va veni, pentru că dacă va veni vor urma și visele, de fapt coșmarurile care pot înnebuni și pe un om perfect sănătos. Îl pot desființa, dacă nu cumva chiar ucide. Nopțile lungi, albe în care te poți gândi și poți *vedea* orice, dar mai ales ceea ce-ți dorești mai puțin. Îți vezi înfrângerile, umilințele, tot ce a însemnat eșec în viața ta, tot ce te-a putut duce în starea în care te afli. Urmează apoi dimineții care te distrug prin prea multa lor lumină după un întuneric al coșmarului și disperării. Totul acum, la lumina zilei este și mai îngrozitor, pentru că intervine luciditatea. Aceasta te omoară lent și cu sistem, cu lumina minții sau cu mintea prea aprinsă și în același timp rece, ca o flacără care ți se așază prea aproape de ochi. Te luminează, îți luminează fața, dar în același timp te obosește prin prea multă apropiere. Aceasta este chiar luciditatea ta.

Și că să faci după o asemenea noapte, se întrebă Octavian într-o dimineață. Cum poți să mai începi o nouă zi și ce să faci ca să te „aduni", cum se zice de obicei, pentru că într-adevăr gândurile noastre sunt uneori atât de împrăștiate, suntem în

atâtea locuri în același timp, ne dispersăm în nenumărate timpuri de ieri și de azi, rătăcim pe atâtea poteci ale visului și ale realității, încât este nevoie de acest efort covârșitor de a ne reîntâlni toți cei care facem parte din noi – unul singur, credem noi – pentru a reînghega aceeași unică persoană despre care ceilalți cred că este indestructibilă. Dar nu izbutim întotdeauna și ni se întâmplă să rămână părți din noi rătăcite prin alte locuri și prin alte timpuri decât cele pe care le știe toată lumea că le-am locuit și frecventa. E un amestec ininteligibil de timpuri și locuri prin care te poți pierde ca într-o apă adâncă din care nu izbutești să ieși, deși simți că te înec. Vrei să ajungi la lumină și la aer, ți se pare că ai ajuns deasupra apei, pentru ca imediat după aceea să te prăbușești în adâncul cel mai adânc.

Este nevoie de un sprijin în lumea aceasta haotică, în care nici una din legile bunului simț nu mai guvernează. E un arbitrariu absolut în care tot ce știai până mai ieri că era o certitudine, se clatină pentru ca apoi să se dărâme complet, făcând loc unei alte lumi care nu mai ascultă de nici un îndemn al rațiunii aparente, poate superficiale. Și ce faci atunci? Cărei instanțe te adresezi pentru a readuce lucrurile în starea lor, așa-zis normală.

Octavian rămânea în continuare buimac la toate schimbările care aveau loc în el sau poate nici nu era conștient pe deplin. Funcționa în continuare perfect, ca un mecanism computerizat, acționând conform unui program, făcut însă parcă de altcineva din afara sa, străin. Privit din afară, Octavian părea normal, așezat ca o locomotivă pe șine, cu reacții previzibile la orice macaz. Nimeni din cei de la institut nu realiza că se întâmplase ceva cu inginerul Octavian Herța. Într-un fel, nici el. Dar urmau serile, nopțile, momentele de cumplită singurătate înaintea somnului ce refuză să vină, iar dacă vine tot coșmaruri aduce și atunci înțelegea, căuta să înțeleagă, de fapt, câte ceva din ce se întâmpla cu el.

Într-o asemenea seară, rămas singur la institut și-a propus să compună o scrisoare pe care s-a gândit s-o retranscrie a doua zi după ce va rămâne singur, după program. Ar fi trebuit să arate cam așa:

Dragă Anda,

Poate că ar fi mai bine să nu-ți scriu. Cu mine se petrece ceva ciudat, greu de explicat. Nu m-am plâns niciodată de viața pe care am dus-o până acum. Am luat totul ca pe ceva firesc, ca și cum trebuia printr-o comandă obscură să mi se întâmple orice. Chiar când lucrurile mergeau contrar voinței mele sau chiar foarte rău, acceptam totul ca un dat definitiv. Era o acceptare pasivă chiar dacă orgoliul meu a avut nu o dată de suferit. De o vreme însă ceea ce și până acum mi se părea rău, acum am impresia că e și mai rău decât acceptasem eu tacit și alții la fel ca mine în țara asta. O negură ciudată mă înconjoară, care nu mai lasă să văd dincolo de tot ce mi se întâmplă meschin în jurul meu. De obicei dincolo sau prin negura care ne înconjoară vedem – sau sperăm – poate mai mult dorim să vedem – și un viitor ceva mai limpede, fără ceturi. Avem în noi sădită ideea că va fi totuși cândva mai bine. Eu cred că am pierdut această idee. Sunt deconcertat de cât de străin mă pot simți de mediul în care până nu demult mă simțeam totuși relativ acceptabil. Dar să nu-ți mai scriu despre toate acestea. Ai și așa destule necazuri. Nu vreau să ți le sporesc cu ale mele. De fapt ar fi trebuit să încep cu impresiile mele după întâlnirea noastră. Ți-am scris imediat după ce m-am întors de la tine. Nu am vrut atunci să-ți spun totul. Poate nici acum n-o voi face. Câte ceva totuși aș vrea să-ți scriu, deși în mine funcționează un inexplicabil mecanism de reținere. Aș avea atâtea să-ți spun despre ce am simțit la reîntâlnirea noastră! Însă nu pot! Impresiile au fost covârșitoare. Crede-mă, întotdeauna am avut oroare față de sentimentalismul ieftin care sună a melodramă, spre amuzamentul oamenilor de spirit. De atâtea ori m-am pornit să scriu și am renunțat. Teama de ridicol m-a oprit tiranică. Nu puteam s-o depășesc. Ce vrei să fac, așa sunt eu și e greu să mă mai schimb la vârsta de acum. Înțelege-mă și iartă-mă.

Acum însă încerc să am mai mult curaj. Vreau, de fapt încerc, să-ți spun ce am simțit în ziua aceea. De nu voi izbuti, pune-o pe seama emoției celui care îți scrie aceste gânduri sau a lipsei sale de talent în ale scrisului.

Tu n-ai să poți realiza pe deplin vreodată ce am simțit când

te-am văzut apărând prima dată în fața mea după douăzeci de ani! Mi-a năvălit într-o clipă tot trecutul în privire, în simțuri, în gânduri. Credeam că mă întorc în urmă cu o epocă întreagă în care mi s-au întâmplat atâtea lucruri. Totul în jur avea aura unui vis de copil în nopțile de Crăciun. Un vis feeric, colorat amețitor, de basm. În clipa aceea am realizat că demult, cândva, fusesem fericit și nu-mi dădusem seama. Am înțeles că niciodată n-am să mai pot trăi o asemenea fericire ca atunci. O pierdusem și o asemenea stare rară nu seivește decât o singură dată! Dacă ai ratat-o, poți fi sigur că ea nu se va mai reedita vreodată chiar dacă pentru o clipă ai putea crede că o poți retrăi. Poate tocmai de aceea noi n-am putut să ne bucurăm îndeajuns de revederea noastră. Am impresia că și tu ți-ai dat seama că nu se mai poate întoarce timpul, că tot ce s-a întâmplat atunci rămâne închis în carapacea vremurilor acelea. De asta probabil nici tu și nici eu nu am putut trăi pe deplin momentul revederii noastre, n-am avut resurse să redevenim fericiți. Eram doi oameni amărâți cărora ne părea rău că ratasem cândva șansa extraordinară de a rămâne împreună. Cu atât mai mult nu ne puteam bucura, cu cât după aceea tu nu ai cunoscut liniștea și mulțumirea – poate și puțină fericire – decât pentru scurtă vreme, iar momentul în care te-am revăzut era de asemenea dramatic pentru tine: mama ta era grav bolnavă. Atunci cum puteam, cum puteai să te bucuri pe deplin de revederea noastră? Chiar dacă am fi vrut, eram prea amărâți ca să putem fi ceea ce se cheamă „doi iubiți care s-au regăsit". Ca în filmele de duzină în care ea și el se revăd după ani și ani, după ce fiecare și-a avut viața lui, pentru ca apoi să se iubească din nou și să trăiască fericiți până la adânci bătrânețe. Happy-end! Sau ca în basmele pe care le iubeam în copilărie când Făt-Frumos și Ileana Cosânzeana, indiferent prin câte peripeții treceau, până la urmă tot împreună rămâneau. Se pare că noi nu avem datele necesare ale acestor eroi de basm. Sau poate le avem, dar obstacolele noastre au fost prea mari și de prea lungă durată ca să ne mai poată realătura definitiv. Deși, martor mi-e Dumnezeu, ar fi poate bine să se întâmple..."

Octavian se opri aici cu scrisoarea pe care o scrisese sau își

propusese s-o scrie, nici el nu știa prea bine. Și nici nu era sigur dacă o s-o facă vreodată. În momentele acelea nu mai avea nici o certitudine.

Se uită la ceas. Era deja foarte târziu. Chiar când se pregătea să plece de la birou, sună telefonul. Ridică receptorul surprins că îl mai caută cineva la o oră atît de târzie. Recunoscu vocea răgușită a lui Costache Mladin care îi propuse să se întâlnească pentru o „plimbare în parc". Aceasta era formula lui conspirativă când voia ca ei doi să aibă o discuție „fără urechi". Acceptă și stabiliră să se vadă peste o jumătate de oră la locul știut.

Se cunoscură cu câțiva ani în urmă la o cunoștință comună. După o vreme Costache l-a căutat la telefon „să se vadă". Octavian a fost surprins de acest telefon, mai ales că se prinsese că Mladin era ofițer de securitate. A ezitat, dar s-au întâlnit. Bănuia că tipul voia să-l stoarcă de niște informații privitoare la unele lucruri din institut. Din curiozitate se pretă la acest joc pe care îl considera inofensiv. Deocamdată, dar mai știi... Cu ăștia..., își zise el. După prima întâlnire a avut o surpriză: Mladin nu l-a întrebat nimic. Ba dimpotrivă, tot ce au discutat n-avea nici o legătură cu institutul. Se părea că Mladin îl plăcuse chiar la început, când se cunoscuseră. De altfel la prima lor întâlnire îi spusese jovial: „Dom'le, mi-ai plăcut atunci, ce mai, șuetist, pe gustul meu. Nu te speria... Îți spun de la început. Eu sunt maior de secu... securitate adică. Dar să nu-ți fie teamă. N-am să te trag de limbă, n-am să te rog să-ți torni colegii de serviciu. Pur și simplu aveam chef de o șuetă cu dumneata. Asta e tot. De unde îți știu telefonul? Simplu. La posibilitățile noastre... înțelegeți, nu? Și acum hai să bem ceva la grădina asta de vară, aici lângă Herăstrău. Acolo n-au pus încă microfoane, nu merită. E un local modest unde nu vine lumea care ne interesează pe noi: „scriitori și oameni de cultură", cum se zice în presă și la televizor. Parcă scriitorii n-ar fi oameni de cultură..."

Costache izbucni într-un râs scurt, amuzându-se singur de observația sa. Octavian zâmbi la amintirea acestei prime întâlniri.

Plecă de la institut și se grăbi să ajungă la întâlnire.

Când îl zări, Mladin îi făcu de la distanță un semn amical cu mâna, ceva ce aducea cu felul de a da din mâini al „marelui căr-

maci". Era modul său de a saluta complice pe cei apropiați în care avea încredere, zicea el. Își strânseră mâna și Costache îl întrebă ca de obicei, cu efuziune:

– Ce faci, bădie? Nu te-am văzut de la ultima plenară.

Octavian știa că Mladin nu se referă de fapt la o plenară anume. Dar așa își rădea el de atâtea congrese, plenare, consfătuiri care erau atât de dese în ultima vreme. Te puteai gândi că asta e o provocare a „securistului", care își zicea el însuși, dar nu era așa. Era felul lui de a privi lucrurile: când râzând, când întristându-se doar pentru o clipă, el fiind în fond un optimist moderat sau un pesimist robust. Vorba lui, când se plimbau prin parc, „fără urechi": „Hai că nu mai durează mult!" Dacă cineva, întâmplător, ar fi auzit vorbele astea, ar fi putut înțelege orice, dar nu la ce se referă el de fapt. Și urma invariabil replica: „Ai răbdare, noi l-am urcat, noi îl dăm jos".

Octavian pricepea care „noi", numai că nu prea credea, gândindu-se la „băieții cu ochii albaștri" pe care îi întâlnea în fiecare dimineață „pe traseu", în piața Dorobanți, care îl apărau cu strășnicie pe „marele bărbat al neamului" – cum îl gratulase un poet curtean – de dușmani nevăzuți sau știuți doar de ei. Costache putea să și mintă, să braveze. Dar important rămânea faptul că întâlnirile cu el îl destindeau, mai ales după un timp când se convinsese că nu-l va întreba niciodată nimic concret în afară de „ce mai faci, bădie?" și că, eventual vor discuta lucruri fără importanță.

Costache îl luă, ca de obicei, de braț și-i propuse, tot ca de obicei, să facă mai întâi o tură prin parc, așa ca să poată vorbi „de toate, fără ascultare".

– Ei, și zi cum îți merg treburile, bădie? Bine, bine, nu?

Octavian îl privi. Ceva nu era însă în regulă. Chipul, de obicei jovial, al lui Costache părea de data asta puțin altfel, parcă îngrijorat sau în orice caz preocupat. Și urmă o replică cu totul neașteptată:

– Te cam regulează ăștia la slujbă...

Octavian tresări. Era pentru prima dată când Costache se referea la ceva privind serviciul lui, la treburile lui personale.

– Ce vrei să spui?

– Ei, am auzit și eu... și știi că am cum să aud, de... mijloacele noastre sunt „multilateral dezvoltate", înțelegi ce vreau să zic?

Octavian nu răspunse.

– Deci ai necazuri, care va să zisă. Te mușcă de cur căcăcioșii ăștia care una știu: pe cine și unde trebuie să lingă.

Octavian era uluit. Costache aflase. Deci securitatea știa totul! Nici nu era de mirare. Parcă ghicindu-i gândul, Mladin îi replică râzând, cu o figură mai rubicondă și mai bonomă ca niciodată:

– Știu ce gândești acum: că noi, securiștii odioși, ne băgăm nasul peste tot. Eh! nu-l băgăm, nu-i vorbă... nu contest. Numai că eu, acum, în clipa asta, nu-s securist, ci doar prietenul tău. Știu că ai necazuri și aș vrea să te ajut, mai ales că... în sfârșit...

Mladin se opri. Figura i se înăspri subit:

– Știu că nu ai totală încredere în mine. E și normal. După câte porcării a făcut și mai face încă instituția unde lucrez e firesc să nu ne prea iubească lumea.

Octavian tăcu, neștiind ce ar fi putut să-i spună. Era în continuare uluit. Oare chiar deveniseră publice „problemele" sale sau temuta securitate se băgase și aici, ca peste tot de altfel.

– Auzi, bădie, știi ce? Bagă-i în mă-sa pe toți. Tu ești un inginer Zeiss... n-au ce să-ți facă. Decât să te pupe în cur. Probabil acum or să te atace și pe chestia cu cumnată-ta care și-a prelungit... șezutul prin Belgia și a uitat să se întoarcă în patria mumă. Trădătoare... ce mai? Nu?

Octavian tresări violent, aproape dureros. Simți un junghi în piept. Își duse mâna la frunte. O durere ascuțită îi trecu prin tâmple. Dumnezeule! Aștia știu totul! Ridică privirea spre Costache și aproape involuntar șopti:

– Și eu ce fac în situația asta?

Mladin îl privi cu ochii lui mari și blânzi și râse încetișor, parcă torcând ca un motan:

- Dă-i în mă-sa! Asta știm noi. Nu și cretinii voștri de la cadre. Până află ei... mai trec luni, poate ani...

– Și dacă totuși află?

– Și ce dacă află? Tu îți vezi de treabă ca inginer șef.

Meseriaș bun ești. Au nevoie de tine. Te vor folosi. În cultură e mai greu cu rude fugite în străinătate. Sau rămase. De, ideologia, tovarăși, e cea mai importantă, aici noi nu renunțăm, nu abdicăm de la nici un principiu. Marxism-leninismul... știm noi. E drept, se mai trece cu vederea, că mai sunt și oameni cumsecade pe lumea sta. Numai că noi avem ideologia noastră românească, vreau să spun a partidului nostru comunist român. Noi nu ne aliniem, noi avem linia noastră specific națională. „Independența" statului nostru socialist român, român, înțelegi? Noi nu suntem niște oarecare, noi suntem comuniști români, pardon, români comuniști. Ehe, ce te joci? Nimeni ca noi. Originali în cuget și simțire. Da' lasă că mai vorbim noi și altădată, tot în parc. Aici încă n-am putut pune microfoane. Costă mult și sunt prea multe parcuri și prea mari. Nu ajung banii de la buget, ăștia se duc pe construcția aia, „Casa Poporului" sau cum i-om mai zice peste ani monstrului ăluia.

– Văd că ești pus pe glume, ca de obicei, numai că mie nu-mi arde de așa ceva.

– Hai să fim serioși, bădie. Ce dracu' să-ți facă? Ești prea speriat, zău.

– Să mă retrogradeze sau să mă transfere undeva în provincie, cu un salariu de mizerie. Am doi copii de crescut.

– Știu, știu... e greu... Salariu mic...

– Gândește-te, cum aș putea să-mi întrețin familia, plus meditații pentru admitere.

– Nu-ți fă probleme. Nu te scot ăștia pentru că nu au interesul. Ești secialismul lor cel mai bun.

– Ei, s-au mai văzut cazuri...

– Ascultă-mă pe mine. Din zece oameni cel puțin trei au rude fugite. Deși uneori...

Costache se opri ezitând parcă să continue ce ar fi vrut să spună.

– Am necazuri cu termocentrala pe care am proiectat-o. Nu singur, bineînțeles, cu un colectiv. Nu merge la parametrii proiectați. Și mi se impută mie totul, sau aproape totul. Deși și aici s-au dat indicații prețioase.

– Da, asta e realmente o problemă serioasă. Aici trebuie să

fii tu atent, pentru că eu știu cine a dat indicațiile, ce și cum să se facă treaba. Și pe ăștia n-ai cum să-i tragi la răspundere.

– Vezi, nu e chiar atât de simplu...

– Știu, știu, bădie. Tovarășii de la partid, care se pricep la toate, inclusiv la centrale nuclearo-electrice – vezi Cernavodă -, decid tot ce trebuie făcut. Așa și la tine. Ei și-au impus punctul de vedere, iar tu ai semnat ce au decis ei.

– Știu că nu trebuia, dar n-aveam ce face. Trebuia să mă supun.

– Lasă, bădie, știm noi că nu aveai cum să te opui... dar ai semnat...

– N-aveam altă soluție, înțelege-mă.

– Uite, vezi, toți spunem la fel. Nu avem altă soluție. dar nu ne opunem la o soluție greșită indicată de sus.

– Știu... acum mă acuzi de lașitate, de oportunism... că ar fi trebuit să avem demnitate.

Costache îl bătu prietenește pe umăr:

– Hai, liniștește-te. Așa suntem noi românii. Noi cu disidența nu ne putem lăuda, ca polonezii sau cehii. Ici – colo câte un fitil în vreo carte sau în vreo poezie vegetală sau animalieră. Răbdăm multe, chiar mai multe decât ar trebui. Avem o răbdare creștină nețărmurită. Ne ducem crucea cu gândul că Dumnezeu se va îndura într-o zi de noi și ne va salva.

– Stai puți, Costache, oprește-te. Vrei să spui că noi suntem prea răbdători, prea iertători? Eu, deși inginer, am mai citit câte ceva. De pildă, că suntem un neam fatalist, că acceptăm tot ce ni se dă sau ni se impune, așteptând mereu o zodie favorabilă. Că avem o anume pasivitate... neexplozivă. Că tocmai de aceea – pentru că acceptăm silniciile – ne meritâm soarta. Mereu așteptăm să ne salveze altcineva.

– L-ai citat pe Cioran? Bădie, eu am avut în mână toate volumele interzise ale lui Cioran care circulă clandestin în România multiplicate la xerox. Știu, știu... Noi, ortodocșii din est, deși latini, n-am avut fanatismul necesar de a ne opune vâlturilor istoriei. De aici ni se trage totul. Trebuia să fim mai duri, mai necruțători, mai intoleranți poate. Or, noi tocmai din toleranță ne facem un titlu de glorie. Blândețea noastră...

– Mioritică, îl continuă Octavian.

– Exact. Fiind blânzi ca o mioară, am lăsat să ne calce în picioare berbecii istoriei.

– Iar berbecii atâta au așteptat: să ne încalce... și încălecați am rămas până azi.

– Poate așa am rezistat.

– Rămâne de văzut dacă nu cumva am greșit. Vezi întreaga noastră istorie.

– Bădie, nu cred că am greșit. Cred că ne-au trădat alții, prietenii, aliații.

– Optimismul tău în ceea ce privește istoria noastră ți-l știu, dar nu-l împărtășesc.

– Nici nu trebuie. Nici eu nu sunt un optimist, sunt așa, mai...

Costache se opri nehotărât.

– Deci cum ești?

Costache Mladin nu îi răspunse pe loc. Tăcu vreme îndelungată. Într-un târziu se decise să vorbească, încercând să pască vesel:

– Octaviane, îți mai spun o dată: ai răbdare... toate se vor rezolva... Ai să vezi ce urmează... nici nu te aștepți... nici nu te gândești. Sigur, tu crezi că noi, securiștii, toți până la unul îl iubim și servim cu devotament pe „marele bărbat al țării". Nu! Nu chiar toți. Și la noi e ca și prin alte părți: unii-s pentru, alții contra. De văzut acum, care pe care... Dar mai vorbim noi. Hai acum să bem ceva.

Până la urmă ajunseră la grădina de vară de pe marginea lacului. Așezat la masă, Costache era mult mai reținut. Vorbea despre fotbal, despre vreo carte nouă care stârnise vâlvă sau pur și simplu povestea ce mai făcuse fiul lui pe care îl iubea foarte tare. Sau făcea glume pe seama unui personaj mărunt, în nici un caz „șțab" mare, azi dat la o parte. Era evident, foarte prudent. Știa el ce știa. Nu se aventura în discuții primejdioase. Dacă totuși cineva montase o „ureche" la masă sau, eventual, în vro farfurie, cum auzise că se întâmplase la Uniunea Scriitorilor? Fusese mare bâlci acolo al cărui erou fusese un cunoscut poet proletcultist pe vremuri, azi mare dizident.

Oricum o discuție cu Costache Mladin era reconfortantă. Se vede că nu toată lumea se imbecilizase ideologic. Nici chiar securitatea nu se dovedea a fi integral contaminată de cultul tovarășului.

Octavian renunță să se mai gândească. Era mai comod să n-o facă. Nu gândești... nu suferi. Și el suferea oricum prea mult.

CAPITOLUL X

Timpul trecea nepăsător pe lângă Octavian. La fel de nepăsător privea și el trecerea timpului. Zile, nopți, iar nopți și zile. Parcă i se pusese o ceață pe ochi, nu mai vedea clar în jurul său sau poate nici nu voia să vadă. O stare ciudată de indiferență, de lipsă de chef îl cuprinsese și nu putea, de fapt nu știa cum s-o biruie. Încerca în continuare să-și joace rolul din totdeauna de om dinamic, plin de energie, dar simțea că acest teatru devine din ce în ce mai obositor, că din zi în zi îi venea mai greu să interpreteze vechea partitură. Simțea uzura și rutina unui actor obligat să joace mereu același rol. Ar fi vrut și altceva, dar acesta era repertoriul său. Nu avea de ales, trebuia mers înainte, inerțial. Numai că la un moment dat dispărea acel impuls – inițial? – care să-l împingă din spate. Oboseala devenea copleșitoare, parcă avea plumb în picioare, orice mișcare sau un simplu gest îi cerea un efort peste puterile sale. O vlăguială tiranică îl apăsa, parcă devenise mai greoi ca înainte și nu putea învinge gravitația cu minimele resurse ce-i mai rămăseseră. Practic, nu mai știa ce să facă pentru a depăși acestă stare.

E drept, se adunaseră destule în ultima vreme. Suficiente – își spunea el – ca să doboare și un taur în plină putere. Era așa? El era convins că da și poate că așa și stăteau lucrurile. La institut toate continuau să meargă prost, i se cerea să rezolve urgent, cât ai bate din palme, lucruri care nu se puteau rezolva. Atmosfera era încărcată și avea mereu impresia că acolo ar putea exploda o bombă. Relațiile cu colaboratorii se deterioraseră. Nici el nu mai știa ce trebuie făcut. Ar fi trebuit să aibă curajul să spună adevărul. Să spună că de fapt „organele" erau vinovate

că termocentrala nu merge cu trebuie. Știa însă că dacă vorbea, era un om pierdut. N-ar fi avut nici o șansă să mai rămână în institut.

Cel mai greu suporta serile, nopțile chinuitoare așteptând un somn care refuza cu încăpățânare să vină. Atunci îi treceau prin minte cele mai ciudate gânduri, unele de-a dreptul nechibzuite. Le alunga înspăimântat ca pe niște vedenii nedorite, înfricoșătoare. Numai că ele nu se lăsau gonite, reveneau obsesiv, chinuitor, fără cruțare, ca un supliciu la care cineva, nevăzut, te supune perseverent, cu un sadism neascuns. Nopțile păreau mai lungi ca niciodată, fără sfârșit, o Golgotă pe care o urca în fiecare seară până dimineața și apoi iar și iar, la nesfârșit. Încercă de mai multe ori să cheme în ajutor imaginea Andei. Ea îi apărea zâmbind, alergând ușor, ca pasul ei puțin săltat, se oprea lângă el, îl mângâia puțin, apoi se topea repede, în neant parcă. Făcea efortul de a reține imaginea mai mult timp. Degeaba, nu izbutea. Ea dispărea fulgerător tocmai când dorea cel mai mult s-o rețină. Dar nu era cu putință așa ceva. Totul dura doar câteva secunde, pentru ca apoi să-l copleșească obsesiile fiecărei zile, cu grijile și necazurile ei. Acestea durau mult, reveneau sub diferite înfățișări, unele mai bizare decât celelalte. Adormea abia spre dimineață, iar când suna ceasul deșteptător i se părea că sună o sirenă a infernului. Da, pentru că ziua care urma i se părea un infern în care va fi nevoie să trăiască și să lucreze ore și ore ce i se păreau interminabile. La sfârșitul zilei era epuizat, se târa anevoie spre casă abia așteptând clipa când va putea să se întindă în pat. Doar că știa că acum începe celălalt chin, al nesomnului, al nopților de o luciditate înspăimântătoare, a gândurilor care îl chinuiau fără milă. Se consola că măcar stă întins și nu trebuie să facă nici un efort fizic. Într-una din asemenea nopți îi venise probabil gândul acela surprinzător și pentru el însuși care se știa un om așezat, la locul lui, fără nici un apetit de aventură, ba dimpotrivă, neplăcându-i nici măcar riscurile care aveau o motivație serioasă. Totul se întâmplase pe neașteptate. Într-o noapte la fel de albă ca celelalte îi veni ideea să plece undeva, nici el nu știa unde, numai să nu rămână aici, în locul în care trăia de aproape o viață. Dorea să plece cât mai departe. La

început tresări înspăimântat și se întrebă buimăcit: „Ce mi-a venit, Dumnezeule? Cum a putut să-mi treacă așa ceva prin minte?" Ajunge repede, cât putu de repede, gândul, dar acesta, după câteva clipe de pândă, reveni mai încăpățânat, mai biruitor ca la început și-l urmări, fugărindu-l parcă într-un țarc închis de unde nu se putea evada cu nici un chip. Simțea în ceafă respirația încinsă a gândului nebunesc ce-i venise. Își dădea seama că nu are nici o șansă de scăpare și totuși alerga, alerga nebunește în speranța că până la urmă va putea totuși evada.

În zilele care urmară încercă să-și adune gândurile calme, de ziuă, cum le zicea el pentru a le deosebi de celelalte, chinuitoare, de noapte. Analiză pe cât îi fu posibil cu luciditate situația în care se afla. La urma urmei, încercă el să se îmbărbătezе, la institut lucrurile vor trebui cumva să se aranjeze. O asemenea situație nu va putea dura la infinit. Deși, Dumnezeu știe cum se va termina totul. Partidul nu greșește! Vinovat va fi găsit cineva, o persoană oarecare. Poate chiar el. Doar fusese șeful proiectării. Nu vedea nici o scăpare. Se mai întâmplaseră astfel de lucrări. Asta la institut. Dar acasă? Cu toate animozitățile între el și Lucia nu se întâmplase nimic atât de dramatic încât să lase impresia că s-a petrecut ceva ireparabil. Chiar dacă Sorin mai făcea câte o boacănă de te punea pe gânduri, băiatul trebuia înțeles. La vârsta lui alții fac lucruri mult mai grave. Andreea în schimb nu-i crease niciodată probleme. Atunci? Da, sigur, așa era, numai că veneau iar nopțile lungi, chinuitoare când gândul acela ciudat îi revenea stăruitor: să plece undeva. Într-o noapte, pe la trei, după ore întregi în care nu dormise aproape deloc, i se făcu deodată rău fără să-l doară de fapt ceva. Adică nu simțea nici o durere într-un loc anume. Parcă era imobilizat într-un mediu ostil, irespirabil. Încercă să se ridice din pat, dar nu reuși. Un rău necunoscut îl ținuse. Făcu încă o încercare. Cu greu izbuti să se ridice puțin.

Și totuși îi era rău, chiar foarte rău. Lucia se speriase de-a binelea. A vrut să cheme doctorul de la policlinica de care aparțineau. El s-a opus. Pe la ora șapte a adormit după ce luase câteva calmate pe care le folosea de multă vreme. Adormi cu un gând stupid: ca să vezi, ce mă preocupa și uite ce-a ieșit! Ei, care

plănuise o evadare, se afla acum aproape complet imobilizat. Deci exact când voia să-și ia zborul, se trezise legat de cordonul ombilical al vieții de fiecare zi. Ridicol!

Lucia a stat până dimineața alături de el. A insistat din nou să cheme salvarea, dar el a refuzat. Apoi și-a adus aminte de doctorul Glăvănescu și a aceceptat imediat. Mai întâi a sunat să vadă dacă e de serviciu. Era. Pentru ca totuși să nu se ducă neprogramat, a mai sunat o dată policlinica și a cerut cabinetul doctorului. I-a răspuns chiar el. L-a întrebat dacă poate veni. Bineînțeles că n-a fost refuzat. Ba chiar a fost rugat să vin imediat. Doctorul înțelesese că ceva nu e în regulă. Prea era dimineață devreme ca să nu-și dea seama că Octavian Herța într-adevăr nu se simțea bine.

Lucia comandă un taxi care veni neașteptat de repede.

– Să vin cu tine, Octavian? întrebă ea îngrijorată.

– Nu, nu e nevoie. Oricum mă simt ceva mai bine.

– Ți se pare ție. Dacă te-ai uita în oglindă, ți-ai da seama cum arăți.

– N-am arătat niciodată prea grozav. Cu atât mai mult acum...

– Văd că nu ți-ai pierdut cu totul umorul tău cam...sec... Ceea ce e un semn bun.

– Ceea ce înseamnă că sunt deja sănătos – îi răspuse el arțăgos.

– N-am spus asta, bătu ea în retragere. Of, dificil poți fi când ești bolnav.

– Și probabil că nici sănătos nu-s mai puțin dificil.

– Te rog, nu mă provoca. Acum ești bolnav și aș dori să te menajez.

– Mă și mir că mă menajezi.

– Uite ce este, Octavian. Hai să terminăm, că cine știe ce iese.

Noroc că venise taximetristul care, amabil, urcase până la etajul lor, fiind informat că e vorba de un bolnav.

– Și totuși, nu vrei să vin cu tine?

– Nu, chiar te rog să nu vii... Cine știe, s-ar putea să ne certăm și acolo la policlinică.

– Doamne, afurisit mai ești!

Se apropie de el și-l sărută pe obraji.

– Te aștept. Să nu te duci la serviciu. Vii acasă să te odihnești măcar puțin.

De cum îl văzu, doctorul Glăvănescu își dădu seama că lucrurile nu stăteau deloc bine. El, omul care era mereu vesel, care rădea din te miri ce, avea acum o figură serioasă, încruntată și severă. Nu mai avea nici verva lui obișnuită. O luă repede în primire. Fără nici un cuvânt, îi puse garoul pentru tensiune. Urmări atent acul care urca mereu și după câteva minute care i se părură lui Octavian îngrozitor de lungi, spuse sec:

– E mare!

Apoi întorcându-se către asistetă:

– Salvarea!

Asistenta puse mâna pe receptor și sună.

Și după alte câteva clipe, de data asta către Octavian:

– Rămâi acolo întins pe canapea. Nici o mișcare. Dacă stai cuminte, o să treacă. Așteaptă puțin. Nu e nimic grav.

Se întoarse cu spatele la el și începu să facă ceea ce Octavian nu avea cum să vadă. Auzea doar niște zgomote.

După câteva clipe se întoarse spre el. Avea în mână o seringă.

– Nu te speria! E doar un calmant sau zi-i cum vrei. Ca să scădem puțin tensiunea. Și n-ai idee ce puțin doare o asemenea injecție. Nu e ca celelalte. Acum te rog să stai liniștit. Doar pantalonul mă deranjează. Ar fi mai ușor pentru mine dacă l-ai coborî puțin mai jos de mijloc.

Octavian zâmbi. Doctorul își recăpătase umorul. Numai că deodată simți cum se pierde, parcă se cufundă și nu mai vede și nu mai aude nimic. Plutea doar. Mai apucă să-l audă pe doctorul Glăvănescu:

– Dacă nu fac acum injecția...

Se trezi într-un pat necunoscut, între niște pereți albi, obositor de albi. Privi în jurul său. Mai văzu un pat din care cineva îl urmărea cu atenție. Apoi acel cineva strigă:

– Soră, și-a revenit!

Peste câteva clipe apăru în fața sa o fată îmbrăcată în alb

care-l întrebă:

– Cum vă simțiți?

Octavian nu știu ce să răspundă. Până la urmă bâigui cu greutate:

– Bine, mai bine.

– Așteptați o clipă să chem doctorul de gardă.

După câteva minute se întoarse însoțită de doctor care îi luă pulsul și după aceea și tensiunea.

– E mai bine. Stați liniștit. După puseul de tensiune pe care l-ați avut nu trebuie să faceți nici cel mai mic efort.

Doctorul și sora plecară. Bolnavul din celălalt pat îl urmărea în continuare cu atenție. Apoi încercă să intre în vorbă cu el.

– Am pățit și eu o dată o chestie ca asta cu tensiunea... Și să vezi ce s-a întâmplat....

Octavian nu mai avea cum să-l audă. Adormi în timp ce omul vorbea. Când se trezi din nou, era noapte. Se simțea foarte slăbit, fără vlagă. Îi era foarte sete. Întoarse fața spre noptieră. Văzu o ceașcă. O apucă repede și sorbi cu lăcomie din ea. Era un ceai fad, fără nici un gust. Era totuși ceva lichid. Simțea o durere undeva în șold. Probabil i se mai făcuseră injecții, presupuse el. Celălalt dormea. Rămase întins pe spate. Nu se putea gândi la nimic. Dar poate că era mai bine așa. Prea se gândise la multe lucruri în ultima vreme. Cine știe, poate tocmai de la asta i se trăgeau toate, că prea îi mergea mintea la multe lucruri deodată. Altceva nu mai putu gândi și adormi din nou.

A doua zi se simți ceva mai bine, numai că avea o stare de slăbiciune care îl neliniștea. Încercă să se ridice din pat însă trebui să renunțe. Abia după-amiază reuși să ajungă cu pași nesiguri la baie. Își dădu cu puțină apă pe față și se simți oarecum mai înviorat. Se întinse din nou în pat. Vecinul de „rezervă" – cum se numește în orice spital un salon cu numai două locuri – încercă să lege o conversație cu el, dar nu izbuti. Era prea epuizat. Adormi din nou. Când se trezi, încă buimac după somn, i se păru că vede pe cineva așezat pe marginea patului care îl privea cu luare aminte. Încercă să-l recunoască și nu-i veni a crede. Era doctorul Glăvănescu.

– Stai liniștit, drăguță. Sunt eu, Glăvănescu. Da, nu te înșeli. Probabil te întrebi ce caut aici. Simplu. Din când în când sunt programat cu gărzi la spital. Și s-a nimerit ca astăzi să-mi vină rândul. Dumneata nu trebuie să vorbești nimic, că ești prea slăbit. O să vorbesc doar eu. Nu e nici o problemă, pentru că treaba asta îmi face plăcere, după cum a observat și nevastă-mea. Ei, cum te simți? Îmi răspunzi scurt: bine sau rău?

Octavian se bucură enorm când își dădu seama că într-adevăr era doctorul Glăvănescu cel care vorbea cu el. Îi răspunse repede:

– Mai bine ca ieri...

– De fapt alaltăieri, că ai dormit nu glumă. Gata. Ajunge. Dacă o să fii cuminte, mâine o să te simți și mai bine. Oricum zilele astea, când te vei îndrăveni cu adevărat, aș dori să avem o discuție mai lungă. Sper s-o poți suporta. Până atunci nu-ți pot oferi altceva decât plăcerea unei injecții. De! Cunosc eu plăceri și mai mari în lume, dar deocamdată trebuie să te mulțumești cu asta. Am vorbit cu medicul de salon care e un bun prieten de al meu. Te va îngriji ca și cum ar face-o cu mine. Deși, mai știi ce-ți poate face un prieten sau coleg într-o situație ca asta! A, era să uit! Soția dumitale te-a vizitat și ieri și azi. N-ai simțit-o că le dormeai, frate, nu glumă. Era foarte speriată. A vrut să rămână, dar a fost sfătuită să te lase în grija celor de aici.

Ieși rămbind cu râsul lui tonic, binefăcător. Octavian se simți parcă mai bine după vizita lui Glăvănescu.

Zilele în spital treceau plictisitor, între vizita de dimineață, masa de prânz, vizita de după amiază și celelalte lucruri care se petrec zilnic într-un spital. Între timp Lucia venise din nou aducându-i prosop, periuța și pasta de dinți, aparatul de ras, săpun și tot ce-i trebuie unui bolnav internat în spital. Bineînțeles și mâncare, că masa de la spital era foarte subțire. Pe chipul ei se citea îngrijorarea, poate chiar teama pe care, însă, cu caracterul ei puternic, încerca să și le reprime, arborând un comportament calm, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Doar într-una din zile i-a spus:

– Cred că ai avut prea multe pe cap în ultima vreme. Plus că te-am necăjit și eu. Și Sorin. Ai nevoie de liniște de acum

înainte. E drept că și tu prea le pui pe toate la inimă. Ar trebui să le iei mai ușor. Dar ce-ți dau eu ție sfatul? Așa ești tu și pace.

În altă zi au venit toți, Lucia, Sorin și Andreea. Sorin avea o figură de om vinovat, iar Andreea i-a spus cu mult umor:

– Nu-i așa, tată, că e grozav să stai tot timpul în pat și să știi că nu trebuie să faci nimic pentru a doua zi. Ca și cum nu ai mai avea treme pentru acasă.

Într-o după amiază avu o plăcută surpriză. În rezervă apăru doctorul Glăvănescu în ținută de stradă. Avea în mână o sticlă mare de gins de proveniență străină. Îi strânse mâna vesel ca de obicei.

– Ți-am adus și eu o vodcă de import.

Și iar râse zgomotos, nemaipomenit de mulțumit de gluma lui.

– Ce mă bucur că ați venit!

– Iar vorbe de conveiență. De fapt n-ar trebui să mă ierți că eu te-am băgat în pușcăria asta. Pentru că orice spital este în fond o pușcărie. Au atâtea puncte comune: din nici unul nu poți să evadeți, în ambele n-ai voie să faci decât ce ți se spune, programul este la fel de sever, culcare, masă, controale, ca să nu mai spun ca până și uniformele seamănă, tot cu dungi și în pușcărie și în spital. E drept că în spital li se spune pijamale. Dar pușcăriașii își numesc costumele tot pijamale, pentru că au dungi. Iar teroarea e aceeași și în închisoare și în spital. N-ai voie să ieși din litera regulamentului. Și mâncarea e la fel de... bună în amândouă...

Octavian se amuză la comparația doctorului Glăvănescu.

– Sunteți formidabil! Numai când vă văd și mă fac bine.

– Dacă ar fi așa, toți bolnavii s-ar face bine numai la o simplă apariție a mea. Îți dau seama ce chestie ar fi! Aș lecui pe toată lumea indiferent ce boală ar avea. Cred că m-ar pândi și un premiu Nobel, ca să nu mai vorbesc ce bine mi-ar prinde invidia colegilor.

Octavian râse din toată inima. Figura rotofeie, cu chelie, a doctorului Glăvănescu i se părea cel mai bun și mai cald chip de om pe care-l văzuse vreodată. Nici nu mai știa ce să-i spună. Dar doctorul îl scoase din încurcătură:

– Ce-ai zice dacă am ieși în curte să iei și dumneata puțin aer curat, îi propuse el privind spre bolnavul din celălalt pat care ascultase tot timpul cu atenție ce se vorbea.

Ieșiră amândoi din rezervă. Pe culoar doctorul Glăvănescu îi spuse:

– Prea indiscret vecinul dumitale. Nu poți schimba o vorbă mai altfel de față cu el. Stătea tot timpul cu ochii pe noi.

Ajunși în curte, găsiră o bancă și se așezară pe ea. Glăvănescu scoase pe furiș un pachet de țigări Kent.

– Ia repede una să nu mă vadă vreun coleg că tocmai eu, un doctor, îți ofer un „factor favorizant" pentru nu știu câte boli. Și fii atent cum fumezi că te toarnă vreo soră.

Octavian își aprinse râzând o țigară pe care o fumă în palmă ca elevii.

– Lasă râsul că vreau să vorbim serios, îi spuse neașteptat de sever Glăvănescu.

Octavian tresări.

– Stai, nu te speria, că nu dau cu pietre. Vreau și eu să-ți vorbesc ca unui prieten. Or, între prieteni se vorbește serios. Glumele le avem pentru amici. Ceea ce... Înțelegi... Dar s-o lăsăm. Cum te simți?

– Bine. Incomparabil mai bine față de cum mă simțeam la internare.

– Aha! Păi dacă iei ca termen de comparație cum arătai la internare, n-am făcut nimic.

– Nu înțeleg...

– Nici n-ai cum, că nu erai conștient. Majoritatea oamenilor din lumea asta se simțea mai bine decât dumneata în clipa când te-am trimis aici. Ceea ce nu înseamnă că toți ăștia erau sănătoși. Bref: te simțeai foarte rău când ai intrat în spital. Deci comparația n-are valoare. Pe mine mă interesează starea dumitale de acum. Deci fără comparații.

Octavian nu știu ce să-i răspundă.

– Văd că nu mă înțelegi.

– Ca să fiu sincer, nu.

– Bun! Am făcut oricum un pas înainte. Când doi oameni nu se înțeleg, dar au realizat acest lucru amândoi, înseamnă că

există șanse să se ajungă la un acord până la urmă. Dacă nu-și dau seama că nu se înțeleg și continuă să vorbească, înseamnă că nu se vor înțelege niciodată. Logic, nu? Și acum am să vorbesc numai eu.

Bolnavii nu trebuie obosiți în timpul vizitelor. Deși dacă stau să mă gândesc bine și ascultatul presupune un efort. Gândește-te la o conferință lungă pe care ești obligat să o asculți până la capăt, că doar avem antreament. Nimic mai obositor, ba chiar epuizant.

Octavian îl asculta însă cu mult interes fără a da semne de oboseală. Dimpotrivă. Era captivat de tot ce spunea doctorul.

– N-o să te plictisesc prea mult. O să încep prin a-ți aminti ce ți-am spus cu ocazia întâlnirilor noastre anterioare. Nu de alta, dar omul are o fantastică, imaginabilă capacitate de a uita exact ce l-a durut, ce i-a făcut rău, chiar de mai multe ori. Vezi războaiele. Or, boala este tot un război. Poate cel mai crâncen. Pentru că omul se luptă cu răul din el însuși, deci se luptă chiar cu sine. Ia uite că am început să debitez aforisme. Asta-i semn de senilitate precoce. Pentru că toate aforismele – aceste furaje concentrate pentru mințile noastre comode – au fost debitate de niște bătrâni care după ce greșiseră toată viața, ne-au dat sfaturi pe care ei nu le-au urmat niciodată, pentru că dacă le-ar fi urmat n-ar fi ajuns să greșească.Dar să mă opresc, pentru că cine știe unde pot ajunge. Să ne întoarcem la ceea ce de fapt voiam să-ți spun. Tare mi-e teamă deci că ai uitat despre ce ți-am vorbit data trecută. Hai să recapitulăm: Mi-am dat de la început seama că în spatele măștii dumitale de om orgolios și voinic se ascunde cu totul altcineva. Iritarea, nervozitatea te-au dat de gol. De fapt îți ascundeai neliniștile, grija, angoasele, auxietatea, teama de vârsta la care ai ajuns și spaima de ceea ce te așteaptă. Din adâncuri nestiute ieșea celălalt – omul speriat care nu mai avea robustețea psihică de odinioară. Altă optică, de fapt alt om îți descopereai în dumneata și asta te îngrijora profund. Și când ai aflat toate astea, te-ai speriat și a apărut spaima de a înfrunta viața în continuare. E un fel de paralizare a voinței care poate duce la dispariția poftei de a trăi. Te însingurezi din teama de a nu observa cei din jur că te-ai schimbat. Încerci să fii tu cel de altădată,

joci un pic teatru, dar obosești. Și atunci apare altă teamă, cea de a nu te da de gol, de a nu se afla că te-ai schimbat, că ești altul, un om îmbătrânit, bântuit de neliniști. Începi să crezi că ești nenorocos, bolnav, ba chiar și anormal. De unde nevoia de a te trata, deși poate nu suferi, cel puțin deocamdată, de nici o boală, fizică vreau să spun, și de aici nu e decât un pas sau doi până la ipohondrie, ai spus-o chiar dumneata, nu? Dacă la toate aceste cauze de ordin psihic, de modificare a psihicului provocate de vârstă, deci interioare, se adaugă sau se suprapun și cauze exterioare, cum ar fi necazurile de ordin social, – și har Domnului, de astea avem destule – profesional, interuman sau...cum să zic... familial (deși dumneata ai refuzat să abordezi acest subiect cu mine, considerând că aș comite o indiscreție), atunci ai acumulat toate premisele pentru a te îmbolnăvi. Am zis premise și nu obligatoriu cauze. Pentru că sunt destui indivizi care rezistă tuturor presiunilor interne și externe fără a fi afectați cu nimic, ba dimpotrivă, le face chiar bine starea asta de tensiune. Dar ei sunt rari și formează o specie aparte. Sunt așa-zișii tipi de competiție. Dintre ei se recoltează liderii (politicienii în primul rând). Or, dumneata nu ai datele necesare acestei specii rare. Faci parte, iartă-mă că ți-o spun, din categoria cea mai comună, cea mai numeroasă și de fapt cea specifică omului. Adică ești vulnerabil, deci ușor de lovit, de rănit și chiar de doborât. Ce-i de făcut? Ce să facem, că și eu mă înscriu în categoria asta și nu mă jenez deloc s-o recunosc. În fond, noi, oamenii de rând a trebui să acceptăm ideea că suntem de rând și nu de trecut în față. Dar asta deja este o idee despre care nu e bine să discutăm. Deci ce facem? Eu încercam să-ți dau niște sfaturi cu ocazia ultimei noastre întâlniri. Ele păreau banale și așa și sunt. Numai că banalitatea este exact propoziția subtilă între ceea ce este inedit-ul inutilizabil și platitudinea utilă. Într-un fel banalitatea este egală la un moment dat cu cel mai autentic bun simț. Nu putem emite oricând idei noi și geniale – care să fie și utile. E de preferat să folosim ceea ce știe toată lumea, chiar dacă din păcate ea nu folosește tot ce știe. Iartă-mi digresiunea. Deci ce te povățuiam?Să nu dai amploare necazurilor, să nu exagerezi tot ce ți se întâmplă, tot ce te atinge, că nu trebuie să te consideri o

victimă a propriului dumitale fel de a fi, a modului cum ai fost programat (vorbeam chiar de o fatalitate genetică), că trebuie să te autoeduci pentru a ameliora zestrea genetică. Îți recomandam detașare pentru a atenua șocurile unor necazuri. De fapt îți spuneam că ești primul dumitale apărător, cel care te poate cruța cel mai bine, mult mai bine decât ar face-o altcineva, indiferent de cât ți-ar fi de apropiat acel cineva. Îți mai spuneam să nu te preocupe bătrânețea, ea oricum vine chiar dacă te preocupi sau nu de ea. Te sfătuiam iarăși să te menajezi, să-ți permiți din când în când câte o mică și nevinovată bucurie: o agapă cu prietenii, o... seară plăcută cu... o persoană inteligentă și fără... prejudecăți. Ei, Doame, și câte sfaturi nu ți-am mai dat. Cea mai superbă colecție de banalități pe care am putut-o oferi vreodată cuiva. Nici mie nu mi-am oferit un asemenea festin. Și la ce ți-a folosit? Dumneata ai făcut exact invers, parcă pentru a-mi ilustra ideea că orice sfat se dă pentru a nu fi urmat. Numai că eu, de cum te-am cunoscut, am știut că nu ești omul care să asculte asemenea sfaturi. Iar dacă totuși ți le-am dat, n-am făcut-o pentru a nu mă simți vinovat față de propria-mi cunoștiință, ci pentru că trebuia să epuizez toată gama de sfaturi ce ar fi necesar să și le dea oamenii unii altora. Pentru că după aceea rămâne posibilitatea de a alege, care se trasformă în obligația de a opta. Omul este condamnat să nu fie însoțit de nimeni când trebuie să aleagă un drum. Dar oare de ce ți-am spus toate astea? Probabil și dumneata îți pui aceeași întrebare. Te privesc acum după ce ai trecut de acel moment critic. Ca medic, știu perfect ce s-a întâmplat: un violent puseu de tensiune pe un fond de surmenaj psihic și chiar fizic. Ca să nu mai spun că lumea asta nenorocită în care trăim te poate „îmbolnăvi", dacă nu cumva numai gândul că nu avem nici o ieșire te poate duce la nebunie. Ca om însă, ca semen al dumitale, mi-e foarte greu să-mi explic de ce s-a întâmplat (cauzele științifice sunt elucidate demult și nu ne interesează în discuția noastră). Un singur lucru mi-e clar. Ți-am văzut toate analizele. Unele din ele am cerut chiar eu să ți le facă. Concluzia este clară: ești un om sănătos. Pentru vârsta dumitale ești scandalos de sănătos. Din punct de vedere fizic. Nu protesta! Stai puțin. Ești un om normal, parcă te-am mai spus asta. N-ai nici o

șansă să înnebunești. Îmi pare rău, dar asta e situația, pentru că nebunia este cea mai fericită stare pe care mi-o pot închipui: dispare orice senzație de culpă și orice responsabilitate a opțiunii. Nimeni nu are voie să te tragă la răspundere pentru ce faci sau ce spui. Deci, și psihic ești sănătos. Atunci înseamnă că am intrat într-o fundătură, pentru că rămâne în continuare neexplicată cauza care a provocat îmbolnăvirea dumitale. Cauza trebuie căutată, cred eu, ori printre cele pe care ai refuzat să le discuți cu mine, ori, sau și, a intervenit o nouă cauză neprevăzută pe care eu n-o cunosc, pentru că nu mi-ai vorbit niciodată despre ea.

Octavian tresări violent, ceea ce nu-i scăpă doctorului Glăvănescu, care se prefăcu a nu observa deloc. Lăsă să treacă un timp și spuse râzând ca un copil care a făcut o fantastică șotie:

– Cred că am ținut cel mai lung discurs din viața mea. Nici cea mai mare comunicare științifică pe care am făcut-o vreodată nu se poate măsura cu conferința de azi. Gata. Stop. Și scuzele de rigoare. Eu mă și mir că ai rezistat până la sfârșit.

Glăvănescu glumea, dar se vedea că de fapt caută să atenueze șocul finalului „discursului" său.

Între cei doi se instaură o tăcere jenantă. Nici unul nu mai spuse nimic. Octavian, pentru că i se păruse că înțelesese la ce făcuse aluzie Glăvănescu, iar Glăvănescu pentru că pricepuse din atitudinea lui Octavian că acesta se temea că el, doctorul, știa mai multe decât voia să spună.

Octavian încă nu știa ce surpriză o să-i mai ofere la plecare doctorul:

– Dragul meu, profesorul meu de la Cluj mi-a spus că fiica pacientei pe care i-am recomandat-o eu este o persoană extrem de atrăgătoare care i-a vorbit excesiv de elogios și de cald despre cunoștința ei din București care i-a facilitat accesul la el. Profesorul a fost chiar surprins că recunoștința față de gestul frumos al cuiva poate căpăta o asemenea coloratură afectivă. Dar, în sfârșit, să lăsăm astea. Te-am ținut deja prea mult. Probabil vrei totuși vreun sfat. Așa cum îți spuneam, sunt cauze ale bolii dumitale pe care le cunosc mai puțin – deși întâmplător am aflat câte ceva despre ele, pe unele le știam mai demult – doar avem

un misterios prieten comun – însă pe altele, pare-se mai recente, nu le cunosc și nici nu vreau să intru indiscret în viața dumitale intimă. Intuiesc însă că ele există și nu sunt străine de ceea ce ți s-a întâmplat. Dar să nu mai vorbim despre asta. Citesc în privirea dumitale o rugăminte: să-ți spun ce să faci de acum înainte. Știu eu? Poate că ar fi mai bine să te bucuri că ești sănătos, că în curând o să ieși din spital, că în general viața trebuie acceptată așa cum este, fără să te plângi de nimic și că marile bucurii trebuiesc trăite fără spaime inutile și complexe gratuite. Dar să mă opresc, că iar încep cu sfaturile. A propos. Dumneata cum ai sfătui un om bolnav să trăiască? Dumneata fiind un om sănătos. Tare mult aș dori să-ți știu părerea.

Octavian nu știu ce să spună. Doctorul îl privi drept în ochi, parcă rugându-l să-i răspundă. Văzând că celălalt tace, dădu din cap dezaprobator.

– Vezi ce greu e de dat un sfat? Și dumneata, un om sănătos aștepți sfaturi de la mine. Viața e frumoasă, dragul meu, dar are un cusur fundamental, în afară de cel unanim cunoscut că e doar una. Ea se poate sfârși absurd de repede și de nedrept. Nu uita asta. În consecință, ca să nu terminăm pe o notă dramatică, trebuie să-ți mărturisesc, prietene, eu nu-mi pot ierta un lucru: cum dracu' m-am îndrăgostit de toate femeile care nu m-au iubit și cum am izbutit să ratez toate amorurile cu femeile care m-au iubit. Înțelege ce vrei. Gata, acum plec. La revedere și să fii cuminte.

Glăvănescu râse pe neașteptate ca după una din glumele sale, numai că de data asta lui Octavian i se păruse că nu era vorba de nici o glumă. Îi urmări silueta mică, plinuță, care pe măsură ce se îndepărta, se micșora din ce în ce mai mult, parcă ar fi vrut să dispară în umbra înserării.

CAPITOLUL XI

Într-o dimineață telefonul din rezervă sună strident. Bolnavul de alături răspunse, telefonul fiind pe noptiera lui.

– Pe dumneavoastră vă caută.

Octavian se duse să răspundă. Când auzi glasul Andei, înlemni. Era ea!

– Bună, Octavia. Cum te simți?

– Bine. Dar cum ai aflat că sunt în spital? Și de unde știi numărul de aici?

– Foarte simplu. Te-am sunat de vreo două-trei ori și mi s-a spus mereu că nu ești. Atunci am pus o colegă de a mea să te caute, dându-se drept o rudă de a ta din provincie. Mie îmi cunoștea deja vocea secretara. Prietena mea s-a interesat de ce nu ești la serviciu, iar secretara i-a spus că ești internat în spital. A întrebat și la care și așa a aflat unde ești. Am luat o carte de telefon a Bucureștiului și am găsit numărul de telefon al spitalului. După aceea a fost foarte simplu să aflu numărul salonului.

– Da, foarte simplu, ce să zic...

– Să lăsăm asta. Ce s-a întâmplat cu tine?

– Nimic deosebit. Un puseu de tensiune.

– Și acum cât ai?

– Paisprezece cu nouă și cinci.

– Binișor. Cea mică e cam ridicată.

– Dar văd că te pricepi.

– Oarecum. Octavian, am fost foarte îngrijorată de starea ta. Nici nu-ți poți închipui...

Nu știu ce să-i răspundă.

– Mă auzi, Octavian?

– Da, te aud.

Era emoționat.

– Ce-i cu tine? Ți-e rău?

– Nu. Sunt foarte... M-a emoționat telefonul tău. Nu mă așteptam...

De data asta Anda nu răspunse nimic. Abia după câteva secunde îi auzi vocea șoptindă:

– Mi-e tare dor de tine, Octavian!

– Și mie...

– Înțeleg că nu poți vorbi. Știu că nu ești singur în salon. Așa că o vă vorbesc tot eu. Mi-e dor de tine și abia aștept să te revăd. Te sărut mult. Să fii sănătos! O să te mai sun, dragul meu. Te sărut.

Octavian lăsă receptorul. Era copleșit. I se păru că visează, că totul a fost doar o proiecție a unei dorințe nebunești pe care nu și-o mărturisise nici lui. Telefonul ei îl emoționase foarte mult. Cu atât mai mult cu cât de fapt nu se așteptase. Se gândise într-o noapte înainte de a se culca, ce frumos ar fi să-l caute într-o zi la telefon. Fusese însă doar așa, o idee de o clipă, nimic mai mult, pe care o abandonase ca irealizabilă, ca o utopie sentimentală și nimic mai mult. De fapt nici el n-o luase în serios. Își aminti și cum îi venise această idee năstrușnică: în ziua aceea bolnavul din salon fusese sunat de un frate de la Focșani care se interesase cum se simte. Zâmbi cu duioșie, gândindu-se ce ingenioasă fusese Anda! Auzi ce idee! S-o pună pe prietena sa să se dea drept rudă. Înseamnă că într-adevăr se gândea la el, din moment ce sunase de mai multe ori până își dăduse seama că s-a întâmplat ceva dacă lipsește atâta timp de la serviciu. Da, da. Asta era. Se gândea la el, chiar mult, poate în fiecare zi. Însemna deci că simțea ceva pentru el. Iar gestul ei de a-l căuta la spital însemna ceva mai mult. Dar ce oare? Nu îndrăzni să se gândească mai departe. Și totuși de ce să nu se gândească? Nu-i spusese ea oare la sfârșitul convorbirii: „Mi-e dor de tine și abia aștept să te revăd" și adăugase „Te sărut mult!" Ce mai voia? La telefon nici nu poți să spui prea multe. Dar ce, parcă nu-i spusese îndeajuns? Deci putea îndrăzni să creadă că și ea... Că doar el începuse să-și dea seama ce simte pentru ea. Se înfiori. Oare mai sunt posibile în lumea asta minuni? Trebuie să fie totuși

realist. Să nu ia „viața ca în filme", cum spunea parcă cineva, nu mai știa cine, căci nu mai era tinerelul romanțios de altă dată care credea cu o dezarmantă naivitate că iubirile nu pot fi decât veșnice. Plus că situația lui de acum... Nu trebuia să se înflăcăreze prea tare. Se impunea să fie cât de cât lucid, cu picioarele pe pământ. Avea patruzeci și cinci de ani trecuți... Desigur că n-ar fi fost rău să se mai vadă o dată. Era și păcat să nu se mai întâlnească, pentru că data trecută stătuseră atât de puțin împreună. Apoi erau atât de emoționați, chiar crispați, că nici nu putuseră vorbi ca lumea. Erau copleșiți de amintiri, triști, îngrozitor de abătuți. Poate tocmai de asta dacă ar fi povestit cuiva – unui bărbat mai ales – cum a decurs această întâlnire, acesta ar fi zâmbit condescendent: „Păi cum, domule, la vârsta voastră doar ați stat unul cu capul pe umărul celuilalt și ați vărsat lacrimi amare pe altarul trecutei iubiri din tinerețe? Fugi de aici, că ați fost niște caraghioși!" Sigur, privită din afară revederea lor avea ceva sentimental, ușor desuet. Semăna a iubire castă între doi tineri. Și mă rog, se revoltă el, de ce este caraghios să fii sentimental? De ce oamenii consideră că trebuie să renunțe la sentimente, să fie seci, cinici, pragmatici, să se poată uni cu alții indiferent, rece, distant, ba chiar cu o oarecare duritate. Că doar tipul dur are trecere în închisoarea în care trăim, este la modă și în filme. Întotdeauna a crezut că oamenii s-ar înțelege mai bine între ei dacă s-ar iubi mai mult și s-ar comporta mai cald, mai apropiat unii cu alții. Dar în fond ce voia el acum să-și demonstreze? Nu cumva încerca să se convingă pe sine că nu e nimic rău în faptul că o iubește pe Ada, adică dacă ar iubi-o pe Anda, sau, mai exact spus, s-ar putea la un moment dat s-o iubească?

De ce are nevoie de atâtea explicații și justificări? Este la urma urmei un om matur. Va trebui să fie stăpân pe sine, să nu se piardă în tot felul de vise naive. A, dacă se va întâmpla să... mă rog, să simtă ceva pentru Anda, va vedea el ce va face și ce hotărâri va lua. că doar nu e nici o nenorocire dacă un bărbat se îndrăgostește și el o dată, ba chiar și la patruzeci și cinci de ani și ceva...Și dacă se va îndrăgosti... el este un om tare, stăpân pe sine. Nu se va lăsa dus la vale de o pasiune, fie ea chiar foarte

puternică. Dar dacă iubirea lor va ajunge prea departe? Atunci... atunci va vedea el ce va face. Oricând se poate lua o hotărâre. Chiar orice fel de hotărâre. Dacă va vedea că se complică prea mult lucrurile, se va opri la timp. La care timp? se întrebă el dezorientat. Ce, parcă poți ști că nu ai întârziat să iei hotărârea și deja nu se mai poate face nimic. Cum să nu se poată? Oricând se poate. Desigur trebuie să ai puterea de a o face și el o va avea. Doar se știe... cum se știe? Nu cumva se amăgește că e mai tare, stăpân pe sine și când colo este de fapt un... un ce? Uneori are o părere prea bună despre sine. Dar numai uneori, pentru că de obicei se îndoiește foarte mult că ar fi ceva de capul său. Simți că începe să-l doară capul. Dacă mai continuă așa, nu va ajunge nicăieri. Gata. Prea multe presupuneri și ipoteze. N-are nici un rost să se frământe atâta. Va vedea el la o adică ce va face.

Zilele la spital treceau monoton, plictisitor. Se simțea bine, chiar foarte bine, dar medicii îi refuzau externarea, motivând că mai au de făcut investigații pentru a se lămuri care a fost cauza puseului de tensiune. Cum însă nu găsise nici una, o mai căutau. Octavian avea să afle mai târziu și aici era mâna doctorului Glăvănescu. El vorbise cu medicii din spital să-l mai țină, deoarece Octavian avea nevoie de fapt de odihnă pentru a se reface pe deplin. Dacă îl lăsau acasă, opina el, va intra iar în vârtejul vieții obișnuite și s-ar putea, fiind insuficient refăcut, să se mai repete puseul de tensiune.

Lucia îl vizita cu regularitate, aducându-i tot felul de bunătăți. Era mai tandră și mai grijulie decât o văzuse el vreodată. Comportarea ei îl uimi pe Octavian care o privea îngrijorat. Oare nu o cunoscuse bine pe Lucia până atunci? Sau aceasta era adevărata Lucia? – se întrebă el. I se părea însă că Lucia face eforturi ca să fie așa, că se controlează mereu și că de fapt cealaltă Lucia stă mereu de veghe, la pândă, severă și autoritară, abia așteptând să-și reia prerogativele din totdeauna. Oare nu cumva era totuși nedrept cu ea? Gândul acesta începuse să-l preocupe intens. În fond ce putea să-i reproșeze? Era și fusese tot timpul o soție atentă, grijulie, gata să vină în întâmpinarea oricărei dorințe a lui. De copii se ocupase mereu fiind o mamă severă, e adevărat, dar bună și înțelegătoare. În casă se simțea

peste tot mâna ei. Și atunci? Se frământă înciudat. Ceva îi lipsește totuși Luciei, acel ceva misterios, nenumit care face dintr-un om apreciat unul foarte apropiat, afectuos și tandru. Ei, asta-i! Acum ce voia, ca după douăzeci de ani să fie ca pe vremea când se plimbau îndrăgostiți, mergând de mână prin parcurile bucureștene? Era ridicol să-i ceară acum același comportament ca în tinerețe. La urma urmei Lucia se comporta absolut normal, ca orice femeie după mulți ani de căsnicie, cu doi copii mari, cu grijile și necazurile ei de fiecare zi.

*

Într-o zi se pomeni în salon cu poetul Dumitru Prodea. Intră vesel, cu un aer triumfător. Avea un pachețel în mână.

– Cum ai reușit să intri, că azi nu e zi de vizită?

– Să trăiți, boierule, mult și cu folos. La întrebarea asta răspund mai târziu. Întâi trebuie să aflu care este starea sănătății domniei voastre.

– Bună, chiar foarte bună, aș zice.

– Ne-ați îngrijorat tare. Se poate, boierule, să ne amărâți așa pe noi cei care vă iubim?

– Ei, lasă, că nu te-ai prăpădit tu din asta.

– Nu luați în derâdere sentimentele celor cărora le sunteți drag. Pe bune, ne-ați speriat, schimbă ei deodată tonul, devenind serios. Ce s-a întâmplat?

– Un puseu de tensiune.

– Din ce cauză?

– Probabil oboseala, necazurile.

– Ar trebui să vă îngrijiți mai mult. Să vă menajați. Apoi dumneavoastră le și puneți pe toate la inimă. Dă-le dracului pe toate! Întâi sănătatea.

– Ușor de spus. Și eu dau altora sfaturi.

– Orișicât... Aoleu, ne luarăm cu vorba și uitai de ăsta.

„Ăsta" era pachețelul pe care poetul îl desfăcu cu grijă. Înăuntru se găseau doi cremvurști calzi, aburind încă, trei felii de pâine și, într-un colț... puțin mușchi. Octavian rămase uluit. După ce-și reveni, exclamă râzând:

– Ce-ți veni, poete? Dacă te prinde cineva cu mâncarea asta de regim... ai încurcat-o. Mai ales mușțarul.

– Lasă, boierule, că știu eu ce știu. Astă-toamnă, pare-mi-se, am mâncat împreună la o cârciumioară exact bunătățile de față: cremvurști cu muștar. E drept că luasem înainte și cevașilea tare, iar pe masă ne așteptau dolofane niște halbe cu bere proaspătă și rece. Acum, de, pe astea să le uităm, că nu se poate aici. Și, Doamne, cu câtă lăcomie ai mâncat, că mi-ai făcut poftă și mie, eu care nu mă dau în vânt după așa ceva. Hai, repede, că se răcesc. Țin eu de șase să nu vină careva.

Octavian, mai în glumă mai în serios, mâncă cremvurștii, ba chiar cu poftă. După ce termină, se uită la Prodea. Acesta îl urmărise tot timpul atent. Se priviră câteva clipe și izbucniră în același timp într-un hohot de râs zgomotos, ca doi copii care au făcut o șotie de care nu știe nimeni nimic. Vecinul de pat al lui Octavian, care nu-i scăpase o clipă din ochi, îi întrebă mirat:

– De ce râdeți așa, domnilor?

Cei doi tăcură, neștiind ce să-i răspundă. Până la urmă, Pordea grăi un răspuns potrivit sau așa crezu el:

– I-am adus domnului o completare la masa de regim, ceva ușor, dietetic.

Iar izbucniră amândoi în râs. Celălalt îi privi intrigat, mai să-și facă cruce.

– Păi muștarul... e greu la stomac. Condimentele, știți...

Poetul ripostă prompt:

– Lasă, dom'le, că dânsul n-are nimic aici – arătă spre stomac – ci aici, și își duse un deget la frunte.

Octavian se opri din râs și îi spuse lui Prodea:

– Și zi așa, poete, mă făcuși și nebun.

– Stai așa, că nu ne înțelegem. Eu am dus degetul spre frunte, pentru a arăta că domnia voastră este obosită, surmenată, nu că are ceva la cap. Despre capul dumneavoastră am avut și am cea mai bună părere. Altfel nu m-aș fi apropiat de mata, boierule. Că eu nu mă însoțesc decât cu tipi mintoși. Că de proști e plină lumea.

– Mulțumesc, poate, pentru compliment.

– Purul adevăr, boierule.

În salon își făcu apariția o tânără asistentă medicală care, de cum îl văzu pe Dumitru Prodea, îl întrebă sever:

– Ce-i cu dumneavoastră aici?

– Nimic, ce să fie, răspunse nevinovat Prodea. Am venit să-mi văd prietenul.

– Dar azi nu e zi de vizită. Cum ați intrat?

– Pe ușă, frumoasă domnișoară.

– Faceți spirite de glumă.

– Se poate ca o persoană așa de distinsă și de frumoasă să se supere din nimic?

Poetul se apropie de asistentă și-i spuse nu se știe ce și deodată axpresia aspră a chipului ei se topi ca prin farmec, făcând loc unui surâs fermecător. Prodea îi mai șopti ceva și fata plecă ochii, zâmbind în continuare. Lui Octavian i se păru că-l aude pe poet spunând:

– Mâine, când ieși. Te aștept la poarta spitalului.

Lui Octavian nu-i venea să creadă, mai ales că i se păru că fata dăduse din cap afirmativ, înainte de a se retrage.

– Ce i-ai făcut, poete, de ai îmblânzit-o așa de repede?

– Ce să-i fac? Nimic. Încă.

– Și ce i-ai spus?

– Ei, secret profesional.

– Ești formidabil! Știam că ai un mare succes la femei, dar nici chiar așa.

– Să lăsăm. Gata. Mă roiesc, să nu dea vreun doctor peste mine aici. Că ăstuia n-am ce să-i fac, că-i bărbat.

Octavian râse.

– Spune-mi totuși cum ai reușit să intri în spital. Că e o pază aici...

– Simplu: i-am spus cerberului de la poartă, trecând în mare viteză pe lângă el, că sunt vărul ministrului adjunct al sănătății. Până să se dezmeticească omul, eram deja departe, aproape intrasem pe ușa spitalului.

Octavian se amuză.

– Hai să trăiești, boierule. Cât mai stai proptit aici?

– Nu știu încă. Îți mulțumesc pentru cremvrușți. Au fost grozavi.

– Data viitoare îți aduc ceva și mai dietetic. Ouă cu maioneză și niște slănină afumată de pe la dumneavoastră din Ardeal, cu ceapă.

Poetul ieși râzând, făcându-i vesel cu mâna.

Vizita îl înviorase. Ca un medicament administrat la timp. Fu foarte bine dispus toată ziua. A doua zi primi un nou telefon de la Anda care se interesă cum se simte. Aflând că e mai bine, se bucură foarte mult. La sfârșitul convorbirii îi șopti:

– Mi-e foarte dor de tine. Trebuie să ne vedem cât mai curând.

Ea închisese telefonul, el nemaiapucând să-i răspundă. Șoaptele Andei îi strecurară în corp o căldură plăcută. Rămase mult timp nemișcat, temându-se că dacă va schița cel mai mic gest, va dispărea vraja. Vizita de dimineață îl găsi în această stare euforică. Medicul îl privi atent, apoi îi spuse:

– Aveți o mină foarte bună astăzi, mai bună ca niciodată de când ați venit aici. Mă bucur pentru dumneavoastră. Cum toate analizele făcute au ieșit bine, în câteva zile cred că o să vă externăm. Deocamdată stați liniștit și odihniți-vă. Acesta e cel mai bun medicament: odihna și mâncarea bună.

Octavian era fericit. Nu-și dădea seama bine de ce, dar era. Se simțea mai ușor, îi venea să plutească sau chiar credea că plutește. De mult nu avusese o asemenea stare. Nici o grijă sâcâitoare, nici o preocupare presantă, nici un lucru care trebuie făcut urgent. Și pe deasupra... telefonul Andei. Era și sănătos. Ce-și putea dori mai mult? O, știa el ce și-ar dori!

Deocamdată trebuia să mai aibă răbdare. O să se întâmple și ceea ce voia el foarte mult să se întâmple. Va face tot ce va fi omenește cu putință. Trebuia să găsească o posibilitate. Nu se putea să nu fie una. Zâmbi mulțumit. Doamne, ce bine se simțea, ca odată demult, foarte demult, când era așa de tânăr. Hm! Ca să vezi ce poate însemna un telefon, un simplu telefon! Își luă halatul și ieși în curtea spitalului să se plimbe puțin.

Afară e cald și plăcut. Primăvara care întârziase atâta se instaurase în sfârșit în drepturi. Copacii înfloriseră, totul în jur era de un verde crud, proaspăt. Îți venea să alergi pe alei, să te bucuri ca un copil. Mergea aproape dansând. Dacă l-ar fi văzut

cineva, ar fi rămas surprins să vadă un om în toată firea prostindu-se, aproape sărind într-un picior, fredonând o melodie. Octavian se opri la un moment dat. Poate mă vede cineva și mă crede nebun de-a binelea. Se așeză pe o bancă și-și aprinse o țigară. Trebuia să fie atent să nu-l ia apa. Nu era bine să se bucure prea tare. Observase că de fiecare dată când se bucura prea mult de ceva sau era prea sigur pe sine i se întâmpla un lucru neplăcut. Trebuia să-și păstreze cumpătul. Deocamdată nu se întâmplase nimic deosebit. De acum încolo poate... va fi ceva.

CAPITOLUL XII

După ce ieși din spital, Octavian rămase acasă în concediu medical încă o săptămână. Timp pe care și l-a petrecut odihnindu-se, citind sau plimbându-se prin parcul Herăstrău. Își propusese să nu se gândească la nimic, nici măcar la lucrurile care îl preocupau totuși foarte mult. Dar nu fu cu putință așa ceva. Orice ar fi făcut, orice metodă subtilă folosea pentru a se distrage de la... ultimul telefon al Andei, până la urmă tot la ea ajungea. Funcționa în el un mecanism obscur despre a cărui existență nu știuse până atunci. Acest mecanism îi dicta tot ce trebuia să gândească. Era greu de crezut că un om echilibrat ca el putea fi deturnat de la modul său firesc de a privi tot ce era în jurul său. Pentru a se elibera de această tiranie necunoscută până atunci, își propuse un program în fiecare zi pentru a-și ocupa orice clipă. Spera că, nefiind liber, va putea să uite sau măcar să se distragă pentru puțin timp de la ceea ce îl preocupa acum. Doar că totul era în zadar.

Acasă lucrurile decurgeau în modul cel mai normal cu putință. Lucia se purta cu el așa cum trebuie s-o faci cu un convalescent. Îi oferea tot ce avea nevoie și în primul rând liniște. Evita cu grijă orice discuție în contradictoriu. Acele vechi și interminabile discuții care îl oboseau îngrozitor. Făcea chiar eforturi să se modeleze – imposibil de crezut! – după dispozițiile lui Octavian care, în treacăt fie zis, nu era un om lesne de suportat când era bolnav. Deși acum nu mai era, rămăsese cu ticurile lui obositoare pe care Lucia, altădată desigur, le trata ori cu indiferență ori, și mai rău, cu replici acide care aveau darul să-l irite și mai tare. Acum însă se abținea eroic – i se părea lui

– și nu făcea nimic din ceea ce în mod curent ar fi făcut altă dată. Octavian se mira și nu înțelegea nimic. Până la urmă luă lucrurile așa cum erau. După părerea lui a căuta explicații însemna a complica inutil lucrurile și cine știe ce mai ieșea din asta. Era oricum de preferat o pace familială unei stări de tensiune care putea duce la scene dezagreabile.

*

Abia aștepta să ajungă la serviciu. Nici el nu știa de ce. Desigur ar fi fost mai avantajos pentru el să stea cât mai mult cu putință acasă, să se odihnească, să facă numai ceea ce voia el. Și este fantastic de bine când poți face numai ceea ce-ți convine!

Totuși dorea să se întoarcă la institut. Când doctorul îi oferi o prelungire de concediu medical, o refuză, spre surprinderea acestuia. Doctorul rar văzuse așa ceva, ca un om care avea în mod normal dreptul de a mai lua un concediu medical, să-l refuze. Deci, Octavian reapăru la institut unde fu primit cu bucurie sinceră de unii, cu ipocrită bucurie de alții, dar sinceritatea colegilor săi îl preocupa extrem de puțin, poate chiar de loc în clipa aceea. Altădată ar fi fost atent la manifestările fiecăruia în parte. Acum totul îi era indiferent. Altceva îl interesa. Cu totul altceva. Se comportă amabil, politicos, dar rezervat, chiar rece și distant cu unii dintre cei cu care de obicei era în relații strict profesionale, ceea ce-i derută pe mulți.

Își reluă treburile obișnuite, indiferent la ceea ce ar fi trebuit să-l preocupe de fapt atunci în cel mai înalt grad: că problema centralei nu fusese rezolvată, că acea comisie numită încă nu-și comunicase concluziile și că, de fapt, era oricând posibil să fie iar tras la răspundere. Îi era indiferent totul. Își vedea de treabă, deși îi ajunseseră la urechi niște vorbe care în mod normal – având în vedere orgoliul său – ar fi trebuit cel puțin să-l atingă, dacă nu să-l înfurie îngrozitor. Contrar supozițiilor celor care îl cunoșteau destul de bine, nu reacționă deloc. Dimpotrivă, făcu în public un comentariu care fu la rândul său comentat de toată lumea:

– Treaba lor! Puțin îmi pasă. Ce-o să-mi facă? Dă-i naibii!

Eu n-am greșit la proiectare.

Bineînțeles, persoane binevoitoare au adus la cunoștința conducerii vorbele rostite de Octavian. Pentru că întotdeauna se găsește cineva care să fie „curea de transmisie" către conducere, chiar pentru cele mai neînsemnate vorbe spuse într-un moment de necaz. Chiar fu chemat și întrebat dacă e adevărat ce se auzise că a spus. Răspunsul său li s-a părut stupefiant celor care-l chemaseră „Da, am spus, și ce-i cu asta? Dacă tot v-ați decis să mă alegeți ca țap ispășitor, n-aveți decât. Dar ar fi bine să examinați mai atent proiectele". Aruncase mănușa conducerii, or, o asemenea sfidare, nu putea fi trecută cu vederea și nici nu putea fi iertată. Fu chemat din nou și repetă cu dezinvoltură exact ceea ce spusese și ultima oară. Bineînțeles, făcu impresie proastă. Norocul lui consta în faptul că acea comisie a ministerului nu se pronunțase încă. Altfel ar fi fost sancționat pe loc. Însă cu antipatii declarate și durabile tot se alesese. Nu-i păsa de nimic. Se hotărî să-și vadă de treabă. Revăzu din nou proiectul și constată încă o dată că nu greșise. Era mulțumit. Nimeni nu avea că să-i facă. (Doar știa cine dăduse aceste „indicații prețioase"). Chiar se liniști ceea ce o surprinse foarte mult pe Lucia care îl știa cam panicard câteodată. Ea îi și spuse de altfel:

– Ce-i cu tine? Ai o siguranță pe care nu ți-o știam. Nu vreau să spun că nu ești un om hotărât în ceea ce faci, dar parcă din când în când te vedeam ezitând. Exact cât trebuie, unui om cu minte. Acum însă mă uluiești prin comportamentul tău, sigur de tine, încrezător în „victoria finală". Eu, în locul tău aș fi mai prudent sau, ca să folosim un alt cuvânt, mai prevăzător. Nu știi ce se poate întâmpla. Fii mai atent, Octavian, niciodată o victorie nu e sigură până nu a fost recunoscută de ceilalți. Să nu uiți niciodată asta.

Octavian o asculta cu gândul aiurea. N-avea ce să se întâmple. Totul i se părea a fi în ordine.

*

Într-o zi ieși de la institut mai târziu. Era obosit. Lucrase mult și i se părea că și cu folos, senzație pe care o avusese mai

rar în ultima vreme. Se hotărî să se plimbe prin parc. Era spre seară și timpul se mai răcorise. O vreme tocmai bună pentru hălăduit prin parcurile din jurul lacului Herăstrău. Rătăci îndelung pe aleile care păreau a nu se mai termina, din care se deschideau mereu alte alei care la rândul lor te purtau mai departe. Nu se gândea la nimic și asta îi făcea foarte bine. Era mai destins ca niciodată, el care de obicei mereu avea câte ceva la care trebuia neapărat să se gândească, iar chiar când nu avea, își inventa singur o „problemă" la care trebuia să mediteze. De data asta însă era calm și liniște în mintea lui ca și cum într-adevăr n-ar fi avut la ce se gândi. Se și miră cum de putea fi așa de desprins de tot ce era în jurul său. Dar n-avea rost să se gândească nici măcar la asta, își zise el. Se așeză pe o bancă, își aprinse o țigară și o fumă tihnit. Era cum nu se poate mai bine. Zâmbi leneș. De mult nu mai cunoscuse o asemenea stare. Ce ar mai trebui în plus ca să fie bine? Nimic! Auzi de undeva, nu foarte de departe, o muzică, parcă era un tango. Pe moment nu realiză de unde venea. Deveni atent. Se uită în jur și își dădu seama că se găsea nu departe de unul din restaurantele aflate chiar pe malul lacului. Se întoarse și văzu la câțiva zeci de metri de locul unde se afla chiar intrarea în local. Atunci își dădu seama că îi era foame. Ce-ar fi să intre și să comande o friptură? Nu mai făcuse de mult așa ceva. Zâmbi. Totuși simțea nevoia să mănânce ceva. Ezită câteva clipe, apoi se ridică decis și se îndreptă spre restaurant. Era un local curat, elegant, iar grădina care dădea chiar spre lac îi plăcu foarte mult. Privi în jur. Văzu o masă lungă cu mulți invitați chiar lângă el. Probabil se sărbătorea ceva, o nuntă, un botez sau vreo zi de naștere. Dar erau și mese izolate, unele chiar neocupate. Ochi una mai retrasă și se îndreptă spre ea. Se așeză în așa fel încât să poată vedea petrecerea care era tocmai în toi. Nu, nu era nuntă. Probabil o aniversare. Invitații erau tineri, chiar foarte tineri. Când veni ospătarul, comandă o friptură la grătar. Fu întrebat dacă vrea ceva înainte, ca aperitiv. Fu de acord. I se aduse un coniac. Îl bău surprinzător de repede, el care nu prea bea coniac. Când fu servit cu friptura, i se oferi un vin și nu-l refuză. Ceru doar să fie sec. Era excelentă friptura. Bău vreo două pahare de vin și începu să

privească lumea din jur. Cei de la masa lungă dansau pe micul ring rotund de lângă orchestră. Era un tango liniștit, cum nu se prea cânta și dansa de obicei. O pereche îi atrase atenția. El era un tânăr de vreo douăzeci de ani, nu prea înalt, șaten, cu o figură de copil timid, neieșit încă în lume, îmbrăcat destul de sărăcăcios față de cei din jur care erau toți eleganți ca pentru o masă importantă. Părea cam stângaci în mișcări, deși se vedea că știe să danseze destul de bine. Era ceva în comportamentul lui care îi spunea că nu e obișnuit cu asemenea petreceri de lume bună, că face eforturi vizibile să se comporte onorabil. E drept că avea și o scuză: era foarte tânăr față de toți ceilalți bărbați invitați la această petrecere. Privirea însă îl trăda cel mai mult: părea când speriat de societatea aleasă în mijlocul căreia se afla, când ușor dezinvolt, căutând să pară așa ca să nu se observe că este de fapt un intrus. Octavian îl urmări cu atenție și simpatie. Îi plăcea îndeosebi la acel tânăr curajul pe care și-l făcea singur, mai ales că fata care dansa cu el era – probabil și el realiza asta – cea mai frumoasă din toate câte erau la acea petrecere. Și nu numai atât. Dar ea îl domina prin ceva. Nu numai prin atitudinea degajată care contrasta vădit cu stângăcia lui, ci și prin frumusețea ei triumfătoare, purtată cu siguranță. Da, există o certitudine a propriei frumuseți, își zise Octavian privind-o. Și ea o avea. Altfel nu s-ar fi comportat așa. Însă nu-i stătea rău, pentru că nu răzbătea din comportarea ei nimic dezagreabil. Dimpotrivă, fata avea o siguranță plină de bun simț, neostentativă, o lejeritate în comportament deconcentrată care ar fi putut deruta și pe un om matur, dar mai ales pe tânărul ei partener stângaci și parcă neajutorat, probabil și complexat de eleganța ei, el fiind cam modest îmbrăcat. Octavian fu surprins și de siguranța cu care dansa fata. Atingea pământul doar din când în când, parcă starea ei normală ar fi fost plutirea, ceea ce scotea în evidență contrastul: tânărul dansa destul de bine, numai că prea crispat, prea rigid, supus unui autocontrol permanent care-l făcea să pară dacă nu neîndemânatec, atunci cel mult un dansator corect, însă începător. Desigur se străduia să facă față situației. Și o făcea onorabil chiar dacă cu eforturi vizibile. Se vedea că e conștient de asta, mai ales că cei din jur, în special bărbații, îi urmăreau cum

dansează. De fapt pe ea o urmărea. Părul ei blond fluturând în briza care venea de pe lac, silueta subțire unduindu-se admirabil după ritmul muzicii, aerul ei ușor jucăuș se pare că fascinau și pe ceilalți dansatori.

Octavian căută să-și dea seama dacă cei doi realizează că sunt în centrul atenției. Fata în mod sigur, pentru că era evident că se alintă puțin. Probabil și el, însă înțelegea că n-are personal nici un merit că lumea îi urmărea cu atenție, că cei din jur nu la ei se uitau, sau mai exact nu la el, ci la ea. Octavian presupuse că asta îl făcea să sufere. Și că în acel moment nu era un om fericit. Se ridică de pe scaun și se apropie de ringul de dans. Abia atunci realiză un lucru nemaipomenit: tânărul acela sărăcăcios îmbrăcat în comparație cu partenera sa avea ochii aprinși, de jăratec, parcă ar fi avut o febră bolnăvicioasă. Pe moment nu înțelese. Apoi deodată i se făcu lumină în creier: el o iubea și încă nu oricum, o iubea cu ardoarea și nevinovăția unui băiat cuminte care probabil nu iubise niciodată până atunci decât eventual o colegă de bancă din liceu. Octavian ar fi vrut să se apropie mai mult, dar nu îndrăzni. Deodată îl străfulgeră o idee. Ce-ar fi să urmărească și chipul fetei? Voia să vadă dacă și fata îl iubea. Neapărat trebuia să afle asta. Ar fi fost păcat ca ea să nu-l iubească din moment ce el era atât de îndrăgostit de ea. Începu s-o examineze cu mare atenție. Primul lucru care îl șocă fu privirea ei ușor jucăușă, șăgalnică, parcă s-ar fi amuzat mereu de ceva despre care cei din jur nu aflaseră nimic. Apoi ochii: avea în ei o lumină ispititoare care te putea face să îndrăznești, dar în același timp te opreau. Te îmbiau pentru ca apoi să retragă tot ce au promis, parcă și-ar fi cerut discret iertare că au mers prea departe. O lumină de dimineață i se aprindea în ochi, pentru ca după câteva clipe abia dacă se mai vedea o rază de amurg. Totul la această fată era îndemn și chemare urmate de o calmă și parcă glumeață astâmpărare a oricărei încercări de apropiere. Un joc de iubire și refuz, de ademeniri și respingeri care te lasă undeva la jumătatea drumului. Ai fi vrut să te apropii și când abia ai fi pornit, ți-ai fi dat seama că trebuie să te oprești. Octavian era fascinat, poate la fel ca tânărul cu care dansa fata.

Se întoarse la masa lui și se așeză pe scaun privind în con-

tinuare perechea care dansa. Din păcate, melodia se termină și toți se retraseră spre locurile lor. O urmări pe fata blondă și înaltă. Lăsa impresia că nu călca. Avea ceva plutitor în mersul ei. Parcă ar fi dansat în continuare, firesc, fără efort, ca și cum toată viața ei ar fi fost un vals ușor, imponderabil.

Mai bău un pahar de vin. Își aprinse o țigară și rămase pe gânduri. Treptat, fără să-și dea seama, îl cuprinse o senzație ciudată de neliniște. Deodată își dădu seama că el mai văzuse o dată dansul acesta și chiar întreaga scenă pe care o urmărise. Nu se poate! O văzuse, desigur! Cândva demult. Băiatul sărăcăcios și fata frumoasă, elegantă, dansând împreună! Dar știa, cunoștea secvența asta foarte bine! O trăise chiar el altă dată. Tocmai de aceea îi urmărise atât de atent pe cei doi tineri dansând. Doamne, câtă asemănare! Ce glumă urâșă i se oferise și el nu înțelesese la început despre ce este vorba. Se întoarse din nou spre cei doi tineri. Erau la masă și vorbeau. Închise ochii.

El cu Anda la balul acela de la „Pavilion" acum douăzeci de ani și mai bine. Privirea celor din jur. Cu simpatie la început. Cel puțin unii. Se simțea bine la un moment dat. Ea dansa minunat, plutind puțin deasupra pământului parcă ar fi fost prea ușoară pentru a rămâne lipsită de podeaua aceea de scânduri vechi. El, stângaci, necrezând încă minunea că fata aceea blondă cu ochi de lumină este în brațele lui. Ea privindu-l răzând din priviri, parcă puțin mai sus – era înaltă! – și îndemnându-l din ochi să aibă mai mult curaj. El, neîndemânatec, speriat de fericirea pe care o dorea, dar n-o spera după ce de atâta vreme o urmărise de departe, ca pe ceva de neatins. Ea, ușoară, dezinvoltă, mereu bine dispusă, cu replică prea spontană ca el să-i poată răspunde pe loc. El, retras în sine, neștiind dacă poate îndrăzni mai mult decât un dans. Ea, chemându-l din priviri și parcă amânându-l în același timp. Totul în jur se învârtește. E ireal. Doar e un vals, nu? Și trebuie să te rotești mereu, mereu până nu știi unde te afli și-ți poți imagina măcar o clipă că ești centru lumii, pentru că totul în jur se învârtește în jurul tău, al vostru, unica pereche a lumii. Dar vai, orchestra se oprește. Lumea revine treptat la locul ei, așa cum a fost, este și va fi întotdeauna. Acum nu mai ești centru ei, ci doar centrul unor priviri nedumerite, intrigate,

chiar indignate. Cum adică? Băiatul ăsta fără nici un rost în viață – nici măcar arătos – s-a „legat" de fata asta frumoasă, de viitor? Cum e posibil? Lucrurile se cer puse la punct. Cineva trebuie să ia atitudine. Este inadmisibil! Se va găsi un om de opinie care să-i spună de la obraz că fata nu-i de nasul lui. Și s-a găsit. Probabil un pretendent la mâna ei, își zisese el, când fu apostrofat violent. Nu i-a răspuns nimic. Ce putea să-i răspundă? Cine era el, un nimeni, abia întors de la armată și pe deasupra și cu un dosar foarte pătat, care nu avea nici măcar o meserie, una, oarecare. Și asta a fost tot. Balul s-a „stricat" pentru el. Se simțea umilit. Dar parcă asta interesa pe cineva! Ea însă a venit la el, simțind că s-a întâmplat ceva și i-a propus să danseze. Au dansat sub privirile ostile ale celorlalți. I-a plăcut curajul ei, sfidarea, își spusese el, închipuindu-și că ea înțelesese ce se întâmplase cu puțin timp înainte.

Și dansau în continuare fără temeri, precum tinerii pe care-i vedea acum reluându-și dansul. El, stângaci, neîndemânatec, ea ușoară, unduitoare, plutind. Lumea îi privea cu același interes, nu știa cine cu simpatie, cine nu. Ei își vedeau liniștiți de rotirea lor. Deja se rupseseră de tot ce era în jur. Intraseră în basmul lor.

Octavian își duse mâna la frunte. Ce se întâmpla cu el? Unde îi plecase mintea? Unde se afla el acum? Nu cumva în urmă cu douăzeci de ani? Se scuturâ ca pentru a scăpa de o vrajă. Vru să bea un pahar de vin, dar sticla era goală. Mai comandă una și după ce ospătarul i-o deschise și-i turnă în pahar, îl bău până la fund. Nu e în regulă ce se întâmplă cu mine, își zise el. Încep să văd ce nu mai este, ce a fost undeva, cu mult în urmă. Ar trebui să mă controlez. Sunt un om rațional și stăpân pe mine însumi. Mai bău un pahar, apoi încă unul și iar i se păru în sfârșit că este stăpân pe el însuși. Căută cu privirea perechea de tineri pe care o urmărise atâta vreme. Nu mai erau. Probabil plecaseră. Hm! Dădu din cap înțelept: uite, au dispărut așa cum a dispărut și perechea de altădată, iar pe cei doi tineri n-o să-i mai vadă niciodată, tot așa nici pe el n-o să se mai revadă cândva tânăr alături de ea, cea de atunci. Ca să vezi cum dispar toate perechile fericite din tinerețe! Se duc și nu le mai vede vreodată

nimeni fericite la maturitate. Ce glumă proastă! Unde s-a mai văzut pereche fericită de la tinerețe pân-la bătrânețe!... vorba urării aceleia de la nunți. Începu să râdă de unul singur. Ce ironie! Și când e frumos există ceva ridicol. Și tânărul acela avea ceva ridicol dansând cu frumoasa fată blondă. Așa ca și el altădată. Îi veni să strige: „Dar e nedrept să fii caraghios când iubești!" Nu strigă, ci doar mai bău un pahar de vin. Își aprinse o nouă țigară. Fumase cam mult astăzi. Și doar doctorul îi recomandase la extemare s-o mai rărească. Ei, și ce dacă a zis doctorul? Acesta nu trăiește ceea ce trăiește el, Octavian. Care el? Dar parcă mai are importanță cine... care... Tot caraghioși și neîmpliniți rămânem chiar când ni se pare că suntem sublimi. Hai să fim serioși. Totul e... nu e... decât o amăgire că vom putea să facem să dureze o fericire de o clipă. Amin și aleluia...Toate se duc...

Plăti și nici nu-și dădu seama cum și când ajunsese acasă. Prietenul său Ștefan ar fi spus că i s-a „rupt filmul" și că a mers pe „pilot automat". Destul că ajunsese teafăr. Era un fel de a spune.

Când intră în casă, Lucia, după o scurtă privire, înțelese că a băut.

– Cu cine ai fost?
– Cu mine!
– Nu înțeleg.
– Simplu. Am fost singur.
– Unde?
– La o petrecere la pavilion.
– Care pavilion?
– Ei, nu știi tu... A fost cu dans.
– Și cu cine ai dansat?
– Cu mine însumi.
– Octavian! Eu cred că ai băut.
– Eu sunt chiar sigur de asta.
– Bine că nu ți-ai pierdut încă umorul, că despre celelalte...
– Care?
– Mă irită starea în care te afli.
– Și pe mine.

– Văd că ești în continuare glumeț.

– Chiar se pune problema să fiu angajat la teatrul „Tănase". Am o ofertă foarte serioasă.

– Gluma asta n-a mai fost reușită.

– Dar ce, parcă la ei toate sunt reușite?

Lucia îl privi înciudată.

– Ce-i cu tine? Nu ești atât de beat pe cât vrei să pari.

– Îmi pare rău. Am depus toate eforturile în acest sens, dar se pare că n-am reușit. Așa cum nu-mi reușește mie nimic niciodată.

– Intrăm în pase meditative și pesimiste, care va să zică. Îmi placi.

– Mie nu, chiar deloc.

– Cum, nu-ți placi tu ție însuți? Hai că nu cred. Tu, marele Octavian Herța! Orgoliosul Herța să nu-și placă lui însuși. Ei, chiar că asta-i culmea culmilor. De necrezut!

– Așa e!

– Tu care te consideri...

– Cum mă consider? Un... ăla fără... Dar hai să trecem la tonul nostru comun. Ia trage-mi tu o morală ca lumea, în stilul tău profesional. Ai o ocazie rară, dacă nu cumva unică: am venit și eu o dată beat acasă. Prelucrează-mă ca la catedră. Hai, ești invitata mea.Te ascult, doamna profesoară!

Lucia îl privi din nou intrigată. Stătu câteva clipe în expectativă. Se vedea că nu știe cum să-l ia. În limbajul ei s-ar traduce corect să-l „abordeze". Până la urmă se decide. Se apropie de el și, luându-l de mână, îi spuse cu o voce cât mai calmă cu putință:

– Hai, Octavian! Am înțeles că ai băut ceva mai mult. Cred că ar fi cazul să te culci. E lucrul cel mai sănătos pe care îl poți face în clipa asta.

Abia asta îl scoase din sărite.

– Și acum vrei să-mi comanzi. Mă îmbăt și eu o dată și nici atunci nu poți renunța la tonul ăsta de dăscăleală nesuferită. Credeam că într-o asemenea situație să fii și tu mai... mai... arătăgoasă, să renunți la pedagogia ta elegantă.

Lucia nu putea suporta mai mult decât atât. Aici era limita, dacă nu cumva fusese trecută. Îl privi scurt, fix, apoi pe neașteptate

tate îi întoarse spatele și plecă în dormitor.

Octavian rămase pe loc nehotărât dacă s-o urmeze sau nu. Orgoliul său mai încercă să răbufnească obosit, încă o dată:

– Și ce dacă... Și ce dacă... Tot tu vrei să fii... Dar eu... eu ce sunt? Ce, eu nu am voie să scap caii câteodată? Știu, expresia e vulgară, birjărească, urechile tale distinse de profesoară emerită n-o suportă. Dar m-am săturat de atâta șaif burghez, cum ar spune un prieten de al meu, poet. Gata, să fim noi înșine cu tot ce ne apasă și ne urmărește în gând... Și tu nu știi câte mă urmăresc pe mine în minte, ziua și noaptea... Câte întrebări îmi pun și nu le pot găsi un răspuns. Dar ce vorbesc eu cu tine de astea, că tu tot nu le poți înțelege. Tu ești ca o riglă de calcul... ai totul stabilit dinainte, până și erorile. Ești ca un cronometru... și, în sfârșit, nu mai știu cum ești, că nici eu nu mai știu cum sunt... M-am săturat de toate și în deosebi de mine însumi...

Tăcu istovit. Vorbise de unul singur. Lucia plecase demult în dormitor. I se făcu teamă că l-au auzit copiii. Deodată se trezi ca „din pumn", cum zic boxerii. Deveni pe neașteptate lucid, înspăimântat de lucid. Ce se întâmpla cu el? Se așeză pe un scaun și rămase nemișcat cu capul sprijinit în palme.

CAPITOLUL XIII

Zilele care au urmat au fost destul de dificile pentru Octavian. Pe de o parte la institut trebuia să încerce să găsească o soluție în legătură cu centrala care în continuare nu mergea cum ar fi trebuit, iar pe de altă parte, acasă trebuia să facă în așa fel încât să se șteargă impresia după acea seară nefericită când venise amețit. Se simțea foarte vinovat și nu știa cum să repare toată prostia pe care o făcuse. Era atent cu Lucia, afectuos, chiar ridicol câteodată, însă cu cât el se comporta mai politicos și amabil, cu atât Lucia rămânea mai rigidă și inflexibilă. Mai mult decât atât, ea se decise să nu mai vorbească cu el decât strictul necesar, adică replicile utilitare, domestice și nimic mai mult. Bineînțeles, răceala ei îl făcea să se simtă și mai vinovat. Asta la început, pentru că după câteva zile, timp în care Lucia s-a păstrat în aceeași rezervă, atitudinea ei ajunsese să-l scoată din sărite. Se abținea eroic pentru a nu observa nimic copiii. Apoi nici nu dorea un scandal în casă.

În acest context, când fu anunțat că trebuia să plece din nou la centrala cu bucluc pentru a încerca să rezolve într-un fel lucrurile, se bucură că scapă măcar pentru câteva zile de tensiunea ce se instaurase în casă. Își închipuia că lipsind un timp, Lucia se va mai domoli, renunțând la atitudinea ei intransigentă. Deci deplasarea pica cum nu se poate mai bine. Doar Andreea nu se arăta deloc entuziasmată că tatăl ei trebuia să lipsească de acasă:

– Tata, iar pleci? Mie nu-mi place când nu ești acasă. Trebuie neapărat să te duci tu? Nu poate merge altcineva în locul tău?

Octavian avu un moment de emoție, apoi cu o voce domoală îi răspunse:

– Draga mea, n-am ce face. Eu trebuie să plec, pentru că eu răspund de toată povestea asta încurcată.

– Dar n-ai să stai mult, nu-i așa?

– Nu, am să vin cât mai repede cu putință.

– Bine. Te aștept.

Andreea îl sărută pe obraz și, după obiceiul ei, îi făcu cu ochiul strengărește. Se spune că nu e bine să ai copilul preferat sau, dacă totuși îl ai, să faci în așa fel ca să nu se observe care e acesta. Octavian trebuia să recunoască: fără nici o îndoială o prefera pe Andreea. Nu că nu l-ar fi iubit și pe Sorin, dar ea era mai caldă, mai tandră cu el. O simțea și mai sensibilă. Oftă și o mângâie pe creștet. După ce Andreea plecă, rămase pe gânduri. Era singur în casă. Umblă fără rost din cameră în cameră. Nu-și găsea locul. A doua zi trebuia să plece și parcă n-ar mai fi vrut să se ducă. Desigur trebuia să efectueze deplasarea la centrală. Asta nici nu intra în discuție. Era o obligație de serviciu. Numai că se gândea la celălalt drum care urma după aceea. Fu surprins și el de ce-i trecu prin minte. Cum adică să nu se ducă acolo s-o vadă? Erau numai două ore cu trenul! Doar voia foarte mult s-o reîntâlnească. Îi era dor de ea. Și atunci? – se mira el nedumerit. Deodată realiză ceea ce se întâmpla cu el: i se făcuse frică! Frică de ce? – se întrebă. Nu putea să și-o explice încă. Rămase pe gânduri. Nu cumva teama de a călca un anume prag peste care nu trecuse niciodată cu totul? Da, probabil asta era. În subconștientul său își dădea seama că există praguri care, odată călcate, nu mai poți să revii niciodată, să le treci în sens invers. Iar după aceea poți să regreți amarnic pasul făcut, când vei constata că nu există cale de întoarcere. Trase adânc aer în piept, apoi respiră cu efort, parcă ar fi simțit o povară grea. Fusese mai mult un oftat.

Nu cumva era vorba și de cealaltă frică, se pomeni el gândind. Frica de ce i s-ar putea întâmpla dacă s-ar afla de relația lui „extraconjugală", de infidelitatea sa și de „măsurile" ce s-ar putea lua împotriva lui. Dacă se află la serviciu, mai ales la serviciul de cadre, va fi anunțată și conducerea institutului și

apoi, desigur, și organizația de partid. Avea și așa destule „bube" la dosar. Ei, să te ții atunci! Ședințe, prelucrări, înfierări, măsuri drastice și tot tantamul care se face în asemenea împrejurări. Cine știe ce i s-ar putea întâmpla. Bineînțeles, ar afla și Lucia. Atâta îi mai trebuia! Practic i s-ar distruge întreaga carieră, chiar viața. Rămase pe gânduri. Era înspăimântat. Doamne, ce era de făcut? Se frământă vreme îndelungată. Încearcă să se liniștească. Nu prea reuși. Se plimbă nervos prin încăpere. Până la urmă își zise că dacă va fi prudent, nu se va afla nimic. Dar frica stăruia. Oricum se va duce, orice s-ar întâmpla. Numai că toată bucuria revederii cu Anda se topise, lăsând loc îngrijorării, chiar fricii. Dacă totuși... Alungă gândurile negre care îl copleșiseră, mai bine zis încercă s-o facă.

Fără nici un chef își făcu bagajele pentru a doua zi dimineața. Nu-i da inima ghes deloc să meargă în deplasarea asta. Se înfurie că nu găsea o anume cămașă pe care o lua de obicei la drum. Parcă se ascunsese. Trase o înjurătură. Degeaba, cămașa nu era de găsit. Se auzi ușa de la intrare. Era Lucia. Se salutară scurt, rece. Ea nu-i aruncă nici măcar o privire. El totuși îndrăzni:

– Nu știi unde mi-e cămașa aia bleu cu dungi subțiri pe care o port vara?

Fără să întoarcă măcar capul spre el, Lucia se îndreptă spre șifonier, deschise ușa și i-o arătă tăcută, apoi plecă în bucătărie.

Cămașa era chiar în fața ochilor lui, atârnată pe umeraș. Cum dracu' de n-o văzuse? – se miră el. Dădu din cap înciudat. Ca să nu mai dea ochii cu Lucia, se dezbrăcă și se bagă în pat. Când veni și ea în dormitor, se prefăcu că doarme. Nu voia să aibă acum o discuție cu ea. Îi era teamă că nu va reuși să-și păstreze calmul și se vor certa. Era mai bine așa. Deși ar fi vrut totuși să schimbe cu ea măcar câteva vorbe înainte de plecare. Renunță. Își dădu seama că nu știe ce să-i spună. Se putea ca orice replică a lui s-o supere. Îi păru cumplit de rău că nu e în stare să-i spună câteva vorbe.

A doua zi dimineață se sculă greu și fu cât pe-aci să scape trenul. Plecă val-vârtej, fără să mănânce ceva. Se urcă în vagon și-și ocupă locul. Era posac și indispus. Călătorul din fața sa

încercă să-l provoace la o discuție, dar văzându-l că era morocănos și necomunicativ, renunță. Timpul trecea greu, obositor de greu. Își privi de câteva ori ceasul. Parcă stătuse, așa de încet se mișcau acele. Acum îi păru rău că preferase trenul de zi. Trebuia să fi plecat aseară cu vagonul de dormit. Apoi tot el își spuse iritat: în starea în care se afla, tot n-ar fi dormit și ar fi ajuns dimineața la capătul drumului zdrobit de oboseală unde îl aștepta o zi grea de muncă. Poate tot mai bine era așa. Ieși pe culoar și-și aprinse o țigară. Când veni conductorul, îl întrebă dacă s-a deschis restaurantul pentru micul dejun. Omul îi răspunse plictisit. Mai avea de așteptat aproape o oră. Măcar acolo în restaurant își mai găsea o ocupație, așa, ca să treacă timpul. De fapt i se făcuse într-adevăr foame. Își aminti că nici acasă nu mâncase. Deci de ieri de la prânz nu pusese nimic în gură. Avea o stare de leșin și-l durea și stomacul pe deasupra, pentru că fumase pe nemâncate țigară după țigară. În sfârșit, auzi că s-a deschis vagonul restaurant. Se duse și comandă o omletă. Deși simțea că îi este foame, nu mâncă cu prea multă poftă. Ceru o sticlă de apă minerală pe care o bău pe nerăsuflate. Cum nu era voie să fumeze, plăti și reveni la vagonul său. Rămase pe culoar și-și aprinse o țigară. Simți cum urcă în el o nemulțumire surdă, fără motiv parcă. Nimic nu-i mai plăcea, nici deplasarea asta, nici trenul, nici ziua aceea însoriță de sfârșit de mai. O indispoziție generală se instalase în el și nu-și dădea seama de ce. Privi cât privi pe geam și se plictisi. Parcă îl dureau și picioarele. Avea impresia că are o stare febrilă. Dar de unde febră, că nu era răcit. Își pipăi fruntea și gâtul. Nimic. Aveau o temperatură normală, erau chiar prea reci. Se enervă de-a binelea. Intră în compartiment și pică pe o discuție încinsă despre fotbal. De asta îi ardea lui acum! Pasagerii erau zgomotoși și-și susțineau punctul de vedere cu voce foarte tare. Nu suportă multă vreme și ieși iar pe culoar. Măcar acolo era ceva mai multă liniște. Ziua trecea extrem de greu. I se păru o veșnicie până ajunse la destinație. Se duse direct la hotelul unde mai trăsese. Avea rezervată o cameră. Se spălă și apoi dădu un telefon inginerului șef de la centrală să-l anunțe că a sosit. Acesta îl invită să ia masa acasă la el. Vru să-l refuze, dar își dădu seama

că ar fi fost nepolitícos din partea lui, mai ales că Tomescu, inginerul șef, era un om cumsecade și la locul lui. Ar fi preferat să ia masa singur, însă nu avu ce face. Până la urmă seara fu agreabilă. A fost primit foarte amabil și s-a simțit bine. Parcă îi mai trecuseră gândurile negre. Când se întoarse la hotel, proasta dispoziție îi reveni. Îi treceau prin minte cele mai stranii gânduri de care se mira și el cum de îi putuseră veni. Încercă să adoarmă. Degeaba însă. Până târziu în noapte rămase treaz, prin minte perindându-i-se imagini din viața sa de până atunci. Cel mai mult îl preocupa ce va face de acum înainte. Simțea că se află într-un moment dificil al existenței sale și că era necesar să ia o hotărâre importantă.

A urmat o zi grea, chinuitoare, cu discuții interminabile purtate mai ales în contradictoriu. Toată lumea voia să vorbească, să-și expună pe larg opiniile despre fiecare problemă în parte. Și bineînțeles toți credeau că au dreptate. Unii nu prea o aveau, susținând puncte de vedere eronate și tocmai aceștia erau cei mai neclintiți pe poziții. Chiar și cei care ar fi fost dispuși să accepte unele concesii sau punte de vedere ale altora, din cauza înverșunării celorlalți, sfârșeau prin a reveni la părerea lor inițială. De fapt toți se fereau să spună cine este principalul vinovat. Octavian simțea că înnebunește după atâtea ore de convorbiri sterile. Încercă de câteva ori să aducă discuția pe un făgaș mai practic. Oamenii se lansau în continuare în susținerea unor chestiuni de principiu cu care în fond toată lumea ar fi fost normal să fie de acord. Dar nu era. Se enervă foarte tare și fără voie jigni pe un inginer localnic. Acesta se supără. Ca să-l îmbuneze, Octavian își ceru scuze de față cu toată lumea. Numai că era la capătul puterilor. Știa și el că acea comisie care fusese numită ca să stabilească adevărul și cui anume revenea responsabilitatea faptului că centrala nu funcționa la parametrii prevăzuți încă nu-și făcuse cunoscute opiniile, de parcă membrii comisiei nu știau adevăratul vinovat. Sau, ziceau unii, făcuse un raport care nu se știa unde ajunsese. Or, aici trebuia să se ia măsuri urgente de redresare a situației, nu se putea aștepta la nesfârșit părerea acelei comisii. Octavian propuse ca deocamdată discuțiile să fie oprite și să se reia a doua zi dimineața. Toată lumea fiind

obosită, se acceptă imediat propunerea. Plecară la restaurant aproape toți cei care luaseră parte la ședință. După un pahar atmosfera se mai destinsese și, în timp ce mâncau, discutară liniștiți, calm, de parcă nu tot ei s-ar fi certat întreaga dimineață. Ba chiar glumeau între ei ca niște vechi și buni prieteni. Fără voie, îi trecu prin minte că poate acolo ar fi fost mai ușor de luat o hotărâre.

La ședința de a doua zi Octavian încercă să abordeze altfel lucrurile: nu cumva vinovat este și cărbunele de proastă calitate despre care aflase în plus că uneori vine și umed? Dacă s-ar îmbunătăți combustibilul prin spălare și înnobilare? Atunci s-ar vedea parametrii reali ai centralei. Propunerea lui fu primită la început cu oarecari rezerve, dar la un moment dat părea că va fi totuși acceptată. Discuția se încinse din nou. Părerile erau iarăși împărțite. Unii susțineau că este necesară o adaptare a echipamentelor la calitatea dată a combustibilului. Alții – că totuși problema rămânea deschisă și că nu proiectantul trebuia acuzat de situația ce se crease. Până la urmă se ajunse la concluzia că este necesar să se îmbunătățească combustibilul. O hotărâre definitivă nu se putea totuși lua, mai ales că numeni nu a avut curajul să spună lucrurilor pe nume.

După ce-și terminâ treburile se întoarse la hotel. Acum venise momentul pe care îl tot amâna: trebuia să se decidă. Să o sune sau nu pe Anda? La plecarea din București n-o anunțase că vine acolo. Ce e drept, cu o săptămână înainte îi spusese că ar fi posibil să facă un drum în curând, fără a preciza când. Acum însă nu mai putea amâna. Ori dădea telefon că vine, ori se ducea la agenție să-și ia biletul reținut pentru trenul de noapte spre București. Rămase pe gânduri vreme îndelungată. Nu știa ce să facă. Își recapitulă discuțiile cu ea, întreaga întâlnire pe care o avuseseră, asta așa pentru a câștiga timp. Deodată își aminti de ultimile ei vorbe pe care i le șoptise când îl sunase la spital: „Abia aștept să te văd, Octavian. Mi-e tare dor de tine".

Se ridică în picioare și puse mâna pe telefon. În ochi i se citea mai curând disperare decât hotărâre. Ezită îndelung. Când totuși ridică receptorul mâna îi tremura.

Anda îl aștepta a doua zi dimineața în gară. Se îmbrățișară fără să-și spună nici un cuvânt. Se priviră doar lung, adânc. Apoi porniră tot tăcuți spre stația de autobuz. Plutea parcă între ei o jenă greu de explicat. Pe drum ea îi spuse că vor merge în același loc. Prietena ei va dormi la o cunoștință. După ce ajunseră, Anda aranjă tăcută masa. El îi urmărea fiecare mișcare, nedumerit de comportamentul ei rezervat. Ce se întâmplase? Se decise să nu pună deocamdată nici o întrebare. În sfârșit, după ce-și termină pregătirile, se așeză și ea la masă. Ciocniră un pahar de coniac, apoi ea își mai făcu de lucru prin cameră. Octavian își aprinse o țigară. Nu îi era foame. Trase adânc fumul în piept și îi urmări fiecare gest. Ea, deși cu spatele la el, îi simți privirea.

– De ce te uiți așa la mine? Știu, azi nu arăt prea bine.

– Nu-i adevărat. Ești la fel de frumoasă ca data trecută, ca întotdeauna.

– Lasă că știu eu cum arăt astăzi. Dar hai să mâncăm și după aceea o să vorbim. Am multe să-ți spun.

– Și eu.

Mâncară liniștiți, fără grabă. Băură apoi un pahar de vin. Acum ea îl privea insistent, pătrunzător. Octavian, deși nu avea ochii îndreptați spre ea, îi simți la rându-i privirea grea și nu știa ce atitudine să ia. Între ei plutea în continuare o jenă greu de înțeles. Sau poate că o înțelegeau și nu știau cum să o învingă. El încercă să închege o discuție, însă nu izbuti decât să întrerupă tăcerea câteva momente pentru ca apoi aceasta să se instaureze din nou, tiranică. Anda înțelese că nici el nu era în apele sale și nu știa ce să facă. Până la urmă izbucni:

– Să mai bem! Poate așa ni se dezleagă limbile. Văd că suntem amândoi într-o pasă proastă.

Râse. Dar râsul ei suna fals. El observă că și Anda este la fel de crispată. Octavian turnă în pahare și băură cu o sete parcă simulată. Apoi băură din nou. Fiecare căuta să-și facă într-un fel curaj și nu izbutea deloc.

– Știi ce, propuse ea la un moment dat. Prietena mea are

niște discuri cu o muzică foarte frumoasă. Hai să punem unul! Poate se mai încălzește atmosfera.

El fu de acord. Anda alese un tango vechi, ritmat, sacadat, ca pe vremurile de altădată când fuseseră împreună. Textul era banal, poate chiar ridicol. Povestea o istorie oarecare de iubire: ei s-au văzut, s-au iubit și când erau mai fericiți s-au despărțit, iar azi, bineînțeles, regretau foarte mult. Nimic nou sub soare, gândi Octavian la început cu ironie, apoi melodia îl captivă, ba chiar îl emoționă. Ascultau în continuare tăcuți tangoul. La un moment dat ea exclamă cu o voce pe care și-o voia cât mai voioasă:

– Ce-ar fi să dansăm?

– De acord, răspunse el oarecum surprins de propunerea Andei.

Ea puse discul de la început. Se apropiară unul de celălalt și începură să danseze. La început destul de îndepărtați unul de celălalt, cum se dansa cândva la balurile provinciale cu partenera altuia. Apoi, pe măsură ce își potriviră pașii, se apropiară tot mai mult. Octavian îi simți căldura trupului și nu-i venea să creadă că Anda este cea care dansa în brațele sale. Era prea frumos ca să fie adevărat. O trase spre el și mai mult și ea nu se opuse. Dimpotrivă se lipi strâns de pieptul său.

Îi căută privirea și dansară ochi în ochi, ca atunci demult. Se revăzu tânărul de altădată la balul de la „Pavilion", cum îi spuneau toți localnicii clădirii aceleia ușor rustice, făcută parcă numai din lemn și sticlă, ca un balcon lung, ca o verandă închisă și ea cu geamuri. Ei doi în ritmul unui tango de odinioară. Ea, fata minunată, blondă, râvnită de atâția, el, băiatul sărăcăcios îmbrăcat, fără nici un rost în viață. Da, dar deasupra tuturor acestor neajunsuri ei erau atât de fericiți! Iar lui i se părea că nici nu-i trebuie mai mult pentru a crede că viața e frumoasă alături de Anda, ori ce ar zice ceilalți și orice s-ar întâmpla în viitor. Dar ce putea să se întâmple din moment ce ei se iubeau și se vor iubi mereu? Nimeni și nimic nu se va putea atinge de dragostea lor. Erau atât de tineri, atât de frumoși în iubirea lor poate ușor copilărească, încât li se părea că sunt invulnerabili. Pentru totdeauna vor fi legați. Lumea din afară nu mai exista și Octavian

o înlănțui cu brațele, o privi din nou cu dragoste. Ea răspunse privirii sale și, fără să-și dea seama, buzele li se contopiră într-un sărut prelung pe care nu și-l doreau sfârșit vreodată. Cu gesturi febrile el o mângâie precipitat parcă pentru a se convinge că într-adevăr ea este în brațele sale. Se opriră din dans, sărutându-se în continuare. Ușor, pe nesimțite, alunecară pe canapeaua aflată chiar lângă ei. O sărută din nou, mângâindu-i tot corpul. Ea se lăsă cu totul în voia lui și nici nu-și dădu seama cum îmbrățișarea lor de tineri și nevinovați îndrăgostiți se transformă într-o pornire de neînfrânt. Și ceea ce nu se întâmplase cu douăzeci de ani în urmă se întâmplă acum, ca o recuperare târzie dorită de amândoi cu frenezie. A fost o înlănțuire a doi oameni disperați și triști care-și văzuseră în sfârșit împlinit visul. Octavian o iubi cu toată fervoarea tânărului de altădată și cu patima bărbatului care era acum. Iar ea îi răspunse cu toată dragostea pe care o păstrase nestinsă pentru el, cu întreaga ei tandrețe îndelung reprimată. Și amândoi vibrau în același timp, fericiți că totuși, acum, târziu izbutiseră să se dăruiască unul altuia, că meritau această recuperare chiar dacă venea după atâta amar de vreme. Poate tocmai de aceea trăiau această clipă dureros de puternic. Era mai mult decât o bucurie a iubirii, era o reîntoarcere în timp, într-un timp care trecuse demult și nu avea cum să se mai reîntoarcă. Dar în clipa aceea ei erau amândoi convinși că așa ceva este totuși posibil, că oamenii pot întoarce acele ceasului înapoi după propria lor voință. Erau din nou tineri, fericiți, aveau viața înainte, erau curați și plini de speranță. Nimic nu mai putea întuneca revederea lor. Zburau undeva sus, planau doau ei într-un amețitor dans al iubirii redescoperite.

Într-un târziu își reveniră. Rămaseră strâns îmbrățișați, fără a mai schița nici un gest, fiindu-le teamă ca nu cumva mișcându-se visul să se destrame. Nu le venea să creadă că ceea ce trăiseră nu este un vis, ci realitatea cea mai frumoasă cu putință. Anda îl sărută din nou, parcă și mai fierbinte, șoptindu-i cu o voce tremurândă:

– Mi-e teamă să nu te pierd iarăși.

Octavian o mângâie tandru și-i răspunse cu o voce care

parcă nu era a lui:

– Iată-mă, în sfârșit, al tău.

– Și eu a ta, îi răspunse ea, sărutându-l.

Au rămas împreună până seara târziu. La un moment dat Anda îl întrebă:

– Știi ce simt eu acum?

– Aș vrea să simți că ești fericită.

– Sigur că sunt, Octavian. Dar mai este ceva. O senzație ciudată, greu de explicat în cuvinte. Alături de bucuria imensă a zilei de azi, s-a strecurat pe furiș în sufletul meu și altceva, necunoscut, ceva ce stă bine ascuns și pândește tot timpul. Mă simt ca o pradă pe care cineva din umbră o așteaptă cu gânduri dușmănoase.

– Nu înțeleg despre ce este vorbe.

– Total, nici eu. Să-ți explic altfel: ceva din mine stă la pândă speriat, mereu cu privirea îngrijorată. Acel ceva mă face să fiu tot timpul în stare de veghe, să nu mă pot bucura total de fericirea acestor clipe. Parcă mi-e teamă de ceva, de cineva. Nu știu cum să-ți spun... Parcă ar ști toată lumea că sunt aici cu tine.

Octavian tresări. Deci și ei îi era frică...

Încercă s-o îmbărbăteze:

– Dar trebuie să ne bucurăm că am putut trăi asemenea momente împreună. După atâta vreme... o meritam amândoi.

– Mă bucur, Octavian, cum să nu mă bucur, până la lacrimi chiar. Pentru că aș fi dorit să rămânem tot timpul împreună, să nu ne despărțim niciodată.

Octavian rămase câteva clipe pe gânduri, apoi spuse ca pentru sine:

– Cât e de nedrept! De ce s-a întâmplat așa? Ar fi trebuit să nu ne despărțim niciodată.

O îmbrățișă și rămaseră nemișcați multă vreme. Timpul părea că se oprise cu totul. Lumea din jur se pulverizase. Erau numai ei doi într-un univers infinit, liniștit în care nici o vorbă nu-și mai avea locul. Tăcerea din jur îi înconjura protector. Ridicolul de care întotdeauna îi fusese frică lui Octavian dispăruse. Se gândea tot timpul la această revedere și mereu îi fusese teamă că ar putea fi caraghios, poate prea sentimental când

se vor întâlni. Dar ce importanță mai aveau temerile din moment ce... Nu avea rost să se gândească tocmai în clipele acestea la cum arată el când în sfârșit sunt împreună.

Octavian trăi două zile de vrajă din care nu-i venea să se mai desprindă. Uitase cu totul pe ce lume se află. Toate grijile, necazurile, insatisfacțiile se topiseră de parcă nici n-ar fi existat vreodată. Avea impresia că a fost mereu fericit, că nu i s-a întâmplat nimic rău niciodată și că de acum înainte lucrurile vor decurge în mod firesc tot așa. Nu-l mai interesa nimic, ca și cum tot ce i se întâmpla acum nu va putea fi tulburat niciodată de ceva, de cineva. Era într-adevăr fericit, mai ales că o vedea pe Anda trăind cu intensitate aceeași stare. În beția lor de foști adolescenți îndrăgostiți totul li se părea posibil. O amăgire care le sporea fericirea, dându-le impresia duratei. Ce putea să se mai întâmple: nimic! Se vor revedea de câte ori vor voi, totul va fi la fel ca acum. Se iubiră cu frenezie cum nici unul din ei nu-și închipuise până atunci că s-ar putea iubi. Închiși în micul lor univers, lumea li se părea că se compune doar din ei doi. Și le era deajuns. În acele clipe ei crezură că au reușit imposibilul: să întoarcă vremea înapoi, să anuleze tot ce se întâmplase între timp în viața fiecăruia. Desigur, Octavian îi vorbi – poate fără prea mult tact – despre cum ar putea părea revederea lor celorlalți, din afară, lumii în general. Poate ca o poveste ușor desuetă însă, Doamne, cât de adevărată, în fond, cât de omenească! Ea păru a accepta că întâlnirea lor ar putea lăsa un iz de melodramă, dar că de fapt nimic nu mai are importanță în fața „trăirilor noastre de acum".

A venit însă vremea când au fost nevoiți să se trezească până la urmă. Inevitabilul se produse: Octavian trebuia să se întoarcă la București sau, cum spusese la un moment dat imprudent, „acasă". Anda realiză fulgerător sensul acestui cuvânt și tăcu.

Vreme îndelungată nu mai scoase nici un cuvânt. El încercă s-o consoleze, dar cuvintele îi ieșeau stângace, neconvingătoare. Până la urmă Anda se decise să vorbească:

– Tu ai unde să te întorci. Te duci ... acasă. Eu nu mai am unde să mă întorc... sunt singură. Înțelegi? Aceasta e marea

diferență dintre noi doi.

– Dar, Anda, eu o să revin în curând aici să te văd. N-o să treacă multă vreme. Mai am treburi prin orașul vecin.

Nu izbuti s-o liniștească. Abia după un timp ea își reveni singură. Era însă abătută, cu privirea dusă departe, parcă plecată în alte timpuri.

– Ce păcat că atunci n-am avut mai multă minte amândoi. Doi proști încăpățânați. Eu cu mândria mea de fată mare, tu cu orgoliul tău de bărbat rănit în onoarea lui. Dacă ar fi cedat măcar unul din noi, am fi rămas toată viața împreună. Doamne, ce copii am fost!

– Vezi, Anda, într-adevăr eram cam tineri. Și eu ar fi trebuit să cedez.

– De fapt nu să cedezi, ci să ai încredere în cuvântul meu, când ți-am spus că nu fusese nimic între mine și tipul acela murdar pe care am să-l blestem toată viața, deși n-am dorit niciodată rău cuiva.

– Cred că ai dreptate.

– Trebuie să-ți fac o mărturisire. Orice ai fi crezut tu atunci despre mine, eu când m-am căsătorit – trebuia s-o fac într-o zi din moment ce tu plecaseși definitiv – eram o fată cuminte, adică așa cum trebuie să fie o fată în noaptea nunții. Înțelegi...

Octavian o privi cu tristețe.

– Și asta m-a durut cel mai mult: că te-ai îndoit de sinceritatea și mai ales de cinstea mea. Atunci mi-am zis că din moment ce n-ai avut încredere în mine și m-ai părăsit, trebuia totuși să-mi fac viața mea. Am crezut o vreme că vei reveni, dar când am înțeles că n-o vei mai face, am renunțat și eu la tine.

– Deci eu sunt vinovat, Anda?

– N-am spus asta. Dacă... aș fi acceptat să fiu a ta în după amiaza aceea când am fost la voi acasă și eram singuri, când am stat aproape goală în fața ta și tu mă rugai să fiu a ta și eu n-am vrut, probabil, dacă nu chiar singur, am fi rămas împreună toată viața. Sunt convins de asta. Am greșit deci și eu. De ce n-am acceptat? Mândria mea de om jignit că nu e crezut sau teama că dacă îți cedez s-ar putea întâmpla ca tu să mă lași totuși după aceea. Rămâneam singură și „dezonorată"! Îmi vine să și rid

astăzi când spun vorbele astea. Dar vezi, eu așa gândeam atunci, ca o fată foarte tânără și fricoasă ce eram. Deci, dragul meu, nici eu n-am avut atâta încredere în tine încât să-ți cedez „fără cunună". Iar îmi vine să râd când vorbesc de asemenea prejudecăți. În concluzie, amândoi suntem vinovați și nevinovați în același timp, pentru că eram prea timizi, prea proști în mândria noastră deșartă, tu un cavaler rănit în onoarea ta, eu în cea de față neprihănită.

Octavian își aminti ziua aceea când fusese Anda la el acasă. Întâmplător, părinții lui erau plecați într-o vizită. Abia ieșiseră pe ușă când ea venise. Scena aceasta îl urmărise toată viața: poate niciodată nu dorise o femeie mai mult ca atunci. O avusese aproape goală în fața lui și totuși nu se atinsese de ea. Lacrimile, rugămințile ei îl opriseră. I s-a părut o infamie să o forțeze să facă ceea ce ea nu dorea.

Anda tăcu. Se duse la geam și privi mult timp cum înserarea cobora ușor și leneș peste oraș. În curând încăperea se întunecă și noaptea îi surprinse pe fiecare stând nemișcat la locul lui.

*

Anda îl conduse la trenul care pleca la unsprezece noaptea. Pe peron se sărutară înaintea plecării, sub privirile ușor amuzate ale unui tinerel. Octavian, care îi observase zâmbetul, se simți jenat. Tânărul trebuie să fi avut vârsta lui Sorin. Gândul îi trecu fulgerător prin cap și avu darul să-l îndispună. După ce urcă în tren, îi făcu Andei semn cu mâna și treptat o văzu, pe măsură ce trenul lua viteză, cum se depărtează, până îi dispăru complet din câmpul vizual. Rămase la geam, în ochi cu imaginea ei, fluturând din mână și cu ochii înecați în lacrimi.

În tren nu izbuti să adoarmă aproape deloc. Retrăia cu voluptate fiecare clipă petrecută cu ea. Când epuiza amintirile, o lua de la capăt. Fusese prea frumos totul ca să nu merite să fie retrăit măcar în memorie. Nu avusese niciodată parte de așa ceva și își închipuia că trăise o experiență unică. Cum poate schimba pe un om o asemenea întâmplare!

Avu din nou acea senzație ciudată de desprindere de tot ce

este în jur. I se părea că lumea în care trăise până atunci rămăsese undeva în urmă, iar timpul acela vechi de douăzeci și ceva de ani ieșise în față, înlocuindu-l pe cel de azi care la rândul lui se retrăsese în locul rămas gol. Se simțea bine, stăpân pe sine, încrezător în forțele sale cum nu fusese niciodată până atunci. Iar gândul îi fugea mereu în urmă, la ea, cea rămasă pe peron.

CAPITOLUL XIV

Întors la București, Octavian intră repede și fără voia sa în vârtejul ocupațiilor zilnice de la institut și de acasă. Urmă o perioadă foarte agitată și într-un loc și în celălalt. Cu toate acestea, gândurile sale zburau mereu departe spre orășelul acela de provincie. Oricât de ocupat ar fi fost, nu se putea desprinde de amintirile sale recente. Revedea clipă cu clipă tot ce trăise în acele două zile de vis neînchipuit de frumos. Uneori, în timp ce lucra la ceva, uita de ceea ce făcea și cu privirea îndreptată spre geam rătăcea cu mintea aiurea. Căuta pe cât îi era posibil să se controleze, numai că nu reușea întotdeauna. La institut, de bine de rău se stăpânea, mai ales că nimeni nu-l urmărea clipă de clipă. Acasă, însă, ochii iscoditori ai Luciei nu-l slăbeau nici un moment și el simțise asta. Căuta să se comporte cât mai firesc cu putință, dar cu cât făcea eforturi mai mari, cu atât era mai artificial, mai forțat în gesturi și mișcări. Când își dădea seama de asta, se enerva, căutând singurătatea sau prefăcându-se că citește cu mare atenție o carte. Era conștient că Lucia îl urmărește tot timpul și se întreba de ce o face. Și tot el își răspundea: ce naiv sunt când mă întreb așa ceva! Probabil mă comport atât de ciudat încât este imposibil ca Lucia să nu observe. Dar orice aș face acum, tot o să mi se pară ce e nefiresc, pentru că mă simt vinovat sau îmi închipui că sunt. Tot aia e. Și ce aș putea face într-o asemenea situație? Dădu din umeri neputincios. Poate că sunt chiar ridicol făcându-mi atâtea griji.

E adevărat că Lucia renunțase la mutenia ei estentativă, vorbea cu el ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, parcă nici nu s-ar fi certat vreodată. Dar abia asta îl punea în dificultate. Înainte,

când ea refuza să-i vorbească, îi era mai ușor, pentru că nu era nevoit să facă acea conversație obișnuită, curentă, cotidiană. Or, tocmai discuțiile firești, domestice sunt cel mai greu de purtat când te știi vinovat de ceva. Își propuse să fie vesel, dezinvolt, să dea impresia că se bucură că Lucia a renunțat la supărarea ei și că discuta din nou cu el. Doar că nu i se potrivea acest teatru. Pur și simplu nu era construit pentru așa ceva. El era omul relațiilor spontane și al exteriorizării instantanee a fiecărei stări de spirit, a oricărei trăiri afective. Într-un fel, el făcea parte din categoria celor care nu pot ascunde nimic. Lucia căuta la rândul ei ca Octavian să nu observe că este supravegheat mereu, că i se cântărește fiecare gest și fiecare mișcare. Și nici ei nu-i reușea pe deplin acest joc ambiguu. Până la urmă își spuse că nu e de demnitatea ei să se preteze la astfel de prefăcătorii ordinare. Astfel se decise să revină la comportamentul ei rece și autoritar, după cum îi era felul, fără desigur a exagera cu nimic. Redeveni ea însăși. Dar era în continuare preocupată de felul de a fi al lui Octavian din ultima vreme. Simțea că se întâmplase ceva și nu știa ce. Nu avea alt indiciu în afară de ciudățeniile lui, altele decât cele pe care i le știa de atâta vreme. Parcă era mereu distrat, cu gândul aiurea. Când îl întreba ceva, tresărea și devenea subit foarte afabil, atent, drăguț. E drept că întotdeauna fusese așa, numai că acum trecerile de la stările de reverie la atitudinea de solicitudine să făceau foarte brusc, de parcă și le comanda singur din prea multă luciditate, de fapt mai mult din autocontrol. Într-o zi îi și spuse prietenei ei cele mai bune pe care o invitase la ea:

– Dragă, vreau să-ți spun ceva. Sunt foarte intrigată de comportamentul lui Octavian. Nu știu ce se întâmplă cu el. Îl urmăresc mereu și tot nu înțeleg nimic.

– Dar ce face, dragă, de te-a pus așa pe gânduri?

Lucia îi relată pe scurt observațiile sale, apoi adăugă cu amărăciune în glas, vorbind încet de parcă și-ar fi făcut ei însăși o mărturisire:

– Nu știu cum să-ți spun, Elena... Mi e greu să-ți explic clar totul... foarte greu. Stau de multe ori să mă gândesc la căsnicia noastră sau poate mai mult la mine. Pentru că uneori mă simt și

eu vinovată. Sunt ceea ce se cheamă o femeie „normală", nici prea-prea, nici foarte-foarte, cum zice soacră-mea. Nu-s deci nici foarte „rea", nici foarte „bună". Adică n-am drăgălășenii și exuberanțe sentimentale cale le plac așa de mult bărbaților și îi dau gata mai repede decât ți-ai putea închipui. Sunt mai rezervată, mai măsurată în gesturi și vorbe. Probabil Octavian mă crede rece, chiar distantă. Dar așa sunt făcută eu, nu-mi place să-mi exteriorizez zgomotos sentimentele. Eu țin mult la el, dar nu i-o arăt probabil îndeajuns. Sau cât ar vrea el. Nu este exclus ca el să-mi acuze asta și să aibă nevoie de mai multă tandrețe. Însă credeam că s-a obișnuit cu acest fel de a fi la care se adaugă și stilul meu mai autoritar în familie. De altfel, mi-a reproșat-o nu o dată. Dar, repet, după atâția ani îmi imaginam că el a acceptat totul, așa cum și eu, la rândul meu, i-am trecut cu vederea destule... ciudățenii... ca să zic așa. Și acum, deodată, ceva s-a schimbat în comportamentul său: a devenit nervos, mai puțin conciliant de cum îl știam, este mereu posac, dus pe gânduri, distrat, îl simt că se izolează, că mă evită cât se poate. Deși eram supărată pe el, am zis, treacă de la mine, ce dacă a venit amețit într-o seară. Nu-i nici o nenorocire, doar atâția bărbați vin aproape în fiecare zi acasă în starea asta. Ei bine, la încercarea mea de a reîncălzi relațiile, m-am izbit de răceala și distanța lui ca de un zid. Nu mai știam ce să cred. Ba, mai mult decât atât, mai nou încearcă să joace și teatru cu mine. Se preface a fi amabil, atent, plin de solicitudine. Dar nu mi-a fost greu să realizez că o face tocmai ca eu să nu observ că el în restul timpului e tot cu gândul aiurea, mereu distrat de parcă mintea i-ar fi rămas undeva în urmă, în altă parte. Ceva nu este în regulă cu el și nu-mi dau seama despre ce poate fi vorba. Fac tot felul de presupuneri, însă nici una nu mi se pare a fi plauzibilă că doar, îmi zic, îl cunosc destul de bine. Știu, toate acestea s-ar putea să ți se pară suspiciuni neîntemeiate pe nimic concret. Simple hachițe care intervin la o anumită durată și... vârstă a cuplului conjugal.

– Lucia, eu cred, iartă-mi duritatea expresiei, că a dat peste vreo pipiță care l-a robit pur și simplu. Așa sunt, dragă, bărbații pe la patruzeci și cinci de ani. E suficient să li se fluture o fustă mai tinerică prin fața ochilor și ei pică precum un măr copt. Ce,

nu-l știu eu pe al meu? Era gata-gata să se ducă nu știu unde după una mai jurioară. Noroc că cineva m-a avertizat la timp. Am căutat-o pe infantă și am pus-o la punct, spunându-i câteva vorbe de la obraz că i-a ajuns. Iar el și-a căpătat porția cu vârf și îndesat. Și gata, așa s-a rezolvat totul, iar acum e pace între noi.

Lucia dădu din cap dezaprobator:

– Nu, nu e vorba de asta. Îl cunosc bine pe Octavian după douăzeci și ceva de ani de convieţuire. El nu e genul de bărbat care să se încurce cu orice femeiușcă pentru câteva clipe de plăcere. În nici un caz nu-l pot vedea pe Octavian amator de aventuri amoroase vulgare. Are o decență a lui pe care nu pot să i-o contest. Mai ales că toată viața a detestat relațiile... cum să-ți spun eu... pasagere, întâmplătoare. Măcar asta dă-mi voie să știu despre el. Apoi el este un om echilibrat. Îmi vine să și râd: timid cum îl știu cu femeile, făcând pe craiul! Mie până mi-a spus că mă iubește au trecut doi ani. Toată lumea aflase numai eu nu. Nu, în nici un caz nu poate fi vorba de o „pipiță", cum zici tu. Ar fi prea vulgar pentru un om ca el. Pur și simplu nu i se potrivește așa ceva.

– Bine, dar atunci ce presupui?

Lucia se gândi câteva clipe, apoi răspunse șoviind:

– Tare mi-e teamă că nu e vorba de o simplă aventură. Trebuie să fie ceva foarte serios și... sentimental sau, cum să-ți zic eu, ceva care l-a angajat cu totul, cu mintea și cu inima. Și ce mă intrigă cel mai mult este faptul că nu știu cum a apărut așa deodată această femeie în viața lui. N-avea de unde. La institut are reputația unui om foarte sobru și distant cu femeile. Nu zâmbi, că am aflat de la o fostă colegă de liceu care lucrează acolo. Iar de la serviciu vine direct acasă. Când se întâmplă să aibă treabă după amiaza, mă anunță din timp unde se duce. O agapă cu prietenul său cel mai bun, Stefan, sau cu slăbiciunea lui din ultima vreme, un poet, Prodea, sau așa ceva. Dar asta se întâmplă destul de rar, pentru că de obicei vine acasă, lucrează, citește sau stăm la o șuieră. E calm, liniștit, iar când e obosit sau nervos după solicitările de la serviciu încearcă, de fapt încerca, să nu se facă simțită în casă o prelungire a necazurilor sale din cursul zilei. Or, acum lucrurile s-au schimbat. De o vreme... ce

să zic?... e altul. A intervenit cineva ... o femeie... poate... Simt eu ceva... Atunci stau și mă întreb de unde o fi picat femeia asta? Din cer? Unde a putut s-o întâlnească. Pentru că efectiv nu văd cum a putut-o cunoaște, unde și când. Înțelegi?

– Ca să fiu sinceră, nu! De obicei trebuie să te învârți în tot felul de cercuri ca să ai ocazia să cunoști o femeie, răspunse Elena contrariată.

– Exact ce mă gândeam și eu.

– Nu te supăra că-ți spun ceva...

– Te rog.

– Dar dacă nu există această femeie, vreau să zic că n-o fi nici o femeie la mijloc. O fi omul obosit, tracasat. Mi-ai spus doar că a avut și mai are necazuri la institut. Și atunci probabil că e mai distrat, cu gândul aiurea, mai neatent cu tine.

Lucia zâmbi cu amărăciune:

– Așa mi-am zis și eu la început. Chiar îi căutam scuze pentru felul său schimbat de a fi. Numai că, vezi tu, există și altceva, despre care noi femeile vorbim cu mândrie: flerul feminin. Noi simțim pericolul chiar înainte de a se manifesta prin ceva exterior, concret. Este ceva în comportamentul bărbaților îndrăgostiți de altă femeie decât de noi, care îi dă de gol fără ca ei să-și dea seama. Un ce inefabil, un mod studiat și artificial de a se manifesta, un efort continuu de a fi mai buni și mai corecți decât au fost până atunci și de cât sunt de fapt, o anume politețe goală și teatrală, o corectitudine afișată și ostentativă. Și mai este ceva: de dedesubtul tuturor acestor comportamente jucate, răzbate mereu, invincibil un aer visător, de om dus departe. Cum se simt neobservați, cum le citești pe obraz reveria, visarea și dorul de ducă.

– Da, poate că ai dreptate. Dar după câte înțeleg, nu ai nici o dovadă concretă, nimic palpabil, nici o probă care să-l acuze direct.

– E adevărat. N-am așa ceva. Dar nu știu al câtelea simț îmi spune că deplasările din ultima vreme i-au prilejuit cunoașterea acestei femei. Înainte de a pleca în provincie ultima oară, l-am văzut preocupându-se foarte atent de ținuta sa vestimentară, el care de obicei nu dădea prea mare atenție acestui lucru. Și-a ales

cămășile cu grijă, plus că îl simțeam că este foarte preocupat de ceva ce nu înțelegeam. El când pleca pe teren era de obicei blazat, plictisit. Acum însă...

Se auzi cheia de la ușa de la intrare. Cele două femei se priviră complice și schimbară imediat vorba. Octavian intră în sufragerie și după ce le salută, le sărută mâna, comportându-se ca de obicei, cu o deosebită curtoazie. Urmă o conversație banală, convențională despre tot felul de nimicuri. Octavian vorbea destul de degajat, căuta să fie chiar dezinvolt, ceea ce nu prea îi reușea, dar se străduia vizibil să pară firesc. În efortul său de a se controla, nu avea cum să-și dea seama că cele două femei îi supravegheau fiecare gest, mișcare sau cuvânt, schimbând din când în când priviri semnificative între ele. Elena îi făcu la un moment dar un semn discret Luciei, parcă ar fi vrut să spună: „Știi, dragă, că ai avut dreptate? Pare cam studiat, de parcă ar vrea să ascundă ce gândește de fapt". Ceea ce de altfel i-a șoptit Luciei în hol la plecare.

Când Lucia s-a întors în sufragerie, l-a găsit pe Octavian privind pe fereastră la întunericul de afară, parcă ar fi văzut pe cineva dincolo de geam. Ea făcu intenționat un zgomot, tuși, dar el nu o auzi.

*

La institut lucrurile nu se lămuriseră încă. Nici acum nu se ajunsese la o concluzie definitivă în legătură cu centrala. Părerile erau împărțite ca și până atunci. Octavian preferă să rămână în espectativă, să vadă ce va zice conducerea. De altfel se aștepta să fie chemat din nou. Era hotărât să spună lucrurilor pe nume, orice s-ar întâmpla și dacă nu i se va da dreptate, se gândise că cel mai bun lucru pe care îl avea de făcut era să-și dea demisia. Numai că evenimentele aveau să se desfășoare după un alt scenariu decât cel imaginat de el. Își propuse să nu se mai gândească la toată povestea asta, deși acest lucru era mai greu de făcut. Trebuie să iasă din această atmosferă. Îi veni o idee. Ce-ar fi să-l caute pe Ștefan și să petreacă o seară împreună la vechea lor cârciumioară? Îl sună și-i făcu propunerea pe care

celălalt o acceptă imediat cu bucurie. Îi dădu întâlnire la ora cinci. Înainte de a pleca, Octavian o sună pe Lucia acasă și o anunță că întârzie cu Ștefan. Își aminti că ultima dată când fusese cu el, îi reproșase că nu-i spusese nimic despre proiectata întâlnire cu acesta. Și de data aceasta ajunse primul. Se instală la o masă ce tocmai se eliberase. După puțină vreme apăru și Ștefan. Se amuză iar de mersul lui legănat, cu corpul ușor lăsat pe spate. Se salutară bucuroși că se revăd. Își comandară fripturile și o sticlă de vin.

– Ei, ce mai e nou, Octavian?

– Lasă că-ți spun mai târziu. Trebuie să intru în atmosferă pentru a mă putea destăinui. Am lucruri prea serioase să-ți povestesc ca să pot începe așa ușor.

– Ai dreptate. Trebuie să intri în climatul specific de restaurant. N-am înțeles niciodată de ce aici oamenii sunt mai predispuși pentru confidențe decât în altă parte, acasă de pildă. Probabil băutura.

– Nu cred, Ștefan. Și acasă bei, ba uneori bei mai mult decât la cârciumă, că nu te vede nimeni străin, plus că după aceea, indiferent în ce stare ai fi, te duci și te culci în patul tău. Cred mai curând că un restaurant crează un ambient social de tip special – cum zic sociologii – propice confidenței, pentru că toți în jurul tău vorbesc, dar fiecare pentru ai lui de la masă. E o atmosferă de destăinuire aici. Parcă avem mai puțină reținere ca de obicei când suntem rezervați. Aici îți dai drumul, cum se zice, fără nici o jenă. Toată lumea își povestește viața în jur și tu ești îndemnt să faci la fel, după pilda celorlalți. E o posibilă explicație.

Sporovăiră în continuare despre tot felul de nimicuri. Timpul trecea însă greu, mai greu ca altădată când se întâlneau aici. Parcă așteptau ceva ce întârzia să vină. Ștefan înțelese, dar își propuse să aibă ca de obicei răbdare. Octavian nu avea însă curaj să înceapă să povestească. Până la urmă Ștefan propuse:

– Ce-ar fi să mai bem o sticlă de vin? Una rece.

– Pentru intrarea mai adâncă în atmosferă, nu? – râse Octavian. Însă râsul său suna fals, slab, de abia se auzi.

Se făcuse destul de târziu. Luându-și inima în dinți,

Octavian începu:

– Probabil vrei să afli ce am făcut în ultima vreme. Dacă m-am văzut sau nu cu Anda. Da, ne-am văzut și încă de două ori. Ascultă-mă. Și te rog să ai răbdare. Simt nevoia să-ți spun totul.

Îi povesti pe îndelete tot ce se întâmplase. Vocea abia i se auzea în zumzetul din restaurant, încât Ștefan trebui să se aplece spre el ca să poată înțelege ce spune. Dar nu-i ceru să vorbească mai tare, ci îl lăsă să povestească așa cum voia el. Octavian vorbea cu o voce înecată, înfrigurată, uneori parcă gâfâind, alteori aproape șoptind. Se vedea că pe măsură ce povestirea înainta și ajunsese la a doua întâlnire, lui Octavian îi era din ce în ce mai greu să istorisească. De câteva ori chiar se opri. Ștefan aștepta cu răbdare continuarea care întârzia să vină. Până la urmă Octavian reluă povestea ezitând din ce în ce mai mult până se împotmoli de-a binelea. Ștefan își dădu seama că unele lucruri care se întâmplaseră între Octavian și Anda erau mai greu de relatat sau pur și simplu el nu voia să vorbească despre ele din motive pe care le înțelese, așa cum înțelesese și până unde ajunseseră relațiile dintre cei doi.

Tăcerea care se instală între ei trebuia până la urmă curmată. Cel care se hotărî s-o facă fu Octavian:

– Văd că nu spui nimic.

– Păi ce ai vrea să spun?

– Aș vrea să-ți cunosc părerea. Dacă mai ții minte, data trecută îmi atrăgeai atenția cu delicatețe, după cum ți-e felul, să mă opresc la o simplă întâlnire ca între doi vechi prieteni. După cum ai observat, n-am reușit să mă opresc aici. Aceasta este adevărul și nu ți-l ascund.

Ștefan îi privi câteva clipe, se frământă o vreme, apoi se decise:

– Dar tot eu ți-am spus că dacă te vei îndrăgosti de ea din nou, va trebui să-ți duci crucea până la capăt, până când vei fi obligat să iei o hotărâre definitivă. Îți mai atrăgeam atenția – dacă nu te superi – că împotriva iubirii e greu de luptat.

– Îmi amintesc. Și totuși eu acum ce să fac?

Ștefan dădu din umeri.

– Trebuie să ai răbdare. Eu cred că lucrurile vor lua o tur-

nură pe care n-ai cum s-o prevezi de pe acum. Ești încă prea înfierbântat, prea tensionat, ca să poți decide în clipa asta ceva. Timpul va avea un mare rol în toată întâmplarea aceasta. El aduce, atunci când te aștepți mai puțin, o scădere a temperaturii inițiale a sentimentelor oamenilor, chiar când lor li se pare că așa ceva este imposibil, că tot ce simt ei la un moment dat este o trăire de durată, chiar definitivă. Există o eroziune tăcută, dar tiranică a duratei unui sentiment, indiferent de forța lui inițială. Mai ales când acest sentiment are de luptat cu factori exteriori defavorabili. Trebuie să mai aștepți, Octavian. Să ai multă răbdare. Deocamdată cred că nu poți face nimic. Ai să vezi că până la urmă va fi bine... Deși...

Ștefan se opri și rămase dus pe gânduri. Octavian aștepta cât aștepta, apoi își pierdu răbdarea:

– Deși ce?

– Îți amintești că data trecută îți povesteam că și mie mi s-a întâmplat ceva asemănător, e drept că eram mai tânăr.

– Da, îmi amintesc.

– Dar n-am apucat să-ți relatez finalul acelei întâmplări. La un moment dat, așa parcă ți-am spus-o, mi se părea că le iubesc pe amândouă, desigur pe fiecare în mod diferit. Situația era penibilă, imposibil de suportat și nu putea dura o veșnicie. Atunci soția mea mi-a pus clar problema opțiunii, cum ar zice un filosof francez, chiar a unei opțiuni definitive. Abia atunci am înțeles în sfârșit că în viața asta sunt lucruri cu care nu te poți juca, așa cum fac copiii, că n-ai dreptul s-o faci, pentru că implici și destinul, existența altor persoane față de care ai grave responsabilități. Și tot atunci am realizat că o asemenea întâmplare te poate împinge periculos spre niște timpuri care au trecut ireversibil și spre o vârstă pe care nu ai cum s-o mai trăiești vreodată. Sunt persoane care și-au încheiat definitiv rolul jucat în viața noastră, care nu mai au dreptul să intre din nou în scenă, așa cum sunt altele care deși intrate mai târziu în rol, acum le este timpul și dreptul să-l joace. Iar unele dintre acestea pentru totdeauna, deoarece și-au câștigat acest drept printr-un consimțământ comun, al lor și al nostru. Dar vite, cu care mă laud mereu că nu comit sentințe și nu dau sfaturi, văd că de data

asta le-am comis pe amândouă. Să revin la povestea mea și să las considerentele de ordin general, moral, etic, zi-le cum vrei. Situația devenind de nesuportat atât pentru soția mea cât și pentru mine, am hotărât să divorțăm. Am înaintat actele, am pregătit martorii, mă rog, toată regia deplorabilă care se practică în asemenea împrejurări. Eram amândoi de acord că e singurul lucru care ne rămâne de făcut. Deci, căsnicia noastră se încheiase. Îți dai seama, Octavian, ce însemnă asta? E îngrozitor să vezi cum totul se destramă, cum viața ta pe care o credeai așezată pe un făgaș definitiv este deturnată brutal prin propria ta contribuție.

Octavian tresări violent. Simți pe frunte o transpirație fierbinte.

– Și ce s-a întâmplat până la urmă?

– Totul părea pierdut, când frumoasa mea iubită de altădată a dispărut pe neașteptate, la fel cum de altfel și apăruse, fără să mai aflu nimic despre ea. Am căutat-o la serviciu, acasă, peste tot. Nu era nicăieri! Aveam să aflu mai târziu că fugise cu un bărbat în provincie. De ce a făcut-o, nu știu. Mă gândesc eu, naiv cum sunt, sau poate chiar așa o fi, că a avut mustrări de conștiință că destramă o căsnicie și atunci și-a zis că cel mai cinstit lucru este să dispară definitiv din viața mea. De atunci n-am mai văzut-o și nici n-am mai auzit nimic despre ea.

După câteva clipe de tăcere Octavian întrebă iarăși:

– Și totuși eu ce să fac acum?

– Ce ți-am mai spus și adineauri. Să aștepți. Să ai răbdare.

– S-o mai văd?

– Cum te îndeamnă inima ta de acum.

– Și dacă se complică lucrurile?

– Sunt de pe acum destul de complicate.

– Să n-o mai văd?

– Nu știu dacă ai să poți rezista să n-o mai vezi. Depinde de tine.

– Să încerc?

– Da.

– Și dacă nu izbutesc?

– Vei izbuti poate data viitoare.

– E o situație grea...

– Știu. Nu uita ce ți-am mai spus: o iubire poate fi învinsă doar de o altă iubire. Împotriva ei e greu de luptat. Singurul leac e tot iubirea. Dar pentru o altă femeie. Parcă așa ziceam, nu? Uite că am ajuns să mă auto-citez. Înseamnă că am intrat în atmosfera de cârciumă ceea ce, mai pe românește, înseamnă că m-am cam amețit. Sau poate că aici ne spunem noi adevărurile.

Ștefan încerca s-o dea pe glumă. Tentativa nu-i prea reuși, pentru că tăcerea se reinstaură între ei. Octavian era cu gândul dus departe și prietenul său înțelese că îi va fi greu să-l readucă la realitate. Doar într-un târziu îi spuse încetișor, parcă pentru a nu-l auzi nimeni:

– În noi înșine e scăparea. Și omul se salvează cel mai adesea singur.

Parcă mai auzise cândva aceste cuvinte. Cineva i le spusese nu demult.

CAPITOLUL XV

Octavian avu o perioadă foarte grea, cu necazuri la institut și acasă. Poate niciodată în viața lui nu realizase pe deplin înțelesul acelei expresii banale pe care oamenii au folosit-o mereu până au devalorizat-o: „viața este complicată". Și într-adevăr pentru el viața se complicase atât de mult, încât ajunsese să-și pună întrebarea dacă va rezista multă vreme în acest hățiș în care intrase. Simțea că este obosit, iritat, chiar exasperat. Se adunaseră prea multe. Întâi situația de la institut care nu se lămurise deloc. Dimpotrivă, abia acum lucrurile luaseră o întorsătură primejdioasă pentru el. Circula zvonul că el va fi făcut răspunzător pentru funcționarea necorespunzătoare a centralei, tocmai pentru a acoperi pe adevărații vinovați. Mai auzise el ceva și înainte, dar acum zvonul circula prea insistent ca să nu fie măcar ceva adevărat din ce se vorbea. Orgolios și încăpățânat, Octavian luă o hotărâre pripită pe care avea s-o regrete după aceea. Se duse la directorul general și fără nici o introducere îl anunță că își va cere transferul la alt institut, iar în condițiile în care nu i se va aproba transferul, va demisiona pur și simplu din post, preferând să fie doar inginer proiectant. Directorul general îl privi surprins și îi răspunse zâmbind foarte politicos, chiar amabil.

– Nu-i nici o problemă. Trebuie doar să ne anunțați unde doriți să lucrați sau ce instituție vă solicită.

Octavian rămase perplex. Replica pe care o primise avu efectul unui duș rece, de gheață. Cum, se putea renunța la el, Octavian Herța, atât de ușor? De necrezut! I se păruse imposibil așa ceva până atunci. La asta chiar nu se gândise. Directorul general intuise că inginerul șef vorbește sub impulsul de

moment al stării în care se afla și că nu-și aranjase de fapt nici un transfer. După câteva clipe de uluială Octavian răspunse:

– La valoarea și experiența mea o să găsesc eu un loc unde să lucrez.

– Da, da, desigur, n-am nici o îndoială că o să vă solicite multă lume.

Octavian avu impresia că este luat peste picior și reacționa prompt:

– Am impresia că ați vrut să fiți ironic cu mine. Și nu cred că...

– Uite ce este, dragul meu, mie nu-mi arde de ironii în clipa asta. Vreau doar să mai treacă vreo câteva minute ca să te calmezi. Acum nu ești în stare să porți cu mine o discuție liniștită. De asta mi-am permis niște observații care dumitale ți s-au părut ironice. Și aș vrea să mai știi un lucru: eu te apreciez foarte mult și știu cât de capabil ești în meserie. Dar spre binele dumitale aș vrea să-ți spun că nu ești de neînlocuit. Nimeni nu este de neînlocuit în lumea asta. Să-ți fie clar. Cât despre transfer, să fim serioși. Eu nu ți-l dau. Demisie? Nici vorbă. Plus că ar fi o prostie s-o faci. Nu mai ești chiar la prima tinerețe ca să-ți poți permite așa ceva. Nu numai că ți-ai pierde vechimea, dar ai da cu piciorul la un post pe care atâția îl râvnesc și nu-l merită. Dumneata fără îndoială îl meriți. Dar de aici și până la a mă amenința pe mine cu tot felul de chestii e cale lungă, așa că lasă dracului prostiile, că mă enervezi. Hai mai bine să discutăm ce naiba facem cu centrala aia. Nu-ți ascund faptul că sunt voci – unele de mai sus – care cer sancționarea dumitale. Doar știi că lucrurile sunt mai complicate... Eu am să mă opun cât am să pot, tocmai pentru că știu cine e vinovatul, cine a decis. E posibil ca într-o zi să nu mai pot face nimic și atunci gata sancționarea. Chiar dacă eu cred că nu ești vinovat, n-am să pot face nimic, înțelegi? La treaba asta îți propun eu să mai meditezi și nu la bazaconiile alea cu transferul sau cu demisia. Ce facem cu centrala? Cum dregem ce au stricat alții? Aceasta e întrebarea. Să știți că orgoliile noastre contează foarte puțin în lumea asta. Important este ce facem, cum facem și mai ales ce rămâne după noi. Restul este efemer. Poate ne mai supraviețuiesc niște

amintiri de familie. Omul este egal cu suma faptelor sale, spunea cineva. Vorbele se duc, zboară. Așa că să vedem ce avem de făcut acum, în această situație. Mai multe nu pot să-ți spun...

Directorul făcu un gest semnificativ, arătând cu mâna telefonul.

*

Anda îi scrisese între timp o scrisoare caldă care îl emoționă mai mult decât se aștepta. Îl întreba dacă nu mai poate veni să-i facă o vizită, măcar pentru o zi. Îi răspunse că deocamdată nu poate pentru că mai are niște încurcături la institut. Îi părea rău, dar va face tot posibilul să vină în cursul lunii viitoare. Numai că luna trecu și el tot nu izbuti să se ducă s-o vadă. Într-o zi ea îl sună la telefon.

– Știi de unde vorbesc? îl întrebă veselă.

– Nu.

– Din București!

Octavian rămase uluit.

– Da. Te sun din centru, de la Universitate.

Își reveni cu greu.

– Când ai venit?

– Azi dimineață. Sunt cu băiatul. Mergem la mare și am făcut o escală la București ca să te văd. Dacă tu nu ajungi la noi, m-am gândit să vin eu să te văd, măcar așa, în trecere. Poți ieși acum?

Octavian ezită câteva clipe.

– Da. Cam într-o oră pot fi la ceas. Știi unde-i, nu, ceasul de la Universitate?

– O să-l găsesc eu.

– E chiar la intrarea în pasaj.

– Bine. Te aștept.

– Și cu băiatul ce faci?

– Ce să fac? Vine și el cu mine, că n-am unde să-l las.

– Bine, dar...

– Nu-i nici o problemă. I-am spus că ești o veche cunoștință din tinerețe care m-a ajutat să procur medicamente pentru buni-

ca lui și mi-a aranjat un control medical la Cluj.

– Mă rog...

– Te așteptăm la ceasul Universității.

Lăsă receptorul în furcă și-și privi ceasul. Tot avea un drum la minister. Plecă imediat și-și rezolvă treburile cât putu mai repede ca să nu întârzie. Își dădu seama că se pripise promițându-i că va fi într-o oră la întâlnire. Până la urmă reuși să ajungă doar cu o mică întârziere. Era așteptat de Anda și copilul ei, un băiat de vreo șaisprezece ani, înalt, blond care semăna leit cu mama lui. O salută distant pe Anda și dădu mâna cu băiatul care i-o strânse bărbătește, nu fără a-i arunca o privire cercetătoare, de parcă l-ar fi examinat să vadă cu cine are de a face. Avea o privire atentă, sfredelitoare, de copil inteligent. Poate, i se păru lui Octavian, erau ușor ironici ochii săi sau moștenise de la mama lui o anume căutătură puțin glumeață. După câteva momente de stinghereală, Octavian propuse:

– Ce-ar fi să mergem să stăm undeva. Este pe aici pe aproape o grădină de vară.

– Foarte bine, fu de acord Anda. Tot trebuie să mâncăm ceva.

Trecură prin pasaj și curând ajunseră la restaurantul cu grădină. Luară loc și Octavian întrebă:

– Ce comandați?

– Niște fripturi, dacă au...

Făcură comanda, iar el ceru și o sticlă de vin, deși ar fi băut toți niște bere, dar nu era. Încercă să facă puțină conversație de genul „cum ați călătorit, când ați ajuns?" și așa mai departe, însă discuția nu se lega deloc. Anda făcea și ea eforturi, tot fără succes. Octavian se simțea din ce în ce mai stingherit de prezența băiatului, mai ales că observase că acesta îl examina în continuare atent, cu coada ochiului, fără să scoată nici un cuvânt, deși fusese și el întrebat câte ceva.

Octavian insistă cu clasicele întrebări: în ce clasă ești, cum merge cu învățătura, ce facultate ai de gând să urmezi, ba îi dădu și sfaturi prețioase privind viitorul lui. Își păru sieși puțin stupid. Se comporta așa cum au obiceiul adulții s-o facă cu adolescenții, punându-le cele mai didactice întrebări, ca la orele de dirigenție.

Primi răspunsuri exacte la acest mai mult interogatoriu decât conversație: e în clasa a zecea, învață bine și vrea să urmeze automatica. La sfaturi reacționă puțin ironic, așa cel puțin i se păru lui Octavian, tot rezervat ca și până atunci. Nu-i era ostil, se păstra în limitele unui comportament civilizat, însă oarecum distant. Simți că băiatul îl examinează mereu și că de la început intuise el ceva. Octavian nu se simțea în largul lui. Anda încerca pe cât posibil să salveze aparențele, dar masa decurse monoton, plictisitor. Până la urmă și ea renunță să mai încălzească atmosfera, acceptând starea de fapt. Când în sfârșit se făcu vremea să plece, Octavian respiră aproape ușurat. La despărțire, Anda apucă totuși să-i strecoare câteva cuvinte, când băiatul o luase cu câțiva pași înainte:

– Te aștept totuși să vii. Îmi pare rău că n-a prea reușit întâlnirea noastră în trei. Nu-i nimic. Poate data viitoare...

Rămase surprins când, înainte de plecare, băiatul îi întinse mâna și după ce o strânse bărbătește pe a lui, îi spuse zâmbind:

– Aș vrea să vă mai întâlnesc. Poate veniți pe la noi într-o zi.

Octavian rămase deconcertat. Probabil îi plăcuse totuși băiatului.

*

Această „data viitoare" se ivi mai curând decât credea chiar Anda. Peste câteva săptămâni Octavian trebui să facă o deplasare în provincie și se abătu pe la ea. Au petrecut două zile așa cum își doreau amândoi. Ar fi vrut să nu se mai despartă niciodată. Totul a fost frumos, dar Octavian simți mereu în aceste zile o nelămurită stare de neliniște. Parcă ceva nu era în regulă. Lucrurile nu se desfășurau cum se aștepta. La un moment dat, când rămase singur pentru câteva ore – ea plecase până acasă – avu senzația că este într-un loc unde n-ar fi trebuit să fie. La reîntoarcerea ei totul păru a reintra în normal. Și totuși. Anda era și ea stingherită. Parcă și puțin grăbită. Acea stare de exaltare care îi făcea să se creadă fericiți o simțeau în continuare, însă ceva nu mergea. Sau era doar o impresie...

Veni și momentul când trebui să plece. Despărțirea a fost mai dureroasă ca niciodată. Ea era foarte tristă și-și reținea cu greu lacrimile, însă la plecarea trenului nu mai rezistă.Se îmbrățișară prelung și ar fi rămas așa multă vreme la scara vagonului, dacă nu s-ar fi pus trenul în mișcare. Îi văzu multă vreme mâna fluturând, sau i se păru că o vede și când ea dispăruse demult din câmpul său vizual. Rămase abătut pe culoar și fumă țigară de la țigară. Până la urmă intră în cușetă, se dezbrăcă și se întinse pe pat. Se gândi la ea, la el, la situația lor. Nu vedea nici o soluție și asta îl întrebunea. Nu era nimic de făcut pentru a ieși din acest impas? Nu. Deocamdată nu, ar fi spus prietenul său Stefan. Să aștepte. Bine, dar ce să aștepte? Și până când?

*

La București îl așteptau noi surprize. Sorin ratase un examen în sesiunea din vară! Lucia era foarte iritată și căuta un țap ispășitor. Și bineînțeles îl găsi în persoana lui Octavian. După o discuție aprigă, el se enervă și-i spuse:

– Dragă, te porți cu mine de parcă eu n-aș fi luat examenul, nu fiul tău.

– Fiul meu! – exclamă ea. Dar este și al tău și trebuie să te ocupi mai intens de el.

– Eventual să mă duc să dau eu examenul...

– Mă enervezi cu aerul ăsta superior-ironic.

– Dar nu mi-ai zis tu că preiei hățurile, deoarece eu n-am tact pedagogic? Poftim! Le-ai preluat și uite ce a ieșit.

Lucia își pierdu cumpătul.

– Cu tine nu se poate discuta. M-am săturat de toate.

– E bine să nu te saturi încă, pentru că se pare că vom mai avea destule de înghițit de la fiul „nostru". Precizez: fiul nostru comun.

Lucia nu mai răbdă și ieși trântind ușa. Octavian se luă după ea în dormitor. O găsi plângând.

– Se poate, fata mea! Tu, care ai fost întotdeauna omul tare în casa asta, să faci o tragedie dintr-o restanță? Au atâția restanțe

și nu doar una...

– Nu mă interesează alții, îi răspunse ea printre lacrimi.

– Știu. Ai dreptate. Așa este. Dar trebuie să ne păstrăm calmul. Să ne ținem de capul lui vara asta ca să-și ia restanța. Imposibil să n-o ia. E un băiat deștept. Ai văzut ce note bune a luat la celelalte materii. Hai, fii cuminte, că nu-i chiar așa o tragedie.

O luă pe după umeri și o mângâie. Încet, încet ea se liniști. Din când în când suspina adânc ca un copil care plânsese prea mult și acum nu-și găsea respirația normală. Octavian o îmbrățișă și o sărută pe frunte. Ea nu se opuse. Rămaseră așa multă vreme fără a se mișca niciunul, parcă pentru a nu tulbura odihna acestei păci pe care o doreau demult, o tot căutau și nu o găsiseră până atunci.

*

Numai că necazurile lui Octavian nu se terminaseră încă. Ceea ce prevăzuse directorul general se întâmplă: cu toată opoziția lui, inginerul șef Octavian Herța fu sancționat. Nu grav, doar cu o mustrare scrisă, dar asta tot sancțiune se numea, iar orgoliul său o recepționase din plin. Doar toată lumea știa că nu este adevăratul vinovat. Se înfurie foarte tare, vru să facă imediat contestație. Fu sfătuit de toți, în primul rând de directorul general, să renunțe. Nu avea nici un rost, apoi o mustrare scrisă nu era capătul lumii. Se putea ridica după un timp. Prietenul său Ștefan, când află ce pățise, îl rugase și el să nu dea proporții exagerate întâmplării și să treacă cu înțelepciunea peste toate. Chiar și Lucia îi spuse într-o zi:

– Știu că te doare această sancțiune. E și normal de fapt. Te înțeleg că nu ți-e ușor.

– Dar e nedreaptă, nemeritată, înțelegi?

– Da, înțeleg. Cu atât mai mult trebuie să le arăți tuturor că privești sancțiunea cu seninătate, cu calm.

Degeaba însă toate aceste sfaturi. Octavian suferea foarte mult. Se simțea jignit, chiar umilit. Zi și noapte numai la sancțiune se gândea. Nu mai avea chef de nimic, nici de lucru,

nici de mâncare. Venea acasă și se trântea în pat, cu ochii în tavan, rămânând așa vreme îndelungată până intervenea Lucia care, ca să-l scoată din starea asta, ori îl chema la masă, ori îl provoca la o discuție pe o temă oarecare. Au fost zile de chin pentru el, care l-au marcat profund. Lucia devenise foarte îngrijorată. Nu mai știa ce să facă. Într-o zi îl sună pe Stefan și după ce-i spuse în ce stare este Octavian, îl rugă să-l invite la restaurant, poate așa îl mai scoate din starea lui. Stefan de conformă dar, spre surprinderea lui, Octavian îl refuză politicos, pretextând că nu se simțea prea bine. Stefan era contrariat și căuta și el o soluție pentru a-l readuce pe Octavian la linia de plutire. Până la urmă i se păru a fi găsit una.

*

Într-o seară îl sună doctorul Glăvănescu care îl întrebă cu vocea lui veselă din totdeauna:

– Ei, cum se mai simte fostul meu pacient?

Octavian fu surprins de telefonul doctorului. Îi răspunse:

– Bine. Mă bucur foarte mult că vă aud. Dar dumnevoastră?

– A, eu, mulțumesc. Totul este frumos și fiecare lucru e la locul lui. De fapt mie și când nu mi-e bine consider că este normal să fie așa. Păi ce, să ne meargă în fiecare zi extraordinar! Asta nu se poate și nici nu e sănătos. Gândește-te ce ne-am plictisi, ce dereglări psihice ar urma. În sfârșit, să nu mai discutăm despre mine. Spune-mi, dumneata cum te simți cu sănătatea?

– Destul de bine. N-am mai avut neplăcerile pe care le știți.

– Mă bucur pentru dumneata... deocamdată, pentru că s-ar putea să le ai iarăși dacă nu ești cuminte.

– Nu înțeleg ce vreți să spuneți, doctore.

– Știi dumneata bine la ce mă refer...

– Nu-mi dau seama...

– Aha! Nu-ți dai seama? Păi pe cine prostești dumneata? Am auzit că ai avut o pățanie la slujbă, un fleac acolo și că din asta suferi ca un animal rănit. Iartă-mi expresia, însă azi n-am umor deloc.

– Dar de unde ați aflat dumneavoastră toate acestea?

– N-are importanță.

– Nu cumva tot acel misterios prieten comun al cărui nume mi-l tăinuiți de atâta vreme?

– Să zicem că el este. Hai să lăsăm asta. Adu-ți aminte ce te-am sfătuit eu de atâtea ori, mai ales când erai în spital. Fii, domnule, mai detașat, mai mândru – că doar har domnului ești – nu mai aplifica niște mărunțișuri. Chiar dacă mai ai și alte necazuri, indiferent de ce natură, fie ele și intime, caută să înțelegi că ele nu pot fi biruite decât prin trecerea timpului. Rănile se cicatrizează, chiar cele adânci. Cruță-te în primul rând dumneata, nu aștepta ca alții s-o facă. Și nu uita un lucru: bucură-te că ești de fapt un om foarte sănător și cât ești sănătos nimic nu mai are importanță. Ascultă-mă pe mine că știu eu ce știu. Ți-o spune un om care a trăit și el destule la viața lui.

Telefonul doctorului Glăvănescu îl surprinsese foarte mult, dar îi făcu bine. În fond avea dreptate doctorul. Trebuia să facă ceva pentru a se smulge din starea aceasta. Ușor de zis! Dimineața când trebuia să se ducă la institut, se simțea de parcă ar fi avut de ispășit o condamnare grea. Zilele se scurgeau greu, monoton, mai ales diminețile la serviciu. Încercă să-și impună singur un program foarte încărcat ca să-și ocupe tot timpul, pentru a avea impresia că acesta totuși se scurge, înaintează. Nici acasă nu-i era ușor, deși Lucia făcea eforturi ca el să se simtă bine. Chiar când nu era de acord cu el într-o chestiune, se abținea să-l contrazică, ceea ce nu i se întâmplase până atunci. Până și Sorin căuta să-i fie pe plac, deși o făcea cu un oarecare efort. Cât despre Andreea, ea era mereu aceeași fată atentă, tandră cu tatăl ei. Octavian simți că este menajat vizibil și treaba asta ajunsese la un moment dat să-l enerveze, dar își dădu seama că este nedrept. De fapt, toți ai lui nu făceau altceva decât ceea ce ar fi trebuit să facă niște oameni care țineau la el. Căută și el să răspundă acestor gesturi de atenție, numai că nu reușea întotdeauna. Se străduia însă, ceea ce nu scăpă celorlalți care se bucurară. Să fie oare un semn de ameliorare? – se întrebă Lucia. Din păcate, imediat după aceea Octavian se închidea în el, tăcând vreme îndelungată și toate eforturile lor păreau a fi fost făcute în zadar.

Octavian se chinuia, neștiind ce să facă în continuare. Se simțea profund nedreptățit. Din moment ce nu greșise, de ce tocmai el fusese sancționat? Desigur, ca să se acopere eroarea celor de sus care impuseseră soluțiile lor. Se simțea înfrânt, ba mai mult, umilit, călcat în picioare. Și totuși, gândi el într-o noapte când iar nu putea dormi, principalul vinovat este chiar el însuși pentru că nu avusese curajul să spună lucrurilor pe nume. De ce n-o făcuse? De frică, bineînțeles. Își aminti de discuția pe care o avusese cu Costache Mladin la una dintre ultimele întâlniri când acesta îi propusese să se plimbe puțin prin parc.

– Hai să mergem pe jos la Bufetul de la Șosea, îi zisese Costache. Și până acolo mai bârfim și noi puțin. Că de asta suntem buni... de cârtit pe la colțuri. Uită-te la cehi, la polonezi, până și la antipaticii ăștia de unguri. Ăștia mai mișcă, s-au revoltat, au și acum dizidenți. Noi... noi avem doar vorbitori din afară, pe la diverse microfoane din vest. După ce a „fugit" la capitaliști, românul devine subit vorbăreț. Cât a fost acasă, a tăcut mâlc și a răbdat totul. Odată ajuns la microfonul „Europei libere", mamă-mamă, ce curajos devine conaționalul nostru. Atunci să te ții! Să vezi ce erou iese din el. Se face că uită că atâta vreme cât era în țară era slugă la fel ca aproape toți ceilalți. Ei, pe când cehii sau polonezii au avut îndrăzneala să spună adevărul dinăuntru, riscând bătăi, schiungiuiri, condamnări, chiar moartea, asasinatul. Vezi pe celebrul preot polonez Popieluśko, sau cum îl chema. Apropo, știi cum îi zic clienții obișnuiți restaurantului Varșovia, fost Perla? „Popieluśko"! Hai, bădie, că umor avem destul. Numai că asta nu ajunge, nu ne ajunge ca să fim liberi.

Costache o luase iar pe glumă. Asta era el! Nu dramatiza, avea puterea să treacă cu o mare ușurință de la o stare la alta.

Apoi redeveni serios:

– Știi ce, Octavian? Teama, frica ne omoară pe noi. Degeaba ne dăm mari la un șpriț, când zicem că dărâmăm totul din temelii, că facem rahatul praf.

Octavian tresări. Asta era. Frica! Îl privi drept în ochi pe Costache, apoi începu să verbească încet, parcă șoptind:

– Aici e totul. Frica! Ea ne domină, ne epuizează, ne termină. Ne face neoameni. Tot ce facem este sub imperiul fricii. Ajungem să nu mai fim noi înșine. Nu îndrăznim nici cel mai mic gest înainte de a-i calcula cu spaimă consecințele imprevizibile. Fiecare cuvânt pe care îl rostim în fața cuiva este precedat de mii de precauțiuni. Dacă se interpretează cine știe cum? Dacă ne toarnă cineva, poate chiar cel mai bun prieten? Așa ajungem să avem o existență dublă: cea a noastră, intimă, cea ce credem de fapt că ne reprezintă integral când suntem sinceri cu noi înșine, când spunem – și cui spunem decât nouă înșine? – exact ce gândim despre tot ce trăim, tot ce ne înconjoară, și cealaltă existență, publică, socială în care jucăm teatru, de obicei prost, în care mințim cu mai multă sau mai puțină candoare, în care suntem pe deplin conformiști, fideli unei orânduiri în care de fapt nu credem deloc, dar absolut deloc. Ne rupem în două. Devenim schizofrenici și nu ne dăm seama că locuim două persoane în aceeași ființă. Suntem niște actori proști, deși ne credem nemaipomenit de isteți, imaginându-ne că îi păcălim pe toți ceilalți, când de fapt ne mișcăm ca niște marionete manevrate de sus, de deasupra noastră. Mici vietăți fără cuvânt. Acceptăm umilirile cele mai mari cu un aer împăcat. De, asta e, trebuie să supraviețuim. Avem griji, necazuri, familie. Și totuși, de ce o facem? De frică, de spaimă, Costache. Dacă ni se va întâmpla ceva rău, neplăcut, urât? Suntem bolnavi de frică. Asta e! Suntem niște oameni contaminați de cea mai rea maladie a umanității: frica! O frică animalică! Ea ne face neoameni, ne coboară la nivelul unor biete viețuitoare necuvântătoare. Sau cuvântătoare a ceea ce vor alții să cuvântăm. Ca niște mecanisme conduse integral de alții. Frica! Ea este cea care ne conduce, ne comandă, ne supune, ne umilește și ne desființează ca oameni.

Octavian se opri aproape gâfâind. Era speriat de ce putea spune. Își aprinse cu mâinile tremurânde o țigară. Trase adânc aer în piept, de fapt fumul țigării. Îl privi cu coada ochiului pe Costache Mladin. Acesta nu-i răspunse nimic, mergând tăcut

alături, cu privirea ațintită în pământ. Abia după multă vreme îi răspunse:

– Din păcate, ăsta e adevărul. Tăcem cu toții și îndurăm fără să crâcnim. De asta am și ajuns aici. Dar eu nu mi-am pierdut speranța. Ai răbdare...

– Cât să mai am răbdare? îl întrerupse exasperat Herța. De zeci de ani tot răbdăm. Mereu spunem – mai ales în ultima vreme – că am ajuns la capătul răbdării. Numai în acest capăt n-a fost încă atins din moment ce nu facem nimic.

Ajunseră la Bufetul de la Șosea și se așezară la o masă mai retrasă, într-un colț. Costache propuse niște mici cu cârnăciori olteneșți.

– Acum nu mai facem politică, zise el aproape șoptind.

– Vezi? izbucni Octavian, ăsta e curajul nostru! Ce-ți spuneam eu mai înainte?

Costache îi aruncă o privire mânioasă, apoi, pe neașteptate, izbucni:

– Hai că ești mare, bădie! Ce-ai vrea să fac acum? Să mă ridic în picioare și să strig în gura mare: „Jos..."! Știm noi cine. La ce ar folosi? M-ar umfla rapid vreo câțiva inși plasați prin preajmă și cu asta basta. Nu, nu așa trebuie procedat.

– Dar cum? se interesă Herța.

– Tu chiar vrei să facem planul aici, la crâșmă? Lucrurile astea se pregătesc altfel. Ai să vezi tu... Dar hai să mâncăm, că am o foame de lup. Și uite ce bine arată cârnăciorii ăștia olteneșți.

Octavian îl privi, fără să vrea, cu dispreț, deși omul îi era simpatic. Ce ușor putem fi noi corupți de o mică plăcere, de un moment oarecare, când ni se pare că ne simțim bine pentru scurtă vreme.

Discuția care urmă fu una oarecare. Nici nu merita să-și amintească.

Înainte de a adormi, spre dimineață, ultimul gând fu acesta: „ Ce ușor adoarme în noi revolta la mirosul ademenitor al unor cârnăciori olteneșți!"

Zilele următoare nu aduseră nimic nou. Situația lui era în continuare confuză, incertă. I se părea că lumea îl ocolește, că unii chiar îl privesc cu suspiciune. Se afla într-o stare proastă. Îl durea mereu capul și nu avea chef de nimic. Ce era de făcut? Nimic, își zise tot el. Cum era să lupte de unul singur împotriva tuturor, de fapt împotriva lumii în care era nevoit să trăiască? Până la urmă va fi nevoit să se supună. Nu avea cum să se apere, cum să reacționeze. Trebuia să accepte cu fatalism totul: așa i-a fost dat! Așa a vrut soarta! Își aminti ce îi spusese un literat: „În noi este adânc implântat spiritul mioritic. Ne lăsăm în voia destinului și nu facem nimic să-l înfrângem. Deși destinul nu este nimic altceva, cel puțin astăzi, decât voința unora care au putere asupra noastră. Iar noi nu vom întreprinde nimic împotriva acelora care cred că ne reprezintă destinul, al nostru, al tuturor".

CAPITOLUL XVI

Poetul îl vizită într-o zi la birou și, cu toată opoziția lui Octavian, nu se lăsă până nu-l „scoase" la un restaurant.

– Trebuie, mărie ta, să ieși undeva în lume că, după câte văd eu, ești cătrănit rău. Un pic de aer afumat de cârciumă nu-ți strică. E ca oxigenul tutunul de restaurant, ascultă ce-ți grăiesc eu, boierule.

Numai că Prodea juca și el fals. Se vedea că este într-o pasă proastă, ceea ce lui Octavian nu-i scapă.

Găsiră până la urmă o masă liberă la un restaurant nu departe de institut. Comandară ceva de mâncare și vin. Conversația se lega greu.

– Suntem amândoi niște amărâți, poete. Degeaba te prefaci. Ești ars și tu.

Prodea tăcu o vreme. Nu mai avea verva de altă dată. Pe chip i se citea o oboseală bolnăvicioasă, poate chiar o tristețe la care nu-i găsea leac nici veselia lui de altădată. Abia într-un târziu îi vorbi cu o voce parcă necunoscută lui Octavian:

– Stăpâne, am primit vești de ocară.

– Despre cine, poete, ai primit vești?

– Ei, asta-i. Despre mine, că eu n-am pe nimeni care să fie alături ca să mă îndurerez dacă i se întâmplă ceva rău.

Octavian nu înțelegea:

– Fii mai clar.

– Păi, boierule, cu toate că nu-mi place că stau solo în hardughia mea, tot singur rămân. Chiar dacă îmi mai luminez singurătatea cu câte un suflet de femeie generoasă. Ea pleacă și

eu tot solo rămân. Că așa mi-e datul, să nu mă însoțesc cu nici una pentru vecie. Vecia atâta câtă ne-a fost scrisă.

– Vorbeai de o veste de ocară.

– Da, doctorii mi-au adus-o.

Octavian tresări.

– Și ce ți-au spus?

– Nu prea vesele știri. Că am una, că am alta. Mai pe scurt că am s-o încurc repede în viața asta păcătoasă. Să fiu cuminte, să nu mănânc exact ce-mi place mie, să nu beau decât apă de izvor și alte drăgălășenii de tipul ăsta.

Prodea se opri și mai bău din paharul cu vin.

– Păi nu spuneai că nu mai ai voie să bei? Eu cred că ar fi bine să urmezi sfatul doctorilor.

Poetul dădu din mână a lehamite.

– Degeaba, tot nu se mai poate face nimic. E prea târziu. Măcar cât mi-a mai rămas să fac ce-mi place.

– Ei, să n-o luăm chiar așa. O viață cumpătată ne prelungește viața.

– Parcă ai fi sfatul medicului de la radio, boierule. Hai s-o lăsăm și să le trăim ca lumea pe ale noastre. Să-ți grăiesc o întâmplare nostimă pățită de mine recent în „cea mai mare poartă feroviară a capitalei", cum îi zic Gării de Nord drăgălașii noștri reporteri, că ei le văd pe toate bine și frumos, așa cum trebuie de fapt.

Poetul încerca din nou să fie vesel, dar se vedea că o face cu mare efort, poate doar pentru a crea o atmosferă plăcută sau ca să-l bine-dispună pe Octavian.

– Și cum îți spuneam, eram în gară cu gând bun să mă roiesc puțin din frumoasa noastră capitală, când văd pe peron o ființă de sex opus nouă – opus superb al naturii – înaltă și falnică, cu niște pulpe glorioase, cum zicea un poet drag mie. Pe loc mă aprind și încep să fac ture în jurul monumentului feminin al naturii. Trebuia să găsesc ceva, o soluție ca să mă însoțesc cu ea, deși habar n-aveam dacă urma să ia același tren cu al meu sau altul. Și până la urmă n-am mai părăsit Bucureștiul nici eu, nici ea.

Poetul continuă să povestească, dar Octavian nu-l mai putu

urmări. Gândul îi zbură departe, undeva în urmă. Nu-l mai asculta. Abia într-un târziu, auzi vocea deja obosită a lui Prodea:

– Păi eu ce fac aici, cocoane, vorbesc singur? Observ că ai plecat demult cu sorcova pe la alte case și eu predic în pustiu.

Se vedea că și el se plictisise de propria poveste care semăna cu altele pe care i le istorisise, așa că se opri.

Se instală o tăcere grea între ei. Nici unul nu o tulbură vreme îndelungată. După ce umplu paharele, poetul vorbi cu o voce care nu mai era a lui, tristă, parcă venea de departe:

– Ce ne facem, boierule, că vine iarna în trupurile și sufletele noastre și când se apropie iarna, ne ia cu frig pe dinăuntru și ori în câte așternuturi calde am adăsta, tot cu rece ne ia.

– Faci versuri, poete?

– Ce dracului să fac altceva? Sunt bolnav și încep să cred că nu mi-a adus nimic viața asta pe care am trăit-o. Oi fi greșit și eu, nu zic, dar parcă prea grea e pedeapsa. Ei, ce știi matale...

– Ce vrei să spui?

– Să nu te superi pe mine, dar hai să ne măsurăm un pic amândoi. Eu mă duc acum în chilia mea. Fără nimeni, oropsit de singurătate. Frig în jur, frig înăuntru. N-am nici măcar o pisică de pripas ca să-mi toarcă a pagubă, așa ca să știu că suflă cineva lângă mine. Mi se face frică de atâta singurătate. Nu știi ce-i asta, mai ales când stingi becul și urmează întunericul în care te zbați de o viață. Matale te duci acasă. Te așteaptă cineva, cu care chiar dacă te-ai certat cu o zi înainte, este un om cu care împarți aerul din odaie. Te mai poți împăca cu el, că ai cu cine. Eu n-am nici măcar pe cineva care să mă necăjească, să mă mânie pentru o clipă. Și nu știi ce rău e când n-ai cu cine te sfădi seara! Totul ți se pare searbăd și fără noimă. N-ai cum să cunoști asemenea singurătăți, măria ta. Matale chiar când ți-e mai rău, ți-e mai bine ca mie, pentru că ai niște ființe pe care le știi aproape, în încăpere. Pe când eu am doar pereții întunecoși și noaptea pe care o voi duce singur în spate până dimineața. Ehe, nimeni nu știe cât de lungă e o noapte într-o cameră în care nu va veni nimeni, în care ești condamnat să trăiești singur. Dar am vorbit deja prea mult și-aș încerca să fac o propunere cucernică: hai să ma luăm o butelcă din vinul ăsta „superior de masă".

Prodea încerca din nou să fie vesel, doar că nu izbutea deloc. Tristețea care îl măcina pe dinăuntru era de neânvins. Degeaba făcea eforturi să schimbe registrul. Nu-i mai ieșea nimic.

Octavian îl lăsă cu ale lui. Își dădea seama că nu avea nici un rost să încerce să-i ridice moralul. Poetul i-ar fi râs în nas. Înțelese că omul din fața lui nu era nici el într-o pasă mai bună. Era de preferat tăcerea.

Și totuși poetul reveni din mutenia lui, cu o voce șovăelnică:

– După cât bag seama nici matale nu te poți făli azi cu o veselie nemaipomenită.

– Ca să fiu sincer, nu.

– Poate îmi spui și mie de ce. Că doar ai de toate. Și stare, și familie, și poziție tare în lume. Iar din astea vin și celelalte, nu?

Octavian întârzie cu răspunsul:

– Așa s-ar părea la prima vedere, din afară cel puțin. În ochii lumii eu sunt un om făcut, din aproape toate punctele de vedere. Numai că, vezi, lucrurile sunt mult mai complicate.

– Adică?

– Mulți oameni mă invidiază pentru ceea ce am realizat. Ei privesc lucrurile strict cantitativ concret: cât ai, ce ai acumulat, pe care scară socială ai urcat, ce perspective de a te sălta mai ai, în ce cercuri te învârți și așa mai departe. Nimeni nu-și pune întrebarea ce este în sufletul tău, dacă ești mulțumit de ce ai, făcut, de ce ești, dacă aspirațiile tale s-au realizat sau, în sfârșit, dacă nu cumva voiai cu totul altceva.

Prodea dădu din cap, parcă îndoindu-se:

– Uite că eu mi-am pus asemenea întrebări în legătură cu persoana matale.

Octavian făcu o figură surprinsă.

– Nu te mira. Eu știu demult că matale nu ți-e bine nici când ți-e bine sau cel puțin când în ochii altora pare a fi totul O.K. în ce privește. Am înțeles demult asta și poate tocmai de aceea te simt aproape. Pentru că acesta e singurul punct unde ne apropiem noi doi. Că nici eu n-am fost mulțumit vreodată, chiar

când credeam – și credeau și alții – că-mi merg lucrurile cum ar trebui. Ți-a fost dat, boierule, să porți crucea nemulțumirii atâta timp cât vei face umbră acestui pământ. Știu, e o fatalitate, poți să ai totul și să fii cu toate acestea veșnic nemulțumit. De ce? Nu știu și n-o știi nici matale. Și poate e mai bine să nici n-o știm. Noi doi facem parte din tagma celor care trăim fericirea doar în urma noastră, după ce ea s-a trecut demult. Să ne mulțumim cu atâta și să retrăim în nopțile de singurătate zilele frumoase prin care am trecut cândva. Este și acesta un mod de a fi fericiți în trecut, când prezentul nu este așa cum ni l-am fi dorit. Să ne mângâiem ziua de azi cu clipa de ieri, iar rănile să ni le ungem cu amintirile clipelor duse pentru totdeauna. Ce altceva am putea face? Când ne este mai rău acum – și multora ne este – să hălăduim prin comorile zilelor frumoase ascunse în cămările cele mai tăinuite ale vieții noastre de demult. Că cea de acum, ce să mai vorbim... e așa cum este... fără nici o speranță...

Prodea se opri. Respiră adânc, apoi, scuturându-se de o povară nevăzută, încercă să-și intre în pielea lui de fiecare zi:

– Hai că te-am dat gata cu „gândițele" mele. Parcă așa traducea cineva franțuzescul „pansée".

Octavian nu-i răspunse. Nici nu avea ce. Poetul avea dreptate. Era de aceeași părere cu el. Ce se mai putea adăuga?

Și totuși, viața i se părea mult mai concretă decât aceste generalități. Încercă să-și adune gândurile.

– Nu știu cum să-ți explic. Poate ai dreptate în tot ce mi-ai spus. Nici nu încerc să te contrazic. Vezi, pe cât de adevărat este că omului îi trebuie atât de puțin ca să fie fericit, tot pe atât de adevărat este că lui, omului, îi trebuie la fel de puțin pentru a nu fi mulțumit. E suficient ca undeva să scârție ceva – acasă, la serviciu, în relațiile cu lumea – pentru ca imediat să apară nemulțumirea, dacă nu chiar nefericirea. Și de aici îndoiala.

– Metodică, ar spune Descartes, și atunci e bine, interveni poetul. Iartă-mă că te iau cu cele culturalicești. Da' așa îmi veni mie acuma.

– Nu despre îndoiala metodică este vorba, ci despre cea sterilă care nu te duce la nimic bun, ba dimpotrivă, duce la neîncredere în tot ce te înconjoară și, în primul rând, în tine însuți.

Asta te poate termina definitiv ca om. Când nu mai crezi în nimic, când te îndoiești de toate, nu mai exiști. Înseamnă că te rupi de tot ce este în jurul tău, rămâi singur, iar omul nu este făcut să trăiască singur, el este obligat să rămână în colectivitate, să accepte niște reguli în care trebuie să creadă sau să simuleze că ar crede, altfel moare, dacă nu fizic, atunci în mod sigur ca ființă care gândește singură. Acum însă, aici în România, noi simulăm că ne este bine, deși, în realitate, toate merg foarte prost, iar noi formăm o națiune de terorizați și suntem aproape toți cu nervii la pământ. Și mai avem tupeul să vorbim despre alienarea omului în capitalism!

– Știu, bătrâne prieten, și te aprob în tot ce spui! Mai mult decât atât, aș adăuga că omul nu poate trăi fără a se supune unei autorități – sociale, ideatice – sau zi-i cum vrei. El este liber doar în alegerea cărei autorități să se supună, or la noi e doar una. Deci nu este absolut liber, ci doar relativ sau în cazul nostru deloc, pentru că va trebui până la urmă să accepte regulile jocului social, el, omul, fiind prin excelență o ființă socială. Or, exact asta matale ești foarte puțin dispus să accepți. Asta e suferința care te macină.

Octavian tresări puternic:

– Ce vrei să spui?

– Exact ce ai auzit. Mata ai vrea ca totul, dar absolut totul să fie posibil. Chiar și lucrurile cele mai opuse dintre ele. Ai dori să împaci toate contrariile posibile. Așa ceva nu se poate. Mai ales azi, la noi, când trebuie să înduri totul, tot ce îți impune puterea.

– De ce nu s-ar putea împăca aceste contrarii?

– Pentru că nu se poate trăi totul într-o singură viață de către un singur om – într-o societate ca cea de la noi.

– Mi se pare prea general ce spui.

– Nu te preface că nu înțelegi. Eu știu suficiente lucruri despre matale, chiar mai multe decât ți-ai închipui. Și mai știu pe deasupra că ai vrea să le împaci pe toate. Ai trăit în ultima vreme o experiență care se pare că te-a zguduit. Ar fi bine să înțelegi că trebuie să te decizi pe ce cale să mergi pentru că numai pe una se poate merge. Pe amândouă în același timp este

imposibil. Nu-mi stă în fire să dau sfaturi, dar parcă prea ești nehotărât, bătrâne. Nu te supăra că-ți zic: la anii matale și cu situația pe care o ai nu prea merge. Cu mine e altceva. Eu sunt sortit să rămân veșnic singur, fără nici o „obligație" cum se zice în lumea așezată. Pe când matale, de...

Poetul se opri parcă încurcat. I se părea că mersese prea departe.

– Iartă-mă. Cred că m-am luat cu vorba și m-am băgat unde nu trebuia.

Octavian nu răspunse. Între ei se instalase o tăcere stânjenitoare. Nu aveau ce să-și mai spună.

Într-un târziu Prodea încercă să reanimeze atmosfera:

– Domnule, dar în casa asta nu se mai poate bea nimic?

Numai că întrebarea sa rămase fără ecou.

CAPITOLUL XVII

Într-o zi îl sună Anda.

– Să știi că ți-am scris o scrisoare foarte lungă. O să te plictisească. Dar prea aveam multe să-ți spun. Mi-e dor de tine. Te aștept.

Și închise brusc telefonul.

Octavian rămase ca paralizat. Simți că i se face din nou dor de ea. O senzație fizică de durere îl cuprinse, împrăștiindu-i-se în tot corpul. Își lăsă capul în mâini. Ce să însemne asta? Ce e cu el? Nu-și dădea seama ce i se întâmplă. Căuta să se smulgă din starea în care se afla. Doar își promisese că va lua o hotărâre! Nu mai putea s-o amâne la nesfârșit. Avusese răbdare. Așteptase ca timpul să rezolve totul. Și ce-a rezolvat? Nimic. Era tot ca la început. Totuși acum venise vremea să privească lucrurile în față, să nu se mai amăgească inutil. Hotărârea pe care și-o promisese... Ușor de spus. Numai că hotărârea asta implică destinul încă unui om și chiar destinul lui... Deci?

După ce ieși de la institut se duse în parc. Era cald și plăcut. Lumea se plimba veselă și nepăsătoare, cel puțin așa i se păru lui. Ce-i păsa lumii că el este într-o situație grea, aproape fără ieșire. Se înfurie. Cum adică fără ieșire? Începea să fie melodramatic? Nu cumva era și puțin ridicol sau chiar mai mult? Poate se comportase ridicol tot timpul în ultima vreme și el nu-și dăduse seama? Te pomenești că cei din jur se amuză pe socoteala tribulațiilor lui sentimentale. Imposibil! Dar nimeni nu știe nimic în afară de Ștefan. Iar Ștefan este un om discret, n-ar fi povestit nimănui nimic. Deci suspiciuni inutile. Cei din jur nu aveau cum să știe ce trăia el de fapt. Cel puțin din punctul acesta de vedere

putea fi liniștit. Liniștit! Zâmbi cu amărăciune. Cum mai poți fi astfel când primești un telefon ca cel de astăzi? Mai vorbise cu ea la telefon de câteva ori, dar niciodată nu fusese atât de tulburat ca acum. Poate la început. Numai că era o altfel de emoție, una a surprizei, a bucuriei că îi aude după atâta vreme vocea. Acum însă era copleșit cu totul. Parcă îi revenea o mare răspundere. Da! Asta era. Răspunderea față de Anda! Ea credea în el, în dragostea lui și-și pusese mari speranțe în el. Oare așa să fie? Ezită. Probabil că totuși îl înțelegea și ea că nici lui nu-i era ușor. Doar nu era singur, de capul lui... Avea și alte responsabilități, mai vechi și mai mari pe care nu avea cum să le ignore. Oare ce gândise ea despre toate acestea? Fusese o înțelegere tacită între ei ca anumite subiecte să rămână tabu, să nu fie abordate niciodată în discuțiile lor. Procedaseră corect așa? Poate că era mai bine să lămurească lucrurile de la început. Și parcă dacă le-ar fi discutat le-ar fi lămurit? Ele ar fi rămas la fel. N-ar fi putut schimba nimic prin vorbele lor. Și-ar fi plâns unul altuia pe umăr și asta ar fi fost totul. Nu avea rost să se amăgească. Dintr-o asemenea situație nu se iese așa de ușor. Iar sfaturi n-are cine să-ți dea. Chiar dacă s-ar găsi oameni dispuși s-o facă, fiecare ar avea părerea sa. În momentele de răscruce omul trebuie să ia hotărâri singur, cumplit de singur.

Poate că ar fi trebuit să-i scrie. Încercă să-și imagineze cum ar suna scrisoarea lui:

„Știi cât de teamă îmi este să nu fac nici un rău nimănui.. Înțelegi ce vreau să spun. Orice hotărâre pripită poate lovi în cineva. Iar teama că aș putea comite așa ceva mă domină și nu mă pot elibera de ea. Eu nici nu știu dacă aș putea păși în afara universului în care mă învârt în fiecare zi, unde trăiesc oameni care mă cunosc și îi cunosc de o viață. Ce aș putea fi, ce ar rămâne din mine în afara acestei lumi din care eu însumi fac parte? Eu nu cred că m-aș putea rupe de ceea ce sunt, iar ceea ce sunt este universul în care trăiesc. E aproape imposibil de ieșit dintr-o lume în care ai intrat demult. N-ai cum, pentru că doar acolo există firele invizibile care te leagă de tot ce este în jur. Tu ai dori, deși poate ți-e greu să recunoști, ca eu să mă rup de toate acestea. E greu, foarte greu așa ceva. Fiecare om e legat de locul

și de timpul său. Nu-l poți smulge din acest ambient care uneori are vechimea și valoarea unei vieți întregi. Nu pot să mint, sau mai exact, nu sunt făcut pentru minciuni de lungă durată. Înțelege și iartă-mă".

Nu-i plăcu deloc ce-și imaginase că i-ar scrie. Nu așa trebuia gândit. Părea egoist, meschin acest fel de a privi lucrurile. Atunci cum? Ea îl iubea și asta nu trebuia uitat. Se judecă aspru: oare nu el era vinovat de tot ce se întâmplase? Apoi tot el își spuse: dar și ea voise. Se enervă. Așa nu ajungea nicăieri.

x

Peste câteva zile sosi scrisoarea pe care i-o promisese Anda. Era într-adevăr o scrisoare lungă pe care Octavian o citi de câteva ori. Ea îi scria că îl iubea mult. Se vedea din fiecare rând așternut pe hârtie. Dar printre rânduri mai răzbătea ceva ce el nu observase până acum nici în scrisorile și nici în discuțiile pe care le avuseseră. O tristețe fără margini o copleșise. O amărăciune pe care nu i-o simțise până atunci sub înfățișarea ei în general echilibrată, ca părându-i chiar veselă câteodată. Se putea însă ca această tristețe să fi apărut doar în ultima vreme, să fi fost provocată de ceva. Mai citi încă o dată întreaga scrisoare. Înțelesese. Anda se plângea că ar fi vrut să-l aibă mai mult lângă ea și el nu putuse veni. Îi era dor de el și o copleșise singurătatea și amărăciunea. Îl ruga să facă tot ce este posibil să vină până la ea. Măcar pentru o zi sau două.

„Tu nu poți înțelege ce mult îmi lipsești. Seara mai ales mă apucă disperarea . Nu-mi mai găsesc locul. Nu știu ce să mai fac. Este cumplit de greu să fii singură. Înțelege-mă, Octavian. La un moment dat nu se mai poate supota. Te aștept".

Acest fragment din scrisoare îl obseda. Ea îl aștepta cu speranță, cu încredere, însă în același timp cu amărăciune, pentru că nu se putuseră vedea în ultima vreme. Ce să facă? Simțea o nevoie imperioasă să se ducă la ea. Trebuia să recunoască cinstit că ar fi făcut-o în orice clipă. Dar... nu se putea acum. Și poate era mai bine să amâne puțin. De ce? Știa el bine de ce. Sau i se părea. Nu avea rost să se prefacă. Și, Doamne, cât s-ar fi dus.

Chiar în momentul acela îi venea să ia trenul.

Se ridică de pe scaun și începu să se plimbe prin birou cu mâinile la spate, fumând nervos. Se opri în fața geamului și privi micul parculeț din față. Pe o bancă doi tineri stăteau de vorbă. De fapt își șopteau ceva. Erau foarte apropiați, aproape îmbrățișați. Un tremur îi străbătu tot corpul. Se văzu pe el, pe ei doi acum nu se mai știa câți ani în parcul transilvan. Închise ochii și rămase multă vreme parcă pentru a prelungi și mai mult aceea scenă de altădată. Scrisoarea îl zdruncinase. Dacă până atunci se gândea că va putea lua totuși o hotărâre, acum îi era de-a dreptul imposibil s-o facă. Trebuia să se liniștească. Deci, încă o amânare. Și iar avea nevoie de multă răbdare. Mai era ceva care îl punea în încurcătură. Anda îi cerea un răspuns urgent. Și el nu știa ce să-i scrie. Încercă de câteva ori să-i răspundă, dar nu izbuti. Se frământă multă vreme. Parcă nu găsea tonul necesar. Ar fi vrut să-i explice niște lucruri: în ce situație se află, că trăiește un moment greu, că ea va trebui să aibă răbdare, că el va veni totuși într-o zi și altele. Numai că toate acestea îi sunau fals, neplăcut, semănau a justificări. Și dacă lui i se păreau așa, atunci ei trebuia să i se pară de-a dreptul îngrozitor. Renunță pe moment să-i răspundă. Amână pentru a doua zi când spera să aibă o altă dispoziție. Poate va reuși să fie mai convingător. Nu putea să-i scrie oricum și orice. Încuie scrisoarea în birou.

Nu știa ce să facă. Nu-i prea venea să meargă acasă. Își aduse aminte de poetul Prodea. Îl sună pe firul interior. Îi răspunse chiar el.

– O, sunt prea onorat de telefonul domniei voastre, boierule. Cu ce prilej?

– Lasă prostiile, poete.

– Gata, le-am lăsat. Sînt că v-aș putea fi de un oarecare folos în clipa asta.

– Da! Hai să bem ceva, ca băieții, cum spui tu. Dar nu aici prin preajmă.

– Înțeleg, să nu ne vadă dușmanii și să zică iar că stăpânirea bea cu clasa muncitoare.

– Mergem la o cârciumioară, pe care o știu eu. Ne vedem

jos peste cinci minute.

Se întâlniră la ieșire. Octavian îl duse la un restaurant mai retras, unde nu-l cunoștea nimeni.

Comandară mâncare și băutură. Dar, cu toată strădania lor, conversația nu mergea deloc, nu se lega nimic. Seara se scurgea greoi. Se simțeau amândoi stingheri. Vorbiră de una, de alta, apoi tăcură iar. Fiecare se gândea la ale lui, uitând parcă de celălalt, cu ochii privind undeva, pustii, fără să vadă nimic. Abia într-un târziu Prodea dădu semne că ar vrea să continue discuția. Își mângâie cu un gest leneș barba ce începuse deja să încărunțească. Ici-colo câte un fir alb care îi trăda vârsta. Îl privi îndelung pe Octavian și, după ce se foi puțin în scaun, se decise să vorbească:

– Boierule, ți-aș mai zice o vorbă, dar nu cutez, că poate te-oi amări.

– Zi-o.

– Fă-mi mata puțin curaj.

– Cum adică?

– Păi așa, dă-mi un brânci.

– Închipuiește-ți că ți l-am dat.

– E prea slab pentru ce am a-ți spune.

Octavian, plictisit și oarecum absent până atunci, deveni subit atent.

– Te ascult cu interes.

– Multam.

Numai că poetul încă ezita. Se vedea că nu-i venea prea ușor să spună ce are de gând. Până la urmă, după ce goli dintr-o suflare paharul de vin, se hotărî. Trase adânc aer în piept, îl privi drept în ochi și începu să vorbească repede, astfel decât îi era felul.

– N-aș vrea să te necăjesc, dar eu prea mă simt legat de mata ca să nu-ți spun ce se zice prin jur, prin minunatul nostru institut de proiectare.

Octavian ciuli urechile.

– Despre ce?

– Păi nu despre ce, ci despre cine...

– Lasă ocolișurile, nu mă fierbe!

– Le las, coane, gata, nu te zburli la mine. Despre mata se vorbește.

– Că am greșit cu centrala, desigur...

– Nu știu cât ai zbârcit-o cu centrala. Asta nici nu mai contează.

– Păi, atunci ce?

– Mai se zice ceva... Că ai o relație „extraconjugală". De ce i-o fi zicând „extra", că mie îmi place particula asta în sensul ei curent, adică ceva mai mișto decât obișnuitul. Așa cum ai zice o vodcă extra-fină. Adică mai fină decât alta care e doar fină. Deci mai bună. Ceea ce înseamnă că o relație extraconjugală e mai bună ca aia conjugală.

– Poete, ai băut prea mult...

– Da, așa o fi. Dar am băut vin. Or, cum ziceau bătrânii latini, „in vino veritas",

– Începi să mă enervezi.

– Mă doare sufletul că te necăjesc. N-am ce face. O să-ți zic atunci pe de-a dreptul ce spune radio-șanț din marele nostru institut.

– Zi, domnule, odată, ce Dumnezeu!

– Știi, se zice că ai o...doamnă cu care te cam vezi când mergi prin delegații. Că te cam sună la biroul matale de șef. De, secretarele... indiscrete cum sunt. Pe urmă, ce-i drept, și firele mai poartă și ele vorbele spuse prin alte fire ce duc undeva sus și sunt ascultate de alții care sunt plătiți pentru ca să spună ce aud. Și uite așa se știe totul, chiar și ce face omul în patul lui sau în alt pat..înțelegi, nu? Că doar n-am fost prea subtil. Apoi se mai zice că ai fost văzut pe undeva prin provincie adăstând pe la uși străine cu o damă blondă. Că, vezi mata, în țara noastră bine păzită pe dinăuntru se știe cam tot ce face omul, chiar și atunci când doarme... prin alte părți. Că e bine, nu-i așa?, să cunoaștem tot ce mișcă-n țara asta, așa ca să fie ordine în ograda noastră. Și să se știe ce face fiecare, mai ales cei cu funcții de răspundere, că doar de ăștia ți-e teamă cel mai tare când corabia se scufundă. Na, că mă luai cu altele și pierdui esențialul.

– Și care-i esențialul?

– Că mata ești urmărit pas cu pas. Iar telefonul este, cum să

zic? Cam cum ai vorbi în piața publică. Când primești mata telefoane dulci, băieții veseli ascultă ichind de plăcere la ce frumuseți îți se rostesc de o voce blondă.

– Ia stai puțin, Dumitre. De unde le știi tu pe toate astea?

Prodea nu răspunse prompt, cum îi era obiceiul. Se vedea că este în încurcătură. Își mai turnă un pahar de vin, îl bău, își șterse umezeala vinului de pe mustață și după ce, cu gesturi febrile, își aprinse o țigară se uită drept în ochii lui Octavian.

– Ce-o să-ți spun acum rămâne între noi. Dacă sufli o vorbă, m-ai nenorocit.

– Știi că sunt un om discret.

– Păi tocmai de asta îți spusei. Știi, eu am făcut și prostii. Am scris versuri închinate...știi cui...la cerere...mi s-a promis că..dar n-are importanță...

– Nu văd legătura cu ce mi-ai zis adineaori despre mine.

– Lasă că ai s-o vezi imediat, dacă mă lași să-ți spun tot.

– Bine, te las.

– Într-o bună zi m-a „contactat" un băiat cu ochii albaștri, îmbrăcat în costum bleumarin, cămașă albă și cravată gri. Totul a început cu un telefon urmat de propunerea să ne vedem. Că ar vrea să ne cunoaștem, că liru-liru, vezi Doamne, că eu aș fi un element de nădejde, eu „un element"! Orice știam că sunt, dar așa ceva nu. Auzi, un element – ca și cum aș fi figurat în tabelul lui Mendeleev. Ei, și, bref, ne-am văzut, ne-am cunoscut și ne-am plăcut. Însul părea de treabă la început, la prima vedere. Și nu era deloc prost. Ne-am dus într-o crâșmuliță cu numele unei capitale din lagărul nostru socialist, căreia îi mai zice și „Popielușko". De cum am intrat împreună, mi s-a părut că ceva nu e în regulă. La o masă de lângă intrare un tip citea cu maximă concentrare ziarul nostru drag „Scânteia". Când l-a văzut pe omul meu, a înclinat discret din cap în semn de salut, apoi a continuat lectura ziarului. Numai că urechile lui erau îndreptate spre masa vecină unde doi tipi vorbeau ceva foarte aprinși.

Ne-am așezat la o masă și imediat a apărut responsabilul localei, de parcă știa exact că am venit noi, de fapt el, „băiatul cu ochi albaștri". Era clar că fusese anunțat de unul din chelneri. Ceea ce însemna că Mercea, așa mi-a zis el că-l chemă, acesta

fiind probabil numele lui „conspirativ", era o persoană cunoscută acolo. Excesiv de amabil, „șeful" ne-a oferit de toate. Ce să-ți mai spun, a fost un festin. Băutură și mâncare... căcălău Măria ta, scuzați expresia din popor. Și nu-mi amintesc ca la plecare el să fi plătit ceva, el „prietenul meu". Cât despre mine, pârlit cum mă știi, eram îngrozit la gândul cât or fi costat toate alea pe care le-am „servit". Aveam la mine doar un sutar, și ăla împrumutat de la mata. Că eu în cârciumă nu intru cu buzunarul gol. Dacă ar fi fost să plătesc eu, nu-mi ajungea nici pe sfert, cât am îngurgitat acolo.

Octavian își pierdu răbdarea.

– Bun. Și?

– Stai, nu te precipita, că ajung și la subiect. Adică la mătăluță.

– La mine?

– Păi da, că matale erai „subiectul" pentru care eu am mâncat și am băut pe săturate în seara aceea. Pe bune...

– Poate, totuși îmi spui și mie...

– Îți spun, ai răbdare, boierule. E păcat să stricăm povestea expediind-o în grabă. Ei, și mă ia tipul pe departe. Că cum e pe la noi la institut... Că el știe că am scris o poezie frumoasă despre patria noastră prosperă. Că eu sunt „un element de nădejde" – iar în tabela rusului, deși pare-se că nu era rus de tot. Că ar fi bine în interesul patriei socialiste să se știe ce se petrece în fiecare „unitate" – avea el vorbele lui clasice. Și dă-i, și dă-i, mă ametea cu vorbe, îmi turna în pahar îndemnându-mă să tom și eu pe cineva...

Aici Prodea se opri, privindu-l într-un anume fel pe Octavian.

– Pe cine? izbucni Octavian.

Poetul izbucni într-un râs zgomotos.

– Pe matale! Da, pentru că mi-a zis că știe că domnia ta mi-ai angajat, că suntem prieteni, că mai mergem împreună la un restaurant. Și... și așa mai departe. Deci să-i spun ce știu despre inginerul șef Herța. Că doar nu se poate să nu știu că are o relație extraconjugală din care cauză își neglijează sarcinile de serviciu.

– Dar n-are nici o legătură una cu alta!

– Stai, nu mă certa pe mine. Așta a zis-o el, nu eu. Apoi, „mi-a citit o lecție" despre fidelitatea față de partid și de patrie, demonstrându-mi că eu pot să dovedesc această fidelitate turnându-te temeinic pe matale. Și că dacă am s-o fac, o să aibă grijă dumnealui să-mi meargă bine și la slujbă și ca poet. Că o să intervină unde trebuie să-mi apară volumul. Știa, afurisitul, ce mă doare pe mine. Deci, m-a întrebat ce știu despre mata și despre relațiile pe care le ai cu doamna blondă.

– Și ce i-ai spus?

– Păi ce să-i spun? Că eu nu prea torn, ci doar îmi torn în pahar, desigur.

– Lasă calambururile.

– Gata, nu te repezi, boierule! Că eu nu-s așa de prost cum par la prima vedere și de departe. Am luat-o pe mirișe... povestind amintiri despre una-alta: L-am amețit cu amintiri din copilăria matale. I-am zis cu lacrimi în ochi ce copil amărât ai fost și ce greu ai răzbit până să te vezi cineva. Că ești al naibii de bine văzut ca meseriaș, că te iubește... toți. Asta pentru că el m-a întrebat dacă „îl prețuiește tovarășii de muncă"? Deci dezacordul gramatical nu-mi aparține. Și dă-i, și dă-i...te-am făcut mare. Mi-a mers o vreme cu liturghia asta, numai că am băgat de seamă că nu-i plăcea de fel că te fac așa de mare. Se posomorâse de tot. Nu asta aștepta el de la mine. Drept care a atacat direct: „Dar cum e cu dama?" Eu m-am dat candid. Adică, vezi Doamne, nu mă prindeam la ce făcea el aluzia asta fină. Am făcut ochii mari și am rostit cu puritate: „Care damă?" El s-a stropșit la mine: „Ce te prefaci? Știe tot institutul că are o damă cu care se vede în provincie când merge în delegație!" Pe mine m-a deranjat termenul. Auzi „damă"! Eu știu că matale nu te-ai încurca cu o „damă". Deși sensul cuvântului nu este așa de peiorativ cum crede omul nostru educat în spiritul codului eticii și educației socialiste. El vine din franțuzescul „dame" și înseamnă doamnă și nu „damă de consumație" cum cred cretinii pudibonzi. Dar să revin, lăsând incursiunile filologice.

– Chiar te-aș ruga.

– Ei, și aici m-am dat la fund ca peștele sub piatră să nu-l ia undița cu șerpuirea ei înșelătoare. I-am zis că eu nu știu să ai vreo „relație".M-a repezit nervos, că nu se poate să nu știu din

moment ce tot institutul vuiește. Păi, n-am aflat, m-am apărat eu cucernic, zicându-i că pe mine nu mă interesează paturile în care se culcă alții. Mă și afumasem nițel, exact cum sunt eu mai bun de șuetă, și, ce mi-am zis, hai să vorbim aiurea, că de la mine nu zmulge ăsta nimic. Oi fi făcut eu multe jegoșenii în viață, dar pe aia de a turna un suflet n-am făcut-o jamais și niciodată. Drept care l-am plimbat iar pe alei cu amintiri lăcrămoase, despre ce domn ești matale și ce te iubește „tovarășii de muncă", că ce capabil zic ei că ești. Mercea și-apierdut răbdarea și a trecut la atac la baionetă. Altfel spus, m-a amenințat că eu fiind angajat ilegal de dumneata, neavând calificarea și studiile necesare pentru postul de proiectant, pot fi oricând dat afară ca incompetent. Și dă-i, și dă-i ca la fasole, m-a făcut iahnie. Ca să-ți spun drept, cam tremura izmana pe mine. Asta îmi mai trebuia – să rămân iar fără slujbă! Îmi curgeau apele pe șira spinării, dar tot eu mi-am zis: „Fie ce-o fi! Nu mă las. Eu pe boier nu-l vând, deși – între noi fie vorba – și eu auzisem ce se vorbește prin institut".

– Ce se vorbește? interveni iritat Octavian.

– Păi, coane, ai făcut destule imprudențe; telefoanele care știi câte urechi au, apoi prin provincie ai cam fost urmărit, văzut, știi mata mai bine ce ai făcut p-acolo. Și altele...

Octavian nu răspunse. Prodea căuta sticla de vin. O găsi în frapieră. Umplu paharele și continuă șoptit:

– Oare ăștia n-au câte-o jucărie pe sub masă sau în scrumiere? Deși ei bagă urechi la crâșmele de-întâia, că acolo merg peștii ăi mari. Neprimind nici un răspuns continuă:

– Ei și-acum să-ți spun partea cea mai neplăcută.

– Parcă nu ajunge câte mi-ai spus până acum...

– Din păcate, mai am o veste proastă.

– Care?

– Că o să te cam scuture pe la partid. O să se facă legătura și cu chestia cu centrala. Știi despre ce e vorba. Și că fiind mata un individ imoral – așa te-a numit băiatul -, nu mai ești compatibil cu o asemenea funcție înaltă, că se vor lua măsuri drastice. Că vom avea grijă noi – care noi? m-am întrebat eu – ca un asemenea individ, iar te-a numit așa, să fie dat jos din scaun. Și alte delicatețuri de astea, de-ți era mai mare dragul să le asculți. Trebuie să recunosc cu rușine că mă făcusem mic. Unde era

băiețelul drăguț cu ochi albaștri de la începutul serii? Ochii îi scăpărau a ură. Discuția se cam blocase, iar eu nu știam cum să mă despart de ins. A făcut el un semn scurt ospătarului. Ala a înțeles. Cerea nota de plată probabil. Cheltuieli de protocol, mi-am zis. S-a ridicat de la masă, ceea ce am făcut și eu dar cu oarecari ezitări la încheieturile picioarelor. Ajunși afară, mi-a zis scurt: „Nu vrei să colaborezi cu noi. Nu te văd bine". Adevărul e nici eu nu mă prea vedeam cine știe ce bine. Mi-a întors spatele fără să mai dea mâna cu mine și s-a topit în noapte. Că noapte era, coane! Era o întunecime în capitală că nu se vedea om cu persoană. De, economie de energie! Am ajuns cu chiu cu vai în cosmelia mea, m-am întins pe priciul numit pat și m-am trezit ca din pumni. N-am dormit toată noaptea. Eu nu sunt atât de curajos cum mă dau. Mi se făcuse o frică de moarte. Mi-era frică pentru mata, dar de ce să n-o recunosc, și de ce mi se va întâmpla mie. Dacă mă dau afară? Ce mă fac? Iar pe drumuri? Că din poezie nu se poate trăi. Dar tot eu mi-am zis: oricum nu te-am vândut și orice se va întâmpla nu te voi vinde. Nu pot, coane! Eu nu pot trăda nici pe un oarecare, darămite pe un prieten. Am adormit spre dimineață. M-am trezit abia spre prânz după un somn în care am visat numai drăcovenii. Cu vânzări de frate. Am ieșit, am dat de la o cabină un telefon unei doamne care mă voia demult sub același cearceaf și am cumpărat niște vin. Doamna a venit, am făcut cu ea ce trebuia. Am chinuit-o de se mira și ea ce bine îi poate fi, m-am îmbătat îngrozitor după care distinsa doamnă a plecat, iar eu am adormit la loc. Deși fusesem performant, iar ea fusese mulțumită de prestație, mi s-a făcut o greață până la vomă. Paștele mamii ei de viață! Chiar că nu merită s-o mai trăiești!

Dumitru Prodea se precipită spre paharul cu vin, sorbindu-l cu sete. Octavian îi urmărea fiecare gest. O vreme au stat tăcuți, față în față. Fiecare avea motivele lui să nu spună nimic. Prodea pentru că spusese prea multe, Herța că auzise ce auzise. După o lungă pauză, Octavian întrebă cu o voce șovăitoare:

– Tu ce-ai face în locul meu?

Poetul se frământă puțin, apoi, încercând să pară vesel:

– I-aș băga în mă-sa!

– Eu te întreb serios și tu...

– Ba eu sunt foarte serios. Meseria n-are cum să ți-o ia nimeni. Și ei au nevoie de meseriași. Iar funcția – dă-o în mă-sa! Pierzi câteva sutare, indemnizația de conducere. Nu se moare din asta. Poate doar orgoliul matale să sufere oarece vexațiuni. Da' eu zic că nu se face să te amărăști prea tare. Știi ce cred eu? Că vremurile astea cumplite nu vor dura prea mult. Simt eu că se pregătește ceva. Că în curând se va întâmpla o întoarcere pe dos a lumii în care trăim. Și atunci, tot meseriașii vor avea căutare.

– Ce vrei să spui?

– Am auzit eu câte ceva. Se pregătește o...răsturnare, zise poetul aplecându-se peste masă. Ce va fi după aceea, Dumnezeu știe! Dar oricum va fi altceva, o altă lume. Nu va fi raiul pe pământ, dar în orice caz nu te va mai vâna nimeni pe chestie de dosar și dame, pe care le mai vezi și tu din când în când, așa pentru aducere aminte.

– Mă, tu știi ceva!

– Ei, mai trag și eu cu urechea la ce se spune. N-o mai duc mult ăștia! Nu vezi ce e în jurul nostru? Toate țările „frățești" au luat-o razna. Au uitat de socialism și vor s-o ia pe calea capitalismului sălbatic. Până și rușii au lăsat-o mai moale cu marxismul, comunismul și celelalte povești tâmpite. Se va schimba lumea, să știi, boierule. Că nu va curge lapte și miere, e sigur. Vor veni vremuri grele, însă oricum altele. Dar măcar scăpăm de... știi matale cine. Și nu e de colo să scapi de o nenorocire și de niște tâmpiți care ne-au adus la ea.

– Fugi de-aici. Ăștia sunt veșnici. Tu chiar crezi că...?

– Sunt convins că așa nu se mai poate merge. Cum se vor desfășura lucrurile, n-am cum să știu. Și nici cei care pregătesc treaba, schimbarea, nu pot prevedea totul. Nu mai putem rămâne în continuare ciuca bătăilor de joc ale unor cretini care se cred nemuritori.

Poetul se aplecă spre Octavian și-i șopti:

– Poate în decembrie, poate în ianuarie, de ziua...

De la masa vecină îi privea un ins care lăsase pentru moment ziarul pe care îl citea cu atenție până atunci.

CAPITOLUL XVIII

Ceea ce trebuia să se întâmple, se întâmplă până la urmă. Într-o dimineață primi un telefon de la secretarul de partid al institutului care îl invită cu o voce mierosă să-i facă o vizită la „sediu". Se conformă fără nici o plăcere. Bănuia despre ce va fi vorba. După discuția cu Dumitru Prodea nu mai avea de ce să fie surprins. Când intră în camera unde era „sediul" de partid, îl găsi pe Bănescu, secretarul, în picioare. Îl aștepta. Se repezi la el să-i strângă mâna tovărășește. Ca totdeauna avea mâna transpirată, parcă abia se spălase, deși omul nu stătea prea bine cu civilizația săpunului. De câte ori se apropia de el, avea impresia că insul nu prea folosea baia. Îngrășat înainte de vreme, cu cămașa veșnic necălcată și fără cravată, că era prea burghez. Avea un chip rozaliu de om dedat prea de timpuriu și prea apăsat la alcooluri tari. Nimeni din institut nu aflase ce meserie are el de fapt. Se știa că venise „de sus" pe post de conducere, că nu conducea de fapt decât organizația de partid.

– Să trăiți, tovarășu' ingineer șef, îl salută el cu un aer slugarnic, dar în același timp sigur pe el, zâmbind cu toată gura și lăsând să i se vadă dinții de aur.

Octavian îi răspunse rece la salut și luă loc într-un fotoliu, fără să mai aștepte să fie invitat. Își aprinse o țigară.

– O cafea doriți?

– Nu, mulțumesc.

– Poate altceva.

– Nu. De ce m-ați chemat?

Insul grăsuliu se foi puțin cu un aer aparent umil. Îi zâmbi din nou, apoi își drese vocea și încercă să-și schimbe atitudinea.

Se voia puțin solemn, oficial, numai că nu-i prea reușea. Până la urmă, după ce se mai agită puțin, se așeză în fotoliul din fața impunătorului birou.

– Fumați?

– Am țigările mele.

– Aha! Străine?

– Da. Chinezești.

– Bune, bune...am încercat și eu. Cam prea parfumate, după gustul meu.

– Pe mine nu mă deranjează.

– Sigur, tovarășii chinezi produce țigări de calitate. De altfel în cadrul acordului comercial cu Republica Populară Chineză noi importăm țigări, iar noi le dăm...

Octavian își pierdu răbdarea.

– Cred că nu m-ați chemat ca să discutăm acordul comercial cu China.

Omul din fața lui se crispă, pe chip îi apăru o expresie dură, de șef exasperat de obrăznicia unui subaltern. Se stăpâni totuși și își reluă zâmbetul său de toată ziua.

– A, nu, nu de asta.

– Atunci?

– Știți, tovarășu' inginer șef, au apărut unele probleme.

– De unde au apărut?

Grăsanul rămase cu gura căscată. La o asemenea întrebare nu se așteptase și deci nu putea să-i răspundă. Simțise însă că este luat peste picior. Or, așa ceva el nu admitea. Brusc deveni bățos, zâmbetul îi pieri ca prin farmec, se ridică în picioare, făcu câteva ture prin cameră. Se vedea clar că se enervase. Făcea eforturi să se stăpânească. Nu prea reușea. Totuși, la un moment dat se opri drept în fața lui Octavian, cu mâinile înfipte adânc în buzunare, și-l privi cu ochii săi exoftalmici:

– Tovarășu'...am impresia că ați vrut să fiți ironic.

– Păi chiar am fost.

– Nu vă permit să...

– Ce poți dumneata să nu-mi permiți? Apropo, cu ce te ocupi în institutul ăsta?

– Sunt secretarul de partid...

– Las-o p-asta . Eu te întreb ce faci ca angajat, ca meseriaș, că după câte știu nu se ia salariu ca secretar de partid, ci ca salariat pe o funcție oarecare.

– Tovarășu' Herța, dumneata îți permiți cam multe.

– Lasă-mă, domnule, cu „permisul" ăsta c-ai mai spus-o o dată. Eu lucrez în acest institut de douăzeci de ani. Practic de când s-a făcut el. Eu și alții ca mine l-am născut, rău, bun cum este. Am trudit să meargă bine și ușor nu ne-a fost. Dacă astăzi este o instituție serioasă, asta se datorează unor oameni, buni, răi, cum ori fi fost. Și printre ăștia mă număr și eu. Iar acum vii dumneata, după nici un an după ce ai fost parașutat aici, să-mi spui că „a apărut unele probleme". Care probleme, domnule?

Insul se sufoca de indignare. Nu se așteptase la o astfel de replică. Se agita gâfâind. Nu putea concepe ca cineva să nu-l respecte pe el, secretarul de partid.

– Tovarășu' Herța! Vă atrag atenția că atitudinea dumneavoastră este total necorespunzătoare.

– La ce nu corespunde atitudinea mea?

Secretarul rămase cu gura căscată. Era profund indignat.

– Va să zică, tot dumneavoastră...

– Cum adică tot eu? Parcă m-ați chemat să discutăm. Nu? Păi atunci s-o facem. Ce doriți de fapt?

Omul era descumpănit total. În același timp se vedea clar că devenise agresiv. În ochi Octavian îi citi toată ura pe care, de bine, de rău, până atunci și-o stăpânise.

– Tovarășu', păi atunci hai să discutăm pe de-a dreptu'. După ce ați fost sancționat pentru greșelile de la centrală...

– Care greșeli? îl întrerupse Herța. Fiți mai concret, vă rog. Și dacă se poate, în măsura în care vă pricepeți, dati-mi câteva detalii tehnice. Ca să văd și eu în ce a constat eroarea mea ca inginer șef, responsabil de proiect.

Tipul rămase blocat. Se vedea că nu aici era partea lui tare, în meserie, cum ar fi zis Octavian.

– Nu mă lua cu d-stea tehnice. Uitase pluralul de reverență. Era clar că îi cedaseră nervii.

– Păi, cu ce să te iau, domnule. Că nu văd ce ai putea să-mi spui despre erorile mele tehnice. Deci, fii mai clar. În fond, de

ce m-ai chemat?

– Eu nu știu pe cine ai dumneata în spate că mă sfidezi cu atâta îndrăzneală. Probabil pe cineva de sus, că altfel...

– Am în spate peste douăzeci de ani de proiectare în domeniu. Multe centrale termoelectrice din țara asta mă au pe mine ca autor sau coautor. Asta am eu în spate. Electrificarea țării de care dumneata ai auzit doar din ziare, dacă le-ai citit.

– Tovarășu', partidul are nevoie nu de simpli meseriași, ci de oameni de încredere, devotați partidului, morali... nu de elemente ca dumneata.

Lui Octavian îi sări țandăra.

– Dumneata vorbești de morală? După două divorțuri și vreo trei secretare cu care te-ai regulat (asta o aflase de la Prodea într-o seară, la o bere)?

Secretarul sări de pe scaun.

– Nu-ți permit!

– Iar nu-mi permți? Dar cu aia, ultima, cum ai rezolvat cu chiuretajul, că doar e interzis prin lege (Prodea le știa pe toate)?

– Dumneata, care întreții relații extraconjugale cu o femeie, îmi reproșezi mie care am divorțat legal?

– După ce ai rupt-o în bătaie pe ultima nevastă când veneai seara beat mort și trezeai pe toți vecinii din somn.

Atmosfera se încinsese la maximum. Însul era la capătul puterilor.

– Lasă că-ți arăt eu! Te duci în delegație pe banii clasei muncitoare ca să regulezi o damă. Om cu doi copii. Cu o soție, tovarășă serioasă, profesoară, care educă tânăra generație.

– Și dumneata educi tânăra generație. Pe una din secretare care avea nouăsprezece ani, ai șantajat-o că dacă nu se „educă" cu dumneata o dai afară. Și ea s-a lăsat educată ca să nu-și piardă slujba pentru că e orfană și mai avea în grijă un frate mai mic, încă elev.

– Mă calomniezi, tovarășu' Herța.

– Doamne ferește! Tot institutul știe cum pipăi tinerele fete pe cur. Unele se lasă de frică, altele se plâng și ele pe unde pot. Numai că nimeni nu îndrăznește să ia vreo măsură, pentru că ești văr cu tovarășu' de la sector.

Secretarul sări în picioare.

– Eu am să te scot din institutul ăsta! Am să mă duc la Comitetul Central să raportez că în acest institut de importanță națională ținem un curvar...

– Fii atent că nu cunoști sensul cuvântului ăsta. Ți se potrivește de minune dumitale. Admițând că eu am avut niște întâlniri cu o femeie pe care am cunoscut-o în tinerețe, tot n-aș putea fi numit astfel. Pe când dumneata regulezi tot ce se poate și mai faci și pe moralistul. Zău, eu sunt mult mai moral ca dumneata. Dar îmi răcesc gura de pomană, că tot nu pricepi nimic.

– Las că mai vorbim noi. N-ai zile multe în institutul ăsta.

– Nici nu mă interesează, tot voiam să plec. Am și cerut deja. Cu meseria mea...

– Am să te distrug!

– Du-te, mă, în mă-ta!

– Ești un element...

– Iar sunt un element. Dar tu ce fel de element ești?

– Eu sunt credincios partidului.

– Și la ce-i folosește partidului că are credincioși ca tine? Cred că mai curând îl distruge! Partidul ar avea nevoie de altfel de oameni.

– Ești un ..., nu-și găsea cuvântul, ești un...anticomunist.

– Ba eu aș zice că tu ești anticomunist. Cu d-ăștia ca tine se duce dracului comunismul.

Congestionat, secretarul dădea impresia că va tăbări asupra lui.

Octavian părăsi încăperea, nu înainte de a-i spune:

– Vezi să nu faci apoplexie.

Ajuns în biroul său, realiză că de fapt greșise. Se dăduse curajos. Curajul fricosului, își zise tot el. Regretă că nu se putuse stăpâni. Își câștigase un nou dușman. Asta era tot ce izbutise. Și încă nu unul oarecare.

CAPITOLUL XIX

Se hotărî, după cele întâmplate, să-și ia concediu. La sfârșitul lunii august urma să plece cu întreaga familie la mare. Voia să scape de atmosfera de la institut. Secretarul se ținuse de cuvânt: îi înscenase o ședință de partid în care fusese acuzat de relații imorale. El ceruse dovezi concrete. Bineînțeles că ele nu existau. Ceva, ceva îi spunea totuși că cineva furnizase niște informații despre relația lui cu Anda. În timpul ședinței se vehiculaseră unele date destul de exacte pe care cei din institut nu aveau cum să le știe decât dacă le-ar fi furnizat chiar el însuși. Ceea ce era, evident, exclus. Înseamnă că totuși cineva le dăduse aceste informații. Deci el spusese cuiva aceste lucruri și acela... Nu! Părea de necrezut. Cu un singur om discutase despre Anda. Dumnezeule, oare la asta ne dusese codul eticii și echității socialiste? Probabil că da, gândi el.

Înainte de plecarea în concediu, directorul îl chemase la o discuție confidențială, „ca între bărbați". Îl abordă direct, fără menajamente, întrebându-l ce este adevărat în povestea cu „femeia aceea". Pentru o clipă Octavian fu ispitit să-l pună la punct. Își dădu seama repede că ar fi o prostie. Omul îl întrebase senin, fără dușmănie. Voia să știe cum stau de fapt lucrurile. În plus, n-avea rost să-și facă din el un dușman mai ales că își dădea seama că omul este decent. Îi relată pe scurt că se reîntâlnise cu o veche prietenă din tinerețe și că apoi se văzuseră de câteva ori. Simplificase voit lucrurile, prezentându-le ca lipsite de mare importanță. Directorul îl urmărea vădit dezamăgit. Se așteptase pesemne la o poveste palpitantă de dragoste și când colo – îi și spuse de fapt – era o simplă „revedere" între doi

oameni care se iubiseră cândva în tinerețe. Asta era tot? Da. Hm!

Directorul rămase pe gânduri câteva clipe, își aprinse cu gesturi obosite o țigară și-i spuse cu un aer plictisit, poate chiar cu o anumită părere de rău:

– Uite ce cred eu. Câțiva tâmpiți de pe-aici au umflat toată gogoașa asta în numele eticii socialiste. De unde ideea că un om cu o moralitate îndoielnică – dumneata adică – nu poate ocupa o funcție de răspundere. Prostii! Sunt atâția curvari sadea, nu un nostalgic după iubirea din tinerețe ca dumneata, care ocupă funcții înalte în țara asta. Important e să fie competenți, să-și facă bine meseria, nu că se mai culcă și ei cu câte o femeie. Eu cred că în toată povestea asta se ascund vechi dușmănii pe care se vede treaba că ți le-ai creat în institut. Și când spun asta mă gândesc la secretarul de partid în primul rând. Individul ăsta cu care ne-am procopsit, eu știu cine l-a adus, dar nu spun, vrea să te distrugă.

– Mi-a spus-o pe șleau.

– Vezi? Fii și dumneata șmecher. Nu-i mai da o vreme ocazia să te atace pe chestia asta. Adică, mai pe românește, nu te mai vedea cu doamna în chestiune pentru un timp. Iartă-mă că mă bag în viața dumitale personală, dar vreau sincer să te feresc de boul ăla care este foarte periculos tocmai pentru că este prost. Eu știu despre el niște chestii foarte urâte. Pe unde a fost numai rău a făcut. Ăla de sus care-l ține și cu care se zice că ar fi ceva rudă mă împiedică să scap de el. Altfel demult îi făceam vânt, că am și eu relațiile mele, e drept nu așa de înalte ca nenorocitul ăsta. Așa că, dacă nu te superi, ți-aș da un sfat. Pleacă și dumneata în concediu cu familia ca să le închizi gura la toți tembelii ăștia. Să vadă că familia e sfântă pentru dumneata, iar „idila" aceea a fost doar ceva trecător, s-a dus de parcă nici n-ar fi existat. Înțelegi? Și atunci ce-or să mai zică? De ce or să se mai agațe? Altfel ți-o spun sincer – dacă le mai dai prilejul, or să te atace din nou și mai furibund și nu știu cât o să te mai pot apăra. S-ar putea să se ceară – adică ei să ceară – destituirea dumitale. Și când vine de sus o asemenea hotărâre, știi cum e... N-ai cum să te aperi. M-ai înțeles, sper. Să fim mai deștepți – cum de altfel și suntem decât idioții ăștia parșivi. Să sperăm că într-o zi

s-o schimba ceva în țara asta, adăugă directorul cu o voce șoptită în timp ce-l conducea spre ușă.

Așa ajunse el la mare cu întreaga familie. Nu-i mai plăcea de mult marea și dealtfel nu-i făcea bine. A fost probabil concediul cel mai nereușit. Totul avea darul de a te scoate din minți. Un hotel murdar din Mamaia, camera proastă, masa execrabilă și porțiile foarte mici. Magazinele alimentare erau goale, așa că nici nu aveai cum să-ți completezi meniul de la restaurant. Pe plajă se vindeau din când în când niște cărnați unsuroși la care se făcea o coadă interminabilă. A stat și el într-o zi pe un soare zăpușitor și s-au terminat chiar când ajunsese în fața grătarului. Într-o seară au rămas nemâncați. La restaurantul hotelului lor se serveau stavrizi prăjiți, vai de mama lor, cu creveți vietnamezi. Au refuzat să mănânce. Au colindat toate restaurantele din Mamaia să mănânce o friptură. N-a fost chip. Peste tot li se răspundea invariabil: „A fost, dar s-a terminat". Chiar o fi fost? se întreba el uluit. Au mers și la restaurantul cel mai de lux. Acolo au aflat adevărul: nu primiseră carne pentru fripturi. Să ai bani în buzunar și să faci foame pe litoral! Asta da concediu! Într-o singură seară „au prins" o saramură, deși lui nu-i prea plăcea peștele.

Cât privește relațiile lui cu Lucia nu era mare lucru de spus: jucau amândoi teatru. El se dădea amabil, plin de solicitudine, iar ea îi răspundea sec, e drept, politicos, dar doar atât. Jucau comedia asta în fața copiilor, că, de, erau în concediu și nu se făcea să le strice atmosfera de vacanță. Ceva era totuși bizar în comportamentul Luciei. Parcă îl pândea tot timpul. Îi simțea privirea iscoditoare cu care îl urmărea mereu. Simți la un moment dat că Lucia aflase ceva. Atunci își propuse s-o urmărească și el cu atenție. Ajunseră de fapt la o pândă reciprocă. După o vreme se convinsese că într-adevăr Lucia știa ceva. Avea să afle mai târziu că cineva, un binevoitor, un om de bine, o informase despre întâlnirile lui cu Anda. Când, în sfârșit, veni ziua întoarcerii la București Octavian a răsuflat ușurat. Parcă scăpase de un calvar. Acasă cel puțin nu era obligat să stea tot timpul cu ea. Probabil și ea gândea cam același lucru, poate puțin altfel, dar în fond la fel.

Octavian se reîntoarse la institut. Pe birou îl aștepta o scrisoare lăsată acolo de secretară. Era de la Anda. Privi multă vreme plicul, fără să-l deschidă. Parcă îi era teamă. Până la urmă se decise. Citi scrisoarea și rămase pe gânduri. Ea îi reproșa că nu-i răspunsese la ultima scrisoare și apoi îi povestea ce mai făcuse. Răzbătea printre rânduri o mare tristețe, o amărăciune nerostită. La sfârșit îi scria că așteaptă totuși un răspuns și că dorea mult să-l vadă. Dacă el nu poate veni, fiind reținut de treburi, va încerca să facă ea un drum la București.

Octavian tresări. Iată o situație pe care n-o prevăzuse. Ce trebuia să facă? Se frământă o vreme, apoi se decise. Îi va scrie o scrisoare în care va încerca să-i explice că e foarte ocupat, că în curând va trebui să plece într-o delegație la celălalt capăt al țării, deci să amâne pentru mai târziu întâlnirea. Doamne, dar totul suna atât de urât, semăna a justificare meschină, dacă nu cumva lașă. Cum va primi ea o asemenea scrisoare? Și nici nu putea să scrie așa ceva. Era peste puterile lui. Amână pentru mai târziu răspunsul. Trebuia să se mai gândească.

După ce Sorin își luă restanța, se mai liniști puțin. Va vedea ce va face. Până la urmă o să-i scrie Andei. Va găsi el momentul. Dar nu mai apucă, pentru că într-o zi îl sună ea la telefon. Nu era singur în birou.

– Ce faci, Octavian?

– Bine, răspunse el fâstâcit, încurcat de prezența celorlalți.

– Nu mai dai nici un semn de viață?

– Am fost plecat din București mai multă vreme.

– Aha! Ai primit ultima mea scrisoare?

– Da.

– Și nu-mi răspunzi?

– O s-o fac în curând.

– Bine, aștept.

Apoi după o pauză adăugă cu o voce care tremura:

– Să știi că mi-e tare dor de tine. E foarte greu singură, Octavian. Te sărut.

După ce colaboratorii săi părăsiră biroul, Octavian rămase pe gânduri. Venise totuși vremea să ia o hotărâre. Amânase destul. Nu mai putea continua așa. Lucrurile trebuiau lămurite. Prea tărăgănase totul. Era supărat pe el însuși pentru asta. Se simțea foarte vinovat.

La ieșirea din institut îl aștepta Dumitru Prodea care îi spuse neașteptat de vesel:

– Îmi pare rău că te-am indispus la ultima noastră întâlnire. Eram într-o pasă proastă. Da, așa-i viața! Și ca să mă corectez pentru greșeală, am o propunere rușinoasă, boierule. Dau și eu o bere că sunt în bani. Să nu mă refuzi, că ai să mă îndurerezi prea tare. Că și așa sunt destul de amărât.

– Ai necazuri, poete?

– Am. Dar nu le pot spune aici, pe scările clădirii unde îmi câștig pâinea. Hai la braserie.

După ce luară loc și comandară niște bere cu mititei – slăbiciunea poetului – acesta începu cu o voce din care dispăruse cu totul veselia lui din totdeauna:

– Îmi merg lucrurile prost, boierule. Și mai prost ca de obicei.

– Dar ce s-a întâmplat? se interesă curios Octavian.

– Mi-au respins iar volumul la editură.

– Ei, nu mai spune!

– Da. Revistele mă publică, chiar și ziarele centrale. Toți spun că am vână, iar edițiile mă resping. Și culmea, cu aceleași poezii pe care revistele le-au publicat. Nu mai înțeleg nimic. Am sau n-am talent? Că doar sunt atâția care scriu mai prost ca mine și au volume publicate. Dracu' să-nțeleagă, că eu nu pot.

– Ei, lasă că nu scrii prost. Doar te-am citit. Mă pricep cât de cât.

– Lasă, boierule, nu mă flata degeaba. Știu și eu câți bani fac versurile mele. Nu zic, unele or fi mai simțite. Ce mă enervează e că unii n-au talent nici măcar cât am eu și le merge bine. Pentru mine, precum știi, acum e clar de ce nu mi se tipărește cartea. După conversația drăguță cu bătrânul cu ochi albaștri nici nu puteam să mă aștept la altceva. Acuma mi-o plătește.

– Eu cred că până la urmă ai să-ți vezi volumul publicat, îi spuse nu prea convins Octavian. Se simțea vinovat față de poet.

– Când oi fi la pensie! Dar să lăsăm asta. O să mă țin de meseria asta de proiectant că văd că-mi merge mâna. Așa zice și șeful meu. Să-ți dea Dumnezeu sănătate că mi-ai făcut rost de slujba asta.

– Ei, lasă acuma și tu.

Poetul, după ce mâncă vreo câțiva mici și bău două beri, își reveni la dispoziția lui normală. La un moment dat îi zise râzând:

– Lasă că mă consolez cu vreo doamnă frumoasă. Am un succes, boierule, că mă și pune pe gânduri câteodată. Te pomenești c-oi fi intrat în anul morții și n-am băgat de seamă?

– Spui prostii, poete. Ești sănătos tun. Eu când te văd pe tine, îmi crește moralul.

– Ai dreptate. Cred că sunt sănătos, cel puțin în clipa asta nu mă doare nimic și-mi merge bine ținând cont de cât cer eu de la viață. Iar dacă am plăcerea, ca acum, să mă bucur de grațiile unei femei frumoase și fără prejudecăți matrimoniale, sunt chiar fericit, așa că dă-i dracului de doctori. Sunt niște cobe.

Și poetul îi povesti cu lux de amănunte ultima lui aventură amoroasă. Octavian îl urmări cu atenție și deodată îl întrebă:

– Ce părere ai avea, poete, dacă ar fi adevărat ce se spune... știi, ce discutam noi...

Prodea se opri brusc din povestit, luând o figură de om care n-a auzit bine ce i s-a spus.

– Te rog, mai repetă o dată.

– Așa cum ai auzit. Ce-ai zice dacă aș fi avut și eu cu puțin timp înainte „o aventură" cum spui tu.

Poetul îl privi țintă câteva clipe. În ochi îi juca o lumină ciudată. Apoi izbucni într-un râs puternic încât cei de la masa vecină se întoarse spre el.

– Mata, boierule, o aventură cu o femeie? Hai că ai haz! Povestea matale sentimentală nu se cheamă aventură. E cu totul altceva.

Octavian se simți jignit.

– De ce? Ți se pare că nu m-ar putea iubi și pe mine

femeile? N-am șarmul tău probabil, dar nici n-oi fi așa de respingător încât să nu se poată apropia cineva de mine.

– Stai că n-am vrut să te jignesc. Ești un bărbat foarte bine. Inteligent, cult, plăcut...

– Hai n-o mai drege.

– Zău, boierule, că așa te văd eu. Și femeile probabil că tot așa te văd.

– Atunci?

– Nu despre asta e vorba.

– Dar despre ce?

Prodea ezită o clipă apoi îi spuse neașteptat de serios:

– Nu ești făcut pentru „aventuri". Dumneata când te lipești de o femeie, acolo rămâi pe vecie. Doar dacă, cine știe, te îndrăgostești foarte tare de alta care ți se pare că reprezintă ceva deosebit pentru dumneata, atunci ai putea fi puțin descumpănit. Dar cred că până la urmă tot acasă te-ai întoarce. Matale ai vocație doar pentru soție. Așa ești făcut și pace. Am băgat eu de seamă de cum te-am surprins cu scrisoarea aceea parfumată pe masă, apoi după aerul dumitale cam visător, plus zvonurile și... dialogul cu...,că ceva nu este în ordine și chiar eram îngrijorat să nu ți se întâmple ceva. Dar tot eu mi-am zis că nu ești omul care, având o soție legitimă, să facă o nebunie pentru o femeie. Așa ești proiectat. De altfel noi am și discutat despre povestea asta. Și, în altă ordine de idei, vreau să-ți mai spun ceva. Chiar dacă data trecută mi-am exprimat teama, și chiar mă temeam, asta a fost ca să te previn că nu e bine să sari peste ce îți este îngăduit ca om la locul lui ce ești. Poate te-am speriat puțin. Nu mi-o lua în nume de rău. Eram și eu cătrănit. Veneam de la doctori. Eram amărât rău. Între timp am aflat că mai pot s-o duc. Cel puțin pentru o vreme. Oricum e bine că ți-ai revenit. Nu se face la obrazul dimitale să te vâri prea adânc într-o poveste de amor târziu. N-ai datele necesare pentru așa ceva, crede-mă, și nu te supăra că ți-o spun pe șleau. Doar mă știi, ăsta sunt eu. Iar dacă s-o întâmpla ceva cu mine, măcar să mă ții minte ca pe un om care întotdeauna a grăit ce a gândit. Chiar dacă n-am făcut nici o plăcere celui căruia îi spuneam adevărul. Așa sunt eu croit: azi vesel, mâine trist sau vițăvercea, cum zicea clasicul nostru. Și

acuma, hai să trăiești! Că un pahar de bere sau de vin nu mi-o strica, cu toată boala mea păcătoasă. Cât despre securistul ăla... dă-l în mă-sa. Să fim noi sănătoși, că belele curg.

Prodea era vesel. Și totuși, după ce bău paharul, rămase cu privirea pironită undeva departe fără să mai spună nimic.

*

Au mai trecut câteva săptămâni. Toamna era pe sfârșite, diminețile deveniseră din ce în ce mai reci. Ici-colo, noaptea apa începuse să înghețe prin bălțile de pe marginea străzilor. Urmară ploi reci care anunțau iarna ce se apropia. Vremea era mohorâtă, umedă și parcă toată lumea era indispusă. Pentru Octavian acesta nu era singurul motiv de indispoziție. Mai avea și altele. E adevărat că de povestea cu centrala scăpase într-un fel. Se găsiseră până la urmă unele soluții de îmbunătățire cât de cât a stabilității și rezistenței construcțiilor și lucrurile păreau că merge ceva mai bine. Se rezolvase cumva și problema cu combustibilul. Rezolvare e un fel de a spune. Cei de sus știau cine și ce greșise, așa că au preferat să facă uitată povestea . Că doar nu era să fie trași la răspundere chiar ei! Altceva continua să-l necăjească. Anda îi scria mereu și-i dădea telefoane. Iar el încă nu se decisese să facă un gest hotărât. Se tot frământa și pur și pur și simplu nu avea curajul să-l facă. De câteva ori începuse să-i scrie, dar după două rânduri rupea hârtia și o arunca. La un moment dat Anda a încetat să-i mai scrie. Îi mai telefona, dar foarte rar. Într-o zi, însă, după o lungă întrerupere, Octavian primi o nouă scrisoare. O deschise șovăind, parcă cu teamă. Pe măsură ce citea era din ce în ce mai mirat, uluit chiar. Ea îi cerea de fapt un sfat: cunoscuse un bărbat care o plăcea foarte mult, un om serios de vreo patruzeci și șapte de ani, care ar fi dorit s-o ia de nevastă. Accepta să-i înfieze băiatul de care de altfel se și atașase. Și băiatul îl plăcea. În afară de asta, băiatul era la o vârstă critică, dificilă, când se simte nevoia unui bărbat matur în casă, a unei autorități paterne. Ea înțelege că el, Octavian, are o soție, doi copii, că nu va putea să-i abandoneze. Dacă ar fi făcut-o, ar fi fost un gest de carea ea s-ar simți vinovată toată

viața de acum înainte.

Și în finalul scrisorii Anda îi mai scria:

„Martor mi-e Dumnezeu, dragul meu, că te-am iubit și te iubesc ca pe nimeni în viața mea. Și n-am să te pot uita niciodată. Tu ai însemnat tot ce a fost și este mai frumos în viața mea. Dar înțelege mă, Octavian, este atât de greu să fii singur, cum nici nu-ți închipui. Și cât aș fi vrut să fim împreună. Am înțeles că era un vis nebunesc, irealizabil. Să nu o uiți pe Anda ta".

Octavian rămase cu ochii fixați asupra scrisorii. Stătu așa vreme îndelungată neputându-și desprinde privirea de pe rândurile scrise mărunt, des, cu literele ezitante, parcă tremurânde. Nu putea să facă o mișcare și nici nu încercă. La un moment dat se ridică și parcă sub impulsul unei comenzi nevăzute se îmbrăcă și plecă de la institut. Porni în neștire pe străzi și merse multă vreme fără să se uite în jur. De câteva ori se ciocni de trecători, dar merse mai departe fără să dea vreo atenție niciunei apostrofări. Într-un târziu se opri și se uită buimac în jur. Nu-și dădea seama unde se află. Privi mai atent. Era într-un parc pe care i se păru că-l recunoaște, chiar așa cum era acoperit de albul curat al zăpezii proaspăt căzute. Era nu departe de locuința sa. Se miră cum ajunsese aici, pentru că rar venea spre casă dinspre partea aceea, parcul nefiindu-i în drum. Rămase pe loc câteva clipe. Simțea o sfârșeală în corp ca după un efort prelungit. Ar fi vrut să se așeze, dar băncile erau ninse. Se aplecă și luă puțină zăpadă în palmă cu care își dădu pe obraji și pe frunte. Își simți pielea arzând, iar zăpada se topi imediat. Mai luă un pumn de zăpadă. Parcă se simțea mai răcorit. Se rezemă de un copac și-și aprinse o țigară. Trase cu sete fumul în piept. Ce mai era de făcut? Nimic. Ar fi trebuit să fie sincer cu el însuși măcar acum: ea făcuse ceea ce s-ar fi cuvenit să facă el de mult. Adică să clarifice lucrurile, să le lămurească definitiv. Pentru că Anda nu-i cerea de fapt un sfat și nici nu aștepta vreun răspuns, ci doar îl anunța că a luat hotărârea de a renunța la el, știind că Octavian nu va putea și nici nu trebuia să-și abandoneze familia. Anda se dovedise mai puternică decât el! Poate că așa era, însă îi fusese mai ușor să renunțe ea la el, decât lui la ea. Pufni iritat: acum își căuta o ieșire onorabilă din toată această întâmplare, ca nu

cumva să pară în fața propriilor săi ochi într-o lumină nefavorabilă, să rămână ca un învins las, nehotărât, care nu a fost în stare să se decidă în vreun fel. Parcă mai aveau importanță toate acestea acum! Ceea ce rămânea era faptul că Anda dispăruse definitiv din viața sa, după o scurtă reapariție. El nu avea cum să știe atunci că nici un bărbat nu va mai exista în viața Andei. Acel ins care se evise pe neașteptate pentru un moment, tot așa se făcuse nevăzut după o clipă fugară de aparentă fericire. Dar asta avea s-o afle mai târziu ... mult mai târzu, când oricum lucrurile trebuiau să rămână la fel, ca și până atunci.

Se îndreptă spre casă abătut. Când intră, Andrea sări la el și-l sărută cu tandrețea ei din totdeauna. Se simțea, nu știa de ce, puțin jenat. fata observă ceva și-l întrebă îngrijorată:

– L-a necăjit cineva pe tăticul meu drag? Cine e, să-l pedepsesc!

– Nu, fetița mea. Tăticul tău e doar puțin obosit. Nu fi îngrijorată.

Lucia se ivi din bucătărie și îl privi atent, parcă prea atent, i se păru lui. Abia după o pauză îi zise:

– Hai, dezbracă-te, că se răcește mâncarea.

Apoi dându-și seama că probabil fusese iarăși prea autoritară, adăugă:

– Dacă stăpânul nostru este înfrigurat după ce a umblat prin gerul de afară, noi supușii i-am pregătit o surpriză.... fierbinte.

Abia atunci Octavian simți în nări mirosul de țuică fiartă și Luciei i se păru că se mai înseninează puțin chipul lui Octavian.

– Hai că și eu am poftă de ceva fierbinte, apoi îl luă ușor de braț.

Masa decurse în liniște. Sorin încercă să povestească cu vervă o întâmplare de la facultate, dar nimeni nu-i prea da atenție. Fiecare rămăsese cu gândurile lui. Octavian era cu mintea dusă departe, Lucia îl urmărea cu coada ochiului, încercând să deslușească ce i se întâmplase soțului ei. Doar Andreea nu înțelegea sau nu voia să înțeleagă că ceva nu era la locul lui, că în aer plutea ceva nedefinit care îi împiedica pe părinții săi să fie bine dispuși. Așa că îl atacă direct pe tatăl ei:

– Tată, pariez că n-ai să poți rezolva problema pe care am

primit-o azi la extemporalul de fizică. Pe o cutie de bomboane, vrei?

Octavian o privi câteva clipe, apoi îi răspunse:

– Vezi că ai să pierzi. Cum să n-o pot rezolva?

Lucia zâmbi amuzată. Auzi, să recunoască el că nu poate rezolva ceva? Ți-ai găsit! Îl provocă și ea:

– Hai, ce stai? Du-te și rezolvă, altfel dai bomboanele.

El intră fără să vrea în joc.

– Și dacă o rezolv, eu ce câștig?

– O sticlă de... de ce-ți place ție mai mult, îi răspunse Andreea.

Octavian se ridică și merse cu Andreea în camera ei. După ce se chinui puțin – problema nu era chiar atât de ușoară pe cât crezuse el – o rezolvă corect. Andreea care-l urmărise tot timpul îl aștepta să termine și după ce se foi puțin în jurul lui, îi spuse:

– Ai câștigat. Mâine îți cumpăr sticla. Dar, tăticule, să știi că eu tot mi-am dat seama că tu ești supărat.

Se apropie de el și-l îmbrățișă cu dragoste. Un val de căldură îl cuprinse și se lăsă în voia lui. Era așa de bine! Deși de undeva parcă auzea o voce care îl chema, tânguindu-se încetișor.

Afară ningea calm, liniștit, cu fulgi mari, zburând ușor, parcă dansând înainte de a se așeza undeva pe covorul alb. Și totuși gândul îi rătăcea trist undeva, în altă parte.

CAPITOLUL XX

Zilele treceau monoton fără să se întâmple nimic deosebit. Lucrurile păreau a decurge normal. Și, vorba cuiva, când nu ți se întâmpă nimic, înseamnă că e bine. Tocmai era cu Ștefan la vechea lor cârciumioară. Ezitase: să se întâlnească sau nu cu el? Ștefan nu era prietenul credincios care păruse a fi. Dar nu era lipsit de interes să vadă cât de departe poate merge acest „prieten" în mârșăvia lui. De data asta Ștefan convocase întâlnirea. Totul decurse ca de obicei până la un moment dat, când el scăpă o vorbă:

– Trebuie să înțeleg că te-ai liniștit?

Octavian îl privi surprins.

– De unde știi? Sau tu le cam știi pe toate?

Ștefan zâmbi puțin încurcat.

– Se vede după chipul tău.

– Ei, nu mai spune!

– Da. Ești parcă mai destins, mai calm. Nu mai ai figura sumbră din ultima vreme.

– Cum o aveam?

– Cum să-ți spun eu? Mai chinuită. Cred că acesta este cuvântul.

Tăcură amândoi. Octavian se hotărî să-l iscodească totuși.

– Cred că vrei să știi cum s-a terminat cu... Dar discret cum te știu...

– Ei, n-oi fi eu chiar așa discret.

– Ce vrei să spui?

– A, nimic, ziceam și eu așa. Fiecare are curiozitatea lui. Adică vreau să spun că fiecare dintre noi ar vrea să știe anumite

lucruri.

– Deci te interesează să afli ce s-a întâmplat în ultima vreme.

– Bineînțeles.

Octavian se hotărî să-i povestească cum se sfârșise relația lui cu Anda. Se vedea însă – și lui Ștefan nu-i scăpă acest lucru – că amintirile îl dureau încă. După ce terminâ nu mai vorbiră vreme îndelungată. Abia într-un târziu Octavian îl întrebă pe „prieten":

– Nu spui nimic? Aș vrea să-ți știu părerea.

Ștefan dădu din umeri parcă pentru a se feri de ceva.

– Știu eu... N-aș vrea să fac pe filosoful. Dar cred că totdeauna lucrurile de acest fel trebuie să aibă un sfârșit trist. Oricum s-ar fi terminat, tot ar fi fost rău pentru unul din cei doi sau chiar pentru mai mulți. Or, așa cum s-au încheiat lucrurile în povestea asta e mai puțin trist decât părea la un moment dat.

– Ce vrei să spui? îl întrebă Octavian mirându-se iar de bunătatea prietenuui său.

– Că mi-a fost teamă să nu faci un gest care... ar fi costat fericirea mai multor persoane.

Acum îl muncea grija pentru cei din jur, își zise în gând.

– Da, înțeleg.

– La un moment dat ar fi trebuit să-ți dau un sfat. Nu ți l-am dat și m-am simțit foarte vinovat după aceea.

– Și de ce nu mi l-a dat? vru să afle Octavian.

– Întâi pentru că nu-mi place să mă bag în viața altora. Apoi pentru că sunt situații când nu se poate da nici un sfat fără a nedreptăți măcar pe unul dintre cei aflați în cauză. Gândește-te că te-aș fi sfătuit s-o lași pe Anda. Nu-i făceam oare rău acestei femei care te iubea foarte mult? Ca să nu mai spun dacă îți dădeam sfatul celălalt, exact invers, cât rău puteam face. Dar motivul pe care l-am avut mereu în vedere când m-am abținut să te povățuiesc în vreun fel a fost că în situația ta trebuie să hotărăști singur. Pentru că tot ce s-a întâmplat nu a fost o simplă aventură cu o femeie oarecare. Într-un asemenea caz, ți-aș fi spus categoric: vezi-ți de treabă, lasă femeia în pace și întoarce-te acasă. Aici lucrurile erau mult mai complicate. Orice sfat

însemna să te situezi doar de partea unuia dintre cei implicați. Deci, în fond, era tot o nedreptate. Desigur, comisă cu cea mai bună intenție. Înțelegi? Eu nu puteam face așa ceva cu inima ușoară.

– Și care era acel sfat pe care totuși zici că ai fi vrut să mi-l dai?

Ștefan se gândi câteva clipe, parcă și-ar fi căutat cuvintele. În sfârșit păru a le fi găsit:

– Nu vreau să fiu prea didactic și apoi mi-a fost toată viața teamă de moraliști. Ei au întotdeauna sfaturi pentru alții, afară de ei înșiși. Altfel n-ar greși niciodată, ar fi cei mai perfecți oameni. Ceea ce nu s-a întâmplat și nu se va întâmpla niciodată. Dar uite că am început să bat câmpii. Pe scurt, iată ce voiam să-ți spun. Într-o situație ca a ta, orice relație de acest fel nu se poate termina cu un casic happy-end cinematografic: el se reîntâlnește cu ea după... cinci ani, așa cum mi s-a întâmplat mie sau douăzeci de ani în cazul tău, se iubesc din nou ca în junețe și lasă totul fiecare, luând viața de la cap și trăind fericiți până la adânci bătrâneți. Nu, un final ca acesta nu merge decât în filme și în romanele sentimentale ale bunicelor noastre. În viață lucrurile stau altfel. Un fizician ar zice că mai inerțial. Adică vreau să spun că fiecare dacă a apucat o dată pe un drum, îl urmărește pe acesta. Și dacă printr-o întâmplare voi ați fost un asemenea caz rarisim, când doi oameni s-au iubit cândva demult, se reîntâlnesc, nu poate fi decât un scurt incident care, odată depășit, fiecare din cei doi își urmează drumul său. Mi se pare firesc să se întâmple așa. Sigur, nu e o lege. Pot fi și cazuri de mari nebunii sau de mari nebuni, zi-le cum vrei. Dar pentru ca să faci așa ceva trebuie să calci în picioare viața celor de lângă tine (iartă-mi expresia patetică), să nu-ți pese de nimic, să fii de un egoism sălbatic. Or, nici tu și nici Anda nu sunteți astfel de oameni. Nu sunteți croiți ca niște bestii. Și atunci, ce era de făcut? Ori să terminați la un moment dat, chiar dacă asta vă costa multă suferință, ori, și asta mi se pare îngrozitor de incorect, să continuați să mai aveți relații cât ați mai fi dorit, ducându-vă fiecare viața voastră cea de toate zilele, cu obligațiile voastre familiale (este vorba mai ales despre tine). Deci fiecare să fi dus în continuare o viață dublă. Mai direct

spus, să trăiți în minciună și să mințiți și pe alții. Or, voi nici pentru asta nu sunteți croiți. Nu te văd pe tine decând o existență pe două planuri. Tu ești un om cinstit, chiar dacă te-ai lăsat furat de o pasiune năvalnică ce te-a îndemnat să comiți ceea ce într-o stare normală tu n-ai fi făcut în nici un chip. Nu. Te cunosc prea bine și nu m-am îndoit nici o clipă că vei găsi singur soluția.

„Codul eticii și echității socialiste", nu alta, își zise în gând Octavian. Îi venea să-i arunce paharul cu vin în obraz. Se stăpâni totuși. Cum dracu' ne-o fi sluțit în asemenea hal comunismul ăsta sau cum s-o fi chemând tâmpenia asta utopică? Până la urmă se hotărî să-i răspundă.

– Numai că, vezi, soluția a găsit-o ea și nu eu.

– Da. Dar ea nu a făcut altceva decât să vină în întâmpinarea dorinței pe care tu ai avut-o mereu în subconștient.

– Ești sigur că am avut-o?

– Absolut sigur. Am suficiente indicii pentru a nu mă putea îndoi.

Octavian ar mai fi vrut să-l întrebe ceva, dar șovăi. Ștefan îi observă ezitarea și-l încurajă:

– Hai, nu te mai codi atâta. Vrei să mă întrebi ceva, nu-i așa?

– Aș vrea într-adevăr să aflu ceva de la tine. M-am întrebat întotdeauna ce părere ai despre mine. Dar sincer, lăsând la o parte delicatețea ta care te oprește mereu să spui lucrurilor pe nume.

– Mă pui la grea încercare, Octavian.

– A, care va să zică ai și lucruri dezagreabile să-mi spui.

– Ei, dezagreabile... Fiecare din noi avem păcate.

– Încearcă totuși...

– Dacă ar fi să-ți fac o fișă așa cum procedează un prieten de a meu medic, te-aș vedea cam așa...

Octavian devenise foarte atent.

– Inteligent, ironic, orgolios, mereu nemulțumit de câte ceva, ușor iritabil, neliniștit, cu tendința de a exagera ce îți se întâmplă; de la o vârstă cu anxietăți care merg până la spaima de a trăi în continuare și chiar la o lipsă a poftei de a trăi, însingurat – poate tocmai din cauza asta; temător de a nu se observa aceste schimbări, de unde puțin teatru în comportament; stări de

deprimare, care, când ai necazuri, se pot transforma în dureri fizice sau doar impresia că le ai, toate acestea putând duce chiar la căderi pe toate planurile. Cam asta e fișa.

Octavian îl privea fix pe Ștefan. Insistența privirii lui îl neliniști.

– De unde ai tu fișa asta?

Ștefan părea să fie în încurcătură.

– Păi nu mi-ai cerut să spun ce părere am despre tine? încercă el să scape.

– Da, numai că fișa asta mi-a mai prezentat-o cineva.

– Cine? făcu Ștefan pe nedumeritul.

Octavian nu știa cum să continuie.

– Doctorul Glăvănescu. Deci tu ești prietenul comun necunoscut! Tu i-ai furnizat informații despre mine. Iar sfaturile pe care mi le dădeai într-o vreme semănau foarte tare cu ale lui, că nici nu știam cui să le atribui; să nu dau ampioare necazurilor, să nu exagerez ce mi se întâmplă, să mă stăpânesc, să mă detașez, să mă cruț etc., etc.

Ștefan plecă ochii făcând pe vinovatul. Voia să apară ca un copil surprins asupra faptului. De fapt, nu doctorului Glăvănescu îl turnase sau nu numai lui.

– În fond, nu ți-am dorit răul nici unul dintre noi. Dimpotrivă. Doctorul Glăvănescu ține foarte mult la tine și a fost mereu îngrijorat de starea ta. Mai mult decât atât, omul acesta care pare a plesni de sănătate și de voie bună, care încearcă să convingă pe toată lumea că e sănătoasă și pe cei sănătoși că acesta este lucrul cel mai important, că restul nu contează, ei bine, zic, omul acesta, „domnul carbaxin" cum îi zice soția lui, este grav bolnav. În ziua când ți-a dat telefon ca să te îmbărbătezi, pentru că aflase de la mine, iar eu de la Lucia, că ți s-au adunat cam multe pe cap și că ești în pericol să ai iar o cădere sau un nou puseu de tensiune, în ziua aceea lui îi fusese foarte rău. A găsit totuși puterea să te sune și să-ți spună câteva vorbe calde, deși poate că el era cel care ar fi avut nevoie de astfel de vorbe. Nu cred că mai avea resurse să fie hazliu cum este el de obicei, dar tot ți-a spus niște lucruri pe care ar fi bine să nu le uiți.

Octavian rămase încremenit. Nu putu scoate nici un cuvânt.

Cu greu își reveni. Prea le știa pe toate Ștefan...

– Deci tu aflaseși de la el totul în legătură cu situația mea? Sau mai bine zis, el știa tot ce mi se întâmpă de la tine?

– Nu, nu chiar tot. Nu i-am spus nimic despre Anda.

În schimb ai avut grijă să le spui altora, gândi Octavian.

– Fostul lui profesor de la Cluj îi povestise că ea i-a vorbit mult prea cald, ca să nu zic altfel, despre tine și Glăvănescu a înțeles cam despre ce este vorba. Întrebându-mă pe mine cine este Anda și văzând că ocolesc răspunsul, și-a dat seama că între tine și ea este ceva.

– Deci de asta când mi-a relatat ce vorbise cu profesorul său a făcut și niște aluzii referitoare la Anda. Acum înțeleg eu totul. Mi s-a părut atunci, când m-a vizitat la spital, că unele replici sunt bizare, dar le-am pus pe seama dorinței lui de a fi spiritual, ca să-mi ridice moralul.

– Așa că n-ai de ce să fii supărat pe mine.

– Dar Lucia? Ea ce amestec are în toată povestea asta? Ce știe?

– Fii pe pace. Ea nu știe nimic. A discutat cu Glăvănescu despre starea sănătății tale. El nu i-a spus o vorbă despre Anda. Cât despre mine, îți dai seama... Ea m-a căutat doar să-mi ceară sfatul și într-o oarecare măsură ajutorul, fiind foarte speriată de starea ta. Să știi Octavian că, lăsând la o parte felul de a fi cam aspru al Luciei – ce, parcă noi câte defecte n-aveam! – ea este un om admirabil și o soție cum rar am văzut. Și cu toate că probabil nu ți-o arată, te iubește mai mult decât ai visat tu vreodată să te iubească o femeie. Am să-ți mai spun ceva: un cinic poate că ți-ar afirma că o experiență amoroasă ca a ta este necesară din când în când în căsnicie pentru a o reîmprospăta. Nu-l asculta! Lucia nu are nevoie de asemenea „împrospătări". Și nici tu. Vă iubiți prea mult și, oricât ar părea de ciudat, doi oameni așa de diferiți ca voi se potrivesc totuși foarte bine.

Doamne, ce bun moralist! Te pomenești că-l turnase și Luciei?

Făcură o pauză lungă. Se părea că-și spuseseră tot ce aveau să-și spună. Ar fi vrut să-l umilească, să-l înjure. I se făcu o greață imensă. Într-un târziu Octavian întrebă:

– E chiar foarte bolnav doctorul Glăvănescu?

– Da. Și este boala care nu iartă. Iar el știa asta demult și cu toate acestea își joacă eroic rolul de om sănătos, tocmai el care trebuie să-i facă pe ceilalți sănătoși.

– Ar trebui să-l vizitez într-o zi.

– Doar acasă. Nu mai merge la policlinică. Se va bucura foarte mult să te revadă. Dacă n-ai nimic împotrivă, te-aș însoți și eu. Tu trebuie să te faci că nu știi nimic de boala lui. O să-ți spună probabil râzând molipsitor că e într-un concediu de creație, că scrie o monografie despre nu știu ce boală rară. Să-l lăsăm să creadă că nu știm, deși tare mi-e teamă că, perspicace cum este, o să-și dea seama că am venit în vizită la un bolnav incurabil. Dar orice s-ar întâmpla, noi va trebui să ne jucăm rolul de oameni sănătoși care vorbesc cu alt om sănătos. Vorba lui, „Sănătatea înainte de toate".

Boala doctorului Glăvănescu îl determină pe Octavian să renunțe la discuția finală cu Ștefan în care avea de gând să-i spună că știe cine și mai ales unde „informase" despre legătura lui cu Anda. Era prea impresionat de vestea aflată, așa că își propuse să amâne pentru altă dată răfuiala cu „vechiul și bunul lui prieten", cum spunea el când venea vorba despre Ștefan.

Sau poate nici nu avea rost să aibă această discuție. La ce bun? Ca să-i spună? Sau ce să-l întrebe? De ce o făcuse? Nici măcar n-avea vreo importanță. Nu era singurul. Atâția își vânduseră prietenii fiind stimulați de o societate care răsplătește delațiunea. Era mai bine ca pur și simplu să întrerupă orice relație cu el. Simți că îl înecă o silă sufocantă. Nu mai suporta să stea de vorbă cu omul ăsta.

Chemă ospătarul și cu toate protestele lui Ștefan, plăti la repezeală întrega consumație. Se despărțiră în grabă de parcă fiecare își adusese subit aminte că are ceva urgent de rezolvat.

Când dădură mâna la despărțire, Octavian îi ocoli privirea, așa că nu avu cum să vadă că Ștefan era contrariat de atitudinea lui. Avea o figură de câine bătut.

*

Vremea se scurgea în continuare fără a mai prevesti vreo furtună. Poate doar micile sau puțin mai marile neplăceri pe care

ți le poate oferi oricare din zilele ce trec, uneori fără să le simți prea tare, pentru că rar, e drept, mai urmează și câte o clipă mai frumoasă. De fapt, nu se mai întâmplase nimic deosebit între timp, iar ce se întâmplase mai demult parcă nu fuseseră niciodată. Doar din când în când aducerile aminte își mai fac loc, cu sau fără voia ta, din adâncuri și răzbesc către suprafață. Atunci ți se pare că auzi voci care te îmbie cu chemări la care n-ai să poți răspunde niciodată. Te tulburi ca la orice imagine dintr-un trecut pe care n-ai cum să-l mai reînvii. Te frământi poate puțin mai mult și te întorci la ziua de azi, în lumea închisă din care nu poți evada orice ai face. Și de la un timp nici nu mai vrei să evadezi, pentru că știi că fiecare om are doar un loc al lui – rău, bun, așa cum este – și nu două sau mai multe. Trebuie să rămâi în acel loc, să-ți duci viața așa cum ți-ai croit-o sau cum ți-a fost impusă de alții. Și atunci te întorci tot la amintiri – doar niște biete fulguiri de câteva clipe, poate o ușoară ceață care ți se așează pe ochi, mai ales seara când rămâi singur în clipele de dinainte de a intra în somn. A doua zi te așterni din nou la drum, la drumul care ți-a fost sortit, și chiar dacă ți se mai întâmplă să-ți fugă gândul în urmă, îl lași să zburde puțin și-l aduci cuminte înapoi. Te mulțumești sau nu cu ce ai și cu ce ești, uneori vii acasă cu un buchet de flori pe care îl oferi soției, așa, așa, pentru a te convinge pe tine însuți că totul este în regulă. Deși știi foarte bine că nu este așa, că multe lucruri au rămas neîmplinite, că porți în tine dureri ascunse și că ai fi vrut să trăiești într-o altă lume, indiferent care, numai în asta nu. Soția te va primi cu plăcere, deși e mai mult sau mai puțin bine dispusă, după care ici masa în familie ca în orice ritual cotidian, banal. Poți să te retragi apoi în camera ta și să fumezi îngândurat o țigară, singur în liniștea serii. Privind pe geam, vezi în parcul din fața casei doi tineri îndrăgostiți și atunci gândul are și el dreptul lui de a fugi puțin în altă parte, în alt timp, la îndrăgostiții de altă dată. Poți fi trist în clipa aceea. În imaginea celor doi te-ai recunoscut pe tine însuți din niște ani care nu se vor mai întoarce niciodată. Niciodată. Și totuși.... dacă s-ar întoarce la ea? își auzi dorința bine cuibărită în adâncuri, într-un loc neștiut.

CAPITOLUL XXI

În naivitatea lui, Octavian își imagina că printre atâtea griji din jurul lui lucrurile se vor termina blând, date la fund, că totul se va uita ca o ceață care se destramă singură. Numai că n-a fost să fie așa. Întâi a venit un telefon anonim care a început cam așa: „Vezi că o să-i spun nevesti-ti că ai o damă prin Ardeal". Apoi alt telefon: „Fii atent că-ți pierzi slujba pentru curva aia". Nu avea cum să știe că era doar începutul calvarului care îl aștepta. Într-o seară, când stătea cu Lucia la televizor urmărind plictisiți un film cu ilegaliști, cu ce multe și grele misiuni avuseseră și ce minuni făcuseră ei la 23 August, comuniștii vezi Doamne, sună telefonul. Lucia apucă să ridice ea receptorul. Pentru moment Octavian nu dădu importanță, dar pe măsură ce urmărea chipul Luciei, care pur și simplu se transfigurase, deveni din ce în ce mai atent. Lucia părea că se sufocă de indignare, își duse mâna la gât și strigă în receptor:

– Termină odată, domnule, îmi ajunge câte mi-ai spus. Și mai du-te ...dracului.

Trânti receptorul în furcă, apoi se întoarse spre Octavian:

– Eu nu înțeleg de ce trebuie să înghit toate aceste lături! Mi-ajunge! Nu mai suport. E al nu știu câtelea telefon anonim pe care îl primesc. Și toate spun același lucru...

Octavian îndrăzni să intervină:

– Care telefoane? Nu mi-ai spus niciodată! Nu înțeleg nimic.

– Ipocritule, fariseule! Te prefaci că nu știi nimic. Ce, crezi că n-am aflat că te vezi cu o femeie din provincie? Cu care se pare că te-ai iubit cândva? Tu îți imaginezi că eu nu știu că vă

ascundeți undeva într-un apartament de bloc și vă regulați ca nebunii ca să recuperați ce n-ați putut face în tinerețe? Știu tot, prostule! Știu și alții, știe toată lumea. S-a aflat la institut. Numai tu, fraierule, te crezi discret și secretos. Ce crezi că eu nu mi-am dat seama că gândul îți este la alta, că te și pregăteai să pleci, chiar să divorțezi ca să te duci la ea? Prostule, pentru o amintire din tinerețe erai în stare să mă lași, cu copii cu tot. Numai că un divorț îți strica dosarul de cadre și nu mai puteai să fii șef, cum îți dorești. Ai fost laș. Nu față de mine, ci față de femeia aia, nenorocita, care a crezut că tu ai fi în stare să renunți la poziția ta socială pentru ea. Ea și-a închipuit, naiva, că tu o să lași tot pentru o amintire. Pentru o partidă de amor, amânată douăzeci de ani, pe care, în sfârșit, realizând-o, ea spera că o să te poată determina să te desparți de mine și să te întorci la ea. Lașule! Probabil că i-ai spus că ai familie, soție, copii, și alte chestii d-astea. Ca toți bărbații poltroni. Nu la astea nu puteai renunța. La funcție nu puteai tu renunța, că de restul te durea în cot. Că asta v-au învățat pe voi comuniștii, să vă țineți cu dinții de scaunul pe care vi l-a dat partidul.

– Lucia, dar nu e vorba de scaun, de funcție...

– Taci, dracului, din gură! Știu că ai vrut să pleci. Nici măcar asta nu-ți reproșez. Orice bărbat are dreptul să se prostească o dată când reîntâlnește femeia pe care a iubit-o în prima tinerețe. E dreptul lui. Ai iubit-o atunci, când erai tânăr și curat. Dar nu mai are scuze să se prostească la maturitate, să-i plângă pe umăr ce mult a iubit-o și să-i treacă prin cap tot felul de năzbâtii în timp ce o regulează pe rupte prin garsoniere străine, așa ca să recupereze timpul pierdut.

Octavian simțea că i se face rău. Se ridică în picioare și se îndreptă spre bucătărie. Auzi din urmă vocea Luciei:

– Știu tot! Absolut tot, așa că nu mai încerca să mai inventezi vreo nouă minciună.

Ajuns în bucătărie, deschise frigiderul și luă o sticlă de apă minerală. Își turnă un pahar și îl bău pe nerăsuflate. Respiră adânc. Se așeză pe taburetul de lângă aragaz și încercă să-și adune gândurile. Nu prea reușea.

De unde știa Lucia toate astea? El nu le povestise decât unui

singur om și acesta era Ștefan. Se convinsese că îl turnase unde trebuia, dar nu-și imaginase că va ajunge și la mărșăvia de a-i spune Luciei, de a-i da detaliile pe care le aflase chiar de la el, Octavian. Acum îi era clar totul: și secretarul de partid de la institut și Lucia știau totul din aceeași sursă: Ștefan. Nu mai avea nici o îndoială. Insul era mai mizerabil decât și-l închipuise. Va trebui să i-o plătească!

Se întoarse furios în sufragerie. Lucia stătea cu capul sprijinit în mâini. Pentru moment crezu că plânge. Nu plângea. Simțindu-l în încăpere, își ridică privirea și-i spuse cu o voce neașteptat de calmă:

– Îți mai spun încă o dată. N-ai divorțat de mine pentru că îți strica dosarul și-ți făceau ăștia vânt. Un divorț este astăzi ca o retrogradare asumată. Și tu ce ți-ai zis, deșteptule: să împaci și capra și varza și dacă se poate și lupul. Dar n-a ținut. Te-au găbuit ăștia, securiștii și care or mai fi, pazniciii familiei, celula de bază a societății. Să fie ea a dracului, că decât o celulă, adică pușcărie, mai bine să nu fie deloc. Mai bine du-te că eu te las, eliberează-te din celula de bază, din familie și pleacă la iubirea ta cea dintâi. Că tot te vezi cu ea când zici că te duci să dregi centrala aia pe care n-ai pus-o încă pe picioare ca lumea.

Lucia îi mai spuse și alte lucruri care îl uluiră. Știa mai multe decât s-ar fi putut aștepta el.

Se reculese pentru o clipă și apoi îndrăzni:

– Te mai întreb o dată – nu-și mai amintea deacă într-adevăr o mai întrebase – de unde știi tu toate astea?

Lucia îl privi cu dușmănie.

– Prostule! Cum de unde?

Octavian aștepta urmarea. Lucia îl privea cu dispreț. În sfârșit se hotărî să continue:

– Mă istețule, ar fi mai bine să-ți alegi prietenii. Ala pe care ți l-ai făcut te toamă și la cadre și la nevastă-ta.

Octavian rămase fără replică. Deci avea dreptate. Era așa cum știa.

– Ce te uiți la mine cu figura asta de june ingenuu neumblat pe la porți recent construite? Eu te-am tratat cu respect ca să nu te rănesc în orgoliul tău veșnic rănit. Alții însă, chiar prietenii tăi

cei mai buni, nu s-au sfiit să te toarne unde trebuie. Ca să nu mai spun că și tu ai fost un prost de zile mai. Te-ai afișat cu iubirea de altă dată prin tot felul de locuri publice. Când însă ți-ai dat seama ce riscuri comportă această relație extraconjugală ai părăsit-o fără remușcări pe biata femeie care în naivitatea ei și-a închipuit pentru o clipă că te-ai putea întoarce definitiv la ea. Și ea o proastă! Cum să renunțe tăvarășul inginer șef la funcție? Un divorț i-ar strica firma. Amărâta a crezut că tu ai fi capabil de un asemenea gest.

Octavian încercă să se apere:

– Poate n-am vrut să renunț la familie...

– Taci din gură, fariseule! Când te culci cu ea în apartamentul prietenei ei te durea în fund de familie.

– Ești de-a dreptul vulgară, Lucia. Nu te știam așa.

– Dar tu cum erai în pielea goală, cu ea în pat, plângându-i pe sâni că de ce n-ai rămas cu ea atunci când vă iubeați? Acum vreo douăzeci de ani. Și fu dracului mai atent cui povestești chestii de alcov.

Octavian tresări violent. Ștefan îi povestise chiar totul.

– Poate totuși îmi spui ce știi și de la cine știi toate astea? Vreau numele persoanei.

– Ești de-a dreptul tâmpit.

– Lucia, nu-ți permit să mă tratezi astfel.

– Dar el cum te-a tratat?

– Care el?

– Cum care el? Tu chiar te-ai prostit de-a binelea?

Octavian nu răspunse.

– Ce te uiți așa la mine? Păi nu lui Ștefan îi povesteai tu cu duioșie la crâșmă despre extraordinara ta reîntâlnire cu iubirea de altădată, ce ați făcut când v-ați văzut? Și cum licheaua voia să se lipească de mine iar cu nu acceptam, a găsit cea mai bună cale de a mă cuceri istorisindu-mi până la cele mai mici detalii cum te iubeai tu cu dumneaei. Cred că mai și inventa, nenorocitul. Cretinul, credea că așa mă voi cupla cu el, iartă-mi expresia dură, dar ăsta mă viscează și ziua și noaptea în brațele lui de om cumsecade și moral, el, prietenul tău cel mai bun cu care tu petreceai prin crâșme plângându-i pe umăr. Ești atât de penibil

și de ridicol încât și azi mă întreb de ce mama dracului nu m-am culcat totuși cu el. Probabil pentru că nu-mi plac astfel de răzbunări ca în filmele sud-americane proaste.

Octavian își mușcă buzele până la sânge. În sfârșit, înțelegea, dar prea târziu, cât de prost fusese. Se simțea umilit. Numai că mai avea ceva de ascultat:

– Doctorul Glăvănescu avea dreptate. Trebuia să pățești toate astea ca să înțelegi și tu câte ceva. Că nu totul se rezumă la o amintire târzie și că nu trebuie să povestești oricui frământările tale. Unii mai și raportează unde trebuie. Tot timpul îmi spunea că ești un om deosebit, dar că investești capital moral, de încredere, exact acolo unde nu trebuie. El îl bănuia demult pe Ștefan că joacă dublu, dar nu avea dovezi. Intuia doar că un om care povestește intimități despre prieteni nu putea fi de încredere. În bunătatea lui nu-și putea închipui că unii oameni pot fi atât de mizerabili. El era singurul care te-a înțeles, te-a explicat și justificat, fără să te acuze nici o clipă. Doctorul era într-adevăr omul care te-a cunoscut cel mai bine și te-a iubit.

– De ce spui mereu că era?

– Pentru că ieri doctorul Glăvănescu a murit! Și înainte de a muri i-a spus soției sale să-ți transmită să nu te mai încrezi în prieteni falși, ipocriți... Prostule!

Octavian rămase încremenit de parcă l-ar fi lovit cineva în moalele capului.

– Doctorul... nu mai este? Glăvănescu a...

– Da! Ultimele lui cuvinte s-au referit și la cel mai bun prieten al tău care râvnește de ani de zile să se culce cu mine, așa măcar o dată, să vadă cum este. Într-o seară, puțin pilit cum era, mi-a spus că am o... fesă excitantă.

Octavian avu o senzație de vomă. Trase adânc aer în piept și vorbi gâfâit:

– Nu se poate, Lucia.

– Ba se poate, idiotule. Când luam masa împreună, la noi, la ei, la restaurant, își strecura pe sub masă mâna lui udă de transpirație pe genunchii mei. N-am vrut să-ți spun ca să nu strici „o veche prietenie". Lui însă i-am șoptit printre dinți: Ia labа asta jegoasă de pe genunchiul meu! Porcul, mi-a zis odată la

telefon: „Știu că n-o să mă spui lui Octavian. Iar dacă o să mă spui, n-o să te creadă. Eu o să contest și el mă va crede pe mine, că eu sunt prietenul lui cel mai bun".

O tăcere de moarte se așeză între ei. Lucia părea epuizată după acest tir de mărturisiri. Octavian era uluit. Nu se mai putea adăuga nimic. Doar un lucru îl frământa: doctorul Glăvănescu nu mai era! Murise! Poate ar fi trebuit să mai vorbească cu el... Cât despre „prietenul" lui, ce mai era de spus? Doamne, ce poate face această lume din noi! Să vinzi doar pentru a te apăra de un rău despre care nu știi de unde vine, dar ar putea veni oricând, de oriunde, de peste tot. Și atunci, făcând servicii puterii, te crezi apărat de propriile tale mărșăvii. Orice ai face, te crezi protejat. Ești în siguranță într-o lume nesigură prin definiție. O fi codul eticii și echității socialiste, dar mai sunt și avantajele pe care le ai atunci când faci pactul cu diavolul: o călătorie în țările „capitaliste", în vestul sălbatic, ba poate și o mică funcție pe acolo, cine știe? Poate și în dipomație. Și într-adevăr, prietenul său fusese în delegații prin vest. Trebuia recompensată „munca depusă"! Iată unde ne duseseră „anii lumină", „visul de aur al omenirii"! Ce nu reușiseră secole de nedreptăți și asupriri, reușise comunismul în nici cincizeci de ani. Să desfigureze cu totul pe om, să-l facă o biată unealtă cuvântătoare, în stare de orice numai pentru a supraviețui. Dar ce rost mai avea să se gândească la toate astea? Le știa toată lumea și, din păcate, le și accepta. Totul era privit ca o fatalitate. Așa ne-a fost dat. Nu?

*

Toamna întunecase Bucureștiul în ruine și pulbere. Demolările continuau. Ziduri izbite cu buldozerul, nori de praf irespirabil. Biserici dărâmate fără milă. La un semn al „tovarășului" cădea o stradă întreagă. Case frumoase, sănătoase, cu grădiniță de flori, cu pomi, locuințe în care trăiseră câteva generații dispăreau în câteva ore. Din casele lor confortabile oamenii se mutau în mici apartamente construite pentru „oamenii muncii". Te mutai unde aveai „repartiție". Organele te

înștiințau sec că vei locui în blocul 5B, corp 4, ap.65, etaj 6, un bloc lamă. De ce lamă? Nimeni nu știa. Se despărțeau plângând de locul copilăriei lor, al copilăriei părinților lor și poate chiar a bunicilor pentru a se muta în celule de ciment, de câțiva metri pătrați. Cel mai dureros era să te desparți de câine, de câinele familiei, pe care nu aveai cum să-l duci la etajul zece pentru că se supărau vecinii. Probabil de atunci au rămas câini vagabonzi printre ruine. „Sistematizarea" capitalei continua. Biserici vechi căzeau sub lovituri de ghiulele bine dirijate, ca să dărâme întâi clopotnița.

Octavian auzise, chiar văzuse câte ceva, dar la început nu fusese prea impresionat. Până într-o zi, când părinților Luciei li s-a comunicat că li se demolează casa și că trebuie să se mute la „confort 3."Ce însemna confort 3? Avea să afle după ce se dusese cu ei să vadă ce li se repartizase. A fost o întreagă dramă cu mobila care nu încăpea nici pe scară, darămite în „apartament". Părinții ei plângeau nu atât după casa bătrânească ce fusese construită de părinții lor cu credit luat pe 20 de ani, cât după mica grădină, după locul de tihnă și răcoare în care se născuseră, crescuseră atâtea generații. Nu s-a putut salva aproape nimic. Buldozerul, balaurul „vremurilor noi", al „epocii de aur" nu iertă nimic. Răstuma totul. Bucureștiul era ca în plin război, pe linia întâi a frontului, supus bombardamentelor continui. Părea sfârșitul lumii. Sau poate chiar era sfârșitul unei lumi? Oamenii își făceau cruce și nu credeau. Și totuși era adevărat. După distrugerea satelor, începând chiar de la marginea Bucureștilor, opera de sistematizare continua bezmetic, demențial.

Văzând-o pe Lucia distrusă de ce se întâmplase cu locul copilăriei ei, uită aproape cu totul de întreaga lui poveste care acum i se părea stupidă, minoră, neimportantă. „Drama"lui i se părea o bagatelă. Anda, dragostea lor, imoralitatea lui de om însurat, totul părea trivial de ridicol în această lume cu atâtea suferințe. Iar când mai află și că prietenul său, singurul prieten sincer, poetul Dumitru Prodea, murise la Spitalul de Urgență își dădu seama că nimic nu mai rămăsese din curățenia în care crezuse.

Se retrase acasă în singurătatea lui. Încercă să refacă punțile

frânte de atâtea neînțelegeri, poate și dușmănii. Se aruncă disperat în ocupațiile zilnice, profesionale sau casnice, căută să recâștige încrederea pierdută, sau doar aparent pierdută, a celorlalți. Se întoarse în sine, făcându-se că nu vede ce se întâmplă în jur, în speranța că totuși, într-o bună zi se va petrece ceva. Ce? Nu știa nici el la ce râvnea. Oricum lumea asta era pe sfârșite, lumea asta în care trăise. Oamenii deja șopteau, se iviseră unele speranțe. Ce va fi? O nouă lume? O nouă singurătate? Indiferent ce va fi își va purta povara singur. Și nu va fi ușoară. Mai ales amintirile. Ele dor cel mai tare. Mai ales când înseamnă neîmpliniri. Iar nopțile care vor urma, deși diferite, tot întunecate vor fi, colindate de vise, amăgiri și speranțe deșarte.

*

Primi într-o zi un telefon de la Costache Mladin. Voia neapărat să-l vadă. Avea să-i comunice ceva important. Se văzură peste o oră. Maiorul era foarte agitat, precipitat. Îi vorbi șoptit, așa cum făcea de obicei când avea să-i spună ceva ce i se părea lui important.

– Bădie, a venit momentul. Gata, pică! Îți spun eu! Azi, cel mai târziu mâine până la prânz. Ascultă-mă pe mine. Așa cum ți-am mai spus. Până la urmă tot noi îl dăm jos...

– Care noi? întrebă nedumerit Octavian.

– Ei, n-are importanță... Suntem și noi și alții...desigur, nu toți o vor. Unii încă îl mai apără cu strășnicie, dintre ai noștri, chiar dintre cei de la armată. Dar cei mai mulți vor ca el să dispară. Era pregătit totul de mult...ce mai!... îți ziceam eu. Probabil ne vom lupta unii cu alții...Dar n-am timp să-ți explic acum totul. Ne mai vedem... Am să te sun eu în curând.

Și plecă grăbit, făcându-mi un semn vag cu mâna.

Octavian rămase descumpănit. Chiar se întâmplă ceva, în sfârșit? Oare se îndurase Dumnezeu să-i scape de pacostea asta?

A doua zi, când se întorcea pe jos spre casă, observă că pe străzi era o atmosferă febrilă neobișnuită. Inși agitați, mișcându-se fără nici o noimă, cel puțin în aparență, și multe mașini circulând cu mare viteză. Oamenii vorbeau în șoaptă despre ce

se întâmpla de câteva zile la Timișoara. Se vorbea de morți și răniți. Speranțe, dar în același timp neliniște, chiar spaimă. Ajunse acasă. Se refugie în dormitor. Nu-și putea aduna gândurile. Sună telefonul. Era Costache: „Gata, s-a terminat. Armata e cu noi... E așa cum îți tot spuneam eu. Te mai caut să te țin la curent. Acum mă grăbesc că am treabă multă". Îl mai anunță că în centrul capitalei se"îngroașă gluma". Era seară. Se întunecase demult. Până la urmă se decise să iasă în oraș, cu toate protestele Luciei care aflase și ea, ca de altfel toți din jur, că ceva grav se întâmplă. Era deja foarte târziu, aproape de miezul nopții când se auziră primele împușcături...

Oare chiar începea o lume nouă? Cum va fi ea? Ce ne va aduce?

Nimeni nu avea deocamdată cum să știe... Era început de lume sau

SFÂRȘIT?

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România nr.: 45101032 -
Banca Comercială Română, filiala sector 1 – București

Lector: NELU OANCEA
Tehnoredactor: CARMEN ILIE

Tehnoredactare computerizată:
ELCO ROMMAR SRL
Tel./Fax.: 619 12 39

Bun de tipar: 10.12.1996 Apărut 1996

Autor al unor romane cunoscute cum ar fi: *Lungile apusuri de soare, Machiaj, Dispariţia unui necunoscut, O răzbunare târzie, Camera de gardă*, precum şi al unor volume de versuri, George Timcu ne oferă de astă dată o romantică şi emoţionantă poveste de dragoste între un bărbat şi o femeie ajunşi la maturitate, care s-au iubit cândva în tinereţe. Acţiunea se desfăşoară în amibianţa dură a societăţii totalitare româneşti a anilor '70 - '80 când până şi o dragoste sinceră trebuia ascunsă pentru a nu „macula" dosarul de cadre, fapt care putea duce la distrugerea carierelor şi chiar a vieţilor celor implicaţi într-o „legătură", considerată ipocrit ca imorală.

ISBN 973-22-0511-3